CORINT

Conform noilor modele stabilite de MEN

BAC 2019

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Monica Cristina Anisie
Constantin Ciprian Nistor
Georgiana Andreea Nistor

Conform noilor modele stabilite de MEN

BAC 2019

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Monica Cristina Anisie
Constantin Ciprian Nistor
Georgiana Andreea Nistor

Date despre autori:
Monica Cristina ANISIE – profesor, gradul didactic I, Colegiul Național de Informatică „Tudor Vianu", București. A activat ca metodist și inspector școlar general adjunct al Inspectoratului Școlar al Municipiului București și a ocupat funcția de director general al Direcției Învățământ Preuniversitar și pe cea de secretar de stat în cadrul Ministerului Educației Naționale.

Constantin Ciprian NISTOR – profesor, gradul didactic I, Colegiul Național de Informatică „Tudor Vianu", București, metodist și membru în comisii naționale de specialitate. Este preocupat, îndeosebi, de studiul *metaficțiunii*, concept dezvoltat ca subiect al tezei de doctorat cu titlul „O istorie a metaromanului românesc".

Georgiana Andreea NISTOR – profesor, gradul didactic I, Colegiul Național „Sfântul Sava", București, metodist, cercetător în cadrul Institutului de Lingvistică „Iorgu Iordan–Alexandru Rosetti" al Academiei Române și doctor în filologie cu teza „Morfosintaxa și semantica numelor de rudenie".

Referenți științifici:
prof. gr. I, dr. Gheorghe LĂZĂRESCU, Colegiul Național „Sfântul Sava", București
prof. gr. I, dr. Ileana POPESCU, Colegiul Național „Vlaicu-Vodă", Curtea de Argeș

Redactor: Geanina Radu
Tehnoredactare computerizată: Mihaela Ciufu
Coperta: Dan Mihalache

ISBN 978-606-793-401-4

Toate drepturile asupra acestei ediții sunt rezervate
GRUPULUI EDITORIAL CORINT.

Descrierea CIP este disponibilă la
Biblioteca Națională a României.

În loc de prefață, o scurtă descriere...

Deschid cartea: cartea geme/Caut vremea: nu e vreme.
(Tudor Arghezi, *Incertitudine*)

Lucrarea de față este destinată în special elevilor din ciclul superior al liceului, clasele a XI-a și a XII-a, care vor susține simularea sau proba scrisă a ***Bacalaureatului*** la disciplina *Limba și literatura română* și în egală măsură oricărui tânăr în viziunea căruia *examenul maturității* se pregătește sistematic, pe parcursul celor patru ani de studiu. Pentru a veni în sprijinul vostru, am gândit o structură clară, echilibrată, îmbinând suportul teoretic cu o parte aplicativă consistentă, completată printr-o ***bibliografie selectivă*** care permite aprofundarea conținuturilor curriculare prevăzute de programa școlară.

Breviarul teoretic dezvoltă o serie complexă de repere necesare pentru redactarea textului argumentativ și noțiuni-cheie, a căror analiză și interpretare se regăsește în cerințele *Subiectului al II-lea: valențe stilistice ale unor moduri și timpuri verbale, moduri de expunere* specifice *operei epice*, *lirice* sau *dramatice*, schițe de evoluție a principalelor *orientări estetice* și *curente literare*, *modalități de caracterizare* a personajului literar, elemente de *stil*, *compoziție* și *limbaj* etc. Toate conceptele au fost explicate în detaliu și exemplificate în mod corespunzător, în ideea de a optimiza resursele învățării și de a eficientiza procesul pregătirii voastre individuale.

Cele ***60 de variante*** pe care vi le propunem spre rezolvare sunt construite în deplin acord cu modelele de subiecte publicate de Centrul Național de Evaluare și Examinare din cadrul Ministerului Educației Naționale. Textele-suport pentru *Subiectul I* au fost selectate din autori consacrați, acoperă o gamă variată de stiluri și pun în circulație idei de valoare, solicitându-vă diferite abilități de viață sau cognitive: conexiuni diverse, o gândire inter- și transdisciplinară, un limbaj adecvat contextului comunicării. Întrucât proba de examen nu mai operează distincția între *profilul real* și cel *umanist*, cu excepția *Subiectului al III-lea*, am conceput testele cu grade variate de dificultate, pentru a permite o abordare cât mai flexibilă. De asemenea, am intuit nevoile voastre și am explicat, ori de câte ori situația a impus-o, cuvintele al căror sens am considerat că nu vă este mereu accesibil.

Pornind de la premisa că baremele de evaluare ale subiectelor date vizează orice rezolvare corectă, am avut în vedere să recomandăm anumite ***sugestii de elaborare a răspunsurilor***

pentru câteva dintre variante. Acestea sunt orientative, pentru că soluțiile implică, în majoritatea cazurilor, o componentă subiectivă, depinzând de modul fiecăruia de a opta pentru un anumit tip de răspuns.

Pe cale de consecință, vă sfătuim să vă raportați în orice demers personal la standarde, valori și atitudini superioare, pentru a demonstra competențele de lucru cu textul. Fiți creativi!

Autorii

BREVIAR TEORETIC

I. Textul argumentativ → act de comunicare centrat pe *funcția conativă* a limbajului, cu scopul de convingere a receptorului privind valabilitatea unui punct de vedere:

- ✓ demersul argumentativ → demonstrație logică a unei opinii, pornind de la o anumită temă;
- ✓ obiectul enunțării → *o teză/premisă*, susținută cu argumente și exemplificată convingător;
- ✓ strategia argumentării → parcurgerea a trei etape obligatorii: **a susține, a dovedi, a întări**;
- ✓ scopul argumentării → persuasiv, de a convinge cititorul ipotetic sau interlocutorul.

Observație: Opinia neînsoțită de argumente și exemple rămâne o afirmație fără susținere (!)

1. Demersul unei argumentări:

- ✓ enunțarea ipotezei → formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție:
  - elaborarea unui enunț clar față de *opinia/teza/ideea* ce urmează a fi demonstrată;
  - este necesară folosirea unor verbe de opinie sau ale subiectivității evaluative;
- ✓ argumentarea propriu-zisă → dezvoltarea a cel puțin două argumente:
  - în *continuitate* (= probează/justifică teza) sau în *contrarietate* (= o infirmă/neagă);
  - susținerea cu exemple pertinente, citate critice, opinii de autoritate, comparații care evidențiază ideea susținută;
- ✓ formularea concluziei → reluarea ipotezei în mod nuanțat/contrazicerea acesteia:
  - formularea unei concluzii pertinente, sinteză a celor anterior enunțate.

2. Conectori pragmatici cu rol discursiv → conjuncții, adverbe, prepoziții, interjecții, verbe, expresii și locuțiuni verbale, conjuncționale, adverbiale, prepoziționale care:

- ✓ introduc ipoteza → *părerea mea este, voi arăta/demonstra, se poate spune, pornind de la ideea/premisa*, *consider*, *sunt de părere*, *presupun*, *cred*, *admit, susțin*;
- ✓ justifică argumentele → *de fapt, dovadă că, cum, având în vedere, de altfel*;
  - prime → *în primă instanță, în primul rând, mai întâi de toate, să începem prin, trebuie amintit mai întâi că, prima remarcă se referă la, se poate porni de la ideea, pentru început, se poate admite, pe de o parte, un prim argument este de natură*;

- secundare → *în plan secund, în al doilea rând, în plus, în continuare, pe de altă parte, nu numai, de altfel, dovada faptului, ar mai fi de menționat, nu e de neglijat;*
- terțiare → *în fine, pentru a termina ideea, în ultimul rând, nu în ultimul rând;*

✓ formulează concluzia → *deci, așadar, în concluzie, iată de ce, în sinteză, în sinteza celor afirmate, pe cale de consecință, pentru a conchide*.

3. Rolul conectorilor în funcție de natura relației dintre secvențele discursului:

✓ analogie → *de asemenea, adică, precum, ca și cum, amintind de, în mod similar, în plus*;
✓ exemplificare → *de exemplu, de pildă, să luăm în considerare, în această privință, în ceea ce privește, având în vedere, cu alte cuvinte, de menționat faptul că, se poate invoca;*
✓ explicare → *altfel spus, mă refer la, vreau să demonstrez/admit, de fapt;*
✓ disjuncție → *sau, fie, ori, exceptând, ceea ce exclude, spre deosebire, în contrast cu;*
✓ opoziție/rezervă/rectificare → *totuși, în schimb, din contră, de fapt, în realitate, în timp ce, în loc să, ceea ce contrazice/interzice, spre deosebire de;*
✓ concesie → *deși, chiar dacă, totuși, cu toate acestea, să admitem totuși, în ciuda/pofida*;
✓ cauzalitate → *pentru că, fiindcă, deoarece, căci, întrucât, având în vedere, dat fiind faptul că, din moment ce, din această cauză, din acest motiv/considerent;*
✓ consecință → *deci, așadar, în consecință, drept urmare, ceea ce implică, de unde decurge, ceea ce trimite la, prin urmare, ca atare.*

4. Câteva recomandări practice...

✓ elaborați, înainte de toate, o schiță de lucru, un plan care să vă ajute în organizarea ideilor;
✓ ideal este să vă structurați textul în patru alineate sau paragrafe distincte, corespunzătoare *ipotezei*, celor *două argumente*, respectiv *concluziei*;
✓ delimitați toate aceste patru secvențe într-un mod clar, prin conectorii specifici recomandați;
✓ încercați să vă dozați informațiile de care dispuneți, astfel încât să evitați riscul redundanței;
✓ nu pierdeți din vedere faptul că baremul de evaluare prevede raportarea la textul-suport în dezvoltarea oricăruia dintre argumentele enunțate;
✓ construiți argumente care să acopere o gamă variată de domenii, preocupări, interese: *științe, istorie, sociologie, psihologie, arte, sport* etc.;
✓ puteți opta pentru exemple consacrate, pe care le puteți formula prin analogie, deducție, comparație sau le puteți selecta din statistici, aforisme, reflecții, cugetări, maxime;
✓ trimiterile la zona literaturii sunt necesare, dar nu au caracter obligatoriu, astfel încât puteți recurge la experiența culturală sau personală de care dispuneți (biografii celebre, istoria unor locuri fascinante, modele de civilizație care v-au impresionat, călătorii etc.);
✓ aveți în vedere calitatea exprimării, reflectată în norme de ortografie și punctuație, calitățile generale și particulare ale stilurilor individuale (claritate, precizie, proprietate, naturalețe);
✓ evitați așa-numiții *conectori universali*: „lucru", „chestie" sau „gen", specifici limbajului colocvial; îi puteți înlocui, în schimb, prin „aspect", „element", „fapt", „marcă", „trăsătură".

II. Repere în analiza textului literar

1. Valori stilistice ale unor moduri și timpuri verbale

➢ **Indicativul → acțiuni complexe, reale, percepute ca fiind sigure, acoperind toate cele trei registre temporale: *trecut*, *prezent* și *viitor*:**

- **imperfectul** → acțiune în curs de desfășurare, anterioară momentului vorbirii:
  - ✓ cumulează valori stilistice multiple: evocativ, durativ, descriptiv;
  - ✓ susține tonul evocării nostalgice sau confesive, reiterând acțiuni, fapte sau stări trecute în perspectiva prezentului;
  - ✓ creează senzația duratei infinite, a „sfârșitului continuu", a extensiei temporale validate de o percepție subiectivă;
  - ✓ asociat descrierii, apare în secvențe expozitive sau de fixare a cadrului, a decorului sau pentru a configura o anumită atmosferă.

- **perfectul simplu** și **perfectul compus** → acțiuni care instituie variații în timp, prin raportare la momentul vorbirii:

- perfectul simplu se raportează la acțiuni încheiate într-un trecut imediat, restrângând astfel perspectiva temporală:
  - ✓ efectul expresiv este unul dinamic, de senzație recentă și se poate asocia oralității, ca dominantă stilistică;
  - ✓ folosit ca timp narativ, nu se referă numai la acțiuni recente, ci apare și în proza de evocare istorică;
  - ✓ succesiunea acestor verbe implică un ritm susținut, alert;
  - ✓ conotat regional → marcă dialectală a discursului, fiind specific graiurilor oltenești.

- perfectul compus implică o mare mobilitate în timp:
  - ✓ prin definiție este un timp *perfectiv*, indicând acțiuni încheiate;
  - ✓ creează un decupaj în fluxul vorbirii, printr-o delimitare certă de planul prezentului;
  - ✓ disociază discursul *personajului* de intervenția *naratorului*;
  - ✓ redă caracterul ireversibil al acțiunilor surprinse.

- **mai-mult-ca-perfectul** → descrie acțiuni trecute și încheiate înaintea unui alt moment de timp trecut (= valoare absolută):
  - ✓ exprimă relația cronologică a unei acțiuni trecute în raport cu o alta;
  - ✓ conferă viziunii artistice o notă retrospectivă, deci paseistă;
  - ✓ utilizat în narațiuni istorice pentru efectul de *culoare locală*;
  - ✓ modalitate stilistică de *arhaicizare* a discursului.

- **prezentul** → acțiune desfășurată concomitent cu momentul vorbirii:
  - ✓ indică certitudinea locutorului (= a vorbitorului) în raport cu obiectul enunțării (= al relatării);
  - ✓ creează impresia de autenticitate, de reprezentare verosimilă a situațiilor pe care le actualizează;

- ✓ susține identitatea dintre *timpul narațiunii* și *timpul narat*, producând un efect de simultaneitate, de actualizare;
- ✓ imprimă discursului narativ un ritm dinamic, alert, susținut;
- ✓ se pot distinge mai multe nuanțe: prezentul istoric (= fapte istorice *puse în abis*, actualizate prin forța evocării), prezentul etern (= efect durativ, de *continuum* temporal), prezentul gnomic/aforistic (= adevăruri universale, tonuri sentențioase, maximale, discursuri impersonale), prezentul iterativ (= repetabilitatea unor situații, acțiuni, durate, vârste, cicluri).

▪ **viitorul** → acțiuni desfășurate într-un moment ulterior celui al vorbirii:
- ✓ timp al reprezentării lumilor posibile, apărând în contexte asociate reveriei sau visului, dorinței, aspirației, ipotezei;
- ✓ restrânge distanța dintre categorii antitetice: real/oniric, absolut/relativ, contingent/transcendent, etern/efemer, *aproape*/*departe*;
- ✓ instituie o perspectivă futuristă, vizionară, deci proiectivă;
- ✓ viitorul anterior primește prin uz o conotație pur livrescă;
- ✓ formele populare sau regionale devin mărci ale oralității discursului.

➢ **Conjunctivul → acțiune incertă, percepută drept posibilă sau realizabilă:**
- ✓ cumulează o gamă variată de atitudini ale locutorului: indecizie, ezitare, incertitudine, confuzie, suspiciune, aproximație, reticență, dorință, aspirație;
- ✓ în planul imaginarului artistic se poate folosi pentru a reda evaziunea în *universuri compensative*: vis, somn, mit, natură, istorie, poezie;
- ✓ timp exprimând *irealitatea imediată*, ambiguizează planuri disjuncte: real/ideal, utopic/distopic etc.;
- ✓ poate substitui valoarea modului imperativ, atunci când exprimă poziția categorică a locutorului: îndemn, ordin, rugăminte, interdicție.

➢ **Condițional-optativ → acțiune realizabilă în baza îndeplinirii unei condiții:**
- ✓ exprimă dependența față de o condiție explicit sau implicit formulată;
- ✓ redă opțiunea pe care și-o asumă locutorul prin actul enunțării;
- ✓ imaginează scenarii posibile, deci are o valoare pur ipotetică.

➢ **Imperativ → acțiune care exprimă ordinul, îndemnul, rugămintea, interdicția:**
- ✓ instituie o relație de comunicare directă, orientată către interlocutor, devenind marcă a funcției conative a limbajului;
- ✓ dinamizează discursul, fiind cel mai adesea conotat retoric;
- ✓ redă atitudini, trăiri, stări puternic marcate subiectiv;
- ✓ tonul categoric al adresării, care poate fi însă moderat.

➢ **Gerunziu → mod nepersonal a cărui acțiune poate exprima categoria *duratei*:**
- ✓ redă o acțiune surprinsă în desfășurare, având caracter dinamic;

- ✓ poate fi asimilat unei secvențe temporale ce anulează distincția între cele trei registre: *trecut*, *prezent* și *viitor*;
- ✓ creează un efect durativ, cel de „sfârșit continuu";
- ✓ se particularizează prin sonorități specifice, adesea onomatopeice.

2. Particularități ale modurilor de expunere: *narațiune, descriere, dialog, monolog.* Premise de constituire și funcțiile acestora.

➢ **Narațiunea → relatarea unei succesiuni de evenimente, reale sau ficționale:**
- ✓ reprezintă o structură *temporală*, în opoziție cu descrierea care este *spațială*;
- ✓ narațiunea este sintagmatică (= înlănțuire, alternanță, contrapunct), descrierea este paradigmatică (= cadru, acțiune, fenomen, epocă);
- ✓ verbalizează o acțiune pe care o prezintă într-un mod unitar;
- ✓ contextualizarea acesteia se face prin repere de spațiu și timp (= cronotop);
- ✓ componentele narațiunii sunt *istoria*/*subiectul* (= ce se relatează) și *istorisirea*/*discursul* (= modalitatea narării);
- ✓ situația narativă implică: *persoana* (= cine săvârșește acțiunea), *timpul* (= când se petrece) și *modalitatea* (= cum se narează, prin relatare/reprezentare);
- ✓ prezența instanțelor comunicării narative: autor (= entitate atestată biografic), narator (= voce textuală), personaj (= *eu* ficțional), cititor (= proiecție generică);
- ✓ actul enunțării poate fi asumat de un narator:
  - *autodiegetic* (= focalizare *internă*, uzul persoanei I, este și personajul central al istoriei povestite);
  - *heterodiegetic* (= focalizare *externă*, uzul persoanei a III-a, relatează o istorie de care se delimitează);
  - *homodiegetic* (= de regulă, focalizare *externă*, uzul persoanei a III-a, relatează o experiență directă, care nu este însă personală).

➢ **Descrierea → secvență subordonată structurii narative a textului:**
- ✓ descrierea artistică (= subiectivă) activează componenta expresivă a limbajului;
- ✓ definită drept „secvență de suprafață" care se opune dialogului și narațiunii, dar aflată în raport de complementaritate cu acestea;
- ✓ considerată o pauză narativă, o discontinuitate în actul enunțării;
- ✓ suspendă temporalitatea, dominanta *dinamică* este înlocuită cu cea *statică*;
- ✓ contextualizarea descrierii se face prin indici de timp și/sau de spațiu;
- ✓ centrată asupra unui *arhilexem*, a cărui prezență semnalează temele și motivele sau aria semantică dezvoltate în text (= peisaj, grădină, casă etc.);
- ✓ tipuri de descriere: *topografia* (= cadru, loc), *cronografia* (= epocă, perioadă), *tabloul* (= acțiune, fenomen, eveniment), *portretul* care îmbină *prosopografia* (= trăsături fizice) și *etopeea* (= calități morale);
- ✓ este gramaticalizată sau lexicalizată prin câteva aspecte definitorii:
  - recurența grupului nominal (= un substantiv însoțit de un adjectiv, cel mai adesea cu valoarea stilistică a unui *epitet*);

- prezentul și imperfectul indicativului sau participiul ca mărci verbale;
- figuri de stil semantice: *metaforă*, *comparație*, *metonimie*, *sinecdocă*, *oximoron*, *simbol*, *paradox*, *antifrază*;
- lexic specializat prin care se transfigurează artistic realitatea;

✓ asumată fie de un narator, fie de un personaj, cumulează o serie de funcții: metaforică, simbolică, mimetică, vizionară, contemplativă, decorativă, reflexivă, explicativă, experimentală etc.

➢ **Dialogul → formă prototipică (≈ naturală, firească) de comunicare:**

✓ secvență de replici rostite alternativ, corelate din punct de vedere semantic;
✓ definit drept interacțiune verbală între două instanțe (emițător/receptor, locutor/alocutor) cu rol interșanjabil (= se pot schimba reciproc);
✓ în comunicare, marcă a funcției conative (= centrată asupra receptorului) sau a celei fatice (= asigură canalul de legătură);
✓ M. Bahtin aduce în discuție „dialogizarea internă a discursului", înțeles drept tendință naturală a oricărei limbi;
✓ operele epice, dramatice sau chiar lirice (= egloga) se pot fundamenta pe un principiu dialogic (= personajele care ființează prin limbaj „comunică și se comunică", în egală măsură) care:
- dramatizează narațiunea, conferindu-i un caracter reprezentabil;
- juxtapune prezențele scenice care intervin prin dreptul la replică;
- alternează *vocile lirice* (v. poemul *Luceafărul* de M. Eminescu);

✓ principii pragmatice: cooperarea, interesul, eficiența, politețea, adecvarea limbajului la context, exprimarea corectă, logică etc.

➢ **Monologul → formă de comunicare univocă/unilaterală:**

✓ intervenție de dimensiuni variabile, aparținând unui locutor/personaj;
✓ centrat pe emițător, se opune prin definiție comunicării dialogate;
✓ strategie discursivă regăsită în compoziția operei dramatice, epice sau lirice:
- monologul dramatic:
  - ✓ *adresat* → destinat unui grup cu intenția clară de a fi receptat (v. comedia *O scrisoare pierdută* a lui I. L. Caragiale);
  - ✓ *solilocviu* → formulat în prezența sau absența (= *aparteul*) unui alt personaj de care se face abstracție (v. drama *Iona* de M. Sorescu);
  - ✓ *monolog dialogat* → un pseudodialog prin care personajul se transpune în mai multe voci, nuanțe etc. (v. dramele metafizice *Iona* și *Paracliserul* de M. Sorescu).
- monologul narativ:
  - ✓ *adresat* → intervenție în stil direct, având aceleași particularități de expresie ca și cel dramatic;
  - ✓ *interior* → modalitate prin care conștiința intimă a personajului devine transparentă (v. proza de analiză psihologică sau romanul *Moromeții* de M. Preda).

- monolog liric:
  - ✓ *adresat* → centrat pe un referent real, fictiv sau generic (v. arta poetică *Testament* de T. Arghezi);
  - ✓ de tip *solilocviu* → confesiunea eului rostitor (v. arta poetică *Eu nu strivesc corola de minuni a lumii* de L. Blaga).

3. Genul dramatic. Aspecte definitorii, rolul *notațiilor autorului*/al *didascaliilor*, sursele și natura *comicului*

➢ **Teatrul → formă sincretică de artă care valorifică textul scris:**
- ✓ opera dramatică este considerată un „mimesis" (= imitație a realității), fiind destinată, în principal, reprezentării scenice;
- ✓ categoria estetică numită *dramatic* presupune revelarea unor tensiuni sau forțe antagonice: rațiune/pasiune, absurd/rațional, libertate/necesitate etc.;
- ✓ definit prin unitatea de *timp*, *loc* și *acțiune* pe care teatrul modern o dislocă: timpul devine durată interioară, spațiul este o configurație simbolică, decorul se stilizează, acțiunea cade în derizoriu, conflictul se abstractizează;
- ✓ esențială este noțiunea de *conflict*, înțeles ca dezacord, opoziție sau contradicție dintre două idei, principii, rațiuni, sentimente:
  - exterior → de natură socială, politică, economică, istorică;
  - interior → conștiința intimă a personajului (= psihologic, moral, erotic);
- ✓ personajul dramatic se caracterizează printr-o mare mobilitate scenică:
  - în teatrul clasic → o ipostază general-umană sau un caracter: *avarul*, *cocheta*, *demagogul*, *tiranul*, *sceleratul*, *senilul* etc.
  - în teatrul modern → o valoare supraindividuală: un *nonerou*, un *arhetip*, umanitatea redusă la esență, personaj-idee;
  - ființează prin limbaj → mijloc de caracterizare indirectă care-i trădează aspirațiile, iluziile, intențiile, ambițiile, cultura;
- ✓ discursul dramatic dispune de organizare proprie:
  - *textul* → divizat în acte (= unitatea principală), tablouri (= schimbarea decorului, trecerea timpului), scene (= intrarea sau ieșirea personajelor), replici (= intervenția unui personaj);
  - *metatextul* → ansamblu de mijloace care explică textul, constând în notațiile autorului numite *didascalii*;
- ✓ modul specific de expunere este dialogul/monologul dramatic (v. *supra*, p. 10).

➢ **Didascaliile → lista de personaje, numele acestora, indicațiile scenice/regizorale:**
- ✓ suma instrucțiunilor date de autorii dramatici actorilor și regizorilor, prin care se facilitează transpunerea textului scris în spectacol;
- ✓ limitate ca dimensiune în teatrul clasic, tind să acopere, în teatrul modern, textul operei dramatice, probând caracterul experimental;

- ✓ funcția esențială este dezambiguizarea prin explicații suplimentare:
  - determinarea locutorului (= replicile precedate de numele personajelor scrise cu majuscule), precizând cine intervine și cui i se adresează când în scenă există mai multe personaje;
  - contextualizarea acțiunii și a dialogului/monologului dramatic;
  - informații despre decorul, jocul scenic sau vestimentația personajelor, pentru o transpunere cât mai autentică a subiectului piesei;
  - elemente de limbaj nonverbal (= gesturi și mimică) și paraverbal (= ton, accent, pauză, debit, intonație) care însoțesc sau substituie replicile.

➢ **Sursele și natura *comicului* → denumește o atitudine esențială a spiritului uman:**
- ✓ categorie estetică pe care se fundamentează specia dramatică a *comediei*;
- ✓ opus prin definiție ideii de *tragic*, devine apanajul unei morale inferioare;
- ✓ spre deosebire de *grotesc*, din punct de vedere artistic, *comicul* este o imitație;
- ✓ întemeiat pe o serie de contraste universal valabile → *esență*/*aparență*, *valoare*/*non-valoare*, *efort*/*rezultat*, *intenție*/*finalitate*, *viu*/*mecanic*, *scop*/*mijloace*;
- ✓ folosit pentru a ilustra o gamă variată de sancțiuni morale → demagogia, arivismul, duplicitatea, servilismul, imoralitatea, incultura;
- ✓ personajul comic → declasat, „se abandonează, fără știrea sa, gestului involuntar, cuvântului inconștient” (H. Bergson);
- ✓ „tendința comediei este de a-și reduce personajele la scheme morale abstracte, cu simplă funcționalitate comică” (A. Marino);
- ✓ tipuri de personaje comice → *avarul*, *burghezul*, *canalia*, *cocheta*, *demagogul*, *don-juanul, femeia voluntară, prețioasa ridicolă*, *ramolitul*;
- ✓ principala rațiune care stă la baza *comicului* este corectarea moravurilor, a viciilor sau a defectelor naturii umane, prin râs → *Ridendo castigat mores* (dicton latin);
- ✓ „metamorfozele măștilor comice” (V. Călin) acoperă o mare diversitate de tipuri:
  - de *caracter* → descrie carențe comportamentale;
  - de *intenție* → denotă viziunea critică a autorului;
  - de *limbaj* → particularizează individul la nivel de societate;
  - de *moravuri* → surprinde imperfecțiunile epocii;
  - de *nume* → sugerează individualizarea onomastică;
  - de *situație* → implică întâmplări care contravin ordinii firești;
- ✓ nuanțele *comicului* → caricatura, ironia, umorul, sarcasmul, satira, zeflemeaua;
- ✓ procedee și motive specifice:
  - *boule de neige* (= literal, *bulgărele de zăpadă*) → amplificarea progresivă a conflictului dramatic;
  - *deus ex machina* (= literal, *zeul care coboară din mașină*) → soluționarea conflictului prin intervenția neașteptată a unui personaj;
  - *imbroglio* → episod dramatic sau intrigă complicată, confuză;
  - *lovitura de teatru* → răsturnarea spectaculoasă a unei situații;

- *quiproquo* → personajul este luat drept *altceva* sau *altcineva*, ambiguitate, confuzie intenționat creată.

4. Proza de *analiză psihologică*. Trăsături esențiale:

- ✓ centrarea interesului auctorial pe ilustrarea stărilor de conștiință, pe tensiunile sufletești, pe dinamica interioară a personajului;
- ✓ psihologiile abisale, introspecția/retrospecția devenite modalități de explorare a universului interior până în cele mai intime resorturi;
- ✓ interiorizarea conflictului, lupta eului cu sinele, cu tentațiile devoratoare care îl mistuie, luându-i în stăpânire ființa;
- ✓ sondarea subconștientului sau a inconștientului, iraționalul, absurdul;
- ✓ prezența stilului indirect liber și a monologului interior, metode prin care conștiința intimă a personajului devine transparentă;
- ✓ ilustrarea unor patologii deviate: obsesia, eșecul, alienarea, înstrăinarea de sine, stările halucinatorii, labilitatea psihică, lipsa de control asupra rațiunii;
- ✓ teme și motive specifice:
  - dezumanizarea, eroziunile sufletești, vanitatea și viciul, demonismul, subteranele ființei, duplicitatea morală, arghirofilia, patima înavuțirii, puterea mistificatoare a banului;
  - procesele de conștiință, cazuistica psihologică, omul dilematic, ezitarea și inconsecvența, tragicul existențial, fatalitatea, sentimentul damnării, al culpabilității, al ratării, colapsul psihic, automatismele și rutina, pierderea echilibrului interior sau a identității, demența, ororile războiului, vinovatul fără vină, timpul asumat ca durată interioară etc.

5. *Personajul literar*. Modalități de caracterizare. Elemente de *portret*

- ➢ **Modalități de caracterizare → directă, indirectă, autocaracterizare**
  - ✓ instanță textuală care ordonează lumea ficțională prin experiențele sale de viață;
  - ✓ reprezentare a unei categorii sociale sau psihologice, având caracteristici care îl individualizează în planul expresiei artistice;
  - ✓ în literatura realistă figurează o tipologie umană, reprezentând o anumită clasă sau paradigmă socială, construită pe o dominantă de caracter: *adolescentul*, *ambițiosul*, *aristocratul*, *arivistul*, *avarul*, *burghezul*, *demagogul*, *inadaptatul*, *intelectualul*, *sceleratul*, *visătorul* etc.
  - ✓ E. M. Forster opera distincția între două categorii fundamentale ale lui *homo fictus* (= omul ficțional): personaje *plate* (= statice) și *rotunde* (= dinamice);
  - ✓ caracterizarea directă → modalitate clasică, realizată din mai multe perspective:
    - a *naratorului* → sondează dimensiunea propriului personaj, într-o manieră obiectivă (= relatare la persoana a III-a/*focalizare zero*);
    - a *celorlalte personaje* → se raportează la un erou, într-un mod obiectiv sau subiectiv, determinând relativizarea portretului;
    - *autocaracterizarea* → implică o apreciere subiectivă.

- ✓ caracterizarea indirectă → strategie de reconstituire a profilului social, moral sau psihologic, într-o formă explicită sau implicită:
  - identitatea în raport cu mediul social (= inadaptarea, izolarea, ambiția, revolta, răzbunarea, damnarea, spiritul gregar);
  - modelul uman pe care îl reprezintă (= trăirea autentică sau o adaptare instinctuală la realitate);
  - abilități cognitive (= asumarea unor experiențe de cunoaștere, motivarea actelor proprii, analiza dilemelor interioare, introspecția/retrospecția);
  - onomastica personajului, etimologie și semnificație;
  - impactul cu realitatea, raportarea la situații, interacțiunea cu ceilalți;
  - valori și atitudini promovate (= loialitate, cinste, prietenie, adevăr);
  - limbajul ca mijloc de individualizare comportamentală și psihologică.
- ✓ tipuri de personaj literar: erou titular sau *actant*, personaj-narator (= își asumă actul enunțării), reflector, observator, *raisonneur*, martor, confident, *alter ego*.

➢ **Elemente de portret → procedeu literar complex, asociat descrierii:**
- ✓ relevarea trăsăturilor definitorii ale unui personaj, în scopul de a-l individualiza;
- ✓ conturează într-o formă verbalizată o imagine a ființei, care se poate raporta sau nu la un model uman (v. personajul Ilie Moromete al lui M. Preda);
- ✓ figură a limbajului care constă în „descrierea atât morală, cât și fizică a unei ființe animate, reale sau fictive" (P. Fontanier):
  - portretul fizic sau prosopopee/prosopografie
    - – are ca obiect figura, corpul, fizionomia sau aspectul exterior, ținuta, mișcarea ființei pe care o evocă;
  - portretul moral sau etopee
    - – ilustrează moravurile, caracterul, principiile, virtuțile și viciile, calitățile și defectele naturii umane;
  - portretul psihic
    - – revelat printr-un un fond intim, de adâncime, explicabil prin tipurile de temperament, factori genetici, structură mentală;
- ✓ prin raportare la ordine și durată, se poate distinge între:
  - portretul de tip *caracter*
    - – limitat să descrie personajul într-o anumită circumstanță/context;
  - portretul de tip *biografie*
    - – urmărește personajul în sens evolutiv/pe tot parcursul vieții sale;
  - portret *dublu* sau de tip *paralelă*
    - – relevă în contrapunct caracteristici comune sau distincte;
- ✓ cumulează funcții multiple: reprezentare sau „fixare a imaginii unui personaj" (S. Angelescu), simbolică sau alegorică (v. metamorfozele Luceafărului), structurare a viziunii artistice (v. portretul doamnei T./al domnișoarei Christina), parodiere a unor convenții clasice (v. personajele lui Urmuz sau ale lui M. H. Simionescu), anticipare a semnificațiilor textuale (v. portretul lui Dinu Păturică).

III. Principalele curente literare și orientări estetice. Schițe de evoluție

1. **Romantismul** → ultima mare tradiție de până la modernitate care domină prima jumătate a secolului al XIX-lea:

   - ✓ reacție polemică la adresa raționalismului promovat de clasicismul francez;
   - ✓ patosul subiectivității, al sensibilității și al pasiunii, în detrimentul rațiunii;
   - ✓ apar noi categorii estetice → *frumosul*, *feericul*, *sublimul*, *grotescul*, *macabrul*;
   - ✓ viziunea romantică presupune negarea prezentului → curentul va fi, deopotrivă, paseist (= orientat spre trecut) și vizionar (= proiectiv, profetic);
   - ✓ conflictul devine formă de existență a conștiinței individuale → cu societatea, cu divinitatea, cu destinul implacabil sau cu sinele;
   - ✓ prins într-o tensiune a contrariilor, eroul romantic se va caracteriza prin → *faustianism*, *demonism*, *titanism* (= Faust devine simbol al căutării sensului existenței, al năzuinței către absolut și imposibil);
   - ✓ personajul, preluat din toate categoriile sociale → natură superioară, ipostază excepțională a umanului care acționează în situații inedite;
   - ✓ procedeul stilistic recurent este antiteza → contingent/transcendent, geniu/ființa telurică, apolinic/dionisiac, absolut/relativ, *aproape*/*departe*, uman-terestru/universal-cosmic, etern/efemer, real/oniric, angelic/demonic, nocturn/diurn, solar/selenar;
   - ✓ retorta (= amestecul) genurilor și a speciilor literare → poem alegoric, meditație filosofică, elegie existențială, pastel cosmic, eglogă (= idilă cu dialog);
   - ✓ imaginarul artistic propune evaziunea în *universuri compensative* → experiența onirică (= vis) sau hipnotică (= somn), mit, natură, istorie, poezie, basm;
   - ✓ redescoperirea fondului arhaic, primitiv și a folclorului autentic;
   - ✓ teme și motive de circulație universală:
     - drama faustiană a omului superior/problematica sau condiția geniului;
     - natura paradisiacă, eden terestru și spațiu de rezonanță afectivă → unde se produce „recosmicizarea" ființei;
     - iubirea înțeleasă ca formă a absolutului, înzestrată cu putere cosmică;
     - *istorismul* → „sentimentul patriei și sensul istoriei" (I. Em. Petrescu);
     - *epigonismul* → trecutul ilustru vs prezentul decăzut;
     - cosmogonia și escatologia (= geneza și extincția Universului);
     - ambivalența timpului → dimensiune umană și universală;
     - imagistica astrală: luceafărul, *steaua cu noroc*/călăuzitoare, zborul cosmic/icaric, astrul selenar în ipostază tutelară;
     - *pactul faustic*, revolta luciferică, *hybrisul* (= orgoliul, lipsa măsurii), îngerul, demonul, avatarul, metamorfoza, eul metafizic, metempsihoza (= migrația sufletului în postexistență), reveria (= starea de veghe);
     - genunea/abisul, codrul, izvorul, floarea albastră, teiul, salcâmul, plopul;
     - fascinația nocturnului, exotismul, primitivismul, ruinele, castelul gotic, domul, cetatea, lacul, umbra, dublul;
     - melancolia, singurătatea, decepția, resemnarea, voluptatea suferinței, cuplul *arhetipal* (= primordial), incompletitudinea ființei;
     - *orfismul*, pesimismul, nihilismul, *der Witz* sau ironia romantică.

2. Realismul → cristalizat la mijlocul secolului al XIX-lea sub formă de *concept artistic*:

- ✓ fără a întrebuința vocabula, H. de Balzac pleda pentru o literatură neidealizată, care surprindea realitatea în aspectele ei esențiale;
- ✓ premisele realismului modern → reinterpretează conceptul estetic de „mimesis" (= *imitație*, arta este copia imperfectă a realității);
- ✓ principiile fundamentale ale „pactului cu realitatea":
  - spiritul de *obiectivitate* (= conștiința realului, universal valabilul);
  - *verosimilitate* (= ceea ce e conform legilor adevărului);
  - *veridicitate* (= adecvarea imaginii artistice la obiectul ei);
- ✓ relatarea impersonală prin exploatarea persoanei a III-a, narațiunea *heterodiegetică* → naratorul obiectiv, omniscient și omniprezent, nu se implică în actul enunțării;
- ✓ proza realistă este centrată, cu precădere, pe:
  - valoarea documentară (= iluzia autenticității);
  - observația socială (= aspectul de frescă);
  - problematica morală (= valori și atitudini umane);
  - analiza psihologică (= resorturile intime ale ființei, v. *supra*, p. 13);
- ✓ preferința pentru tipuri eterne, construite pe o dominantă de caracter: *abulicul*, *adolescentul*, *ambițiosul*, *aristocratul*, *arghirofilul*, *arivistul*, *avarul*, *burghezul*, *cocheta*, *demagogul*, *donjuanul*, *eternul feminin*, *intelectualul*, *ipocritul*, *mizantropul*, *naivul*, *tiranul*, *senilul*, *sceleratul* etc.
- ✓ personajului realist este tipic, surprins în mediul său de acțiune și de viață → toposuri semnificative: târgul, orașul, mahalaua, satul, pustietatea, breasla;
- ✓ tehnici de compoziție a subiectului/construcție a personajului:
  - „tirania semnificativului" (= notarea obsesivă a fiecărui detaliu);
  - „teleologia" (= capacitatea de anticipare a discursului);
  - restrângerea treptată a cadrului (= exterior→interior, general→particular);
  - mizanscena personajelor (= caracterul reprezentabil al acestora);
  - *determinismul* de ordin istoric, social, psihologic, moral;
  - portretul, pluriperspectivismul, alternanța, contrapunctul, punerea în abis, analepsa, prolepsa, flashbackul, introspecția, retrospecția, colajul, rezumatul, *autenticitatea*, *actul gratuit*, comportamentismul;
- ✓ stilul sobru, neutru, fără implicații retorice sau subiective, *anticalofilismul*;
- ✓ teme și motive recurente:
  - *comedia umană* → moravurile societății/ale epocii, formarea spirituală, familia, căsătoria, paternitatea, instinctul parvenirii, *bovarismul*;
  - dezumanizarea, eroziunile sufletești ireversibile, vanitatea, viciul, desfrâul, *amoralismul*, subteranele ființei/demonismul, duplicitatea morală, arghirofilia, patima înavuțirii, puterea mistificatoare a banului;
  - procesele de conștiință, cazuistica psihologică, omul dilematic, ezitarea și inconsecvența, tragicul existențial, fatalitatea, sentimentul damnării, al culpabilității, al ratării, colapsul psihic, automatismele și rutina, pierderea echilibrului interior sau

a identității, demența, ororile războiului, vinovatul fără vină, psihologia mulțimii, „revolta maselor" (Ortega y Gasset);
- revelația timpului asumat ca durată interioară.

3. Simbolismul → afirmă *conceptul modern de poezie*, în spiritul idealismului neoromantic, începând cu ultimele decenii ale veacului al XIX-lea:

- ✓ „ ...adâncirea lirismului în subconștient, prin exprimarea, pe cale mai mult de sugestie, a fondului muzical al sufletului omenesc" (E. Lovinescu);
- ✓ reacție polemică la adresa romantismului retoric, cu origini în decadentism;
- ✓ „poezia sensibilității pure" (J. Moréas) → exploatează stări sufletești indefinite: vagul, imprecisul, ambiguitatea;
- ✓ trecerea de la limbajul tranzitiv (= explicativ) la un limbaj sugestiv sau aluziv (după H. Friedrich, „poezia *nu spune*, poezia *este*", comunicând inefabilul);
- ✓ recurența simbolului (= concretizează abstractul) cu multiplă codificare;
- ✓ percepția analogică → corespondența materie–spirit, interior–exterior, general–particular, subiect–obiect;
- ✓ captarea esențelor realității prin sinestezie (= asocierea spontană a unor senzații de natură diferită)/transpunere senzorială, principiul „audiției colorate":
  - „parfum, culoare, sunet se-ngână și-și răspund" – Ch. Baudelaire;
  - „primăvara – o pictură parfumată cu vibrări de violet" – G. Bacovia;
  - „harfă de-ntuneric" – L. Blaga;
  - „lavandă sonoră" – T. Arghezi.
- ✓ muzicalitatea wagneriană a limbajului asigurată prin versul refren sau sonoritățile expresive → armonii imitative, onomatopeice, dizarmonii, stridențe;
- ✓ înlocuirea dominantei plastice a discursului (= *Ut pictura poesis*!) cu cea acustică (= *Ut musica poesis*!), a expresiei verbale cu cea sonoră;
- ✓ „metafizica culorilor" (G. Bacovia) → resemantizarea acestora prin asocierea cu o stare de spirit sau cu un sentiment:
  - *albastrul* → halucinația, angoasa, dispersia;
  - *albul* → vidul, lipsa reperelor, dezolarea;
  - *galbenul* → paloarea, boala, descompunerea;
  - *griul* → cenușiul existențial, rutina, banalitatea;
  - *negrul* → neantul, entropia, destrămarea;
  - *roșul* → obsesia, patologicul, sangvinicul;
  - *verdele* → nevroza, iritarea psihică, *spleenul*;
  - *violetul* → doliul cosmic, crepusculul, monotonia.
- ✓ inovațiile prozodice → versul liber cu ritm interior, rima feminină;
- ✓ teme și motive de circulație europeană:
  - natura înțeleasă ca loc al corespondențelor, „pădure de simboluri";
  - singurătatea metafizică, sentimentul damnării, evaziunea în spații exotice;
  - iubirea desacralizată devenită amor, Erosul convertit în Thanatos;

- „paradisurile artificiale” → cadrul urban limitativ, cu parcuri și havuzuri părăsite, decoruri catacretice (= împietrite), reificarea;
- revelația lumii în prăbușire, ratarea transcendenței, „sfârșitul continuu”, „plânsul materiei”, agonia lentă, zborul frânt, spaima de neant;
- forme ale dezechilibrului psihic → angoasa, spleenul, nevroza, iritarea, visul halucinatoriu, plictisul existențial, *satanicul*, morbidul;
- apa diluviană, focul agonic, vântul anxietății, frigul originar.

4. **Modernismul** → orientare estetică de la interferența secolelor al XIX-lea și al XX-lea care neagă programatic vechile canoane estetice și instituie noi principii de creație:

- ✓ reacție polemică la adresa rigorilor, a convențiilor și *academismului*;
- ✓ asimilează toate curentele postromantice, începând cu simbolismul francez;
- ✓ manifestarea extremă a modernismului a fost *avangarda* → expresionismul german, dadaismul elvețian, futurismul italian, suprarealismul francez etc.;
- ✓ M. Călinescu distinge între „cinci fețe ale modernității” (= perioadă istorică) → *modernism*, *postmodernism*, *avangardă*, *decadență* și *kitsch*;
- ✓ proză narativă modernă → modificări esențiale de paradigmă:
  - interesul se centrează asupra experienței și a analizei psihologice;
  - „romanul pierde speranța în iluzie și începe să creadă în *autenticitate*” (N. Manolescu) → identitatea dintre actul de creație și realitatea vieții;
  - psihologiile abisale, explorarea subconștientului/a inconștientului;
  - anularea omniscienței prin narațiunea la persoana I (= autodiegetică) asumată de un eu-narator, centru de conștiință al universului ficțional;
  - timpul ca durată interioară, fluxul conștiinței, memoria involuntară;
  - prolepsa, analepsa, fragmentarismul, *punerea în abis*, metaromanul;
  - personaje inadaptate, dilematice, cu o evoluție imprevizibilă.
- ✓ lirica secolului XX → expresia *sensibilității pure*:
  - aspirația către „poezia pură” → metafizică, filosofică sau de cunoaștere;
  - intelectualizarea limbajului → realizată prin interferența registrelor stilistice, reflexivitate, ambiguizare, metaforism, imagism, ermetism;
  - prezența „categoriilor negative” (după H. Friedrich) → *estetica urâtului*, *creștinismul în ruină*, *transcendența goală*, *timpul crepuscular*;
  - depersonalizarea eului creator, „dezumanizarea artei” (Ortega y Gasset);
  - fragmentarismul, depredicativizarea și dezarticularea sintactică;
  - inovațiile prozodice → ingambamentul, verslibrismul, versul alb cu măsură variabilă și ritm interior, strofa polimorfă;
  - temele majore → iubirea și creația devin modalități de explorare a lumii, relația creator/creație, subiect/obiect, timpul edenic, experiența sacrului, raportul cu divinul, mitul, transcendența, redempțiunea.
- ✓ dramaturgia modernă → varietatea formelor de expresie:
  - drama de idei, expresionistă, metafizică, teatrul absurdului, farsa tragică;
  - alăturarea ostentativă a registrului *comic* cu cel *tragic*;

- interiorizarea dialogului, monologul dialogat, solilocviul, aparteul;
- parodierea convențiilor clasice de reprezentare: *conflict*, *decor*, *acțiune*;
- integrarea dimensiunii istorice, mitice sau parabolice;
- dezarticularea personajului, lipsa de consistență, de sens și repere;
- eroul dramatic confruntat cu limitele condiției umane, eșecul existențial, insuficiența limbajului, singurătatea metafizică, alienarea;
- are o identitate vagă, apare dezindividualizat, se transpune în mai multe *nuanțe*, se dedublează, personaj-idee sau *arhetip*, voce a umanității.

5. Tradiționalismul → orientare estetică ce se definește *polemic* în raport cu modernismul:

- ✓ ceea ce se înțelege, în mod convențional, prin *tradiționalism*, nu este altceva decât un *retromodernism* → relație de complementaritate;
- ✓ asimilarea modalităților de expresie specifice poeziei moderne;
- ✓ înțeles „mai degrabă ca program, decât ca sensibilitate reală" (N. Manolescu);
- ✓ direcția tradiționalistă → asimilează curente ca *poporanismul*, *sămănătorismul* sau *gândirismul* (= tentă politică reacționară);
- ✓ afirmă ideea de *specific național*, introdusă în circulație de M. Kogălniceanu, căreia îi va da o expresie definitivă G. Ibrăileanu;
- ✓ viziune paseistă → se orientează către valorile trecutului:
  - tendința de idealizare a trecutului, accentele nostalgice;
  - *pastelul psihologic*, forța magic-evocatoare a cuvântului;
  - nostalgia vieții patriarhale, simplitatea obiceiurilor;
  - redescoperirea fondului arhaic, primitiv, ancestral;
  - refuzul simplu și irevocabil al ideii de civilizație;
  - modele arhetipale, pastorale, rustice sau bucolice.
- ✓ ortodoxismul → componentă fundamentală a spiritualității românești:
  - *homo religiosus*/conștiința religioasă, sensibilitate metafizică, revelația sacrului, îngerul ca simbol al transcendenței, iconografia creștină;
- ✓ limbajul → interferează registrele stilistice *arhaic*, *popular* și *regional*;
- ✓ teme și motive specifice:
  - fețele enigmatice ale timpului, „riturile de trecere" (= naștere, nuntă, moarte), repetabilitatea experiențelor umane (= iubirea, viața și moartea), ritmurile cosmice, filosofia integrării omului în natură;
  - satul ca vatră a unei spiritualități vechi, *casa amintirii*, *biserica de altădată*, sentimentul înstrăinării;
  - natura sublimă, nealterată de produsele civilizației moderne, transhumanța, elogiul vieții simple, peisajele rustice, plaiurile natale;
  - timpul clepsidric, destinul implacabil, *eternitățile de-o clipă*.

6. Neomodernismul → curent literar, manifestat începând cu anii '60 ai secolului trecut, apărut în contextul unei tendințe de liberalizare ideologică:

- ✓ considerat de către M. Cărtărescu un „tardo-modernism" (= modernism târziu);

- ✓ „generația salvatoare a literaturii române contemporane” (I. Simuț);
- ✓ delimitarea convențională de *epoca dogmatică* este considerată debutul editorial al lui N. Stănescu → volumul de versuri *Sensul iubirii*, din 1960;
- ✓ se opune literaturii *obsedantului deceniu:*
  - poezia abdică de la condiția ei autentică, liricul este suprimat pentru a face loc epicului → apt de a ilustra mult mai fidel noile realități sociale;
  - scoasă din circuitul estetic pentru a se conforma *pactului ideologic*, folosită ca mijloc de propagandă;
- ✓ apelând uneori la strategii subversive, *generația '60* își propune să redescopere tradiția poeziei românești libere din perioada interbelică, în descendența directă a *Cercului literar de la Sibiu* (= Șt. Aug. Doinaș, R. Stanca, I. D. Sârbu);
- ✓ grație unui efort recuperator, poezia își reia în posesie specificitatea lirică;
- ✓ E. Simion stabilește câteva posibile delimitări *tematice* și *stilistice*:
  - *metapoezia* (= poezia *despre* poezie) → N. Stănescu;
  - *conceptualizarea simbolurilor* → C. Baltag;
  - *poezia socială* și *expresionismul țărănesc* → I. Alexandru;
  - *poezia politică* și *spiritul macedonskian* → A. Păunescu;
  - *ironiști* și *fanteziști* → M. Sorescu, M. Ivănescu, E. Brumaru;
  - *lirica feminină* și *spiritualizarea emoției* → A. Blandiana, C. Buzea;
  - *onirismul estetic* → L. Dimov, C. Tonegaru.
- ✓ limbajul nu mai este un simplu mod de expresie, devenind *topos* (= spațiu) căruia poetul îi exploatează conștient limitele și resursele;
- ✓ interferența registrelor stilistice → *argotic*, *colocvial, ludic*, *neologic*, *parodic*;
- ✓ desolemnizarea discursului → ironia, spiritul ludic sau *bășcălios*;
- ✓ resemantizarea și remorfologizarea *cuvântului*, devenit *matrice lexicală*;
- ✓ imaginarul artistic substituie noțiuni abstracte prin forme concrete → transparența și evanescența (= dispariția treptată) imaginilor;
- ✓ percepția senzorială → materializarea și *corporalizarea* sentimentelor;
- ✓ canoanele moderne de versificație → fragmentarismul, verslibrismul, ritmul interior, ingambamentul, strofa polimorfă;
- ✓ revalorizarea marilor teme și motive ale poeziei interbelice:
  - poezia înțeleasă ca *stare lirică*, expresie a trăirilor inefabile ale eului;
  - *cuvântul* devenit modalitate de explorare a universului înconjurător;
  - iubirea și creația sunt asumate ca experiențe intime;
  - fascinația erosului, „vârsta de aur a dragostei”;
  - raportul senzorial dintre *subiect* și *obiect*, dintre *eu* și *lume*;
  - integrarea dimensiunii onirice (= a visului) sau parabolice;
  - „cultul mitologiilor și vocația miturilor” (M. Martin);
  - alăturarea ostentativă a *comicului* și a *tragicului*;
  - perceperea acută a timpului, senzația rupturii interioare.

VARIANTE PROPUSE SPRE REZOLVARE

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de trei ore.**

Varianta 1

Subiectul I **(50 de puncte)**

Citește următorul fragment:

Ceea ce îi deosebește enorm pe cei vechi de moderni este și felul în care unii și ceilalți concep timpul liber. *Pentru noi, nimic nu seamănă mai puțin cu* timpul liber *decât imaginea celui care, student, elev sau profesor, se duce, zi-de-zi, la școală. E trist să stai în bancă, așteptând să fii ascultat de o profă isterică sau de un prof sadic, ori să scrii lucrări pe subiecte pe care le știi prostești, ori să te gândești mereu la câte n-ai putea face dacă ai chiuli, sau să transpiri la gândul catalogului și al examenului; de partea cealaltă, să te spetești pregătind lecții pentru loaze, să răgușești zbierând „ordine”, să devii zbir încercând să pacifici o trupă de sălbatici, să tremuri la gândul unor inspecții... Ei bine, în aceste condiții, la ce altceva mai pot visa popoarele muncitoare de elevi, studenți și profesori decât la* recreație, la timpul liber, *când ele vor să facă orice altceva numai școală nu: așadar, la vorbărie, mâncare, somn, plimbare, călătorie, televizor, sport, amor, hobby, spectacole și mai ales, poate, să râvnească la a nu face nimic, la a vegeta un răstimp – pur și simplu – fără scop, fără proiect, fără regret...*

Pentru lumea modernă, școala stă la antiteza recreației, *a „licenței” (în sens de îngăduință de a face orice; de la verbul latin respectiv,* licere*, provine de altminteri vocabula franțuzească* loisir*). Școala și, de aici, actul învățării sunt, prin excelență, locul obligației, al caznei*, *al regulii impuse de sus, unde se manifestă păruiala pentru locul fruntaș. Ele se prezintă drept „anticamera vieții”, ceea ce înseamnă uneori laboratorul, alteori cloaca acesteia; în orice caz, ele cad, la fel ca și activitățile productive pe care le anunță și le prepară, sub blestemul originar al* muncii.

Și totuși, la izvoarele sale eline, școala *era exact* timp liber, răgaz! *În Grecia,* schole *însemna „timp liber”, „recreație”, iar verbul derivat* scholazein *semnifica „a avea timp liber”, „a nu munci”.*

(Andrei Cornea, *Cuvintelnic fără frontiere*)

* *licere* (lat.) – a permite, a îngădui;
* *loisir* (fr.) – timp liber;
* *caznă* – chin, muncă istovitoare.

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Precizează sensul din text al construcției *să devii zbir*. **6 puncte**
2. Numește o deosebire fundamentală între concepția celor *vechi* și a celor *moderni*. **6 puncte**
3. Menționează două dintre constrângerile pe care le exercită școala asupra profesorilor. **6 puncte**
4. Explică de ce, pentru societatea modernă, școala se situează la antipodul *recreației*. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30–50 de cuvinte, semnificația secvenței: *Școala și, de aici, actul învățării sunt, prin excelență, locul obligației, al caznei, al regulii impuse de sus, unde se manifestă păruiala pentru locul fruntaș*. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă instituția școlii reprezintă sau nu o formă de petrecere a timpului liber, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din volumul *Cuvintelnic fără frontiere* de Andrei Cornea, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte
– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. 6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, rolul notațiilor autorului (didascalii) în următorul fragment:

ALTA (încleștat, s-a ridicat într-un genunchi): *Pietro, crezi într-adevăr în dragoste?*

PIETRO: *Eu trebuie să cred în ceva, Alta.* (A spus asta cu o convingere neocolită și definitivă, de condamnat la moarte. Alta tresare din tot corpul, îngheață, i se măresc ochii.)

ALTA (întreabă palidă): *Și mă iubești pe mine?* (Cade iar.)

PIETRO: *Nu știu dacă e numai asta! ... Dar, dacă simțământul acesta pe care nu-l am nici pentru Dumnezeu este iubire, atunci te iubesc. În tot pustiul gândurilor mele ești numai tu. Mâna ta pe brațul meu îmi mângâie sufletul.* (După un răstimp, când vede, uimit, înfiorat): *Ți-s ochii umezi, Alta?*

ALTA (zarii s-au aruncat*): *Ce punte neomenească, a suspinelor, leagă sufletele noastre?!* (Căci se aude un zgomot afară, ca și cum ar fi lunecat obosit piciorul cuiva. Alta tresare, ascultă înfiorată, Pietro nu observă, căci tace, căutându-se.).

PIETRO (neliniștit, se apleacă să-i sărute mâna. Alta i-a scos pumnalul, pe care el îl mai purta la centură): *Mă iubești, Alta?*

ALTA: *De ce te îndoiești?*

PIETRO: *Pentru că nu merit iubirea ta.*

(Camil Petrescu, *Act venețian*)

** zarii s-au aruncat* – zarurile au fost aruncate, parafrază a celebrului dicton aparținând lui Iulius Cezar; aici cu sensul de acțiune ireversibilă, irevocabilă etc.

Notă

Pentru **conținut,** vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare,** vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *particularități ale basmului cult,* aparținând unui autor studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

– evidențierea a două trăsături care permit încadrarea textului narativ studiat într-o perioadă, într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică;
– comentarea a două secvențe relevante pentru tema basmului cult studiat;
– analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj, semnificative pentru basmul cult ales (de exemplu: acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, incipit, final, tehnici narative, instanțele comunicării narative, perspectivă narativă, registre stilistice, limbaj etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și

de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 2

Subiectul I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Cristian Pătrășconiu: Cum se naște o conștiință de central-european, acum? Cum au venit spre dvs. aceste elemente identitare? Și ce au ajuns ele să fie, tot pentru dvs.: „cămașă", „piele", „carne" sau altceva? Unde s-a așezat Europa Centrală la dvs.: în minte, în inimă?

Adriana Babeți: N-aș ști să-ți spun, în plină epocă a globalizării și după ce aproape toată „fosta" Europă Centrală e în Uniunea Europeană, cum și mai ales dacă se mai naște o asemenea conștiință. Am stat suficient de mult în mijlocul unor grupuri de tineri (între 16 și 25 de ani) ca să realizez rapid că, pentru ei, tema identitară din unghiul întrebării tale nu mai e o prioritate. Ca să nu spun de-a dreptul că, de cele mai multe ori, tema asta nici nu are vreo relevanță. Sigur, nu generalizez, pentru că s-ar putea, la fel de bine, să existe tineri educați de familiile lor în spiritul apartenenței regionale.

În ce mă privește, însă, conștiința asta e încă foarte puternică. Ea a venit spre mine printr-o istorie de familie, apoi prin toți cei peste 60 de ani trăiți la Timișoara, prin rețeaua prieteniilor și a afinităților și, nu în ultimul rând, prin cultură. Prin tot ce am citit, văzut, ascultat. Prin felul de a înțelege mai multe limbi, prin stilul de a mobila un spațiu, prin melancolie și umor, prin acel râsu'- plânsu' din gesturi și fraze. Deci e o chestiune de suprafață și de profunzime, simultan, ca într-un paradox, ca însăși ideea, dar și istoria Europei Centrale. Și paradoxul ăsta a început prin a-mi intra în carne și a urcat apoi spre inimă și minte. E acolo, în mine. […]*

C.P.: De ce e de scos din uitare Europa Centrală? Istoria sa, conceptul ca atare (unul, nu-i așa, cu „geometrie variabilă"). Și cum?

A.B.: Pentru simplul motiv că mai ales aici, în Europa Centrală, trecutul nu trece. Ca să înțelegi ce se întâmplă azi, de pildă, în Polonia sau în Cehia sau în Ungaria, nu ai cum să nu ții seama de istoria acestor țări din secolul XX (ca să rămânem doar la ultima sută de ani). Cât despre concept, el s-a dat de multe ori peste cap, s-a extins, s-a restrâns, ba chiar era cât pe ce să își piardă complet relevanța. Cred că e utilă o repunere a sa în discuție, periodic, fiindcă doar așa pot fi mai bine înțelese cauzele acestei geometrii atât de variabile (determinată de strategii geopolitice, de cele mai multe ori), dar și efectele pe care modulările unui simplu concept le pot avea în plan concret, real. Cum anume să scoți din uitare o idee? Reîncepând să vorbești și să scrii despre ea. Dar și imaginând forme instituționalizate

de predare și studiere a domeniului (linii de curs la masteratele cu profil socio-uman, centre de cercetare, seminarii deschise, conferințe, școli de vară, de pildă).

(Cristian Pătrășconiu, *Interviu Adriana Babeți: Europa Centrală – câtă amintire? câtă uitare?*)

**afinitate* – potrivire între oameni sau între manifestările lor, datorită unor înclinații comune.

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Explică sensul din text al expresiei *să nu ții seama*. **6 puncte**
2. Precizează motivul pentru care istoria Europei Centrale este considerată o „geometrie variabilă", potrivit informațiilor din text. **6 puncte**
3. Identifică două modalități de a scoate din uitare o idee, în viziunea Adrianei Babeți. **6 puncte**
4. Menționează patru forme prin care persoana intervievată consideră că și-a întărit conștiința identitară. **6 puncte**
5. Comentează, în 30–50 de cuvinte, semnificația secvenței: *Pentru simplul motiv că mai ales aici, în Europa Centrală, trecutul nu trece. Ca să înțelegi ce se întâmplă azi, de pildă, în Polonia sau în Cehia sau în Ungaria, nu ai cum să nu ții seama de istoria acestor țări din secolul XX (ca să rămânem doar la ultima sută de ani)*. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă studierea trecutului ajută sau nu la înțelegerea prezentului, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din interviul realizat de Cristian Pătrășconiu, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. 6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificația textului următor, evidențiind două particularități ale genului dramatic:

MAHOMED (către Radu): *Am avut o discuție cam neplăcută cu Pașa din Vidin. Despre poezie. Ca de obicei, mi-a denigrat ultima producție… Știi, am scris o odă.*

PAȘA DIN VIDIN: *E slabă.* (Lui Radu, ca și când Sultanul nu s-ar afla acolo). *Mi-am pus mari speranțe – și parcă numai eu? Toți iubitorii de literatură din Imperiu – în geniul Măriei-Sale. Dar sunt mâhnit că, de la o vreme, se pripește. Nu reface, nu meditează mai mult. Mi-e teamă că victoriile militare dăunează calității artistice a ultimelor producții.*

RADU (către Mahomed): *Sunt unii care ar vrea ca Sultanul să piardă această campanie… ca să aibă prilej de a medita mai mult.*

PAȘA DIN VIDIN (către Mahomed): *Cred că, dacă ați schimba ultimul vers…*

MAHOMED (interesat): *Serios?* (Brusc, enervat.) *Nu schimb o iotă! În momentul compunerii am fost inspirat. Atunci nu pot da greș. Știi că dacă ții ntești cu arcul poți nimeri cu săgeata prin urechile acului cu care Allah țese natura sau firea. Din păcate, această stare privilegiată de maximă încordare mă cercetează mai rar… În privința asta, îți dau dreptate… ai mereu nevoie de o ființă după care să-ți tânjească unghiile, părul… care să te pună în stare de…*

PAȘA DIN VIDIN: *Crimă literară…*

(Marin Sorescu, *Răceala*, Actul I, Tabloul 3)

Notă

Pentru **conținut,** vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare,** vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *particularități de construcție a unui personaj dintr-un basm cult*, aparținând unui autor studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

– prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al personajului ales;
– evidențierea unei trăsături a personajului ales prin două scene/secvențe comentate;
– analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj, semnificative pentru construcția personajului (de exemplu: acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, incipit, final, tehnici narative, instanțele comunicării narative, perspectivă narativă, registre stilistice, limbaj, modalități de caracterizare etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și

de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 3

Subiectul I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Miercuri, 19 noiembrie 1980

Am sosit ieri seară cu Andrei în Păltiniș, după un drum extenuant, de 12 ore, cu mașina. Pene de motor repetate: către Dealul Negru am vrut să ne întoarcem în București. Mai fiecare drum către Păltiniș a fost însoțit de peripeții și de piedici, cărora Andrei se grăbește să le găsească o semnificație inițiatică: conjurația realului și a precarităților sale împotriva oricărei* ascensio spiritualis*.

Păltinișul l-am descoperit și de astă dată ca pe un „celălalt tărâm": este o senzație unică, de intimitate în spirit, aceea pe care o am ori de câte ori la sosire apuc drumul către cămăruța mansardată a vilei 23. Pe Noica îl descopăr de fiecare dată treptat, mai întâi prin fereastra luminată, îngropată în acoperișul de șindrilă, prin merele din geam sau prin cheia lăsată pe dinafară în ușă. În cameră este întotdeauna cald și miroase a tutun de pipă. Ne prinde mâna în mâinile lui, bătându-ne încetișor spatele palmei, întru regăsire tandră și pact reînnoit de statornică prietenie. „Mă pot lipsi de o călătorie mereu amânată în Grecia, mă pot lipsi de București, dar de voi văd că nu mă pot lipsi. Ați venit într-un moment bun: Scrisorile despre logică *și* Cartea arheilor *lâncezesc deocamdată, așa că sunt gata să vă slujesc pe voi. Tocmai mă gândeam că noiembrie e cea mai frumoasă lună a anului, e „timpul pur", singurul pe care omul nu l-a poluat cu sărbătorile și însemnele lui: e un timp suspendat între anotimpuri, când nu începe și nu sfârșește nimic, când nu e nici „sărbătoarea recoltei", nici început de an universitar, nici o mare sărbătoare sfântă. E timpul nemarcat în vreun fel, singurul care te cheamă să trăiești în nedeterminat. Am găsit deci o scuză pentru sterilitatea mea, citesc și aștept, asemeni sfintei Tereza, să mi se întâmple ceva în cea de a șaptea lună, după ce mă voi fi rugat zadarnic – șase."*

Ne povestim, ca de obicei, răstimpurile. Andrei îi relatează săptămâna petrecută în Germania, în urmă cu două-trei luni, la un oarecare simpozion. Interesant a fost să descopere că germanii înșiși încep să nu-și mai afle satisfacțiile doar în bunăstarea lor. Se simt coborâți la rangul de simplă anexă a planului Marshall.

(Gabriel Liiceanu, *Jurnalul de la Păltiniș*)

**conjurație* – conspirație, complot;

**ascensio spiritualis* (lat.) – ascensiune spirituală.

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Explică sensul din text al sintagmei *mă pot lipsi*. **6 puncte**
2. Menționează patru motive pentru care luna noiembrie este considerată de Constantin Noica „timpul pur", așa cum reiese din text. **6 puncte**
3. Identifică două activități ale celor reuniți la Păltiniș. **6 puncte**
4. Precizează o trăsătură a lui Constantin Noica, potrivit informațiilor din textul dat. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30–50 de cuvinte, semnificația secvenței: *Păltinișul l-am descoperit și de astă dată ca pe un „celălalt tărâm": este o senzație unică, de intimitate în spirit, aceea pe care o am ori de câte ori la sosire apuc drumul către cămărița mansardată a vilei 23.* **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă o prietenie este sau nu o formă de împlinire spirituală, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din *Jurnalul de la Păltiniș* de Gabriel Liiceanu, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. 6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificația textului următor, evidențiind relația dintre personaje:

MANOLE: *... Despre artă voiam să stăm de vorbă, Vlad. Ți-am văzut atelierul.*

VLAD (crispat): *Și?*

MANOLE (cu precauțiune, ca să nu lovească prea tare): *Cred că nu te-ai găsit încă.*

VLAD: *Te referi la căutările mele?*

MANOLE: *Ții să precizez? Bălăceala psihanalitică mi-a produs totdeauna repulsie. Faptul că măruntaiele sunt așezate mai jos decât capul nu le conferă adâncime. Falsele profunzimi, ca și falsele înălțimi, mă crispează. Cât despre căutările formale, Vlad, nu sunt rodnice decât atunci când știi bine ce ai de spus. Și că merită s-o spui.*

VLAD (bufonând): *Despre măreția omului! Vorbe, tată. Cine mai crede în ele?*

MANOLE: *Și răspunderile? Tot vorbe sunt?*

VLAD: *Răspunderi! De abia izbutesc să mă simt responsabil față de mine, și uneori și încercarea asta mi se pare caraghioasă. Mă uit în oglindă și-mi vine să râd.* (Ironic). *Bunul dumitale prieten, Brâncuși, făcea totuși păsări măiestre și coloane neterminate.*

MANOLE: *Da. Aveam viziuni diferite. Chestiune de temperament. Eu am fost un sanguin și un lacom de viață. Dar arta lui Brâncuși, ca a oricărui mare artist, făcea parte din ordinea și frumusețea lumii. Când a murit am simțit că e mai puțină lumină în jur.*

(Horia Lovinescu,
Moartea unui artist)

Notă

Pentru **conținut,** vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare,** vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *tema și viziunea despre lume într-un basm cult,* aparținând unui autor studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

– evidențierea a două trăsături care permit încadrarea textului narativ studiat într-o perioadă, într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică;
– comentarea a două secvențe relevante pentru tema basmului cult studiat;
– analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj, semnificative pentru basmul cult ales (de exemplu: acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, incipit, final, tehnici narative, instanțele comunicării narative, perspectivă narativă, registre stilistice, limbaj etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 4

Subiectul I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

CĂTRE A. STEUERMAN-RODION

Berlin,
miercuri, 14/27.X.1907

Iubite confrate,

Văzând cât de amabili și de binevoitori sunteți cu mine, îmi iau curajul să vă cad belea într-o afacere; n-am în Iași pe nimeni altul la care să mă adresez în privința asta. Iată de ce e vorba:

Teatrul din Iași joacă regulat în toate stagiunile câte o piesă, două, din ale mele. De atâta vreme n-am mai pomenit drepturi de autor.

Mă rog vouă, cercetați, dacă aveți câteva momente de pierdut, câte parale s-or fi strâns acolo, socotind, după regulament, 10 la sută din bruto asupra seratelor respective; și vedeți cum aș putea să le capăt. Mai ales acum, că e director Lecca, și el, ca autor, interesat asupra chestiei proprietății literare, cred că reclamația mea n-are să întâmpine vreo împotrivire. Orișicât aș avea de luat, nu-i cu cale să mi se rețină.

Iertați-mă că vă supăr și rogu-vă, în marginile posibilului, ajutați-mă. Voi trebuie să aveți și prieteni la teatru, adresați-vă lor ca din parte-mi: din norocire, la noi românii, hatârul slujește câteodată și pentru a căpăta dreptate.

Dacă însă, vă vine, știu eu? greu a urmări afacerea asta, atunci, vă rog, scrieți-mi un cuvânt: la cine de acolo să mă adresez (ca la o autoritate sau persoană influentă) pentru a-mi reclama drepturile.

Cu frățească dragoste.

Al dv. confrate,
I. L. Caragiale

(I. L. Caragiale, *Scrisori și acte*)

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Precizează sensul din text al construcției *să vă cad belea*. **6 puncte**
2. Indică valoarea stilistică a apelativului *Iubite confrate*, așa cum reiese din textul dat. **6 puncte**
3. Menționează motivul pentru care emițătorul scrisorii se adresează destinatarului, utilizând informațiile din textul-suport. **6 puncte**
4. Numește atitudinea locutorului, desprinsă din următoarea secvență: *Iertați-mă că vă supăr și rogu-vă, în marginile posibilului, ajutați-mă*. **6 puncte**

5. Prezintă, în 30–50 de cuvinte, relația dintre emițător și destinatar, așa cum reiese din fragmentul: *Văzând cât de amabili și de binevoitori sunteți cu mine, îmi iau curajul să vă cad belea într-o afacere; n-am în Iași pe nimeni altul la care să mă adresez în privința asta.*

6 puncte

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă este sau nu îndreptățită solicitarea drepturilor de autor, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din volumul *Scrisori și acte* de I. L. Caragiale, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. 6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificația textului următor, evidențiind două particularități ale dialogului dramatic:

RUDY: *Peste o lună, cel mult două, te măriți cu Castriș, iar cel mult în patru săptămâni îți vei lua licența. Despărțirea e fatală.*

TOFANA: *Ai spus un singur adevăr: licența. Restul e fantezie.*

RUDY: *Dar măritișul cu Castriș?*

TOFANA (cu finețe): *Metafizică speculativă.* (Lui Rudy îi scapă un gest de neplăcere.)

TOFANA (agasată): *Nu-ți place cumva?*

RUDY: *Nu te înțeleg.*

TOFANA: *Ar fi și pretențios să înțelegi orice. Dar nici n-aș vrea! Mulțumește-te cu ceea ce îmi scapă din cuvintele mele, din gesturile mele. Te-ai îngrozi poate de adâncul unei … Nu, nu! Mândria mă oprește să-ți spun mai mult …* (Mângâioasă) *De altfel, un bărbat ca tine înțelege puțin, dar folosește mult. Ce-ți pasă?*

RUDY: *Oricum, lămurește-mă cât de cât…*

TOFANA: *Vreau cu orice preț să-mi iau acum în iunie licența, pentru ca rudele lui Castriș să-mi găsească un post de suplinitoare în capitală. Îl voi avea la sigur. Odată profesoară, Rudy, te voi lua de braț și vom intra alături în biserică.*

(Mihail Sorbul, *Patima Roșie,* Actul II, Scena I)

Notă

Pentru **conținut,** vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare,** vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *relația dintre două personaje într-un basm cult,* aparținând unui autor studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

– prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al fiecărui personaj din textul narativ studiat;
– evidențierea evoluției relației dintre cele două personaje prin două scene/secvențe comentate;
– analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj, semnificative pentru evoluția relației dintre personaje (de exemplu: acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, incipit, final, tehnici narative, instanțele comunicării narative, perspectivă narativă, registre stilistice, limbaj, modalități de caracterizare etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 5

Subiectul I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

La Brașov, în perioada 15–16 mai, în Aula Universității „Transilvania”, s-a desfășurat Colocviul Național Universitar de Literatură Română Comparată, ediția a XII-a, unde au participat profesori, cercetători și studenți de la mai multe universități din țară: din

București, Iași, Constanța, Cluj, Târgu-Mureș, Bacău,Timișoara. Tema colocviului: „Poezia lui Florin Iaru. Proza lui Ioan Groșan”.

La deschiderea colocviului, au luat parte decanul Facultății de Litere, conf. dr. Adrian Lăcătuș, și criticul literar și profesorul Virgil Podoabă, care face parte din aceeași generație literară cu scriitorii Ioan Groșan și Florin Iaru, prezenți la Brașov, generația anilor ’80.

În confesiunile de autor care au urmat, au fost evocați și prietenii de suflet ai celor doi scriitori – oaspeți la Colocviul de la Brașov – , și anume poetul Alexandru Mușina și prozatorul Gheorghe Crăciun, care ar fi avut multe întâmplări de împărtășit cu Florin Iaru și Ioan Groșan, dacă ar fi trăit și azi. Și ca evocarea să fie completă, un text scris de Andrei Bodiu, Evadarea din vid*, a emoționat publicul. Pornind de la această scriere, Adrian Lăcătuș l-a caracterizat pe Florin Iaru într-un mod inedit: „ceea ce-l distinge pe Iaru în pleiada poeților buni ai generației ’80 e un caracter dialogat, jucat, al poeziei lui, apoi inventivitatea lingvistică și stilistică e iarăși importantă. Spunând că poezia lui Florin Iaru este una ludică, ironică, jucăușă, nu spunem că poezia lui nu este gravă, dureroasă, cu un aer dramatic, tragic și exasperant. Frigul, golul, moartea sunt câteva teme obsesive în poemele lui.”*

(Dora Deniforescu, *Ioan Groșan și Florin Iaru, invitați la Brașov,* în *Observator cultural*)

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Precizează sensul din text al sintagmei *face parte*. **6 puncte**
2. Indică trei reprezentanți ai generației ’80, așa cum reiese din text. **6 puncte**
3. Menționează tema Colocviului Național Universitar de Literatură Română Comparată, ediția a XII-a, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
4. Precizează impresia produsă asupra publicului de textul *Evadarea din vid,* aparținând lui Andrei Bodiu. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30–50 de cuvinte, trăsături ale poeziei lui Florin Iaru, pornind de la caracterizarea realizată de Adrian Lăcătuș: *Spunând că poezia lui Florin Iaru este una ludică, ironică, jucăușă, nu spunem că poezia lui nu este gravă, dureroasă, cu un aer dramatic, tragic și exasperant. Frigul, golul, moartea sunt câteva teme obsesive în poemele lui*. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă este sau nu importantă organizarea unor colocvii pe teme culturale, raportându-te la informațiile din fragmentul extras din articolul *Ioan Groșan și Florin Iaru, invitați la Brașov* de Dora Deniforescu și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea.
6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificația fragmentului următor, evidențiind două particularități ale (pre)romantismului:

O, ziduri întristate! O, monument slăvit!
În ce mărime naltă și voi ați strălucit,
Pă când un soare dulce și mult mai fericit
Își răvărsa lumina p-acest pământ robit!
Dar în sfârșit Saturnu, cum i s-a dat de sus,*
În negura uitării îndată v-a supus.
Ce jale vă coprinde! Cum totul v-a pierit!
Subt osândirea soartei de tot ați înnegrit!
Din slava strămoșască nimic nu v-a rămas.
Oriunde nu se vede nici urma unui pas.
Ș-în vreme ce odată oricare muritor
Privea la voi cu râvnă, cu ochiu-ațintător,
Acum de spaimă multă se trage înapoi
Îndată ce privirea îi cade drept pe voi... [...]

(Vasile Cârlova, *Ruinurile Târgoviștei*)

**Saturn* – a șasea planetă în Sistemul Solar; în astrologie, Saturn este considerat stăpânul timpului și, implicit, al vieții noastre.

Notă
Pentru **conținut,** vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare,** vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *particularități ale nuvelei,* prin raportare la un text aparținând unui autor studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

– evidențierea a două trăsături care permit încadrarea textului narativ studiat într-o perioadă, într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică;
– comentarea a două secvențe relevante pentru tema nuvelei studiate;
– analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj, semnificative pentru nuvela aleasă (de exemplu: acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, incipit, final, tehnici narative, instanțele comunicării narative, perspectivă narativă, registre stilistice, limbaj etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 6

Subiectul I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

27 august 2007

Am întrerupt acum aproape trei săptămâni însemnările despre bunici – tonul nu era cel potrivit. Tonul, importanța lui inefabilă. Fără tonul potrivit, „cuvântul ce exprimă adevărul" sună fals. Am scris un nou text,* Amintiri dintr-un paradis pierdut*, dar oare am nimerit de data asta tonul?*

Amintirea copilăriei, cu timpul ei încet, aproape zeiesc, capătă în imaginația noastră retrospectivă (căci ce altceva e memoria?) caracteristici mitice: e forma personală a legendelor despre o vârstă de aur a omenirii iremediabil pierdută. Chiar copilăriile obiectiv nefericite sunt mai târziu învăluite într-un aer paradiziac. Căci imaginația retrospectivă – spun o banalitate – e expertă în arta de a elimina urâtul, plictisul, durerea, invidia, furia, cruzimea, spaimele nocturne sau diurne, violențele și lacrimile, ba chiar poate arunca o umbră poetică asupra lor. Adevăratele paradisuri sunt cele pe care le-am pierdut, spunea Proust. Sunt, cu alte cuvinte, creații ale pierderii...

În acele lumi dispărute, chipul părinților reprezintă maturitatea încă tânără, misterioasă, energică, incontrolabilă, protectoare, dar și amenințătoare (paradisul nu-i scutit de amenințări, anxietăți și chiar drame, care se vor rezolva abia mai târziu, după risipirea lui,

în depărtarea limpezită a amintirii, iar bunicii, dacă mai sunt în viață, reprezintă bătrânețea blândă, senină (o seninătate care, evident, n-are nicio legătură cu ceea ce ar putea ei gândi sau simți); bunicii care nu mai sunt – sau sunt doar portrete, imagini fotografice înrămate, povești de familie – reprezintă o moarte firească, o absență liniștită, una din acele posibilități de care nu trebuie să-ți fie teamă, pentru că se înscrie în armonia lumii, în acel firesc edenic a cărui pierdere nici nu poate fi concepută înainte de a se fi produs.

(Matei Călinescu, *Un altfel de jurnal*)

**inefabil* – care nu poate fi exprimat în cuvinte; inexprimabil.

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Explică sensul din text al expresiei *cu alte cuvinte*. **6 puncte**
2. Prezintă felul în care imaginea bunicilor este proiectată în eternitate. **6 puncte**
3. Ilustrează, cu exemple din text, paralela care se creează între părinți și bunici. **6 puncte**
4. Formulează o definiție a memoriei, așa cum se reflectă în concepția autorului. **6 puncte**
5. Comentează, în 30–50 de cuvinte, afirmația preluată de autor de la Marcel Proust, potrivit căreia *Adevăratele paradisuri sunt cele pe care le-am pierdut*, pornind de la semnificația textului dat. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă memoria/imaginația retrospectivă poate influența sau nu trăirea prezentului, raportându-te la informațiile din fragmentul extras din jurnalul lui Matei Călinescu și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. 6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificația fragmentului următor, evidențiind două particularități ale romantismului:

Stânci uriețești și cenușii erau zidite de jur împrejur, una peste alta pân-în ceriuri și-n mijlocul lor se adâncea o vale, o grădină de vale cu izvoare, în mijloc c-un lac și-n mijlocul lacului o insulă, pe care steteau în șiruri lungi stupii unei prisăci mari.

„E insula lui Euthanasius”, gândi el uimit și păși încet, minunându-se la fiecare pas. Până și insectele erau îmblânzite în acest rai. Fluturii curioși, albaștri, auriți, roșii îi acoperiră părul lui lung și negru, încât capul lui părea presărat cu flori. Aerul acestei insule era plin de sărbători murmuitoare ale albinelor, bondarilor, fluturilor; iarba îi ajungea până la piept, măzărichea punea lațuri înflorite picioarelor... o căldură, un miros voluptuos pătrundea raiul. El s-apropie de lac și, trecându-l pe unde era vad, veni în insulă. Albinele înconjurară bâzâind pe noul și tânărul împărat al raiului. S-apropie de peștera ce știa că trebuie să fie pe această insulă; o găsi într-adevăr sculptată-n piatră, găsi dalta și uneltele de sculptură, patul, un ulcior cu apă.

(Mihai Eminescu, *Cezara*)

Notă

Pentru **conținut,** vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare,** vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *particularități de construcție a unui personaj dintr-o nuvelă*, aparținând unui autor studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

– prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al personajului ales;
– evidențierea unei trăsături a personajului ales prin două scene/secvențe comentate;
– analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj, semnificative pentru construcția personajului (de exemplu: acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, incipit, final, tehnici narative, instanțele comunicării narative, perspectivă narativă, registre stilistice, limbaj, modalități de caracterizare etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 7

Subiectul I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Aș vrea să plâng, dacă lacrimile n-ar fi atât de sărate. Aș vrea să plâng nostalgia care-mi ninge azi sufletul. Sunt fericită și în același timp frământată de toate îndoielile inerente oricărui sfârșit de viață școlărească.

N-am să vorbesc despre astă ultimă zi de școală. A fost încă o zi plină, grea de lacrimi și de lumină. A fost o zi frumoasă scursă între flori și ireal în cadență de „Gaudeamus”.

Trebuie să recunosc că despărțirea de colegele mele nu-nseamnă, cel puțin acum, nicio nenorocire pentru mine. Se vede treaba că nu ele, ci altceva, ceva din soarele acestui început de viață și mai cu seamă gândul că tot ceea ce a fost până acum realitate trece de azi în amintire, mă face să regret și m-a făcut dimineața să plâng ca o nebună. [..]

Clipele în care înțelegi și simți deslușit ceea ce abia bănuiai până atunci te dor ca niște răni, iar când înmormântezi timpul sub cascade de flori și de cântec simți cu adevărat gustul amar al lacrimilor.

Am scris în zeci de caiete de amintiri, deși le înțeleg inutilitatea. Credem acum că ele vor fi în ani târzii cheia spre lumea de vis a copilăriei. Dar porțile fermecate nu se deschid decât cu un descântec. Păstrăm zadarnic cheia pentru vremea când descântecul va fi de mult uitat. Am gravat pe pagini de album vorbe menite să fie mai târziu o evocare a ceea ce ne-a fost astăzi drag, dar am uitat că tot ceea ce iubim azi va deveni odată „amintirea unei iubiri”. Plângem acum pentru tot ceea ce ia cu ea clipa aceasta, pentru tot ceea ce am vrea să trăiască veșnic viu în noi și știm că nu va mai avea nicio importanță mai târziu.

(Ioana Em. Petrescu, *Jurnal*)

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Menționează sensul din text al secvenței *nostalgia care-mi ninge azi sufletul*. **6 puncte**
2. Explică motivul pentru care autoarea regretă despărțirea de anii de liceu. **6 puncte**
3. Indică părerea pe care autoarea o are față de *caiete de amintiri*, așa cum reiese din text. **6 puncte**
4. Menționează două stări contradictorii pe care le trăiește tânăra absolventă de liceu. **6 puncte**
5. Comentează, în 30–50 de cuvinte, semnificația afirmației: *Plângem acum pentru tot ceea ce ia cu ea clipa aceasta, pentru tot ceea ce am vrea să trăiască veșnic viu în noi și știm că nu va mai avea nicio importanță mai târziu*. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă emoțiile pot fi sau nu gestionate cu prilejul unor momente festive, raportându-te la informațiile din fragmentul extras din *Jurnalul* Ioanei Em. Petrescu și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:
– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte
– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. 6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificația textului următor, evidențiind două particularități ale romantismului:

Un luceafăr, un luceafăr înzestrat cu mii de raze
În viața-mi de-ntuneric a făcut ca să se vază.
Eu privind acea lumină ca din visuri mă deștept
Și cu brațele-amândouă către dânsa mă îndrept.

Ca o zână din poveste ea e naltă și ușoară,
E subțire și gingașă și din ochi revarsă pară,
Iar la față e bălâie, părul galben cade creț,
Trandafiri pe față are și cu zâmbetul isteț.

(Mihai Eminescu, *Un luceafăr*)

Notă

Pentru **conținut,** vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare,** vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *relația dintre două personaje într-o nuvelă,* aparținând unui autor studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:
– prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al fiecărui personaj din textul narativ studiat;
– evidențierea evoluției relației dintre cele două personaje prin două scene/secvențe comentate;

– analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj, semnificative pentru evoluția relației dintre personaje (de exemplu: acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, incipit, final, tehnici narative, instanțele comunicării narative, perspectivă narativă, registre stilistice, limbaj, modalități de caracterizare etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/ reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 8

Subiectul I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

A existat o perioadă, în istoria recentă a Europei, când oamenii politici câștigau voturi pledând pentru „deschidere” și pentru multiculturalism. În prezent câștigă teren partidele care afișează o clară politică antiimigrație sau cele care promit un control ferm al fenomenului migratoriu. În numai două decenii, europenii parcă au devenit mai temători, mai nesiguri pe ei, mai prudenți, mai puțin ospitalieri, mai preocupați de dimensiunea identitară a continentului lor. O formă de schizofrenie comparabilă cu aceea pe care am cunoscut-o în anii comunismului își întinde tentaculele în toată Europa.

În Europa răsăriteană, înainte de 1989, aproape fiecare cetățean practica un „joc” dublu: una spunea în public (mimând slogane patriotice și acceptând cultul personalității) și alta spunea în intimitatea familiei sau când se vedea cu prieteni apropiați.

Oarecum în același fel, europeanul de azi știe că există o „gândire corectă politic” care trebuie aprobată la nivel cerebral. Străinul (sau refugiatul, sau migrantul) este semenul nostru, este un năpăstuit al soartei și avem datoria morală de a-l ajuta, este o „șansă pentru economie”, este cel care va frâna declinul demografic pe vechiul continent, este un simbol al globalizării, este un alt „eu” și, în simbioză cu el, se va construi o nouă societate plurală, multiculturală, mixtă, metisată, egalitară, bazată pe respectul fiecăruia de către fiecare…

Europeanul care aprobă cu entuziasm aceste principii luminoase în spațiul public își schimbă părerea în cabina de vot, acolo unde nimeni nu-l vede și nu-l controlează. În cabina de vot, brusc, toate aceste „certitudini” încep să se transforme în îndoieli: și dacă imigrația este, de fapt, o invazie? și dacă toleranța deschide uși largi islamului radical? oare nu

mă voi simți curând străin în propria mea țară dacă vom continua să primim străini? oare nu voi plăti curând impozite mai mari pentru ca țara mea să-i poată găzdui, hrăni și forma profesional pe toți acești oameni? [...]

Dezbaterea în jurul imigrației nu este deci nici senină, nici nuanțată și nici deschisă în Europa. Poate aici se situează și tragedia morală a unei lumi în care spiritul critic a fost multă vreme considerat drept cel mai luminos fruct al luptei pentru libertate. Europa este prin excelență patria universalismului. Or, cum să le negi dreptul de a veni în Europa unor oameni care caută refugiu tocmai în numele acestor idei, pentru a beneficia de mai multă libertate (de gândire și de mișcare) și de mai multă demnitate (inclusiv materială)? Dar, în fața cifrelor mari, valorile universale încep să se clatine, ca și spiritul critic, de altfel. Europa tremură la ideea că la porțile ei s-ar putea afla la un moment dat un miliard de candidați la exil, câți există probabil în Asia și în Africa, spații în plină explozie demografică.

(Matei Vișniec, *Imigrația ca tragedie morală a Europei,* în *Dilema veche*)

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Explică sensul din text al sintagmei *încep să se clatine.* **6 puncte**
2. Precizează în ce constă *gândirea corectă politic*, potrivit informațiilor din text. **6 puncte**
3. Identifică patru temeri ale europeanului care se confruntă cu fenomenul migrației. **6 puncte**
4. Menționează care este schimbarea care s-a produs în mentalitatea europenilor în ceea ce privește raportarea la *fenomenul migratoriu*, așa cum reiese din textul dat. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30–50 de cuvinte, semnificația secvenței: *Or, cum să le negi dreptul de a veni în Europa unor oameni care caută refugiu tocmai în numele acestor idei, pentru a beneficia de mai multă libertate (de gândire și de mișcare) și de mai multă demnitate (inclusiv materială)?* **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă migrația este sau nu un fenomen îngrijorător al lumii contemporane, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din articolul *Imigrația ca tragedie morală a Europei* de Matei Vișniec, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte
– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. 6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificația fragmentului următor, evidențiind două particularități ale romantismului:

S-a stins viața falnicei Veneții,
N-auzi cântări, nu vezi lumini de baluri;
Pe scări de marmură, prin vechi portaluri,
Pătrunde luna, înălbind pereții.

Okeanos se plânge pe canaluri...*
El numa-n veci e-n floarea tinereții,
Miresei dulci i-ar da suflarea vieții,
Izbește-n ziduri vechi, sunând din valuri.

Ca-n țintirim tăcere e-n cetate.*
Preot rămas din a vechimii zile,
San Marc sinistru miezul nopții bate. [...]*

(Mihai Eminescu, *Veneția*)

**Okeanos* – ocean; aici cu sensul de mare sau întindere de ape;
**țintirim* – cimitir;
**San Marc* – San Marco, piața centrală din Veneția.

Notă

Pentru **conținut,** vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare,** vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *tema și viziunea despre lume într-o nuvelă,* aparținând unui autor studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

– evidențierea a două trăsături care permit încadrarea textului narativ studiat într-o perioadă, într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică;
– comentarea a două secvențe relevante pentru tema nuvelei studiate;
– analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj, semnificative pentru nuvela aleasă (de exemplu: acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, incipit, final, tehnici narative, instanțele comunicării narative, perspectivă narativă, registre stilistice, limbaj etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/ reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 9

Subiectul I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Înțelesesem, însă, destul de repede ceea ce nu știusem în Lisa. Că reprezentam partea de jos a societății, fără lustrul, educația și șansele „înaltei societăți". Nu m-am îndoit nicio clipă că pentru colegii mei eram un „necioplit", un mic sălbatec care nu văzuse în viața lui cum se dă un telefon sau cum funcționează un aparat de radio. Și chiar nu văzusem! [...] Asta a stimulat în mine o vanitate piezișă (din care s-a născut mai târziu credința că analfabeții creatori ai Mioriței *au avut, înaintea filosofilor noștri, o sensibilitate metafizică), dar și niște reacții de apărare, cu consecințe dezastruoase. Preferam, cum li se întâmplă timizilor când vor să-și dea curaj, să-mi ascund stângăciile prin frondă.*

Rezultatul a fost o adolescență, mai degrabă, cenușie, anostă. La o vârstă când impertinențele sunt un mod de a căpăta încredere în propriile ambiții și de a te deschide spre viață, eu nu-mi doream decât să-mi păstrez bursa de la liceu și să treacă anii. I-am umplut mai târziu cu o realitate paralelă, dar asta n-a făcut decât să mă rupă și mai mult de realitatea adevărată.*

Barierele sociale și de educație n-ar fi fost atât de rigide dacă beneficiam, măcar, de puțin cameleonism. Ghinionul meu a fost că mi-au lipsit și capacitatea de a mă adapta lesne și posibilitatea de a suplini prin umor acest deficit. În schimb, am avut o groază paralizantă de ridicol. Nimic nu mă bloca mai mult decât teama de a mă face de râs. Mă izolam de ceilalți nu fiindcă o doream, ci fiindcă n-aveam încredere în priceperea mea de a evita situațiile penibile. Unica soluție pe care am găsit-o a fost să fiu mereu în defensivă, gata să-mi apăr, la nevoie, singurătatea cu pumnii.*

Am ratat atunci șansa de a obține o victorie împotriva caracterului meu, găsind calea unei comunicări normale cu alții. Și, fără să-mi dau seama, am pus bazele unei singurătăți de care n-am mai scăpat, apoi, toată viața. Cei șapte ani, cât a durat experiența mea

contradictorie de la „Spiru Haret”, mi-au influențat, probabil, decisiv caracterul. Ulterior, n-am mai putut îndrepta nimic.

(Octavian Paler, *Autoportret într-o oglindă spartă*)

**anost* – monoton, plicticos, fad;

**cameleonism* – schimbare a purtării și a convingerilor cuiva în funcție de împrejurări și interese.

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Explică sensul din text al expresiei *a se face de râs.* **6 puncte**
2. Identifică un mod prin care persoanele timide încearcă să prindă curaj, potrivit informațiilor din text. **6 puncte**
3. Precizează două forme prin care autorul consideră că ar fi putut depăși barierele sociale și de educație. **6 puncte**
4. Menționează o trăsătură morală a autorului, așa cum se desprinde din fragmentul citat. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30–50 de cuvinte, semnificația secvenței: *La o vârstă când impertinențele sunt un mod de a căpăta încredere în propriile ambiții și de a te deschide spre viață, eu nu-mi doream decât să-mi păstrez bursa de la liceu și să treacă anii.* **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă adolescența este sau nu o vârstă problematică, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din volumul *Autoportret într-o oglindă spartă* de Octavian Paler, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. 6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificația fragmentului următor, evidențiind două particularități ale simbolismului:

Vioarele tăcură. O, nota cea din urmă
Ce plânge răzlețită pe strunele-nvechite,

Și-n noaptea solitară, o, cântul ce se curmă
Pe visurile stinse din suflete-ostenite.

Arcușurile albe în noaptea solitară
Stătură: triste paseri cu aripile întinse,
Păreau c-așteaptă semne, și strunele vibrară,
Ah, strunele, ce tremur de viață le cuprinse! […]

(Ștefan Petică, *Când vioarele tăcură – I*)

Notă

Pentru **conținut,** vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare,** vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *particularități ale romanului realist,* prin raportare la un text aparținând lui Liviu Rebreanu.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

– evidențierea a două trăsături care permit încadrarea textului narativ studiat într-o perioadă, într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică;
– comentarea a două secvențe relevante pentru tema romanului realist studiat;
– analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj, semnificative pentru romanul realist ales (de exemplu: acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, incipit, final, tehnici narative, instanțele comunicării narative, perspectivă narativă, registre stilistice, limbaj etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 10

Subiectul I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Prietenia e una din manifestările esențiale ale libertății, în primul rând fiindcă înseamnă alegere, dincolo de legăturile rudeniei (dar, liberă fiind alegerea, ea poate fi făcută și înăuntrul acestora). Prietenie înseamnă opțiune manifestă și constantă, deci o angajare deliberată și încărcată de răspundere. E deci cu totul străină de orice capriciu și de regulă nu se declanșează prea spontan (ceea ce nu înseamnă deloc că întâmplarea nu joacă și în prietenie ca și în toate lucrurile omenești un rol pe care numai cine nu are simțul realităților se încumetă a-l nega).

Aristotel subliniază de la început că, neputând exista prietenie decât mutuală, ea trebuie să fie manifestă, știută nu numai de cei în cauză, ci de toată lumea. Îmi pare evident că nu pot exista prietenii secrete. O conjurație* nu e prietenie propriu-zisă, dar se poate întemeia pe prieteniile existente sau poate da naștere altora care să subziste ulterior. Dar prietenia nu poate fi clandestină: ca act de libertate, ea trebuie să fie pe față, uneori chiar sfidătoare: clandestinitatea* e contrariul libertății.[...]*

Prietenia e singura forță care, prin simpla ei existență, se opune implicit tiraniei și menține spiritul relațiilor civile în plină oprimare și degradare a virtuților civice. Firește că la atari presiuni nu rezistă decât foarte rare prietenii adevărate.[...]

O prietenie adevărată nu se poate epuiza prin uzură și nici nu poate înceta fiindcă părțile și-au descoperit la un moment dat alte gusturi sau alte interese. Încetarea unei prietenii este faptul cel mai grav ce poate surveni în existența cuiva a cărui conștiință e de rang cu adevărat uman: e un fel de moarte, o moarte parțială pe care o decide liberul arbitru.

(Alexandru Paleologu, *Despre lucrurile cu adevărat importante*)

**mutual* – reciproc;

**conjurație* – conspirație, complot;

**clandestin* – care este făcut în secret.

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Explică sensul din text al sintagmei *liberul arbitru*. **6 puncte**
2. Menționează care este părerea lui Aristotel cu privire la prietenie, așa cum reiese din text. **6 puncte**
3. Precizează în ce constă relația dintre prietenie și interese personale, valorificând informațiile din text. **6 puncte**
4. Identifică două elemente de conținut (argumente) relevante pentru definirea *prieteniei*. **6 puncte**
5. Comentează, în 30–50 de cuvinte, semnificația secvenței: *Dar prietenia nu poate fi clandestină: ca act de libertate, ea trebuie să fie pe față, uneori chiar sfidătoare: clandestinitatea e contrariul libertății.* **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă prietenia poate sau nu limita libertatea unei persoane, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din volumul *Despre lucrurile cu adevărat importante* de Alexandru Paleologu, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. 6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificația textului următor, evidențiind două teme și/sau motive simboliste:

Pe plopii ninși
Coboară corbii-n pâlc de doliu,
Cernesc al iernii alb linţoliu,*
Și, trişti, de foame par învinși...

Cugetători,
Privesc pe cer, privesc departe;
Pe când un glas de vânt împarte
Un cântec care dă fiori...

În cimitir,
Pribegi, s-au adunat la sfadă;
Iar sub uitare și zăpadă
S-ascund mormintele în șir...

Și pe când trec,
În a crepusculului oră,*
Spre groapa unde doarme-o soră,
Și-n suflet plânsul îl înec. [...]

(Traian Demetrescu, *Corbii*)

**linţoliu* – giulgiu;
**crepuscul* – sfârșit de zi, înserare, declin.

Notă

Pentru **conținut,** vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare,** vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *particularități de construcție a unui personaj dintr-un roman realist*, aparținând lui Liviu Rebreanu.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

– prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al personajului ales;
– evidențierea unei trăsături a personajului ales prin două scene/secvențe comentate;
– analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj, semnificative pentru construcția personajului (de exemplu: acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, incipit, final, tehnici narative, instanțele comunicării narative, perspectivă narativă, registre stilistice, limbaj, modalități de caracterizare etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 11

Subiectul I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

De câțiva ani buni, Târgu-Jiu își conturează un profil artistic interesant prin proiectele expoziționale de artă contemporană care se desfășoară la Muzeul Județean „Alexandru Ștefulescu” încă din anul 2010, când Paul Gherasim a realizat un concept vizual de mare rafinament dedicat lui Constantin Brâncuși, Murmurul tăcerii*. În anii ce au urmat, muzeul*

a găzduit alte nume sonore ale artei plastice românești precum: Mihai Sârbulescu, tabăra de creație a grupului „Prolog”, Mircea Roman, Aurel Vlad și, recent, expoziția personală a Florentinei Voichi, Ponderabile.

Prezență artistică tot mai incisivă în ultimul deceniu, cazul ei este, într-un fel, emblematic pentru o întreagă generație care, ajunsă la maturitate dorește, în mod firesc, să își marcheze existența în spațiul picturii românești contemporane. Spre deosebire de alți colegi care și-au adaptat creația la vizualitatea contemporană, artista propune o reîntoarcere, într-o accepție largă, la valorile picturii clasice. Păstrând nealterat tot ceea ce a dobândit pictura secolului precedent, Florentina Voichi resemantizează simbolurile picturale, prin inducerea unei valori estompate în pictura tinerei generații: sentimentul. Această re-umanizare a poveștii din pictură este în contradicție cu neliniștea angoasantă promovată de „noul figurativ”. Artista mizează pe o realitate, adesea simbolică, impregnată de melancolie, de existența liniștită și profundă a lucrurilor, așa cum pătrund ele în conștiința contemplativă a privitorului. [...]

Aflată în căutarea propriei sale identități, rezervată față de experimentul contemporan și păstrând o lucidă atracție față de ceea ce consideră tradiție, Florentina Voichi își construiește un univers personal bine identificat. Într-un discurs coerent, obiectivul lumii pe care ne-o oferă este acela de a împărtăși, cu sinceritate, subiecte de meditație aflate în spatele învelișului subțire al realității de tip evenimențial. Temele principale pe care le abordează frecvent sunt portretul, portretul compozițional și peisajul văzute nu prin prisma unei realități imediate, structurate deliberat în efemerul momentului, ci ca pe o iluminare poetică a unor lucruri, în esența lor, eterne: relația dintre mamă și copil, peisajul, melancolia, narcisismul, strigătul.

(Cătălin Davidescu, *Florentina Voichi – o propunere de „întoarcere la ordine”,* în *România literară*)

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Explică sensul sintagmei *resemantizează simbolurile picturale* în text. **6 puncte**
2. Indică efectul maturizării generației din care face parte Florentina Voichi. **6 puncte**
3. Precizează modalitatea prin care Florentina Voichi resemantizează simbolurile picturale, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
4. Identifică un aspect care o individualizează pe artistă, în raport cu generația din care face parte, pornind de la constatarea: *Spre deosebire de alți colegi care și-au adaptat creația la vizualitatea contemporană, artista propune o reîntoarcere, într-o accepție largă, la valorile picturii clasice.* **6 puncte**
5. Prezintă, în 30–50 de cuvinte, concepția artistică a Florentinei Voichi, așa cum reiese din secvența: *Artista mizează pe o realitate, adesea simbolică, impregnată de melancolie, de existența liniștită și profundă a lucrurilor, așa cum pătrund ele în conștiința contemplativă a privitorului.* **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă arta modernă poate asimila sau nu formele tradiționale, raportându-te la informațiile din fragmentul extras din articolul lui Cătălin Davidescu și la experiența personală sau culturală.

20 de puncte

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. 6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificația fragmentului următor, evidențiind două particularități ale simbolismului:

[...] Izbită-n veci de soartă, bătută de furtună,
O stâncă-n voia mării se sparge și răsună:
Ecoul lung vibrează de-o plângere adâncă!
Ah! inima mea este o stâncă-n vijelie
Pe care-o-mpresoară a traiului urgie
Și plâng pe sfărâmata stâncă!

De vârful care încă se ține pe picioare,
M-agăț ca înecatul cu brațe-ncleștătoare,
Iar ochii înc-o dată mi-arunc la orizon,*
Să văd de nu s-arată vreo pânză rătăcită...
Și-n van a mea privire, adesea nălucită,*
Aleargă pe valul monoton.

(Alexandru Macedonski, *Acorduri sfărâmate*)

**orizon* – orizont;
**în van* (loc.) – în zadar, zadarnic.

Notă

Pentru **conținut,** vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare,** vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *tema și viziunea despre lume într-un roman realist,* aparținând lui Liviu Rebreanu.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

– evidențierea a două trăsături care permit încadrarea textului narativ studiat într-o perioadă, într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică;
– comentarea a două secvențe relevante pentru tema romanului realist studiat;
– analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj, semnificative pentru romanul realist ales (de exemplu: acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, incipit, final, tehnici narative, instanțele comunicării narative, perspectivă narativă, registre stilistice, limbaj etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 12

Subiectul I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Despre reaua folosire a limbii române în lumea de azi, fie că e vorba de presa de toate felurile, fie că e vorba de exercițiul cotidian al comunicării, se pot scrie tomuri întregi. [...] Între energia unei națiuni și sănătatea limbii sale e o relație strânsă, a cărei dereglare ar trebui să îngrijoreze. Evident, nu se poate impune prin decret igienizarea vorbirii zilnice. Dar unele instituții, școala și presa în primul rând, ar trebui să se simtă mai intens responsabile, mai atente, mai active. Nu sunt.

Televiziunile, de pildă, ar trebui, cred, să-și creeze mici departamente de supervizare lingvistică, prin intermediul cărora câțiva experți să asigure „controlul de calitate" al limbii folosite în emisiunile curente. Ei ar începe, să zicem, prin recoltarea probelor insalubre și ar face, încet-încet, educația minimală a „pacienților". Câteva maladii ar trebui tratate la nivel național. Îmi vin în minte, cu titlu de mostră, două asemenea maladii.*

Prima este înlocuirea unor cuvinte „normale”, consacrate, îndestulătoare semantic, prin termeni prețioși, țanțoși, simptome ale unui parvenitism cultural. A spune „a viziona” în loc de „a vedea” sau „a lectura” în loc de a „a citi” e o afectare* inutilă. Nu spui nimic în plus. Spui doar că ești băiat „fin” (sau fată „fină”), că iei fandoseala lexicală drept inteligență, că ți se pare șic să vorbești țuguindu-ți buzele. „A viziona” un spectacol, „a lectura” o carte sau un articol nu sunt ocupații de om cumsecade. Omul cumsecade vede și citește. Și, pentru că vede cum trebuie și citește bine, nu spune niciodată că „a vizionat” și „a lecturat”.*

Un alt delir generalizat este frecventa folosire a lui „ca și” în loc de „ca”. S-a creat obiceiul ca, în anumite cazuri, să se evite o cacofonie brutală prin substituția cu pricina. Ca să nu spui „ca casa vecinului”, spui „ca și casa vecinului”. În loc de „ca condiție” preferi să zici „ca și condiție”. Personal, consider, pe de o parte, că fobia cacofoniilor e ușor nevrotică și atestă un semidoctism calofil*, iar, pe de altă parte, că, pentru a evita cazurile groase, limba română oferă soluții mai elegante și mai firești.*

(Andrei Pleșu, *Despre frumusețea uitată a vieții*)

**insalubru* – mizer, nesănătos, dăunător;

**parvenitism* – tendința de a se îmbogăți cu orice preț, de a dobândi o stare superioară prin mijloace neoneste; arivism;

**afectare* – comportare lipsită de naturalețe;

**semidoctism* – cultură superficială;

**calofil* – care denotă o preocupare excesivă pentru formă, expresie frumoasă; prețios.

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Explică sensul din text al expresiei *îmi vin în minte*. **6 puncte**
2. Numește cele două instituții care sunt responsabile cu *igienizarea* vorbirii cotidiene. **6 puncte**
3. Precizează în ce constă *delirul generalizat* pe care autorul îl sancționează. **6 puncte**
4. Identifică atitudinea autorului care se desprinde din structura: *că iei fandoseala lexicală drept inteligență, că ți se pare șic să vorbești țuguindu-ți buzele.* **6 puncte**
5. Prezintă, în 30–50 de cuvinte, semnificația secvenței: *Televiziunile, de pildă, ar trebui, cred, să-și creeze mici departamente de supervizare lingvistică, prin intermediul cărora câțiva experți să asigure „controlul de calitate” al limbii folosite în emisiunile curente. Ei ar începe, să zicem, prin recoltarea probelor insalubre și ar face, încet-încet, educația minimală a „pacienților”.* **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă limba română contemporană este folosită sau nu în mod corespunzător, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din volumul *Despre frumusețea uitată a vieții* de Andrei Pleșu, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:
– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte
– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. 6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificația fragmentului următor, evidențiind două particularități ale simbolismului:

De-acum, tușind, a și murit o fată,
Un palid visător s-a împușcat;
E toamnă și de-acuma s-a-nnoptat...
— Tu ce mai faci, iubita mea uitată?

Într-o grădină publică, tăcută,
Pe un nebun l-am auzit răcnind.
Iar frunzele cu droaia se desprind;
E vânt și-orice speranță e pierdută.

Prin târgu-nvăluit de sărăcie
Am întâlnit un popă, un soldat...
De-acum pe cărți voi adormi uitat,
Pierdut într-o provincie pustie. [...]

(George Bacovia, *Plumb de toamnă*)

Notă
Pentru **conținut,** vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare,** vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *relația dintre două personaje într-un roman realist,* aparținând lui Liviu Rebreanu.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:
– prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al fiecărui personaj din textul narativ studiat;
– evidențierea evoluției relației dintre cele două personaje prin două scene/secvențe comentate;
– analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj, semnificative pentru evoluția relației dintre personaje (de exemplu: acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, incipit, final, tehnici narative, instanțele comunicării narative, perspectivă narativă, registre stilistice, limbaj, modalități de caracterizare etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 13

Subiectul I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Articolul 32
Dreptul la învățătură

(1) Dreptul la învățătură este asigurat prin învățământul general obligatoriu, prin învățământul liceal și prin cel profesional, prin învățământul superior, precum și prin alte forme de instrucție și perfecționare.

(2) Învățământul de toate gradele se desfășoară în limba română. În condițiile legii, învățământul se poate desfășura și într-o limbă de circulație internațională.

(3) Dreptul persoanelor aparținând minorităților naționale de a învăța limba lor maternă și dreptul de a putea fi instruite în această limbă sunt garantate; modalitățile de exercitare a acestor drepturi se stabilesc prin lege.

(4) Învățământul de stat este gratuit, potrivit legii. Statul acordă burse sociale de studii copiilor și tinerilor proveniți din familii defavorizate și celor instituționalizați, în condițiile legii.

(5) Învățământul de toate gradele se desfășoară în unități de stat, particulare și confesionale, în condițiile legii.

(6) Autonomia universitară este garantată.

(7) Statul asigură libertatea învățământului religios, potrivit cerințelor specifice fiecărui cult. În școlile de stat, învățământul religios este organizat și garantat prin lege.

(*Constituția României*)

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Explică sensul din text al sintagmei *potrivit legii.* **6 puncte**
2. Menționează două drepturi ale persoanelor aparținând minorităților naționale, așa cum reiese din text. **6 puncte**
3. Identifică trei forme de învățământ prin care se asigură dreptul la învățătură, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
4. Precizează categoriile de persoane care beneficiază de măsurile de sprijin social, acordate de stat, prin prezenta lege. **6 puncte**
5. Formulează, pe baza textului-suport, două idei referitoare la învățământul religios. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă dreptul la învățătură este sau nu necesar să fie garantat prin lege, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din *Constituția României*, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. 6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificația fragmentului următor, evidențiind două particularități ale realismului:

Căsătoria doctorului Walter și prezența Lenorei, soția lui, nu adusese nicio tulburare sanatoriului Walter. Totul funcționa în ordinea desăvârșită de mai înainte. Privit de-aproape, mai ales, sanatoriul Walter era o instituție măreață. Corpul de casă vizibil de pe șosea, la stânga rondului întâi ce leagă Calea Victoriei cu aleea de plimbare a pădurii bucureștene, clădire cu aspect de castel bavarez, era numai centrala instituției; trei pavilioane impunătoare și noi erau simetric repartizate înapoi în mijlocul parcului și legate de corpul

principal prin lungi coridoare: pavilionul de chirurgie, cel de boli interne și cel de boli nervoase; în fund, izolat sub ocrotirea brazilor și a teilor, se afla un al patrulea pentru contagioase, cu stil de adevărat pavilion de vânătoare.

De fapt, castelul bavarez și pavilionul tirolez fusese clădite de prințul Barodin, însurat cu o prințesă Basarab. Cumpărat de bătrâna Efraim, cunoscuta bancheresă, atunci când Barodin lichidase pentru a se retrage definitiv la Paris, palatul fusese strecurat drept dar de Crăciun în pantoful de lac al tânărului doctor Walter. Era o poveste veche și acum aproape uitată că văduva Efraim plătise scump amorul tânărului Walter.

(Hortensia Papadat-Bengescu, *Drumul ascuns*)

Notă

Pentru **conținut,** vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare,** vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *particularități ale romanului psihologic/al experienței,* aparținând lui Camil Petrescu.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

– evidențierea a două trăsături care permit încadrarea textului narativ studiat într-o perioadă, într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică;
– comentarea a două secvențe relevante pentru tema romanului realist studiat;
– analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj, semnificative pentru romanul realist ales (de exemplu: acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, incipit, final, tehnici narative, instanțele comunicării narative, perspectivă narativă, registre stilistice, limbaj etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 14

Subiectul I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Miercuri, 31 iulie 1938, Duminică

Către Sabina Cantacuzino

Îți mulțumesc mult pentru gândul cel bun de a-mi fi trimes „Le Temps” la Miorcani. Îți dai seama ca cititoare asiduă, ce înseamnă a nu-l primi odată ce ai luat obiceiul de a-l citi zilnic de-atâția ani. Eram acelaș[i] lucru ca un fumător căruia îi surprinzi țigara, sau unui cafegiu lipsit de cafea. Îți trimet, profitând de plecarea tatii la Predeal, toate numerele primite aici înapoi, cu rugămintea să mai îmi expediezi și altele – sunt o mare resursă la țară, mai ales azi, când ziarele românești – anoste* și espurjate* cum sunt – nu prezintă mare interes. Moartea reginei Maria ne-a întristat pe toți – cu atât mai mult pe tine, că ai cunoscut-o atât de aproape și-ai lucrat cu ea. Cu dispariția ei parcă se sfârșește o epocă întreagă – aceea a Domniei lui Ferdinand I – epoca înfăptuitoare a României Mari. Testamentul ei ni s-a părut extrem de interesant pentru cine știe să citească între rânduri. Îmi vei povesti la București – sau la Predeal dacă reușesc să ajung acolo pentru o zi până în toamnă – impresiile tale de la înmormântare.*

Aici ducem viața pe care o cunoști, specifică Miorcanilor și pe care eu o gust în special.

E singurul loc aici unde mai pot trăi cu impresia, atât de plăcută pentru firea mea, că vremea a rămas cu o sută de ani în urmă. Lipsa de electricitate, automobilul, radio, linia ferată prea aproape etc. îmi întăresc viziunea cu ajutorul acestei case în pur stil „premier empire russe”, în stil tolstoian „Alexandru I-er”. Apoi întârzierea poștei pune – astăzi când avionul milionarului american face înconjurul lumii în 4 zile – tocmai 5, între noi de aici și restul lumii. Până la Dorohoi numai 3. E anacronic și încântător. […] Restul știrilor în scrisoarea mamei și a Leliței.*

Ion

(Ion Pillat, *Scrisori 1898–1944*)

* *Le Temps* (fr.) – *Timpul*, cotidian elvețian de limbă franceză, tipărit la Geneva;
**anost* – plictisitor, fad;
**espurjat* – respins;
**premier empire russe* (fr.) – primul imperiu rus.

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Explică sensul din text al locuțiunii *îți dai seama*. **6 puncte**
2. Indică un detaliu legat de istoria României moderne, așa cum reiese din text. **6 puncte**
3. Precizează evenimentul care a marcat instaurarea unei stări de tristețe, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**

4. Numește atitudinea emițătorului față de presa interbelică, din țară și străinătate.

6 puncte

5. Comentează, în 30–50 de cuvinte, semnificația secvenței: *E singurul loc aici unde mai pot trăi cu impresia, atât de plăcută pentru firea mea, că vremea a rămas cu o sută de ani în urmă. Lipsa de electricitate, automobilul, radio, linia ferată prea aproape etc. îmi întăresc viziunea cu ajutorul acestei case în pur stil „premier empire russe", în stil tolstoian „Alexandru I-er".* **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă starea de spirit este sau nu influențată de contextul în care trăim, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din volumul *Scrisori 1898–1944* de Ion Pillat, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. 6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificația textului următor, evidențiind două particularități ale prozei realiste:

Crescut la Câmpie, Iorgovan n-ar fi crezut niciodată că sunt cu putință atâte frumuseți îngrămădite la un loc. Însă el n-avea timp pentru ele. Ceasul lui Iuțu ieșise de tot lung și Iorgovan își îmbărbăta mereu calul, ca să nu-l apuce ziua pe drum. Era ziua mare când valea se lărgi.

În fund se ridica Moma, un munte înalt, cu coastele piezișe și acoperit de sus până jos cu pădure deasă, la dreapta un deal stâncos, iar la stânga alt deal mai prelungit, pe care se întinde satul cu biserica și cu morminții din sus de ea.

Iorgovan se opri, și parcă-i venea să se întoarcă. Aici era Simina. Ce să-i zică? ce să-i facă? ce voia el cu dânsa? Putea el, om în toată firea, să-i spună c-a venit atâta drum de dragul ei?! Ori putea să-i spună că numai din întâmplare a nimerit pe aici?! Dar de unde știa el ce poate și ce nu poate?! Simina, fată harnică, se sculase des-de-dimineață, căci avea urzeală-n război, și la război hărnicia se măsoară cu cotul. Neacșu, tatăl ei, ieșise în pădure să caute lemn de juguri, și ea ședea singură la războiul pus în o poiată din fața casei.

(Ioan Slavici, *Pădureanca*)

Notă

Pentru **conținut,** vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare,** vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *particularități de construcție a unui personaj dintr-un roman psihologic/al experienței*, aparținând lui Camil Petrescu.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

– prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al personajului ales;
– evidențierea unei trăsături a personajului ales prin două scene/secvențe comentate;
– analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj, semnificative pentru construcția personajului (de exemplu: acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, incipit, final, tehnici narative, instanțele comunicării narative, perspectivă narativă, registre stilistice, limbaj, modalități de caracterizare etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 15

Subiectul I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Pe noi, românii, ne-a scos soarta fără de veste din întunericul Turciei și ne-a pus în fața Europei. Odată cu gurile Dunării ni s-au deschis și porțile Carpaților, și prin ele au intrat formele civilizației din Franța și din Germania și au învălit viața publică a poporului

nostru. Din acest moment am pierdut folosul stării de barbari fără a ne bucura încă de binefacerea stării civilizate.

Când am fi singuri într-o insulă, când ne-ar fi dat să trecem prin or[i]ce schimbare a vieței publice fără a fi amenințați dinafară în chiar existența noastră, am putea aștepta în liniște dezlegarea problemelor, lăsând timpului viitor sarcina de a ridica, încetul cu încetul, greutățile de astăzi.

Așa însă nu este situația noastră. Timpul dezvoltării ne este luat și tema cea mare este de a-l înlocui prin îndoită energie. Tot ce este astăzi formă goală în mișcarea noastră publică trebuie prefăcut într-o realitate simțită, și fiindcă am introdus un grad prea înalt din viața dinafară a statelor europene, trebuie să înălțăm poporul nostru din toate puterile până la înțelegerea acelui grad și a unei organizări politice potrivită cu el. Pentru aceasta se cere mai întâi o cultură solidă a claselor de sus, de unde pornește mișcarea intelectuală.

Aci însă este greutatea! A vota, a guverna, a scrie jurnale, a ține prelecții necontrolate, a fi membru de academii și profesor de universitate, această formă a culturei apusene convine anteluptătorilor noștri mai ales când forma se întâlnește și cu un fond corespunzător din bugetul statului. Dar a îndeplini cu aceeași seriozitate sarcina ei intelectuală, aceasta nu le convine; și când îi critici în această parte a vieței lor publice, atunci se indignează, spun că suntem încă într-o stare nepregătită, că noi să ne asemănăm cu Franța de acum 300 de ani, că meritele lui Șincai, Asachi, Bariț, Tăutu, Laurian trebuiesc privite dintr-o perspectivă istorică seculară! Dar dacă vă asemănăți cu Franța de acum 300 de ani, de ce îi luați formele de cultură ale anilor din urmă?

Aci este contrazicerea cea primejdioasă. Nu e cu putință ca un popor să se bucure de formele dinafară ale unei culturi mai înalte și să urmeze totodată înlăuntru apucăturile barbariei. Și fiindcă a da înapoi e cu neputință, nouă nu ne rămâne pentru existența noastră națională altă alternativă decât de a cere de la clasele noastre culte atâta conștiință câtă trebuie să o aibă și atâta știință câtă o pot avea.

(Titu Maiorescu*, Direcția nouă în poezia și proza română*)

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Explică sensul din text al expresiei *a da înapoi*. **6 puncte**
2. Notează două idei pe care le dezvoltă Titu Maiorescu în fragmentul de mai sus. **6 puncte**
3. Explică motivul pentru care, în viziunea lui Titu Maiorescu, *se cere mai întâi o cultură solidă a claselor de sus*. **6 puncte**
4. Precizează în ce constă *contrazicerea cea primejdioasă* pe care o sesizează autorul. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30–50 de cuvinte, semnificația secvenței: *Și fiindcă a da înapoi e cu neputință, nouă nu ne rămâne pentru existența noastră națională altă alternativă decât de a cere de la clasele noastre culte atâta conștiință câtă trebuie să o aibă și atâta știință câtă o pot avea.* **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă sincronizarea cu valorile Occidentului necesită sau nu un timp îndelungat, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din studiul critic *Direcția nouă în poezia și proza română* de Titu Maiorescu, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. 6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificația textului următor, evidențiind două particularități ale prozei realiste:

Își mai amintea de curtea unei case la țară, o curte uriașă, un maidan aproape. Vara, bălăriile o podideau și o transformau într-o pădure de nepătruns (totul redus la scară, firește, dar și el era mic pe atunci), traversată de câteva drumuri bătătorite, poteci de lățimea a două tălpi desculțe puse una lângă cealaltă. Dacă în curtea aia creștea și vreo plantă cultivată de mâna omului? Îi e greu să răspundă la o asemenea întrebare acum, când nu știe exact câți ani au trecut de atunci. Ceva mai puțin de douăzeci, în tot cazul. E sigur, însă, că acea curte nu era străjuită de garduri pe toate cele patru laturi, deci nu era tocmai o curte. Avea totuși o poartă (și un simulacru de gard deci) în partea dinspre drumul prăfos (noroios, nămețit etc.). Tot dintr-acolo pornea printre bălării (sau culturi?) un drum ceva mai larg care se termina cu un loc de întors căruța chiar în fața grajdului, adică alături de porumbarul gol. [...] Bălăriile continuau să atace toate aceste rămășițe ale unei gospodării ce fusese probabil înfloritoare cândva, astfel că fâșia de troscot* dintre șleaurile roților de căruță se lărgea nestingherit. Existau desigur și alte drumuri prin curtea aceea, cotloane, unghere, culcușuri, și el se încăpățâna să le tot cotrobăie pe toate, să se ascundă prin ele, să se scurgă neștiut dintr-unul în altul, să se piardă și să se lase apoi căutat ore în șir de vocea plângăreață a unei fetițe cu câțiva ani mai mare decât el.*

(Mircea Nedelciu, *Zmeura de câmpie – roman împotriva memoriei)*

**simulacru* – imitație, aparență înșelătoare;

**troscot* – plantă care crește mai ales pe marginea drumurilor și pe locurile necultivate.

Notă

Pentru **conținut,** vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare,** vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *tema și viziunea despre lume într-un roman psihologic/al experienței,* aparținând lui Camil Petrescu.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

– evidențierea a două trăsături care permit încadrarea textului narativ studiat într-o perioadă, într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică;
– comentarea a două secvențe relevante pentru tema romanului studiat;
– analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj, semnificative pentru romanul ales (de exemplu: acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, incipit, final, tehnici narative, instanțele comunicării narative, perspectivă narativă, registre stilistice, limbaj etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 16

Subiectul I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Pe 13 noiembrie a avut loc, într-una dintre sălile de cinematograf de la Centrul Pompidou din Paris, prezentarea filmului consacrat operei și artistului de origine română Victor

Brauner, reprezentant de seamă al avangardei internaționale, născut la Piatra Neamț în 1903, membru al grupului suprarealist din jurul lui André Breton.

În prima parte a filmului, intitulată Marele iluminator totemic*, accentul este pus pe figura tatălui, Herman Brauner, fabricant de cherestea și editor al unor serii de cărți poștale înfățișând orașele și peisajele Bucovinei, care era pasionat de teozofie și spiritism. Victor Brauner își amintește în repetate rânduri experiențele făcute de tatăl său cu mediumuri, la care artistul asistase în copilărie. Una dintre amintirile despre care Brauner vorbește într-un interviu luat la începutul anilor 1960 este apariția cometei Halley, așteptată de întreaga familie Brauner ca pe un sfârșit de lume. Trecerea pe firmament* a unei mici „bule albastre" avea să reprezinte, în interpretarea lui Fabrice Maze, unul dintre evenimentele cele mai importante care au marcat sensibilitatea artistului. În film, cometa, ședințele de spiritism ale tatălui, apariția la Fălticeni a unei somnambule și atmosfera impregnată de prezența malefică a „umbrei" unui personaj de roman, Graf Dracula, ale cărui trăsături se confundă în viziunea occidentală cu mai tot ce este românesc, sunt printre sursele principale folosite de artist de-a lungul întregii sale creații. Repetatele schimbări de domiciliu ale familiei Brauner, de la Piatra Neamț la Hamburg, apoi de la Viena la Brăila și Galați, pentru a se stabili în cele din urmă la București, i-au deschis calea copilului către pictură și literatură, în ciuda educației severe impuse de tatăl său.*

(Mihaela Petrov*, Victor Brauner văzut de Fabrice Maze,* în *România literară*)

**firmament* – boltă cerească, cer.

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Explică sensul din text al expresiei *a avut loc*. **6 puncte**
2. Indică două dintre domeniile de care este pasionat Herman Brauner, așa cum reiese din text. **6 puncte**
3. Precizează un eveniment care a marcat sensibilitatea artistului Victor Brauner, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
4. Numește impresia produsă de apariția cometei Halley asupra familiei Brauner. **6 puncte**
5. Prezintă contextul în care se produce orientarea lui Victor Brauner către domeniul artistic, potrivit informațiilor din textul-suport. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă filmul reușește sau nu să prezinte, în mod corespunzător, biografia artistului, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din articolul *Victor Brauner văzut de Fabrice Maze* de Mihaela Petrov, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea.
6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificația fragmentului următor, evidențiind două particularități ale prozei realiste:

Împinge poarta, poarta todeauna-i deschisă. O poartă înaltă, de fier forjat, vara era un chioșc în spatele curții, un chioșc acoperit de iederă și mâna-maicii-domnului... Și toată casa acoperită de iederă și de glicină și de mâna-maicii-domnului. Pe vremuri avea și niște flori ca niște zorele, da' mari, cât roata carului, madam Ioaniu le pripășise și tot ea știa cum le zice. Mirosea[u] vara, și lămâița, și mâna-maicii-domnului, și teiu[l], și trandafirii, din stradă mirosea de te picnea somnu[l] și te lua durerea de cap... Parcă nu erai pe lumea asta... Și toată curtea plină de trandafiri galbeni, mari, și gardu[l], și poarta acoperiți de trandafiri roșii, mici, agățători. Madam Ioaniu avea grijă de flori, ținuse pe vremuri și grădinar, mai era și soldatu[l] care avea grijă de toate. Din iunie înflorea[u] trandafirii, pe rând, toate soiurile, și-i avea înfloriți până toamna târziu, în noiembrie. Madam Ioaniu îi îngrijea, parc-o vede cum ieșea cu foarfeca și cu un paner să taie trandafiri și să-i dea când pleca: vezi că nici flori nu tăia cum se nemerea, le tăia numa p-alea care vedea că tot o să se ofilească.*

(Gabriela Adameșteanu, *Dimineață pierdută*)

**glicină* – arbust decorativ agățător.

Notă

Pentru **conținut,** vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare,** vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *relația dintre două personaje într-un roman psihologic/al experienței,* aparținând lui Camil Petrescu.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

– prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al fiecărui personaj din textul narativ studiat;

– evidențierea evoluției relației dintre cele două personaje prin două scene/secvențe comentate;
– analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj, semnificative pentru evoluția relației dintre personaje (de exemplu: acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, incipit, final, tehnici narative, instanțele comunicării narative, perspectivă narativă, registre stilistice, limbaj, modalități de caracterizare etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 17

Subiectul I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Andrei Roman: Ce rol au pentru dumneavoastră schimburile de idei și cu cine susțineți acest dialog?

Andrei Pleșu: *Cred că e foarte important să avem sentimentul că efortul nostru se înscrie într-o problematică și într-o aspirație comunitară. Nu mă văd funcționând într-un mediu în care să nu mă simt umăr la umăr cu încă câțiva oameni, nu mă văd funcționând într-un mediu în care să nu am câțiva foarte buni prieteni. Firește, nu scriem toți aceeași carte, dar, scriindu-ne fiecare cartea, ne sprijinim mental pe prietenia celuilalt și avem senzația de a construi ceva împreună, o atmosferă, spirituală măcar, dacă nu un moment durabil. Cred într-o solidaritate de generație. Fiecare generație are misiunea și destinul ei, de care trebuie să încerce să devină conștientă. Asta nu înseamnă că nu poate exista și o solidaritate între generații. În ce mă privește, nu mă văd făcându-mi munca zilnică în izolare. Trebuie să știu că mă pot oricând întâlni și discuta pe temele mele cu Gabriel Liiceanu, cu Alexandru Paleologu sau, ca să invoc oameni din plastică, cu Horia Bernea sau cu Sorin Dumitrescu. Fiecare cu specificitatea lui intră în sistemul meu de repere fără de care n-aș putea funcționa. Faptul că, dincolo de generația mea, mă sprijin, de asemenea, pe o providențială* întâlnire cu Constantin Noica ține și el de șansa – ca să zic așa – vieții mele. Fără astfel de întâlniri aș fi altcineva. Pledez, deci, o dată mai mult, pentru efortul comunitar. Nu e bine ca omul să fie singur ...*

A.R.: În acest context, ce însemnătate are solidaritatea (comunitatea) intelectuală?

A.P.: *Solidaritatea intelectuală este combustibilul vital al oricărui efort de cultură; și nu mă gândesc doar la solidaritatea dintre cei care „fac" propriu-zis cultură, ci și la solidaritatea dintre ei și cei care-i citesc, sau între ei și cei care dirijează administrativ sau ideologic ceea ce ei publică. Dacă nu există această solidaritate la toate nivelurile, nu se poate face nimic coerent, nimic omogen înlăuntrul unei culturi. [...]*

Gravă, în această privință, e mai ales situația autorilor tineri, ale căror cărți, uneori excelente, trec, de foarte multe ori, neobservate. Or, un om tânăr, dacă nu simte la timp în jurul lui solidaritate intelectuală, riscă să se rătăcească, să se piardă, să abandoneze. Se creează, din când în când, un fel de vid în jurul valorilor, ceea ce dovedește o vinovată lipsă de răspundere față de ele.

(Andrei Pleșu, *Din vorbă-n vorbă:23 de ani de întrebări și răspunsuri*)

**providențial* – dat, trimis de providență; excepțional, deosebit.

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Explică sensul din text al expresiei *umăr la umăr*. **6 puncte**
2. Precizează care este rolul solidarității în interiorul unei culturi, așa cum reiese din penultimul paragraf. **6 puncte**
3. Identifică patru forme de manifestare a solidarității, potrivit informațiilor din textul dat. **6 puncte**
4. Menționează modul în care persoana intervievată interpretează *providențiala întâlnire* cu Constantin Noica. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30–50 de cuvinte, semnificația secvenței: *Pledez, deci, o dată mai mult, pentru efortul comunitar. Nu e bine ca omul să fie singur ...* **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă solidaritatea este sau nu necesară în realizarea actelor de cultură, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din volumul *Din vorbă-n vorbă:23 de ani de întrebări și răspunsuri* de Andrei Pleșu, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. 6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificația fragmentului următor, evidențiind două particularități ale modernismului:

Soarele-n zenit ține cântarul zilei.*
Cerul se dăruiește apelor de jos.
Cu ochi cuminți dobitoace în trecere
își privesc fără de spaimă umbra în albii.
Frunzare se boltesc adânci
peste o-ntreagă poveste.

Nimic nu vrea să fie altfel decât este.
Numai sângele meu strigă prin păduri
după îndepărtata-i copilărie,
ca un cerb bătrân
după ciuta lui pierdută în moarte.*

Poate a pierit subt stânci.
Poate s-a cufundat în pământ.
În zadar i-aștept veștile,
numai peșteri răsună,
pâraie se cer în adânc. [...]

(Lucian Blaga, *În marea trecere*)

**zenit* – amiază;
**ciută* – căprioară.

Notă

Pentru **conținut,** vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare,** vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *particularități ale unui text narativ,* aparținând lui Mihail Sadoveanu.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

– evidențierea a două trăsături care permit încadrarea textului narativ studiat într-o perioadă, într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică;
– comentarea a două secvențe relevante pentru tema textului narativ studiat;

– analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul narativ ales (de exemplu: acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, incipit, final, tehnici narative, instanțele comunicării narative, perspectivă narativă, registre stilistice, limbaj etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 18

Subiectul I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

DACIA LITERARĂ, *publicație apărută la Iași, în 1840, sub redacția lui Mihail Kogălniceanu. Cu toate că pe coperta tomului I (care însumează cele trei numere apărute) figurează la date limită ianuarie – iunie, în realitate revista a apărut la 19 martie 1840 și a fost interzisă la 23 august același an. Se pare că s-a revenit asupra suspendării, dar redactorul a înțeles că, în atmosfera creată, a continua publicarea revistei nu mai era oportun. În 1859 se tipărește o a doua ediție, cu caractere latine. În* Introducție*, Kogălniceanu, redactorul „răspunzător", aduce un omagiu încercărilor anterioare în direcția editării unor foi periodice, caracterizate drept tribune* de răspândire a ideilor de progres social și cultural, de popularizare a cunoștințelor științifice, ca modalități evoluate de legătură cu un public mai larg. Referindu-se la periodicele care au precedat apariția* ***D. I.****, Kogălniceanu arată totuși că acestea erau dominate de politică (înțelegând prin aceasta politica oficială) și că au avut o pronunțată „coloră locală". Se simțea, de aceea, nevoia unui organ de presă care să fie „o foaie românească" ce „s-ar îndeletnici cu producțiile românești, fie din orice parte a Daciei, numai să fie bune". Inițiativa editării unei noi publicații, ideile expuse în „Introducție" și parțial materializate în ceea ce s-a publicat în revistă nu aparțin în exclusivitate redactorului responsabil, M. Kogălniceanu, ci reprezintă orientarea și spiritul angajat al celor mai reprezentative personalități ale culturii și literaturii românești din epocă în frunte cu V. Alecsandri, C. Negruzzi, Al. Russo, fiind sinteza aspirațiilor unei generații.*

(Academia Română, *Dicționarul general al literaturii române*)

**tribună* – ziar.

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Explică sensul din text al sintagmei *aduce un omagiu*. **6 puncte**
2. Indică perioada în care a activat revista *Dacia literară*. **6 puncte**
3. Menționează ce dorește să demonstreze Mihail Kogălniceanu, în privința *foilor periodice* care au precedat apariția *Daciei literare*, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
4. Precizează rolul articolului *Introducție*, așa cum rezultă din fragmentul propus. **6 puncte**
5. Caracterizează, în 30–50 de cuvinte, deziderатul revistei, valorificând informațiile din următoarea secvență: *Inițiativa editării unei noi publicații, ideile expuse în „Introducție" și parțial materializate în ceea ce s-a publicat în revistă nu aparțin în exclusivitate redactorului responsabil, M. Kogălniceanu, ci reprezintă orientarea și spiritul angajat al celor mai reprezentative personalități ale culturii și literaturii românești din epocă în frunte cu V. Alecsandri, C. Negruzzi, Al. Russo, fiind sinteza aspirațiilor unei generații.* **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă, la mijlocul secolului al XIX-lea, presa culturală românească se afla sau nu într-o fază de dezvoltare, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din *Dicționarul general al literaturii române*, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. 6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificația fragmentului următor, evidențiind două particularități ale modernismului:

Tu ți-ai strecurat cântecul în mine
Într-o dup-amiază, când
Fereastra sufletului zăvorâtă bine
Se deschisese-n vânt,
Fără să știu că te aud cântând.

Cântecul tău a umplut clădirea toată,
Sertarele, cutiile, covoarele,
Ca o lavandă sonoră. Iată,
Au sărit zăvoarele,
Și mânăstirea mi-a rămas descuiată. [...]

(Tudor Arghezi, *Morgenstimmung**)

**Morgenstimmung* (germ.) – „Morgen" („dimineață) și „Stimmung" („dispoziție, stare de spirit").

Notă

Pentru **conținut,** vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare,** vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *particularități de construcție a unui personaj dintr-un text narativ*, aparținând lui Mihail Sadoveanu.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

– prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al personajului ales;
– evidențierea unei trăsături a personajului ales prin două scene/secvențe comentate;
– analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj, semnificative pentru construcția personajului (de exemplu: acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, incipit, final, tehnici narative, instanțele comunicării narative, perspectivă narativă, registre stilistice, limbaj, modalități de caracterizare etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 19

Subiectul I **(50 de puncte)**

Citește următorul fragment:

Florian Saiu: Sunteți atrasă de perioada dintre cele două războaie mondiale, cartea dumneavoastră, *Întoarcere în Bucureștiul interbelic,* stă mărturie. Vorbiți-ne despre această pasiune.

Ioana Pârvulescu: Ați văzut filmul lui Woody Allan Midnight in Paris*? E din 2011. Personajul de acolo, un scriitor, alunecă în interbelic, adică „anii nebuni" și, de acolo, firesc, mai departe, în* Belle époque**. Ca mine. Eu am descoperit interbelicul pe cont propriu, prin 1996, fără vreun scop, fără cea mai mică prejudecată, l-am descoperit prin intermediul ziarelor din perioada aceea pe care le-am citit din pură plăcere. Nu pentru că mi-ar fi lăudat cineva interbelicul, nu pentru că aveam de făcut vreo lucrare academică sub îndrumarea cuiva, nu pentru că voiam ceva de la el. Nu pentru că aș fi avut nostalgii interbelice (de unde să le am?) cum au crezut unii. În libertate absolută și din curiozitate. [...]*

F.S.: V-ar fi plăcut să trăiți în *La Belle époque*?

I.P.: *Mi-ar plăcea, mai degrabă, să vizitez epoca din preajma lui 1900, nu să trăiesc acolo. Mi-ar plăcea, în schimb, ca felul lor de a fi altruist și politețea lor să se transfere contemporanilor noștri. Să avem și beneficiile confortului de secol 21, și beneficiile sufletești ale oamenilor de atunci. Deși povestea cu confortul e discutabilă: ei trăiau mai larg, nu în cutiuțele de chibrituri ale blocului, auzind totul de la vecini.*

F.S.: Cum vă explicați, totuși, că una dintre cele mai frumoase perioade, chiar înfloritoare, a fost urmată de două războaie mondiale? Unde au greșit oamenii?

I.P.: *La întrebarea asta istoria răspunde destul de precis, ajunge să citim cartea domnului Boia despre Primul Război Mondial. Să adaug totuși ceva și din perspectiva mea. Greșeala a fost prea multă încredere în mintea omului în genere, în conștiința binelui și în faptul că nu mai pot exista războaie. Statistic vorbind, domina o candoare* care i-a împiedicat pe oameni să se teamă îndeajuns și, deci, să ia măsuri. Soarta îți joacă întotdeauna feste cumplite, când ești candid, iar asta nu are deloc legătură cu inteligența, pentru că unii dintre cei mai inteligenți oameni s-au format în Belle époque, Einstein, ca să dau un singur exemplu din zeci, sute chiar. Mie mi se pare că atunci gradul de inteligență, de prospețime a gândirii și de profunzime a sentimentelor era mult mai mare decât astăzi, dar ar trebui să scriu o carte ca să demonstrez asta.*

(Florian Saiu, *Ioana Pârvulescu: „Soarta îți joacă feste cumplite, când ești candid",* în *România literară*)

**La Belle époque* (fr.) – *Epoca frumoasă*, perioadă înfloritoare din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, care premerge Primului Război Mondial;

**candoare* – inocență, naivitate.

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Explică sensul din text al expresiei *să ia măsuri*. **6 puncte**
2. Menționează două trăsături ale oamenilor din perioada numită *Belle époque* pe care Ioana Pârvulescu le apreciază. **6 puncte**
3. Identifică două motive pentru care în perioada numită *Belle époque* nu s-au luat măsuri împotriva unor conflagrații de anvergura unui război mondial, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
4. Precizează relația dintre *candoare* și *teamă*, așa cum se desprinde din textul dat. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30–50 de cuvinte, semnificația secvenței: *Soarta îți joacă întotdeauna feste cumplite, când ești candid, iar asta nu are deloc legătură cu inteligența.* **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă dorința de a cunoaște o epocă se justifică sau nu prin necesitatea unor repere valorice, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din interviul realizat de Florian Saiu, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. 6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificația fragmentului următor, evidențiind două particularități ale modernismului:

Cele dintâi stele-nmuguriseră. Era târziu.
Talaze după talaze se întorceau din zare*
toamna o răscolea vântul plin de soare,
frunze sângerau în gol tăcutul bocet viu...

Atunci mi-a apărut, deasupra scrisorilor, din vitregia surghiunirii,
umbra ta dragă, poete, care cântaseşi învățăturile iubirii
rătăcitor pe limanul amăgirii,*
gonit de cei ce urau să te înțeleagă.

La fumul unui foc de butuci de vie,
unde aburesc sumane iernatul bârsanelor oi,
povesteai barbarilor de zei frumoși, aproape goi
dintr-o cetate albă-aurie... [...]

(Adrian Maniu, *Elegie*)

**talaz* – val;
**liman* – țărm, mal.

Notă

Pentru **conținut,** vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare,** vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *tema și viziunea despre lume într-un text narativ,* aparținând lui Mihail Sadoveanu.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

– evidențierea a două trăsături care permit încadrarea textului narativ studiat într-o perioadă, într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică;
– comentarea a două secvențe relevante pentru tema textului narativ studiat;
– analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul narativ ales (de exemplu: acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, incipit, final, tehnici narative, instanțele comunicării narative, perspectivă narativă, registre stilistice, limbaj etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 20

Subiectul I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Ioan Massoff: Desigur că romanul are „cheie”. Gheorghidiu ești dumneata; dar cine este eroina, cine e unchiul? Dar Lumânăraru?

Camil Petrescu: Te înșeli, Gheorghidiu nu sunt eu; de altfel, n-am fost niciodată însurat. Romanul nu are nicio cheie, dar aproape toate gesturile, dacă vrei și cele mai multe incidente, sunt culese din mediul în care am trăit și asta duce la confuzii între cunoscuți și prieteni. Toate incidentele sunt aproape autentice, dar sunt altfel decât au fost în realitate. Eroii mei nu sunt fotografii după natură. Structura sufletească a fiecăruia este o rezultantă a structurilor sufletești ale mai multor persoane; nu spun că eu m-am exclus.

Partea a doua a romanului însă își are autenticitatea ei. Sunt lecturi riguros autentice, redate aș putea spune cronologic, în așa măsură, încât am lăsat la o parte incidente care ar fi interesat foarte mult, din a doua parte a campaniei, aceasta tocmai ca să nu mai alterez desfășurarea lor.

Ioan Massoff: Care crezi că a plăcut mai mult: *Ultima noapte de dragoste* sau *Întâia noapte de război?*

Camil Petrescu: Mi-e imposibil să-mi dau seama de acest lucru. Părerile sunt extrem de împărțite. Unii s-au pasionat pentru primul volum, al meandrelor geloziei, alții, numai pentru cel de-al doilea.

(Ioan Massoff, *Succesul*, în *Rampa*)

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Stabilește sensul din text al secvenței *romanul are „cheie”*. **6 puncte**
2. Menționează un motiv pentru care Camil Petrescu respinge identificarea cu personajul Gheorghidiu. **6 puncte**
3. Precizează în ce constă *structura sufletească* a personajelor camilpetresciene, potrivit informațiilor din text. **6 puncte**
4. Justifică afirmația lui Camil Petrescu privind autenticitatea celei de-a doua părți a romanului. **6 puncte**
5. Comentează, în 30–50 de cuvinte, semnificația afirmației: *Eroii mei nu sunt fotografii după natură.* **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă este sau nu importantă cunoașterea biografiei unui scriitor pentru înțelegerea operei sale, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din interviul *Succesul* de Ioan Massoff, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:
– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte
– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. 6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificația fragmentului următor, evidențiind două particularități ale modernismului:

Îmi voi ucide timpul și visurile, deci.
Cârpi-voi pe-ntuneric mantaua vieții mele.
Drept mulțumire știi-voi că cerurile reci
Vor strecura prin găuri lumina unei stele.

Să las s-o umple cerul cu vastul lui tezaur?
Înveșmântat domnește, să trec cu giulgiul rupt;
Pe coate cu luceferi, spoit pe piept cu aur
Și tatuat cu fulger, să nu-nving? să nu lupt? [...]

(Tudor Arghezi, *Nehotărâre*)

Notă
Pentru **conținut,** vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare,** vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *relația dintre două personaje într-un text narativ,* aparținând lui Mihail Sadoveanu.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:
– prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al fiecărui personaj din textul narativ studiat;
– evidențierea evoluției relației dintre cele două personaje prin două scene/secvențe comentate;

– analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj, semnificative pentru evoluția relației dintre personaje (de exemplu: acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, incipit, final, tehnici narative, instanțele comunicării narative, perspectivă narativă, registre stilistice, limbaj, modalități de caracterizare etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/ reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 21

Subiectul I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Pe 13 decembrie, cu prilejul comemorării a, iată!, trei decenii de la moartea lui Nichita Stănescu, Editura Casa Radio a lansat la Café Cărturești cea de-a cincea ediție a audiobook-ului Carte vorbită*, cuprinzând înregistrări radiofonice realizate în perioada 1964–1983 de poetul celor* 11 elegii*. Este, trebuie precizat, un record de vânzări în materie pe piața românească. Faptul că la această lansare au vorbit – și au făcut-o, realmente, impresionant – doi poeți optzeciști notorii precum Florin Iaru (autorul unei notabile prefețe) și Bogdan Ghiu spune, cred, ceva semnificativ atât despre cel comemorat, cât și despre rezonanța lui din prezent. Spune, mai întâi, că după atâtea tentative decanonizante*, când unii-alții s-au războit ba cu boema, ba cu compromisurile, ba cu gloria și mitizarea lui, până și „optzeciștii" – alții în afara unor vechi admiratori precum Traian T. Coșovei, Mariana Marin sau Ion Stratan – se întorc la admiratul lor rival ca la un ultim mit al Poeziei. Și mai spune ceva important despre rezistența în timp a unui icon* autentic. E adevărat că epoca noastră nu mai produce, din varii cauze, mituri literare naționale, iar poeții și scriitorii pot aspira, cel mult, la statutul efemer de vedete mediatice sau politice. Dar e la fel de adevărat că această lipsă se resimte tot mai mult, inclusiv în rândul noilor veniți.*

Ideea unei „cărți vorbite" i-a aparținut poetului însuși, într-una dintre convorbirile sale cu Ion Drăgănoiu (poet el însuși și realizator de emisiuni radiofonice). De altfel, pe toate paginile din dreapta ale culegerii poematice putem citi o însemnare autentificată („carte

vorbită") de mâna autorului însuși. Volumul de față poate fi privit, la fel de bine, și ca „album" de versuri. Ca album sonor, vreau să spun.

(Paul Cernat, *Nichita Stănescu, 30 de ani după,* în *Observator cultural*)

**decanonizant* – care scoate în afara canonului; aici, în afara convențiilor;
**icon* – aici, simbol.

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Explică sensul din text al sintagmei *rezistența în timp*. **6 puncte**
2. Indică data comemorării a trei decenii de la moartea lui Nichita Stănescu. **6 puncte**
3. Menționează conținutul celei de-a cincea ediții a audiobook-ului *carte vorbită*, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
4. Precizează atitudinea locutorului care se desprinde din structura *cu prilejul comemorării a, iată!, trei decenii*. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30–50 de cuvinte, profilul cultural/literar al perioadei prezentate, valorificând informațiile din următoarea secvență: *E adevărat că epoca noastră nu mai produce, din varii cauze, mituri literare naționale, iar poeții și scriitorii pot aspira, cel mult, la statutul efemer de vedete mediatice sau politice.* **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă, în societatea actuală, audiobook-urile reprezintă sau nu o formă de răspândire a culturii, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din articolul *Nichita Stănescu, 30 de ani după* de Paul Cernat, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. 6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificația fragmentului următor, evidențiind două particularități ale tradiționalismului:

Am așteptat amurgul ca zările să fie
Altare largi suflate în aur preacurat,

Iar sălciile, care pe drum au tremurat,
Înspre Goleşti să-nşire albastra lor stafie.

Am stat bătând la poartă prelung – şi s-a deschis;
Şi iată casa-n iederi şi parcul în paragini,
Şi iată-mă ca unul ce-ar răsfoi imagini
Dintr-o călătorie pe jumătate vis.

Aleele – e toamnă – duc toate către moarte. [...]
Şi, inimă-ncărcată de amintiri, îmi zici:
Va trebui odată Florica ta să poarte.*

În ea pustietatea de care mai boleşti...
Dar m-am oprit cu mâna sfios la pălărie,
Căci m-ajungeau, lungite de-amurg pe bălărie,
Mari, umbrele-nfrăţite a fraţilor Goleşti.*

(Ion Pillat, *Parcul Goleştilor*)

**Florica* – moşie a Brătienilor, moştenită de familia poetului Ion Pillat;
**fraţii Goleşti* – denumire colectivă sub care sunt cunoscuţi cei patru fii ai marelui ban Dinicu Golescu.

Notă
Pentru **conţinut,** vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare,** vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănţuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuaţia – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte şi să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinţi *particularităţi ale romanului balzacian,* aparţinând lui G. Călinescu.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:
– evidenţierea a două trăsături care permit încadrarea textului narativ studiat într-o perioadă, într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică;
– comentarea a două secvenţe relevante pentru tema textului narativ studiat;
– analiza a două elemente de structură, de compoziţie şi de limbaj, semnificative pentru textul narativ ales (de exemplu: acţiune, conflict, relaţii temporale şi spaţiale, incipit, final, tehnici narative, instanţele comunicării narative, perspectivă narativă, registre stilistice, limbaj etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/ reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 22

Subiectul I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Ce a însemnat Blajul în desfășurarea procesului atât de anevoie de descifrat al formației lui Eminescu? În primul rând și la primul nivel, o infuzie puternică de patriotism care a crescut și mai mult concentrarea sentimentului născut și cultivat cu pietate ardentă de Aron Pumnul în ucenicul său, prin contactul direct, atât de prețios, cu locuri sacre din istoria militantă a poporului român. Apoi, în cultura lui, legătura nemijlocită cu comorile din bibliotecile Blajului, răsfoirea și lectura a o seamă de lucrări manuscrise sau tipărite l-au îmbogățit considerabil, dată fiind enorma sa apetență* de informație. A venit aici în atingere cu cultura europeană, într-un chip care i-a schimbat incipient, dar hotărâtor forma minții. Formula de „Roma mică", pe care o folosise la sosire, se umpluse acum cu un conținut de adevăr sigur pentru Eminescu. La capătul unei șederi de câteva luni în centrul românismului ardelean, el a simțit procesul de osmoză* cu Europa realizat de corifeii Școlii ardelene și de urmașii lor, ca de o deliberată sarcină a afirmării latinității noastre, a descendenței noastre din vechea Romă. În atmosfera aceea de blândă sobrietate a peisajului, de simplitate majestuoasă, mintea lui a cuprins sensul mișcării întreprinse de blăjeni întru desțelenirea fântânilor genetice ale neamului, prin istorie și filologie, întru repunerea în lucrare a mitului civilizator, cultural, menit a face pe români să intre din nou în legătură cu Europa, cu Roma nașterii lor.*

(Zoe Dumitrescu-Bușulenga, *Eminescu. Viața*)

* *pietate* – sentiment de respect profund și duioșie față de cineva sau ceva;

* *apetență* – tendință a cuiva către ceea ce îi poate satisface nevoile, înclinațiile etc.;

* *osmoză* – aici cu sens figurat, de contopire cu spiritul Europei apusene.

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Explică sensul din text al sintagmei *a venit în atingere*. **6 puncte**
2. Menționează sentimentul pe care Aron Pumnul l-a cultivat în ucenicul său, așa cum reiese din textul-suport. **6 puncte**
3. Precizează în ce constau comorile bibliotecilor Blajului, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
4. Justifică de ce Blajul este considerat centrul românismului ardelean. **6 puncte**
5. Comentează, în 30–50 cuvinte, supranumele de „mica Romă" pe care Eminescu îl folosește pentru a se referi la Blaj. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă șederea la Blaj a reprezentat sau nu o etapă esențială din formarea intelectuală a lui Mihai Eminescu, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din volumul *Eminescu. Viața* de Zoe Dumitrescu-Bușulenga, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. 6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificația fragmentului următor, evidențiind două particularități ale poeziei tradiționaliste:

Voi, șesuri nesfârșite sub ceruri largi de vară,
Ca ele liniștite și luminând ca ele,
Pe-aici îmi înfloriră și-aici se scuturară
În mersul vremii, macii copilăriei mele.

Și-n pacea dogorită de-a verii-nvâlvorare
Ea zace-n infinitul nelămuririi sale.

Purtând poveri de roade, trec carele greoaie
Cu boi blajini de-a lungul prăfoaselor șosele
Și doina, care-n focul văzduhului se moaie,
Îmi cade-n gând cu vremea copilăriei mele.

Voi, șesuri dulci ca lenea și largi ca nesfârșirea,
Cu depărtări pe unde mirajele tresaltă,

Și sufletu-mi în care vi se răsfrânge firea
L-ați legănat cu râuri și-amieze laolaltă. [...]

(Nichifor Crainic, *Șesuri natale*)

Notă

Pentru **conținut,** vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare,** vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *particularități de construcție a unui personaj dintr-un roman balzacian*, aparținând lui G. Călinescu.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

– prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al personajului ales;
– evidențierea unei trăsături a personajului ales prin două scene/secvențe comentate;
– analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj, semnificative pentru construcția personajului (de exemplu: acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, incipit, final, tehnici narative, instanțele comunicării narative, perspectivă narativă, registre stilistice, limbaj, modalități de caracterizare etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 23

Subiectul I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

3 octombrie

Senzația pe care ți-o dau oamenii care țin jurnal. Spre deosebire de ceilalți, ei simt mai tare că mor și încearcă să fixeze timpul: timpul lor, pe care îl decupează, îl țin în brațe, îl

mângâie și pe care îl depun cu grijă undeva, pe un pat de hârtie, ca și cum acolo ar fi sustras propriei sale curgeri, pus într-un seif la o bancă a eternității. Ceea ce-i distinge pe acești oameni este că ei ies din viață însoțiți de comentariul ei*. Spre deosebire de ceilalți, ei se retrag din viață* zgomotos*. Un autor de jurnal se duce la moarte făcând tapaj*, gesticulând, explicând, justificându-și trecerea pe aici, crezând oarecum că el va scăpa de deznodământul bine știut dacă va expune mai convingător felul în care și-a întrebuințat timpul: cum a respirat în cutare zi, cum se învolbura apa pe care a privit-o, ce vise a visat, ce oameni a întâlnit și ce i-a spus unul sau altul, ce cărți a scris și cum trebuie înțeleasă „opera lor". Senzația că ei se bat pentru fiecare zi a lor și că, răstignind efemerul pe o foaie de hârtie, vor continua să trăiască propunând celorlalți, în locul vieții lor irepetabile și finite, masca ei mortuară, mulajul în ghips și bronz al gândurilor, emoțiilor și vanităților lor.*

Orice jurnal este de aceea rictusul unei vieți imortalizate în rășină, grija antumă a autorului de a se pune în insectar. El revarsă asupra sa lava fierbinte a propriei sale vieți și așteaptă cuminte ca ea să se răcească, cu gândul că ceilalți se vor reculege cândva în fața acestei urme, a acestei zbateri încremenite, în fața dezastrului care a fost finitudinea lui. Orice jurnal este agățarea disperată de un* Ersatz* *de nemurire, de o nemurire care nu poate fi obținută în termenii lumii de aici.*

Jurnalul meu nu este o luptă cu Timpul, nu este amprenta pe hârtie sau masca mortuară a vieții mele, ci un suprem exercițiu de exorcizare, de scoatere la aer și lumină a conținuturilor leneșe din mine, aruncate alandala într-o cămară fără ferestre, reziduuri enorme, adunate de-a lungul anilor prin amânări repetate ale momentelor când trebuia să fac curat. Din acest punct de vedere jurnalul este soluția pe care am găsit-o pentru a putea continua să trăiesc.*

(Gabriel Liiceanu, *Ușa interzisă*)

**tapaj* – zgomot, larmă, tămbălău;
**rictus* – contracție a mușchilor feței, care dă figurii expresia de râs crispat;
**Ersatz* (germ.) – substitut;
**exorcizare* – practică religioasă de alungare a răului; aici cu sensul de eliberare, purificare.

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Explică sensul din text al sintagmei *grija antumă a autorului de a se pune în insectar*. **6 puncte**
2. Identifică două aspecte prin care se disting persoanele care scriu un jurnal. **6 puncte**
3. Notează o posibilă definiție a jurnalului, utilizând numai informațiile din textul dat. **6 puncte**
4. Precizează în ce constă *exercițiul de exorcizare* pe care autorul îl realizează prin intermediul jurnalului său. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30–50 de cuvinte, semnificația secvenței: *Spre deosebire de ceilalți, ei simt mai tare că mor și încearcă să fixeze timpul: timpul lor, pe care îl decupează, îl țin în brațe, îl mângâie și pe care îl depun cu grijă undeva, pe un pat de hârtie, ca și cum acolo ar fi sustras propriei sale curgeri, pus într-un seif la o bancă a eternității.* **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă jurnalul este sau nu o formă de apărare împotriva trecerii timpului, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din volumul *Ușa interzisă* de Gabriel Liiceanu, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. 6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificația fragmentului următor, evidențiind două particularități ale tradiționalismului:

Mă pierd pe plaiuri vechi de basm și de aramă,
Podgoria mă-mbie cu chiote la cramă.
În linuri tălpi desculțe se-ngroapă pân' la pulpe.*
Ca frunza, roșcovană, din vițe iese-o vulpe
Chefnind – și după ea fug puii dolofani,*
O ia la ochi pândarul și-o dă în bolovani. [...]
Amurgul se prăvale în zări, un clopot plânge,
Și vântul bate lin cu miros copt de struguri.

Pe drumurile toamnei se leagănă în juguri
Boi blânzi cu truda-n trupuri și cu văzduhu-n coarne...
Și ziua – ziua de-astăzi – nicicând n-o să se-ntoarne.

(Radu Stanca, *Mă pierd pe plaiuri vechi*)

**lin* – vas în formă de jgheab, în care se adună și se storc strugurii;
**chefni* – a lătra.

Notă

Pentru **conținut,** vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare,** vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *tema și viziunea despre lume într-un roman balzacian,* aparținând lui G. Călinescu.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

– evidențierea a două trăsături care permit încadrarea textului narativ studiat într-o perioadă, într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică;
– comentarea a două secvențe relevante pentru tema textului narativ studiat;
– analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul narativ ales (de exemplu: acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, incipit, final, tehnici narative, instanțele comunicării narative, perspectivă narativă, registre stilistice, limbaj etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 24

Subiectul I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Când, în liceu, ne punem mai serios problema alcătuirii și a devenirii limbii noastre, studierea latinei parcă ar avea darul de a ne purta înapoi până la capătul vremurilor omenești și al lumii. Și totuși, lucrurile nu stau deloc așa. Fără îndoială, învățarea latinei, a limbii-mamă a românei, mai ales sub frumoasa ei formă literară, clasică, este, pentru orice învățăcel, un câștig cultural și estetic greu de întrecut, dar, de fapt, învățătura aceasta nu este decât o Poartă – calea atât către lumea înaltă a Antichității, cât și către cea mai de seamă parte a Evului Mediu.

Pentru toți romanicii, fie ei francezi, italieni, spanioli sau români, dar, la fel de bine, și pentru germanici sau slavi, accesul ulterior spre elina clasică, spre sanscrită, spre gotică sau către slava veche, în esență înspre cunoașterea, directă sau prin reconstrucție arheologică și lingvistică, a mai mult de șase mii de ani, urmează, îndeobște, tot deschiderii acestei Porți a Latinității. Vine însă, pentru orice tânăr licean, întrebarea simplă: „Dar de ce să

mă ostenesc eu tocind mereu atâtea declinări și conjugări latinești? Ce am eu de câștigat de aici?”. Firește, depinde de țelurile vieții fiecăruia dintre noi.

(Dan Slușanschi, *Rolul studiilor clasice în cultura românească*, în *Observator cultural*)

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Stabilește sensul din text al locuțiunii *fără îndoială*. **6 puncte**
2. Indică o disciplină umanistă care contribuie la cunoașterea originii și a evoluției limbii române, așa cum reiese din textul-suport. **6 puncte**
3. Precizează două avantaje ale studierii limbii latine, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
4. Identifică atitudinea tânărului licean, așa cum reiese din secvența*: Dar de ce să mă ostenesc eu tocind mereu atâtea declinări și conjugări latinești? Ce am eu de câștigat de aici?* **6 puncte**
5. Prezintă, în 30–50 de cuvinte, rolul studierii limbii latine, așa cum reiese din secvența: *Când, în liceu, ne punem mai serios problema alcătuirii și a devenirii limbii noastre, studierea latinei parcă ar avea darul de a ne purta înapoi până la capătul vremurilor omenești și al lumii.* **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă este necesară sau nu studierea limbilor de cultură clasică, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din articolul *Rolul studiilor clasice în cultura română* de Dan Slușanschi, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. 6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificația fragmentului următor, evidențiind două particularități ale tradiționalismului:

Din zorii dimineții și până adineauri
Se-nveseli văzduhul de strengării de grauri,
Și ciocârlii în aer văzui cum îndoiesc
Din cântece și zboruri frânturi de arabesc.*

Și grânele, mișcate de mâni aeriene,
Își clătinau comoara și mii de buruiene
Cu spicele de aur cântară-n simfonie ...
Acum din cer apasă o grea monotonie.
Le-a înecat pe toate o liniște profundă,
Deșerturile zării lumina le inundă.
Colinele-albăstrite și-nvinse de dogoare
Molatica lor lene și-o trândăvesc la soare. [...]

(Nichifor Crainic, *Amiaza*)

**arabesc* – ornamentație specifică artei arabe, cu împletituri complicate de linii și motive vegetale.

Notă

Pentru **conținut,** vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare,** vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *relația dintre două personaje într-un roman balzacian,* aparținând lui G. Călinescu.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

– prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al fiecărui personaj din textul narativ studiat;
– evidențierea evoluției relației dintre cele două personaje prin două scene/secvențe comentate;
– analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj, semnificative pentru evoluția relației dintre personaje (de exemplu: acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, incipit, final, tehnici narative, instanțele comunicării narative, perspectivă narativă, registre stilistice, limbaj, modalități de caracterizare etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și

de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 25

Subiectul I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Ela Crăciun: Ați mai luat alte lecții de yoga sau ce ați învățat de la tatăl dvs. a fost suficient?

Maia Morgenstern: Da, am luat. Dar tata m-a pus să citesc mult despre asta. Eu sunt o natură pentru care oralitatea, povestea, a primi de la un înțelept, un profesor, un guru valorează mai mult decât a citi eu însămi. De la tata și de la mama, care au știut să îndure și să ducă în spate o familie cu dificultățile ei, cu dramele ei, cu istoria ei, nu întotdeuna foarte veselă. De la mama și de la tata…

E.C.: I-ați simțit întotdeauna aproape de dvs.?

M.M.: Mai mult decât aproape, m-au susținut, erau amândoi matematicieni, iar eu nu știu tabla înmulțirii. M-au îndemnat să-mi urmez chemarea.

E.C.: Cum se împacă profesia de actriță și director de teatru cu „meseria" de mamă?

M.M.: Nu se împacă, se bat cap în cap. Eu sunt o mamă exigentă. Mi-am crescut copiii în spiritul respectului de sine, în spiritul marilor valori ale umanității: toleranță, bunăvoință, respectul față de tradiție, respectul față de cei ce știu și au mai multă experiență decât tine, respectul față de bucuria celuilalt, față de suferința lui.

E.C.: Le-ați oferit copiilor aceeași libertate și aceeași susținere pe care ați primit-o de la părinții dvs.?

M.M.: Am avut și libertate și rigoare. Am avut libertatea de a-mi alege profesia. O dată mi-a spus tata: „principiile tu ți le alegi, tu conturează-ți principiile și respectă-le!". A avea propriile principii nu înseamnă a te schimba în fiecare zi după cum bate vântul, după cum ai chef și după cum ai mofturi într-o zi sau în alta. Nu este obligatoriu să te iei după ce spune unul sau altul. Cele 10 porunci sunt 10 în toate confesiunile, în toate religiile. Și mi-a mai spus tata că noi mai avem a unsprezecea poruncă (noi suntem evrei și mai avem o poruncă): respectă legea locului unde trăiești, unde îți câștigi pâinea, unde visezi, unde te trezești dimineața. Respectă!

E.C.: Ați jucat pe scenă alături de fiul dvs., Tudor. Cum a fost? I-ați fost colegă, profesor, mamă, i-ați dat indicații?

M.M.: Nu, nu i-am dat indicații! Glumesc… El mi-a dat indicații. Și am venit în întâmpinarea nevoilor sale. Eu cred că l-am îndemnat să își caute motivațiile, să se caute, să-și aibă bucuria de a-și desface aripile, și asta în mod concret și fără multe teorii.

(Ela Crăciun, *Maia Morgenstern: „Cred că talentul este puterea interioară"*)

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Explică sensul din text al expresiei *se bat cap în cap*. **6 puncte**
2. Identifică o trăsătură a Maiei Morgenstern, justificându-ți răspunsul cu o secvență din text. **6 puncte**
3. Menționează două modalități prin care Maia Morgestern a contribuit la formarea ca actor a fiului său. **6 puncte**
4. Precizează atitudinea actriței Maia Morgenstern care se desprinde din structura: *De la tata și de la mama, care au știut să îndure și să ducă în spate o familie cu dificultățile ei, cu dramele ei, cu istoria ei, nu întotdeuna foarte veselă. De la mama și de la tata…* **6 puncte**
5. Prezintă, în 30–50 de cuvinte, semnificația secvenței: *O dată mi-a spus tata: „principiile tu ți le alegi, tu conturează-ți principiile și respectă-le!”*. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă părinții au sau nu un rol fundamental în formarea copiilor, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din interviul *Maia Morgenstern: „Cred că talentul este puterea interioară”* realizat de Ela Crăciun, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. 6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificația fragmentului următor, evidențiind două particularități ale neomodernismului:

Ne opream în fața fiecărei luciri,
atingându-ne tâmplele.
Și cum te țineam cu brațul, lângă inimă,
coama ta inelată-mi îmbrăca umărul
cu o mantie foșnitoare.

Ne priveam unul pe celălalt, deodată,
ca pe o hartă a lumii.

Râdeam de înfățișarea noastră, de faptul
că am două mâini.
Le-ntindeam în aer, și tu
credeai că sunt două spițe de roată,
în timp ce gândurile ni se fugăreau
pe o aeriană câmpie.
Se chemau, se sărutau
pe o aeriană câmpie.[...]

(Nichita Stănescu, *Geneza*)

Notă

Pentru **conținut,** vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare,** vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *particularități ale romanului realist,* aparținând lui Marin Preda.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

– evidențierea a două trăsături care permit încadrarea textului narativ studiat într-o perioadă, într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică;
– comentarea a două secvențe relevante pentru tema textului narativ studiat;
– analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul narativ ales (de exemplu: acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, incipit, final, tehnici narative, instanțele comunicării narative, perspectivă narativă, registre stilistice, limbaj etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 26

Subiectul I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Consoartă a regelui Ferdinand și regină a României, prințesă de Edinburgh, nepoată a reginei Victoria. Tatăl său a fost Alfred Ernst de Saxa-Coburg și Gotha, duce de Edinburgh, iar mama, Maria Alexandrovna Romanov, mare ducesă a Rusiei, unica fiică a țarului Aleksandru II al Rusiei. În urma medierilor lui Carol I, care îl alesese pe nepotul său, prințul Ferdinand de Hohenzollern, ca moștenitor al tronului României, s-a logodit cu acesta la vârsta de 16 ani. După căsătorie (29 decembrie 1892), a sosit la București la începutul lui 1893, încercând de la început și reușind cu succes să devină parte a națiunii care o adoptase ca prințesă și apoi ca regină (1914). S-a străduit să întărească legăturile dintre România și Anglia, dând dovadă de reale calități diplomatice, susținând și aplicând interesele României. S-a opus participării la război a României alături de Puterile Centrale și a susținut alianța cu Antanta în scopul susținerii de către aceasta a unirii tuturor provinciilor românești. În timpul războiului a făcut parte din rândul surorilor de caritate. După Conferința de Pace de la Paris (1919) și încoronarea, alături de regele Ferdinand, ca suverani ai României Mari (Alba-Iulia, 15 octombrie 1922), a lansat o adevărată campanie de recunoaștere internațională a statului român reîntregit, prin întrevederi oficiale sau informale cu suveranul englez, președintele Woodrow Wilson, cu reprezentanți ai presei europene. După moartea regelui și venirea la domnie a fiului lor, Carol II (1930), acesta a reușit îndepărtarea reginei Maria de la activitățile și problemele politice. […] În ultimii doi ani de viață, bolnavă, s-a tratat la diferite sanatorii din Europa. A cerut prin testament ca trupul să-i fie înhumat la biserica episcopală de la Curtea de Argeș, iar inima – păstrată într-o raclă din capela Stella Maris a palatului regal de la Balcic. După cedarea Cadrilaterului către Bulgaria, inima a fost mutată la Bran, iar apoi adusă în patrimoniul Muzeului Național de Istorie a României (1971).

(Enciclopedia Universală Britanica, *Maria, regină a României*)

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Explică sensul din text al locuțiunii *dând dovadă*. **6 puncte**
2. Menționează în ce consta lansarea campaniei de recunoaștere internațională a statului român reîntregit, așa cum reiese din textul-suport. **6 puncte**
3. Prezintă ce presupune activitatea diplomatică a reginei, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
4. Identifică unul dintre deziderateleе politicii externe ale reginei Maria. **6 puncte**
5. Comentează, în 30–50 cuvinte, dorința testamentară a reginei Maria, rezultată din partea finală a fragmentului dat: *A cerut prin testament ca trupul să-i fie înhumat la biserica episcopală de la Curtea de Argeș, iar inima – păstrată într-o raclă din capela Stella Maris a palatului regal de la Balcic* **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă regina Maria a fost sau nu o personalitate complexă a țării, raportându-te la informațiile din fragmentul extras din *Enciclopedia Universală Britanica* și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. 6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificația fragmentului următor, evidențiind două particularități ale poeziei neomoderniste:

Încă un ceas și aș fi văzut iarăși
cum soarele aleargă pe deasupra norilor
și cum la marginea lor pâlpâie
ca la ivirea zorilor
unei alte vieți. Încă un ceas
și aș fi privit din nou valea îngustă în care stam
și aș fi numărat brazii proiectați în zare
și păsările sub care visam
și furnicile care umblau pe mine
ca pe un drum al lor obositor și trist.
Încă un ceas și le-aș fi simțit mușcătura
și m-aș fi bucurat că exist
și m-aș fi bucurat că sunt altceva
decât tăcerea aceasta hohotitoare. [...]

(Ileana Mălăncioiu, *Încă un ceas*)

Notă

Pentru **conținut,** vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare,** vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *particularități de construcție a unui personaj dintr-un roman realist*, aparținând lui Marin Preda.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

– prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al personajului ales;

– evidențierea unei trăsături a personajului ales prin două scene/secvențe comentate;

– analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj, semnificative pentru construcția personajului (de exemplu: acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, incipit, final, tehnici narative, instanțele comunicării narative, perspectivă narativă, registre stilistice, limbaj, modalități de caracterizare etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 27

Subiectul I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Tot omul e pândit, astăzi, de cel puțin două maladii insidioase: suntem (mereu) foarte ocupați și vrem să fim (mereu) foarte inteligenți. Rezultatul e, în primul caz, o semnificativă pierdere de libertate, iar în al doilea – o ireversibilă înstrăinare de bucuriile simple. Ambele maladii sunt la antipodul* „caragialismului”. „Fiți sănătoși și veseli!” – e formula de încheiere a multe scrisori din corespondența lui Caragiale. A-l citi cu o mină tragică, a identifica peste tot urme de cianură, a recolta din fiecare rând probe de bilă neagră, amărăciuni, acreli, exasperări, cinisme, suferințe disimulate și clovnerii tragice e a merge în răspăr cu firea și geniul său. Da, Caragiale e un om întreg, știe ce e tristețea, dezamăgirea, descumpănirea. Are pagini cutremurător patetice, după cum are pagini de un haz nebun și de o devastatoare savoare ludică*. Dincolo însă de umorile* lui schimbătoare, de suișurile și coborâșurile destinului și ale firii sale, trebuie, cred, să ne veselim, clipă de clipă, de*

veselia lui, de râsul lui genuin, de aplecarea lui spre chef așezat și amuzament. Caragiale e, firește, un observator critic, un om al ironiei și al deriziunii*, dar toate pe un fundal de voioșie existențială, de convivialitate tonică. Oamenii și lumea* îl distrează. *Îi plac taclaua, anecdota, comédia* vieții. Cum spune într-o scrisoare „petrece nebunește, ca toți oamenii cuminți". Și poate că marea lecție a lui Caragiale pentru România de azi nu constă numai în semnalarea nevindecabilelor noastre derapaje, stereotipii și rele moravuri, ci și în recuperarea unei virtuți esențiale: virtutea bunei dispoziții, a bunului dozaj dintre seriozitate și relativism, dintre melancolie și zâmbet, dintre „criză teribilă, mon cher!" și „a se slăbi!"*

Pe scurt, e păcat să-l citești pe Caragiale fără bucuria de primă instanță a glumei enorme sau minore pe care o oferă fiecare frază. Trebuie să știi să descoperi, de pildă, cu câtă vervă și competență stâlcește, în joacă, limba franceză […], să râzi candid de asocieri de tipul „mitologic-mitocănesc", să savurezi alunecarea „Constituției" spre „Costicuție", să citești cu glas tare, printre hohote de râs, descrierea lenei cronice valahe.

(Andrei Pleșu, *Veselul Caragiale*,
în *Dilema veche*)

**insidios* – viclean, perfid;

**antipod* – loc sau punct de pe suprafața pământului diametral opus altuia; fig. lucru, fapt, idee etc. în totală opoziție cu alt lucru, fapt, idee;

**ludic* – referitor la joc;

**umoare* – dispoziție sufletească, fire, temperament;

**genuin* – natural, pur;

**deriziune* – luare în râs;

**comédie* – întâmplare ciudată și hazlie, lucru neașteptat.

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Explică sensul din text al sintagmei *e un om întreg*. **6 puncte**
2. Menționează care este formula de încheiere a multe dintre scrisorile lui Caragiale. **6 puncte**
3. Notează consecințele celor două *maladii insidioase* de care e pândit omul, în viziunea autorului. **6 puncte**
4. Precizează în ce constă marea lecție a lui Caragiale pentru România de azi, potrivit informațiilor din text. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30–50 de cuvinte, semnificația secvenței: *Oamenii și lumea îl distrează. Îi plac taclaua, anecdota, comédia vieții. Cum spune într-o scrisoare „petrece nebunește, ca toți oamenii cuminți"*. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă o personalitate complexă se definește sau nu prin contradicții, raportându-te atât la informațiile din

fragmentul extras din articolul *Veselul Caragiale* de Andrei Pleșu, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. 6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificația fragmentului următor, evidențiind două particularități ale poeziei neomoderniste:

Ce mari și luminoase
Sunt secundele aici,
Te orbesc cu umerii și frunțile lor –
Cum fac
De nu mai îmbătrânesc
Și nu mor
Și numai rar,
Din când în când,
Într-o doară,
Câte una se hotărăște
Să devină
Odinioară?
Mamă Moarte, ce mari
Sunt secundele aici
Între gutui și furnici,
Între salcâmi și albine! [...]

(Ana Blandiana, *Iluminare*)

Notă

Pentru **conținut,** vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare,** vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *tema și viziunea despre lume într-un roman realist,* aparținând lui Marin Preda.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

– evidențierea a două trăsături care permit încadrarea textului narativ studiat într-o perioadă, într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică;
– comentarea a două secvențe relevante pentru tema textului narativ studiat;
– analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul narativ ales (de exemplu: acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, incipit, final, tehnici narative, instanțele comunicării narative, perspectivă narativă, registre stilistice, limbaj etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 28

Subiectul I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Bucureștii de altădată

— În 1936, începu Barbu, cu satisfacție, familia noastră s-a mutat în capitală, în cartierul Cotroceni, pe strada dr. Turnescu nr. 5, într-o casă nou construită, în stil cubist, unde, după cum vezi, locuiesc de 76 de ani. Oare știi că nașterea Cotroceniului se leagă de numele doctorului Carol Davila, proprietar al zonei? El a parcelat spațiul pentru construcția caselor și, de la urmașii lui, tata a cumpărat terenul, prin 1935. Cu două etaje, locuința e larg cuprinzătoare pentru o familie cu un copil și satisfăcătoare pentru două. În atmosfera străzii, populată de mari clădiri în stil tradițional, casa face o figură originală, simpatică, în belșugul curții pline cu trandafiri. În acele timpuri de demult, continuă el, un aer proaspăt intra pe geam la deschiderea matinală a ferestrelor, dintr-o curte învecinată se auzea strigătul de zori al cocoșilor, din stradă pocnetul copitelor de cai, pe caldarâmul de granit. O căruță înaltă aducea la poartă, și de acolo la ușa casei, blocurile de gheață în toiul verii, pe bogata

plantație de cârciumărese din curte, copleșită de plante agățătoare, se întindea într-un colț o plasă uriașă a marelui păianjen cu cruce, din raiul de verdeață sălta câte un brotăcel... [...]

Cartier al clasei mijlocii care tocmai se învârtoșa în acei ani interbelici, Cotrocenii se aflau sub cota cvartalurilor* adăpostitoare ale marilor potentați*, nu se comparau cu Parcul Bonaparte, cu Parcul Filipescu ori cu Herăstrăul Băncii Naționale, dar urmau de aproape. Aici, un larg bulevard cu nume schimbătoare, după decesul unor monarhi – în anii cei mai triști a purtat numele lui Petru Groza –, făcea legătura cu centrul, străjuit de falnici castani ce-și uneau coroanele de o parte și de alta a căii, într-o fantastică boltă. Cartierul era reputat pentru luxurianta lui vegetație și pentru cele mai spectaculoase apusuri de soare din întreaga urbe. Mihail Sadoveanu venea anume să le admire, Ion Barbu, Liviu Rebreanu, doctorul Voiculescu, Ion Minulescu și tot atât de des Adrian Maniu simțeau răcoarea cartierului, când se întorceau din centrul înfierbântat.*

(Monica Pillat, Barbu Cioculescu, *Povestind despre atunci*)

**a se învârtoșa* – a se forma, a prinde contur;
**cvartal* – denumire dată cartierelor în perioada de după al Doilea Război Mondial;
**potentat* – om puternic, influent.

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Stabilește sensul din text al expresiei *în toiul verii*. **6 puncte**
2. Indică numele personalității de care se leagă apariția cartierului Cotroceni. **6 puncte**
3. Precizează o trăsătură a casei în care locuia Barbu Cioculescu, justificându-ți răspunsul cu o secvență din text. **6 puncte**
4. Menționează clasa socială în care se încadrau locuitorii cartierului Cotroceni în perioada evocată de Barbu Cioculescu. **6 puncte**
5. Realizează, în 30–50 de cuvinte, o descriere a cartierului prezentat în amintirile autorului. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă evocarea locurilor natale se poate realiza sau nu dintr-o perspectivă obiectivă, raportându-te la informațiile din fragmentul extras din volumul *Povestind despre atunci* de Monica Pillat, Barbu Cioculescu și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. 6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificația fragmentului următor, evidențiind două particularități ale neomodernismului:

*Caut corbul descântat de Edgar Allan Poe**
într-o noapte geroasă de decembrie.
Corbii trăiesc mai mult decât poeții,
trebuie să mai fâlfâie pe undeva,
am venit anume aici, într-o noapte geroasă de decembrie.
Un singur lucru i-a rămas neclar marelui somnambul,
care se pricepea de minune la deducții macabre:
acel nenorocit cuvânt, „Nevermore”,*
de la care i s-a tras, cred eu, și moartea.
Aș dori să redeschid dosarul corbului,
cu posibilitățile mele modeste, poate arunc vreo lumină
peste acest nenorocit „Nevermore”.
Las fereastra deschisă și ușa deschisă,
să se facă din plin curent cu toată America,
pe pervaz pun cartea despre frumoasa, suava Lenore. [...]*

(Marin Sorescu, *Nevermore*)

**Edgar Allan Poe* – poet romantic american din prima jumătate a secolului al XIX-lea;
**Nevermore* – versul refren din poemul *Corbul* al lui E. A. Poe;
**Lenore* – poem al lui E. A. Poe pe tema morții unei tinere femei.

Notă

Pentru **conținut,** vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare,** vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *relația dintre două personaje într-un roman realist,* aparținând lui Marin Preda.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

– prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al fiecărui personaj din textul narativ studiat;
– evidențierea evoluției relației dintre cele două personaje prin două scene/secvențe comentate;

– analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj, semnificative pentru evoluția relației dintre personaje (de exemplu: acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, incipit, final, tehnici narative, instanțele comunicării narative, perspectivă narativă, registre stilistice, limbaj, modalități de caracterizare etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 29

Subiectul I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Structura și funcția miturilor

Aceste câteva observații preliminare ajung să precizeze anumite note caracteristice ale mitului. În linii generale se poate spune că 1 – mitul, așa cum îl trăiesc societățile arhaice, constituie istoria faptelor ființelor supranaturale; 2 – că această istorie este considerată ca fiind absolut adevărată (pentru că se referă la niște realități) și sacră (pentru că este opera ființelor supranaturale); 3 – că mitul se referă întotdeauna la o „creație”, el povestește cum a ajuns un lucru să existe, sau cum au luat naștere o comportare, o instituție, un fel de a munci; acesta e motivul pentru care miturile constituie paradigmele oricărui act omenesc semnificativ; 4 – că, având cunoștință de mit, cunoaștem „originea” lucrurilor, și astfel ajungem să le dominăm și să le manipulăm după bunul nostru plac; nu este vorba de o cunoaștere „exterioară”, abstractă, ci de o cunoaștere pe care o „trăim” în chip ritual, fie narând mitul în cursul unei ceremonii, fie efectuând ritualul căruia el îi servește drept justificare; 5 – se poate spune, în sfârșit, că, într-un fel sau altul, „trăim” mitul, în sensul că suntem pătrunși de puterea sacră, exaltantă a evenimentelor pe care ni le rememorăm și le reactualizăm.*

„A trăi” miturile implică așadar o experiență cu adevărat „religioasă” de vreme ce ea se deosebește de experiența obișnuită a vieții cotidiene. „Religiozitatea” acestei experiențe se datorează faptului că reactualizăm evenimente fabuloase, exaltante, semnificative, asistăm la operele creatoare ale ființelor supranaturale; încetăm de a mai exista

în lumea de toate zilele și pătrundem într-o lume transfigurată, aurorală, impregnată de prezența ființelor supranaturale.

(Mircea Eliade, *Aspecte ale mitului*)

**paradigmă* – exemplu, model.

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Explică sensul din text al sintagmei *a ajuns (...) să existe*. **6 puncte**
2. Formulează într-un enunț o definiție sintetică a mitului, având în vedere numai primele trei accepțiuni ale termenului. **6 puncte**
3. Justifică de ce *miturile constituie paradigmele oricărui act omenesc semnificativ*, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
4. Identifică tipul de *cunoaștere* pe care o propune mitul. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30–50 de cuvinte, relația omului cu mitul, așa cu reiese din secvența finală: *„A trăi" miturile implică așadar o experiență cu adevărat „religioasă" de vreme ce ea se deosebește de experiența obișnuită a vieții cotidiene. „Religiozitatea" acestei experiențe se datorează faptului că reactualizăm evenimente fabuloase, exaltante, semnificative, asistăm la operele creatoare ale ființelor supranaturale; încetăm de a mai exista în lumea de toate zilele și pătrundem într-o lume transfigurată, aurorală, impregnată de prezența ființelor supranaturale.* **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă mitul constituie sau nu o dimensiune fundamentală a existenței umane, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din eseul *Aspecte ale mitului* de Mircea Eliade, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. 6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificația fragmentului următor, evidențiind două trăsături ale narațiunii de tip subiectiv:

Sunt vise ce parcă le-am trăit cândva și undeva, precum sunt lucruri viețuite despre care ne întrebăm dacă n-au fost vis. La asta mă gândeam deunăzi seara când răvășind

printre hârtiile mele ca să văd ce se mai poate găsi de ars — hârtiile încurcă — am dat peste o scrisoare care mi-a deșteptat amintirea unei întâmplări ciudate, așa de ciudată că, de n-ar fi decât șapte ani de când s-a petrecut, m-aș simți cuprins de îndoială, aș crede că într-adevăr am visat numai, sau că am citit-o ori auzit-o demult.

Era în 1907. Fusesem greu bolnav în București și mă întorceam la Berlin acasă. Însănătoșirea mea se făcea cu anevoință, cerând îngrijiri mari. La plecare, doctorul m-a sfătuit să mă feresc până și de cele mai ușoare zguduiri sufletești. Bietul doctor! Am dat din umeri, zâmbind și i-am spus să fie pe pace. După un surghiun de doi ani revedeam Berlinul. Am de Berlin mare slăbiciune; nici împrejurări foarte triste nu m-au împiedicat să-l revăd cu plăcere. L-am regăsit cum îl lăsasem: tot numai flori. Așa frumos chiar ca în acel început de iunie nu-mi păruse totuși niciodată.

(Mateiu Caragiale, *Remember**)

**Remember* – Amintește-ți!

Notă

Pentru **conținut,** vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare,** vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *particularități ale romanului postbelic de după 1980*, prin raportare la un text studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

– evidențierea a două trăsături care permit încadrarea textului narativ studiat într-o perioadă, într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică;
– comentarea a două secvențe relevante pentru tema textului narativ studiat;
– analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul narativ ales (de exemplu: acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, incipit, final, tehnici narative, instanțele comunicării narative, perspectivă narativă, registre stilistice, limbaj etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și

de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 30

Subiectul I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Luni, 21 [februarie 1938]

Trei zile la Predeal, de luni dimineață până astă-seară, la vila Robinson. Plecasem din București ca să fug de oboseală, exasperare, silă. Atâtea mizerii mari și mici, pe care le simțeam devenind insuportabile!

Mă întorc refăcut. Cel puțin în parte – în ciuda teribilei nopți de insomnie și pe urmă de coșmar, pe care am avut-o sâmbătă. (Mă obișnuiesc așa de greu cu o casă pe care nu o cunosc!)

Zăpada mă odihnește, mă face mai tânăr, mă ajută să uit. Terenul de la Veștea este cel mai aspru pe care l-am cunoscut până azi în scurta mea carieră de schior. Am căzut de nenumărate ori. Cred că în schimb am învățat unele lucruri. Azi-dimineață reușeam, în sfârșit, să străbat pantele așa de accidentate de sus până jos și să ajung la capăt fără cădere, pe acea mică insulă de gheață care pune capăt terenului, drept la începutul pădurii.

Trei zile de schi – și mă întorc cu nervii calmați, puși la locul lor. Numai că Bucureștii ăștia, viața asta pe care o duc...

Luni, 28 [februarie 1938]

Din nou două zile – sâmbătă și duminică – la Predeal. O impresie de soare, de multă lumină, de mare copilărie – ceva care seamănă cu fericirea. Nimic nu mai rămâne din amărăciunea mea obișnuită, din întrebările mele stupide, din regretele mele fără sens, nimic din viața asta făcută din petice, din promisiuni călcate, din așteptări fără termen, din nemulțumiri confuze, din mici speranțe obosite.

Totul redevine acolo simplu. Numai o zi de Balcic – gol în plin soare – are aceeași intensitate. Ieri-dimineață, în soarele care dogorea, nu mai aveam niciun gând, nicio melancolie, nicio așteptare. Eram pur și simplu fericit. [...]

Sâmbătă am schiat cu Virgil Madgearu. Schiul copilărește pe toată lumea: inclusiv pe foștii miniștri. Dar, se înțelege, reîntorși acasă, trebuie să redevenim serioși. Am o sumă de treburi care mă așteaptă. Mă gândesc să mă reapuc de „Romanul românesc”.

(Mihail Sebastian,
Jurnal, 1935–1944)

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Explică sensul din text al locuțiunii *pune capăt*. **6 puncte**
2. Menționează un dezavantaj al șederii într-o casă necunoscută, potrivit informațiilor din text. **6 puncte**
3. Precizează motivul pentru care autorul alege să plece din București. **6 puncte**
4. Numește starea de spirit/sentimentul care se desprinde din structura: *Numai că Bucureștii ăștia, viața asta pe care o duc...* **6 puncte**
5. Comentează, în 30–50 de cuvinte, semnificația secvenței: *Totul redevine acolo simplu. Numai o zi de Balcic – gol în plin soare – are aceeași intensitate. Ieri-dimineață, în soarele care dogorea, nu mai aveam niciun gând, nicio melancolie, nicio așteptare. Eram pur și simplu fericit.* **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă evaziunea din cotidian garantează sau nu liniștea interioară, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din *Jurnalul* lui Mihail Sebastian, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. 6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificația fragmentului următor, evidențiind două particularități ale narațiunii, ca mod de expunere:

Am plecat în vacanță cu aceeași anxietate fără nume și aceleași tulburătoare nădejdi ca pe vremea când aveam șaisprezece ani și tata ne trimitea la Mangalia. Deși de data aceasta călătoream spre Balcic, și acest nume avea pentru mine ceva din farmecul cuvintelor pe care, în copilărie, le repetam fără a le înțelege sensul și, poate, pe cel al asemănării cu Barbec, despre care vorbește Proust, totuși, în închipuire, se iveau mereu digul Mangaliei și Petre Barbu, în toate imaginile pe care le păstram secrete-n sufletul meu. Abia când m-am pomenit între dealuri cretoase, într-o lumină orbitoare, de parcă oglinzi ascunse adunau soarele și-l răspândeau apoi cu forțe gigantice, iar în depărtate, cu marea albastră, ca o revărsare a cerului peste o parte din uscat, abia atunci m-am trezit.

(Cella Serghi, *Pânza de păianjen*)

Notă

Pentru **conținut,** vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare,** vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *particularități de construcție a unui personaj dintr-un roman postbelic de după 1980*, prin raportare la un text studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

– prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al personajului ales;
– evidențierea unei trăsături a personajului ales prin două scene/secvențe comentate;
– analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj, semnificative pentru construcția personajului (de exemplu: acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, incipit, final, tehnici narative, instanțele comunicării narative, perspectivă narativă, registre stilistice, limbaj, modalități de caracterizare etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 31

Subiectul I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Tabloul „România Revoluționară” a fost pictat la Paris, unde Rosenthal s-a alăturat revoluționarilor români în exil după înăbușirea mișcării de la 1848 din Țara Românească. El este o reprezentare alegorică a idealurilor sociale și naționale pe care multe popoare europene le împărtășeau la mijlocul secolului XIX.

Maria Rosetti este reprezentată bust în prim-plan, cu tricolorul în mâna dreaptă și hangerul în stânga. Căsătorită cu C. A. Rosetti, prietenul lui Rosenthal din vremea studiilor la Viena, Maria Rosetti, născută Grant, avea un temperament romantic, mediteraneean, în ciuda originii sale scoțiene. Ea a jucat un rol important în eliberarea revoluționarilor români, luați prizonierii de către turci, devenind astfel un simbol al mișcării revoluționare din Țara Românească. Dedicată și plină de energie, ea a fost o sursă de inspirație și un simbol al mișcării revoluționare din Țara Românească. Nu e de mirare că Rosenthal, pictor născut la Budapesta, a transforma-o în muza sa. Lucrarea o înfățișează în costumul popular românesc în care se deghizase pentru a urmări vasul care transporta revoluționarii români. Poza plină de patos* este caracteristică compozițiilor romantice care l-au inspirat pe Rosenthal.*

Chipul Mariei Rosetti se zărește și în micul medalion din centrul unei naturi statice pictate de Rosenthal, semn că admirația artistului pentru tânăra femeie era probabil mai profundă decât ar fi putut recunoaște deschis.

(C. D. Rosenthal, *România revoluționară,* pe www.mnar.arts.ro)

*hanger – pumnal mare, încovoiat;

*patos – însuflețire pasionată; avânt, entuziasm.

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Explică sensul din text al expresiei *a jucat un rol (important)*. **6 puncte**
2. Menționează semnificația tabloului lui Rosenthal, așa cum reiese din textul dat. **6 puncte**
3. Prezintă una dintre activitățile revoluționare ale Mariei Rosetti, utilizând informațiile din textul-suport. **6 puncte**
4. Identifică motivul pentru care Maria Rosetti îmbracă portul popular românesc. **6 puncte**
5. Comentează, în 30–50 cuvinte, ideea pictorului C. D. Rosenthal de a o reprezenta pe Maria Rosetti în prim-plan, cu tricolorul în mâna dreaptă și cu hangerul în mâna stângă. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă personalitățile importante ale unei epoci merită sau nu să fie păstrate în memoria colectivă, raportându-te atât la informațiile din prezentarea tabloului, publicată pe pagina web a Muzeului Național de Artă al României, cât și la experiența personală sau culturală.

20 de puncte

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea.
6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificația fragmentului următor, evidențiind două particularități ale dialogului, ca mod de expunere:

— Într-adevăr, este extraordinar, m-a întrerupt din nou, parcă și mai surescitat. Este extraordinar că acest tânăr necunoscut, care se crede băiatul meu, a venit să-mi vorbească despre Orfeu și Euridice la mai puțin de un ceas după ce evocasem în fața dumitale aniversarea aceea cu Mihail Sebastian, Camil Petrescu și atâția alții, scriitori și artiști, când am discutat aproape toată noaptea despre teatru, am discutat mai ales posibilitățile de a reinterpreta miturile clasice, și eu le-am vorbit de mitul lui Orfeu...

Îl priveam încurcat; nu prea știam ce să spun.

— N-ați apucat să-mi vorbiți despre toate astea. Doar ce mi-ați spus: „Mi-am dat deodată seama că împlinisem 33 de ani”, și ați căzut pe gânduri. Priveați pe fereastră și mult timp n-am îndrăznit să vă întrerup meditația...

—Totuși, reluă Pandele, ți-am vorbit despre simbolismul vârstei de 33 de ani – vârsta lui Isus – și începusem să evoc discuțiile din noaptea aceea, când aproape m-am certat cu Camil, pentru că el recuza în bloc încercările de reactualizare a miturilor clasice, iar eu pretindeam că cel puțin în cazul lui Orfeu și Euridice, un dramaturg contemporan ar putea...*

Am scos carnetul din buzunar și l-am deschis la ultima pagină.

(Mircea Eliade, *Nouăsprezece trandafiri*)

**a recuza* – a respinge, a nu recunoaște.

Notă

Pentru **conținut,** vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare,** vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *tema și viziunea despre lume într-un roman postbelic de după 1980*, prin raportare la un text studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:
– evidențierea a două trăsături care permit încadrarea textului narativ studiat într-o perioadă, într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică;
– comentarea a două secvențe relevante pentru tema textului narativ studiat;
– analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul narativ ales (de exemplu: acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, incipit, final, tehnici narative, instanțele comunicării narative, perspectivă narativă, registre stilistice, limbaj etc.).

Notă
Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).
Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 32

Subiectul I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Piața de carte este în declin – anunță un studiu recent realizat de Federația Editorilor din România. Industria cărții a ajuns la cel mai de jos nivel de după 1990. Multe edituri s-au închis pe fondul crizei economice. Cele rămase și-au redus numărul de apariții și și-au calibrat tirajele pentru a reduce eventualele pierderi. Transferul de bani între librării, difuzori și edituri e tot mai anevoios. Ce mai spun statisticile – și nu de azi, de ieri, ci de ani buni – e că se citește foarte puțin. La o carte pe an per capita*, România se plasează pe ultimul loc în Europa la consumul de carte. E, însă, și loc de optimism. La Târgul de Carte Gaudeamus s-au înregistrat 117 000 de vizitatori, un record absolut. Asta e o mică mare victorie. Cifra de vizitare e o dovadă că măcar cei care mai citesc și mai cumpără cărți sunt, în continuare, interesați de lectură.*

Dar succesul târgului de carte nu e un semn de sănătate a industriei cărții: pofta nestăpânită de a cumpăra cărți în cele cinci zile cât ține festinul Gaudeamus e cam ca dezlănțuirea bulimică din timpul sărbătorilor de iarnă, de după o lungă perioadă de post. Bine ar fi să consumăm mai mult, dar echilibrat și pe tot parcursul anului. Pentru edituri, târgul de carte înseamnă o oportunitate de business, șansa unei infuzii rapide de capital, spre sfârșitul anului, când vine scadența pentru multe dări. Pentru librării – instituții de bază într-o piață de carte care funcționează normal –, târgul de carte înseamnă și o scădere semnificativă a încasărilor.

Cel puțin la București, pare că trăim în doi timpi. Respirăm adânc de două ori pe an. O dată vara, la Bookfest, și încă o dată la sfârșit de toamnă, la Gaudeamus. Editurile mari par să-și fi reglat și ele tirul în funcție de aceste două momente de vârf și publică cea mai mare parte a titlurilor noi în prag de concedii sau fix înainte de sărbători. Gaudeamus, mai bine plasat în agenda culturală, căci, fiind organizat la sfârșit de an, acoperă toată producția literară, e mai atrăgător și, cu siguranță, mai influent. Dar Bookfest și Gaudeamus sunt, amândouă, mai degrabă „târguri de cărți", decât târguri de carte. Se vând cărți en detail*, cărți* en gros*, dar se vinde, cu orice preț. Superlibrării, bazar de cărți, mall de tipărituri, accentul cade pe comerț, nu pe carte. M-aș bucura dacă măcar unul dintre „târguri" s-ar transforma în salon și s-ar concentra pe autori, pe idei, pe lectură, și nu pe succesul comercial imediat.*

(Matei Martin, *Piața, târgul și salonul – după Gaudeamus,* în *Dilema Veche*)

**per capita* – de persoană.

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Stabilește sensul din text al sintagmei *este în declin*. **6 puncte**
2. Prezintă concluzia studiului realizat de Federația Editorilor din România, așa cum reiese din articolul dat. **6 puncte**
3. Menționează importanța târgului de carte pentru edituri, utilizând informațiile din fragmentul dat. **6 puncte**
4. Identifică două consecințe care decurg din afirmația: *Industria cărții a ajuns la cel mai de jos nivel de după 1990*. **6 puncte**
5. Precizează, în 30 – 50 de cuvinte, semnificația secvenței: *Dar succesul târgului de carte nu e un semn de sănătate al industriei cărții: pofta nestăpânită de a cumpăra cărți în cele cinci zile cât ține festinul Gaudeamus e cam ca dezlănțuirea bulimică din timpul sărbătorilor de iarnă, de după o lungă perioadă de post*. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă târgurile de carte sunt sau nu importante în promovarea culturii, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din articolul *Piața, târgul și salonul – după Gaudeamus* de Matei Martin, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. 6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificația fragmentului următor, evidențiind două particularități ale dialogului dramatic:

(Guido și Ridolfo ies, precedați de majordom, prin stânga. De-abia s-a închis ușa și prin dreapta intră, într-o mare tulburare, Zenobia Baglioni.)

ZENOBIA: *Giampaolo, mântuirea mea!*

GIAMPAOLO (cu un gest spre stânga): *Mai încet ... de-abia au ieșit!*

ZENOBIA (cu o voce scăzută, gâfâitoare): *Te-au rănit! I-a spus Jeronimei mele un paj de-al lui Griffone. Dragostea mea, unde ești lovit?* (Giampaolo îi arată brațul drept.) *La braț ... O, se putea întâmpla și mai rău!* (Cu un strigăt.) *Giampaolo, păzește-te! Soțul meu Griffone îți vrea pieirea!...*

GIAMPAOLO (surâde): *Ce-ți trece prin cap? Un pedestraș de-al meu, în loc să nimerească ținta, m-a nimerit pe mine în braț! Vream să-l pedepsesc, dar s-a căit amarnic. De altminteri, mi-a și trecut! O, dar ce înseamnă asta? Plângi? Pentru atâta lucru? Se cunoaște că ești florentină! ... Peruginele noastre sunt mai aspre!*

ZENOBIA (printre lacrimi): *Nu mă mustra, mizericordie*! Mi-ești atât de drag și m-am speriat atât de cumplit! A, madona își întoarce fața de la mine.*

GIAMPAOLO (surâde): *Madona nu ocrotește iubirile vinovate!*

(Al. Kirițescu, *Nunta din Perugia*, Tabloul III)

**mizericordie* – milă, îndurare.

Notă

Pentru **conținut,** vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare,** vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *relația dintre două personaje într-un roman postbelic de după 1980*, prin raportare la un text studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

– prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al fiecărui personaj din textul narativ studiat;

– evidențierea evoluției relației dintre cele două personaje prin două scene/secvențe comentate;

– analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj, semnificative pentru evoluția relației dintre personaje (de exemplu: acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, incipit, final, tehnici narative, instanțele comunicării narative, perspectivă narativă, registre stilistice, limbaj, modalități de caracterizare etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 33

Subiectul I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

1907, mai 20 [iun. 2], Berlin – V. Pârvan către D. Onciul, despre activitatea sa la Berlin. Proiecte de cercetări viitoare.

Stimate domnule profesor,

Mai înainte de toate vă mulțumesc pentru bunăvoința cu care m-ați înștiințat numaidecât despre rezultatul cererei mele. E păcat că n-a fost cu putință să mi se prelungească bursa pe mai mult de un an, căci aș fi putut, pe lângă călătoriile de studii făcute în tihnă, să lucrez și o bună parte din studiul mare ce mi-am pus în gând (în orice caz!) să fac despre viața romană la Dunărea de Jos. E o lucrare pe care, dacă voi avea răgaz și mijloace s-o fac cum doresc, pun mare nădejde. E în țară la noi prejudecata că pe terenul istoriei antice un român nu poate să facă cine știe ce ispravă: și eu văd că, nu pentru Răsăritul traco-iliric – care de fapt e foarte puțin studiat – dar chiar pentru Apus și pentru chestii de însemnătate ca aceea a negustorilor în imperiul roman, poate veni chiar un român să facă aproape totul din nou.

E însă o altă pricină care împiedică pe un român să lucreze în direcția pe care am apucat-o eu: totala lipsă de mijloace bibliografice. Știți și dv. că în București, nici la Academie, nici la Fundație, nu există măcar colecția completă a scriitorilor clasici, a lui Teubner! (...) Eu acum mă necăjesc, precum știți, cu lucrarea de doctorat, iar la școală lucrez, între altele, în seminarul de papirologie al profesorului Paul Meyer; sunt o mulțime de lucruri frumoase*

și interesante din viața antică, cu care fac acum cunoștință prin documente, întocmai ca în istoria mai nouă, universală ori a noastră.

Altfel sunt, slavă Domnului, bine și pot lucra în liniște.

Al dv. devotat, Vasile Pârvan

(Vasile Pârvan, *Corespondență și acte*)

**papirologie* – disciplină a istoriei care studiază papirusurile, documentele vechi.

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Stabilește sensul din text al expresiei *mi-am pus în gând*. **6 puncte**
2. Indică un motiv care îngreunează cercetările unui român în domeniul istoriei antice. **6 puncte**
3. Numește atitudinea emițătorului care se desprinde din secvența *Eu acum mă necăjesc, precum știți, cu lucrarea de doctorat.* **6 puncte**
4. Precizează rezultatul cererii înaintate de emitentul scrisorii, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
5. Precizează, în 30–50 de cuvinte, semnificația secvenței: *E în țară la noi prejudecata că pe terenul istoriei antice un român nu poate să facă cine știe ce ispravă: și eu văd că, nu pentru Răsăritul traco-iliric – care de fapt e foarte puțin studiat – dar chiar pentru Apus și pentru chestii de însemnătate ca aceea a negustorilor în imperiul roman, poate veni chiar un român să facă aproape totul din nou.* **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă studierea istoriei întâmpină sau nu dificultăți, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din volumul *Corespondență și acte* de Vasile Pârvan, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. 6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificația fragmentului următor, evidențiind două particularități ale descrierii artistice:

Marea, dintr-un capăt la altul, și-n lung și-n larg, era un hău în care se războia amestecul apelor. Vremea când ar fi trebuit să se reverse de ziuă sosise și nicio cât de

slabă lumină nu se mișca de nicio parte. Cerul, ori dincotro ar fi fost privit, era negru. Negre erau și valurile.

Dar o învineață cruntă – zorile – își făcu drum printre nori și, răspândindu-se prin aer, se întinse ca o desfășurare de giulgiu. Depărtările, căptușite cu rostogolirea unei pâsle de nori groși ce-și deșirau cutele, dau din nou asalt cerului și apei, erau ca și cum n-ar fi fost. Alți nori alergau împotriva acestora. Unii, întunecoși de tot, se coborau în fața apei și, deslușindu-și înfățișările, se asemănau unor puternice vapoare de război ale căror mișcări s-ar supune unei minți cu gândul de bună rânduială și de pricepere înaltă. Aceste namile de aburi plutitori întocmeau ca o flotă de corăbii uriașe ce o pornea să se așeze în forma unui triunghi în dreptul Gurilor Dunării.

(Alexandru Macedonski, *Thalassa*)

Notă

Pentru **conținut,** vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare,** vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *particularități ale romantismului,* prin raportare la un text studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

– evidențierea a două trăsături care permit încadrarea textului studiat într-o perioadă, într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică;
– comentarea a două imagini/scene/secvențe relevante pentru tema textului ales;
– analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul ales (de exemplu: titlu, incipit, final, relații de opoziție și de simetrie, motive literare, figuri semantice, elemente de prozodie etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 34

Subiectul I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

A doua mare sfidare a secolului al XIX-lea a fost problema modernizării, în fapt a occidentalizării societății românești. Renunțarea la orientalismul și tradiționalismul scrisului și vestimentației însemnau, fără îndoială, o apropiere de modelul occidental, dar greul rămânea de făcut. Întrebarea era cum puteau fi puse în mișcare un sistem patriarhal și autoritar, o societate covârșitor rurală, dominată de marea proprietate și aproape lipsită de fermenții moderni ai capitalismului și democrației. Într-un interval scurt, și cu deosebire în deceniul 1860–1870, tânărul stat român a adoptat aproape tot ce se putea prelua din sistemul instituțional și legislativ european: constituție, parlament, guvern responsabil, coduri de legi, universitate, academie... „Forme fără fond", avea să spună Titu Maiorescu, având dreptate în sensul că transformarea în profunzime a societății românești și a mentalităților reprezenta o întreprindere de mult mai mare anvergură decât simpla încetățenire, prin entuziasmul unei elite, a instituțiilor occidentale. Marea problemă a societății românești a devenit, pentru aproape un secol, până la dereglarea pricinuită de deriva comunistă, punerea de acord a fondului cu forma. Pariu pe jumătate câștigat, pe jumătate pierdut...

Principala contradicție a proiectului de modernizare se găsea în însăși structura societății românești. Societatea modernă este opera orașelor și a burgheziei. În mediul românesc, dimpotrivă, dialectica raporturilor sociale îi reunea și îi opunea în principal pe marii proprietari de pământ și pe țărani. Chiar spre 1900, după o perioadă de relativă dezvoltare a sectorului urban, nu mai puțin de 81,2% din populația României locuia încă la sate. Masiva predominare rurală a marcat puternic atât o largă gamă de proiecte social-politice, cât și diversele interpretări ale trecutului național, ale spiritualității românești, ale destinului românesc. „Modelul românesc", trecut, prezent și chiar viitor, s-a întipărit și a rămas în mintea multora ca un model predominant rural. Dintr-o asemenea perspectivă, orașul apărea ca o excrescență străină pe trunchiul românesc sănătos, cu atât mai mult cu cât mediul citadin era cu adevărat în mare măsură străin sau cel puțin cosmopolit*.*

(Lucian Boia, *Istorie și mit în conștiința românească*)

**excrescență* – proeminență;
**cosmopolit* – care aparține mai multor culturi.

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Explică sensul din text al sintagmei *a rămas în mintea multora*. **6 puncte**
2. Precizează termenii principalei contradicții a proiectului de modernizare în structura societății românești. **6 puncte**

3. Identifică două domenii asupra cărora specificul rural al societății românești și-a pus amprenta, potrivit informațiilor din textul dat. **6 puncte**
4. Menționează două forme de apropiere a societății românești de modelul occidental. **6 puncte**
5. Comentează, în 30–50 de cuvinte, semnificația secvenței: *Dintr-o asemenea perspectivă, orașul apărea ca o excrescență străină pe trunchiul românesc sănătos, cu atât mai mult cu cât mediul citadin era cu adevărat în mare măsură străin sau cel puțin cosmopolit.* **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă societatea românească din secolul al XIX-lea se afla sau nu într-o perioadă de modernizare, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din volumul *Istorie și mit în conștiința românească* de Lucian Boia, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:
– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte
– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. 6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificația fragmentului următor, evidențiind două particularități ale descrierii artistice:

Marea nu-l lăsă să doarmă pe Marcu: pătrundea în somnul lui agitat, tulburându-i visele. Se trezi în timpul nopții de mai multe ori la rând. Cu lumina stinsă, în întuneric, îi asculta vuietul întrerupt. Și-o închipui, o văzu parcă, desfășurându-și pustietățile nesfârșite și negre, într-o permanentă și neobosită mișcare, lipsită de orice sens, absurdă, biciuită de vânturi înghețate și neprietenoase… Moartea, care de obicei în imaginația destul de limitată a oamenilor ia înfățișarea unor ființe omenești – apărându-le când în chip de tânără fată surâzătoare, când ca doamnă cernită sau, într-un mod mult mai înfricoșător, ca un schelet cu o coasă uriașă în mână –, moartea capătă deodată o cu totul altă înfățișare: Marcu și-o închipui substituindu-se mării. Moartea erau chiar aceste întinderi nesfârșite de apă, marea cufundată în beznă, colcăind de ființe acvatice monstruoase, o mare fără țărmuri, marea de la începutul lumii, nestrăbătută de corăbiile oamenilor, pustie…

(Sorin Titel, *Femeie, iată fiul tău*)

Notă

Pentru **conținut,** vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare,** vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *tema și viziunea despre lume într-un text poetic,* aparținând lui Mihai Eminescu.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

– evidențierea a două trăsături care permit încadrarea textului studiat într-o perioadă, într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică;
– comentarea a două imagini/idei poetice relevante pentru tema textului poetic ales;
– analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul poetic ales (de exemplu: titlu, incipit, relații de opoziție și de simetrie, motive poetice, figuri semantice, elemente de prozodie etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 35

Subiectul I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Înăuntru era frig și puțina lumină a dimineții înnorate silabisea cu greu imaginile din vitraliile albastre – vineții ca marea. Eram parcă în golul unei cochilii uriașe. M-am sprijinit de zid și prin mână mi-a trecut un val de energie care venea din fundurile pietrei. Mângâiam coloanele, simțind sub degete din când în când un șir de scobituri neregulate.

Fuseseră făcute de pelerinii din vechime, când râcâiau cu lingura în piatră să ia cu ei din praful sfânt, pe care, când erau bolnavi ori pe moarte, îl înghițeau fie spre vindecare, fie pentru pregătirea de pe urmă – așa intra în sânge catedrala. Am ieșit afară și m-am așezat pe o bancă străveche, lemnul pe ea se șlefuise ca marmura, și m-am uitat din nou la catedrala din Chartres. O clipă, dintre norii sfâșiați, s-a revărsat o cascadă de raze peste cadranul ceasului din turn și clopotul a început să sune. Bătea de miezul zilei și fiecare dangăt căuta tot mai afund.

Mi-am amintit scriind de altă bancă... eram la Praga, într-un asfințit de august, și contemplam plutirea catedralei Sfântul Vit. Soarele dădea turlelor o lucire fluidă și, în lumina scăpătândă, clădirea își dizolva înmărmurirea. De dimineață, când păsisem înăuntru, adâncul figurat de coloanele gotice, ascuțișul arcelor frânte mă coborâseră într-un mister lăuntric. Mă uitasem la cavalerii în armuri, la domnițele drapate în faldurile pietrei și firea mea nestăpânită, pornirile de nemărturisit se domoliseră treptat. Rigoarea veșmintelor, stâlpii fumurii, pe care stăteau drepți ca lumânările martirii, îmi primeniseră așternuturile sufletului. În ceasul acelei amiezi vedeam cum rânjetul monștrilor, himerele de strajă printre turle, balaurul sub paloșul ceresc se diluau și hidoșenia se subția în punte către mântuire, căci zidurile în apus curgeau în sus ca aurul topit.

Cum aș putea să mă desprind de greutatea balastului din mine pentru o secundă?

Răspunsul l-am primit în altă parte. Eram în Canterbury pentru prima oară, pe drumul vechi al pelerinilor și mă îndreptam de-a lungul zidurilor romane către catedrală. [...] După o vreme am ajuns în dreptul catedralei – era duminică și lumea tocmai ieșise de la slujbă, dinăuntru se mai auzea sunetul orgii. Cum am intrat, m-a luat parcă în brațe o iubire de nespus. Fusesem așteptată îndelung, cu o credință neclintită care făcea ca-n orice loc m-aș fi aflat să fiu primită ca acasă. Eram aproape în departe și bogăția absolutei certitudini mi-a întors privirea către clipa dinainte. Tot ce-mi păruse până atunci prețios și fascinant inaccesibil își dovedea zădărnicia și nu mi-am mai dorit nimic, atât eram de dăruită.

(Monica Pillat, *Drumul spre Emaus*)

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Explică sensul din text al sintagmei *bătea de miezul zilei*. **6 puncte**
2. Precizează cauza formării unor scobituri neregulate în zidurile catedralei din Chartres. **6 puncte**
3. Identifică motivul pentru care autoarea se simte pătrunsă de un *mister lăuntric*. **6 puncte**
4. Menționează starea de spirit a autoarei, care se desprinde din ultimul paragraf al textului. **6 puncte**
5. Comentează, în 30–50 de cuvinte, semnificația secvenței: *Mă uitasem la cavalerii în armuri, la domnițele drapate în faldurile pietrei și firea mea nestăpânită, pornirile de nemărturisit se domoliseră treptat. Rigoarea veșmintelor, stâlpii fumurii, pe care stăteau drepți ca lumânările martirii, îmi primeniseră așternuturile sufletului.* **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă vizitarea unor locuri poate prilejui sau nu regăsirea de sine, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din volumul *Drumul spre Emaus* de Monica Pillat, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. 6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificația fragmentului următor, evidențiind două particularități ale monologului interior:

Niciodată n-o să pricep exact ce se numește fericire, așa aspectul ei variază după om și după clipă. Parcă e valul superb care se întinde până la mine și se destramă înainte de a detalia toate farmecele din el. Pot numi fericire aceste extaze și torturi ce se succed mereu și aceste potoliri, pentru un scurt timp în fața mării?!

Scot din toate aceste atâtea emoții, atât orgoliu de a trăi intens, de a fi în mine un foc cu toate arșițele și palpitările lui! De a descoperi atâtea lucruri noi, în mine, în vecini și în natură, atâtea taine nebănuite. De a avea intuiții în orișice moment. Simt fiecare nerv întins ca să vibreze la cea mai mică atingere. Dar de o mie de ori îmi simt corpul prea firav ca să suporte aceste zbuciume, și mă plâng că n-am avut noroc. Și în ora când mă strecor printre cele câteva corăbii ce odihnesc pe plaja mică și mă ascund după o cotitură unde nu vin oameni de obicei și acolo mă întind pe nisip, cu marea și cerul în fața mea, și urlu de disperare și singurătate, nu pierd conștiința de importanța Cavarnei pentru mine de-a lungul anilor, cum mă vor purta nostalgiile spre locurile acestea, și suferința că n-o să pot reîncepe identic această viață. Iar dacă voi reveni, voi jelui de cel mai mic lucru pe care îl voi găsi schimbat.

(Anton Holban, *Ioana*)

Notă

Pentru **conținut,** vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare,** vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *prelungiri ale romantismului și/sau ale clasicismului,* prin raportare la un text poetic studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

– evidențierea a două trăsături care permit încadrarea textului poetic studiat într-o perioadă, într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică;
– comentarea a două imagini/idei poetice relevante pentru tema textului poetic ales;
– analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul poetic ales (de exemplu: titlu, incipit, relații de opoziție și de simetrie, motive poetice, figuri semantice, elemente de prozodie etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 36

Subiectul I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Galeria de stat Tretiakov este una dintre cele mai mari colecții de artă rusească din lume. Muzeul poartă numele fondatorului său, negustorul și fabricantul Pavel Mihailovici Tretiakov (1832–1898), din Moscova. Pavel și fratele său Serghei erau continuatorii unei afaceri de familie: la fabricile lor de producere a hârtiei lucrau câteva mii de oameni. Pavel Tretiakov începuse să cumpere tablouri încă din anii '50 ai secolului al XIX-lea, urmărind să adune „o colecție a școlii rusești, reprezentată în mersul său succesiv". Istoria propriu-zisă a muzeului tradițional începe însă în 1856, când au fost cumpărate lucrările „Tentație" de N. G. Schidler și „Ciocnirea cu contrabandiștii din Finlanda", de V. G. Hudeakov.

Primele lucrări achiziționate de P. M. Tretiakov aparțineau pictorilor contemporani colecționarului. El se bucura de o autoritate deosebită printre protagoniștii artelor plastice și obișnuia să examineze lucrările noi vizitând atelierele sau expozițiile de pictură înainte de vernisaj. Mulți pictori își proiectau și își realizau lucrările de artă dominați de speranța că într-o zi acestea vor ajunge în colecția lui Tretiakov.

Deja la începutul anilor ’60 ai secolului al XIX-lea în colecția sa încep să apară și lucrări din secolul al XVIII-lea și din prima jumătate a secolului al XIX-lea, iar ceva mai târziu – chiar picturi monumentale ale școlilor rusești de artă mai vechi. În 1860 mecenatul moscovit compune o „Scrisoare testamentară” în care spune: „Pentru mine, un sincer și aprig iubitor al artelor plastice, nu există o dorință mai mare, decât aceea de a pune bazele unei colecții muzeale de arte publice accesibilă maselor largi, care să le fie utilă și să le aducă plăcere”.*

(Comorile Muzeelor Ruse – *Galeria de stat Tretiakov. Arta în secolele XII-XX*)

**mecenat* – protecție, sprijinire acordată artelor, literaturii și științelor.

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Explică sensul din text al construcției *obișnuia să examineze*. **6 puncte**
2. Precizează scopul inițial al lui Pavel Tretiakov, așa cum reiese din textul-suport. **6 puncte**
3. Prezintă în ce consta autoritatea pe care o exercita în epocă P. M. Tretiakov, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
4. Identifică evenimentul de care se leagă înființarea muzeului tradițional. **6 puncte**
5. Comentează, în 30–50 de cuvinte, mesajul „Scrisorii testamentare”, așa cum reiese din textul citat: *„Pentru mine, un sincer și aprig iubitor al artelor plastice, nu există o dorință mai mare, decât aceea de a pune bazele unei colecții muzeale de arte publice accesibilă maselor largi, care să le fie utilă și să le aducă plăcere”*. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă Pavel Tretiakov poate fi considerat sau nu un patron spiritual al artelor, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din albumul *Galeria de stat Tretiakov. Arta în secolele XII-XX*, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. 6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificația fragmentului următor, evidențiind două particularități ale monologului interior:

... În faptă, lumea-i visul sufletului nostru. Nu există nici timp, nici spațiu – ele sunt numai în sufletul nostru. Trecut și viitor este în sufletul meu, ca pădurea într-un sâmbure de ghindă și infinitul, asemenea, ca reflectarea cerului senin într-un strop de rouă. Dacă am afla misterul prin care să ne punem în legătură cu aceste două ordini de lucruri, care sunt ascunse în noi, mister pe care l-au posedat poate magii egipteni și asirieni, atunci, în adâncurile sufletului coborându-ne, am puté locui lumea astrelor și a soarelui. Păcat că știința necromanției și aceea a astrologiei s-au perdut – cine știe câte mistere ne-ar fi descoperit în această privință! Dacă lumea este un vis – de ce n-am puté să coordonăm șirul fenomenelor sale cum voim noi? Nu este adevărat că există un trecut – consecutivitatea e în cugetarea noastră – cauzele fenomenelor, consecutive pentru noi, aceleași întotdeauna, există și lucrează simultan. Să trăiesc în vremea lui Mircea cel Bătrân sau a lui Alexandru cel Bun – este oare absolut imposibil?*

(Mihai Eminescu, *Sărmanul Dionis*)

**consecutivitate* – urmare neîntreruptă, succesiune.

Notă

Pentru **conținut,** vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare,** vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *particularități ale simbolismului,* prin raportare la un text poetic studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

– evidențierea a două trăsături care permit încadrarea textului poetic studiat într-o perioadă, într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică;
– comentarea a două imagini/idei poetice relevante pentru tema textului poetic ales;
– analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul poetic ales (de exemplu: titlu, incipit, relații de opoziție și de simetrie, motive poetice, figuri semantice, elemente de prozodie etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și

de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 37

Subiectul I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

30 aprilie, New York

La Misiunea Română, adunare pentru sărbătoarea de mâine. S-a prezentat doar Adrian, pentru relații și vești. Mă sună ca să-mi comunice premiile Uniunii Scriitorilor pe 1970. O ședătoare, aseară, pentru diplomații români, la Misiunea din New York. Ca peste tot în lume, și aici oamenii se-aleg în trei categorii: proști, deștepți și timorați. De frică. Adrian – mare succes la bancuri. S-a râs sănătos. Înainte fusesem cu Mitran pe un fel de Lipscani al New Yorkului... mizerie cu lustru, miros de contrabandă, ieftinătate dubioasă la toate. Și cădea o ploaie rece. Și ne-am luat câte un castravete murat, de poftă, de la o precupeață cu butoaiele pe trotuar. Și ni s-a făcut iar foame...

New Yorkul e impecabil în ilustrate, unde nu răzbat îmbâcseala și murdăria unor zone. Din canale se ridică niște aburi deși, ca din iad. Metroul – infernal. Animația nocturnă, tineri, cu un aer bleg și săraci. Cred că aici trag toți fugarii, nou-sosiții. Miroase a hoție măruntă. Pe străzi, la tot pasul, fețe marcate de mizerie și fețe ofilite de lux. Dacă vrei să tragi o concluzie, treaba se dovedește complicată. Lumea de aici e așa cum e. Nu o poți raporta la nici o alta.

Locuim la etajul 12 într-un bloc cu numai 13 nivele. Apartamentul ni se pare grozav. Numai geamurile sunt teribil de îmbâcsite. Lumina de-abia răzbate prin mâzga seculară. Și e zgomot. De-aici, de sus, se-aude metroul, care trece pe sub stradă, de-a lungul ei. Urâtul din priveliște e dezolant. În centru, aici, rar e de văzut vreun arbore. Și New Yorkul are cartiere de vile superbe, dar sunt departe de locul acesta. Le zărisem astă-toamnă, trecând în mare viteză cu mașina spre aeroport. Și multe avioane grele...

Eu simt că-mi ajunge. Nu mai pot asimila nimic. Saturație, boală a monotoniei, care vine din prea mult și din prea repede. Superficialitatea pustiește sufletul lent, clasic. Din superficial și din dezgustul propriei neputințe de a percepe o lume din care trebuie și vrei să pleci. Noi cred că vom pleca prin 5 mai. […] Doamne, Dumnezeul meu, ajută-ne să trecem cu bine peste apă! Distanțele mari izvorăsc o nefericire, o distrugere, o nebunie...

(Constanța Buzea, *Creștetul ghețarului*)

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Explică sensul din text al expresiei *să tragi o concluzie*. **6 puncte**
2. Motivează impresia de contrast provocată de urâtul și de frumosul citadin. **6 puncte**

3. Precizează în ce constă imaginea a ceea ce este considerat *Lipscaniul New Yorkului*, așa cum se desprinde din text. **6 puncte**
4. Descrie starea de spirit a autoarei, pornind de la afirmația *Eu simt că-mi ajunge*. **6 puncte**
5. Comentează, în 30–50 de cuvinte, semnificația secvenței: *Distanțele mari izvorăsc o nefericire, o distrugere, o nebunie...* **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă poți înțelege sau nu specificul unui mare oraș în timpul unei ședere temporare, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din jurnalul *Creștetul ghețarului* de Constanța Buzea, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:
– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte
– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. 6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificația fragmentului următor, evidențiind două particularități ale prozei de analiză psihologică:

... Sunt numai zece ani de când eram la culmea cea mai înaltă a vieții. Nu sunt un infatuat, dar... Dacă cel de altădată ar fi întâlnit-o pe ea, cea de acum! Dar poate că nici atunci... Ipoteza că nu m-ar fi iubit nici atunci ar trebui să mă consoleze. Și totuși mă înveninează. Simt bine că dacă ea mi-ar spune acum că nu m-ar fi iubit nici atunci, durerea ar fi și mai mare... Nu mi-ar mai rămânea nici gândul consolator că nu eu sunt ceea ce nu are priză asupra femeii din ea, ci numai o formă întâmplătoare a mea, cea actuală, condiționată de timp, și nu de esența ființei mele.

Și dacă totuși... Ce nu este posibil?... Visul unei nopți de vară... Titania... Dar simbolul e prea ofensator. Și, în același timp, prea măgulitor. Căci (modificând puțin pentru cauză dictonul cunoscut) mai bine un măgar tânăr decât un leu venerabil. În sfârșit, să-mi permit un acces de fatuitate acută și să judec toate posibilitățile. (Sunt doar singur, cu mine, aici, în noaptea asta infinită...)*

(G. Ibrăileanu, *Adela*)

**fatuitate* – înfumurare.

Notă

Pentru **conținut,** vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare,** vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *tema și viziunea despre lume într-un text poetic,* aparținând lui George Bacovia.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

– evidențierea a două trăsături care permit încadrarea textului poetic studiat într-o perioadă, într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică;
– comentarea a două imagini/idei poetice relevante pentru tema textului poetic ales;
– analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul poetic ales (de exemplu: titlu, incipit, relații de opoziție și de simetrie, motive poetice, figuri semantice, elemente de prozodie etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 38

Subiectul I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Care să fie motivele despărțirii de carte? Cum s-au modificat obiceiurile de lectură? Și, mai ales, cum pot fi recuperați cei care au renunțat să citească? [...] Timpul dedicat lecturii s-a redus considerabil. Lipsa timpului și, până la urmă, a energiei reduce apetitul pentru lectură. Competiția a însemnat tot mai multe ore de muncă sau tot mai multă energie dedicată

serviciului; în siajul crizei economice din 2008, a crescut nevoia de competitivitate economică, cu urmări inclusiv în viața cotidiană a germanilor, în felul în care își petrec timpul liber.*

Un alt factor important analizat pe larg în acest studiu e relația cu mediul online. De pildă, aflăm că germanul mediu nu „rezistă" mai mult de 18 minute fără să-și consulte telefonul inteligent ori tableta. În medie, germanii își consultă telefonul de 88 de ori pe zi. Nevoia de a fi mereu conectați distrage atenția de la lectură, o întrerupe, o fragmentează. Lectura presupune o atenție exclusivă, incompatibilă, de pildă, cu verificarea ultimelor status-uri de pe Facebook. Evadarea din cotidian prin carte nu mai e o opțiune convenabilă; mulți dintre cititorii „pierduți" au migrat spre consumul (domestic) de film. E mai facil, mai accesibil să te uiți la un film pe marile platforme online și să tragi cu ochiul, din când în când, la telefon. O soluție ar fi „tratarea" dependenței de internet. Mai în glumă, mai în serios, studiul sugerează o aplicație mobilă (ce altceva!) care să-l trimită pe utilizator la lectură… deconectând temporar toate celelalte funcții. Dar și dacă s-ar face o asemenea aplicație, câți ar fi dispuși să și-o instaleze?

Ar mai fi de discutat și conținutul. Ani de-a rândul, editurile au încercat să recupereze cititori străduindu-se să publice o gamă tot mai variată de genuri. Ca să atragă cititori noi, edituri (cu pretenții) literare s-au reinventat, devenind generaliste: pe lângă colecțiile consacrate de roman contemporan sau clasic ori de literatură universală au apărut genuri și subgenuri noi, adresate în special cititorilor tineri (dar nu numai lor), non-fiction, ghiduri, cărți ilustrate și multă paraliteratură. Pentru unele, diversificarea ofertei a fost un pariu câștigat. Altele au pierdut. Dar, per ansamblu, veniturile pieței s-au diminuat. Căci tirajele au scăzut proporțional cu numărul tot mai mare de titluri noi publicate. Efectul e, astăzi, ușor de explicat; dar, înainte să se producă, puțini îl anticipaseră. În 2017, pentru prima dată după zece ani, a scăzut și numărul de titluri noi puse pe piață. Editurile încearcă să-și consolideze portofoliile, să vândă mai puține titluri, dar mai bine.

(Matei Martin, *Departe de carte*)

**siaj* – urmă.

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Explică sensul din text al sintagmei *a fost un pariu câștigat*. **6 puncte**
2. Identifică doi factori care au contribuit la reducerea apetitului pentru lectură, potrivit informațiilor din text. **6 puncte**
3. Precizează o consecință a nevoii germanului de a fi conectat la mediul online, așa cum reiese din textul dat. **6 puncte**
4. Prezintă o posibilă soluție de *tratare* a dependenței de internet, prezentată de autorul articolului. **6 puncte**
5. Descrie modul în care editurile ar putea veni în sprijinul lecturii. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă interesul pentru lectură mai poate fi sau nu stimulat în societatea contemporană, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din articolul *Departe de carte* de Matei Martin, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea 6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificația fragmentului următor, evidențiind două particularități ale prozei de analiză psihologică:

Se deșteptă asudat, obosit, uluit. Porni să-și facă slujba ca până acuma, cu sânge rece, dar i se păru că tovarășii lui, deși nu mai vorbeau nimic de războiul cel nou, îl urmăreau mereu cu ochii bănuitori. El însuși se simțea oarecum vinovat și de-abia mai îndrăznea să le înfrunte privirile. Se temea că i se citesc pe față gândurile care l-au torturat azi-noapte. Îl înfuriau acuma gândurile acelea, fiindcă îl urmăreau întruna și-i răscoleau liniștea care-i dăduse puterea doi ani de zile să-și facă datoria pretutindeni, care-l scăpase de toate grijile și dorințele.

„Îmi voi îndeplini datoria până la capăt!... Datoria!... Datoria!...” își repeta necăjit și stăruitor căutând să-și recâștige astfel echilibrul. Dar simțea cu mirare și spaimă că cuvântul acesta nu mai e în stare să-i potolească nici creierii, nici sufletul, că acuma îndată se ridică, mai otrăvitoare întrebarea: „Care datorie?” și că la aceasta nu mai găsește niciun răspuns mulțumitor.

S-a bucurat când, după-amiazi, i s-a dat o însărcinare mai primejdioasă. Poate va avea norocul să-l izbească și pe el un glonte, să se sfârșească brusc toate gândurile și temerile. Tot moartea e cel mai bun leac pentru orice durere. Niciodată nu intrase în luptă cu dorința, sau măcar cu gândul de a muri. Azi însă moartea i se părea o binefacere. De ce să se chinuiască, să tremure mereu că-l vor trimite și pe dânsul „acolo”?

(Liviu Rebreanu, *Catastrofa*)

Notă

Pentru **conținut,** vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare,** vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *particularități ale modernismului,* prin raportare la un text poetic aparținând lui Tudor Arghezi.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

– evidențierea a două trăsături care permit încadrarea textului poetic studiat într-o perioadă, într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică;
– comentarea a două imagini/idei poetice relevante pentru tema textului poetic ales;
– analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul poetic ales (de exemplu: titlu, incipit, relații de opoziție și de simetrie, motive poetice, figuri semantice, elemente de prozodie etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 39

Subiectul I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Când am stat prima dată față-n față cu Nichita Stănescu (mă simțeam de parcă aș fi stat la masă cu Eminescu sau cu Baudelaire) eram la restaurantul Uniunii Scriitorilor cu prietenul meu Traian T. Coșovei. Am fost atunci atât de intimidat de ochii albaștri, foarte depărtați, ai lui Nichita, încât vreo jumătate de oră n-am putut scoate o vorbă, lucru pe care el l-a luat drept o tăcere ostilă.

„Bătrâne, gata!", mi-a spus până la urmă. „Ai dreptate, sunt cel mai prost poet din lume. Dar hai să stăm de vorbă, totuși, și să ciocnim un pahar ca doi prieteni." „Dar dimpotrivă", i-am răspuns, „am tăcut fiindcă vă respect prea mult…" „Haide, lasă-l pe vă și pe dumneavoastră. Zi-mi tu, bătrâne!" „Iertați-mă, dar nu pot…" Atunci Nichita s-a uitat la mine mai atent. „Ascultă, tu ești credincios?" „Da, bineînțeles." „Și te rogi câteodată lui Dumnezeu?" „Da, uneori" „Și cum îi spui lui Dumnezeu când te rogi, Tu, Doamne, sau Dumneavoastră, Doamne?" „Tu", i-am răspuns zâmbind, pentru că mi-am dat seama

brusc ce voia să spună. „Și-atunci, dacă lui Dumnezeu îi spui tu, mie de ce-mi zici dumneavoastră? Hai, bătrâne, zi-mi Nichita, și să fim sănătoși…”

De-atunci înainte, în puținele momente în care ne-am mai văzut, m-am străduit să-i spun pe nume: tu, Nichita…

(Mircea Cărtărescu, *Tu, Nichita*)

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Explică sensul din text al locuțiunii *mi-am dat seama*. **6 puncte**
2. Menționează sentimentul pe care Mircea Cărtărescu îl trăiește la întâlnirea cu Nichita Stănescu, așa cum reiese din textul-suport. **6 puncte**
3. Precizează motivul păstrării tăcerii de către Mircea Cărtărescu, justificându-ți răspunsul cu o secvență extrasă din textul dat. **6 puncte**
4. Numește atitudinea poetului Nichita Stănescu care se desprinde din mărturisirea făcută lui Mircea Cărtărescu: *Ai dreptate, sunt cel mai prost poet din lume. Dar hai să stăm de vorbă, totuși, și să ciocnim un pahar ca doi prieteni*. **6 puncte**
5. Comentează, în 30–50 cuvinte, relația dintre Nichita Stănescu și Mircea Cărtărescu, așa cum apare ilustrată în fragmentul citat. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă întâlnirea cu un om de cultură contribuie sau nu la modelarea personalității, raportându-te la informațiile din fragmentul extras din articolul *Tu, Nichita* de Mircea Cărtărescu și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. 6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificația fragmentului următor, evidențiind două trăsături morale ale personajului masculin:

CORINA: *Nu încerca să protestezi. Dumitale îți stă bine când ești sincer. Haide, puțin curaj, ce Dumnezeu! Suntem bărbați. Ai stricat telefonul și aparatul de radio. Nu-ți fac niciun reproș. Poate că asta intră în programul dumitale de fericire. Nici nu întreb de ce l-ai stricat…*

ȘTEFAN (un moment ezită, parcă ar voi să nege, parcă ar voi să reziste. În cele din urmă cedează.): *Mă irită. Firul ăsta, aveam impresia că mă leagă de tot ce am lăsat în urmă. Mă*

împiedica să uit. Prin el putea să năvălească aici, oricând, toată viața de dincolo. O știre, o chemare ... Și pe urmă nu puteam să sufăr cum erați toată ziua cu ochii pe el: o să sune? n-o să sune?... În prima zi, un ceas întreg a stat prietena dumitale, madame Vintilă, la telefon, zbierând cuvinte de dragoste, nu știu cui la București. Bărbatu-său se vede. Era trivial, crede-mă; de ce nu-l lăsa în pace? De ce nu încearcă să-l uite puțin? E vacanță, pentru Dumnezeu!

CORINA: *Gelos?*

ȘTEFAN: *Nuu! Amorul nu intră în programul meu de vară.*

CORINA: *Atunci suntem înțeleși. Îmi lași telefonul în pace. Cel puțin până voi termina convorbirea.*

(Mihail Sebastian, *Jocul de-a vacanța*)

Notă

Pentru **conținut,** vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare,** vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *tema și viziunea despre lume într-un text poetic,* aparținând lui George Bacovia.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

– evidențierea a două trăsături care permit încadrarea textului poetic studiat într-o perioadă, într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică;
– comentarea a două imagini/idei poetice relevante pentru tema textului poetic ales;
– analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul poetic ales (de exemplu: titlu, incipit, relații de opoziție și de simetrie, motive poetice, figuri semantice, elemente de prozodie etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 40

Subiectul I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Doar cu opera sa de prozator și de dramaturg, Mihail Sebastian ar fi devenit, după schimbarea de paradigmă instituită de cele două-trei generații de scriitori și de critici postmoderni, un autor căzut în desuetudine*. Pe drept sau pe nedrept – asta este o altă discuție, și ea ar merita purtată cât de curând. În orice caz, marea lui șansă s-a dovedit a fi fost publicarea, în 1996, a* Jurnalului*. Dezvăluind, pe de o parte, lucruri surprinzătoare despre o epocă agitată și despre o lume literară în interiorul căreia relațiile dintre scriitori reflectă, în mic, tensiunile ori chiar seismele din plan politic, dar și, pe de altă parte, amănunte semnificative privitoare la identitatea profundă a diaristului, lectura* Jurnalului *a pus într-o nouă lumină opera autenticistului Sebastian – dacă nu în întregul ei, măcar pe anumite segmente privilegiate, cum ar fi proza „autoficțională" din* De două mii de ani *și* Cum am devenit huligan*.*

Totodată, Sebastian rămâne în atenție – ca subiect al unor dezbateri ce ating deseori accente polemice – și datorită activității sale de publicist. Activitate asiduă, asupra cuprinderii și întinderii căreia insistă, de ceva vreme, cercetători mai vechi și mai noi, de la Cornelia Ștefănescu, Dorina Grăsoiu și Geo Șerban la Marta Petreu și Mihai Iovănel, spre a da numai câteva exemple. Peste 2 500 de texte, acoperind domenii, subiecte și registre variate, cronici literare sau de spectacol, eseuri, studii, luări de poziție în chestiuni ideologice, articole de analiză politică, toate acestea configurează opera unui publicist redutabil atât prin anvergura intelectuală, cât și prin puterea de muncă. A unui publicist „angajat" pe diferite fronturi (estetice ori politice) și, date fiind autenticitatea și pasionalitatea angajamentului său, în măsură să contrarieze și să suscite controverse – la vremea respectivă, dar și azi, la aproape șapte decenii de la dispariția sa. Oricât de frapante ar fi însă unele dintre adeziunile și aserțiunile sale, nu-i poate fi contestată, cred, acestui intelectual buna-credință cu care intră în luptă, pentru o cauză (de multe ori pentru o idee) sau alta.

(Bianca Burța-Cernat, *Tânărul Mihail Sebastian și urgențele „ultimei ore"*)

**paradigmă* – model, exemplu;
**desuetudine* – demodare, perimare.

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Explică sensul din text al sintagmei *a pus într-o nouă lumină*. **6 puncte**
2. Precizează contextul/evenimentul cultural care a împiedicat căderea în desuetudine a scriitorului Mihail Sebastian, așa cum reiese din articolul dat. **6 puncte**
3. Menționează două aspecte pe care le dezvăluie *Jurnalul* lui Mihail Sebastian, utilizând informațiile din fragmentul dat. **6 puncte**

4. Evidențiază modul în care a fost receptată activitatea de publicist a lui Mihail Sebastian. **6 puncte**

5. Prezintă, în 30–50 de cuvinte, motivul pentru care Mihail Sebastian poate fi considerat un *publicist redutabil*, pe baza informațiilor oferite de text. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă activitatea unui jurnalist prezintă sau nu interes în contextul epocii sale, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din articolul *Tânărul Mihail Sebastian și urgențele „ultimei ore”* de Bianca Burța-Cernat, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. 6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificația fragmentului următor, evidențiind două trăsături ale personajului Pașadia Măgureanu:

Îl găseam în odaia lui de lucru, lăcaș de liniște și de reculegere, în care nimic nu pătrundea din lumea din afară. În acea încăpere, căptușită cu postav de fața iascăi și înconjurată peste tot de dulapuri ferecate în pereți, cu geamurile perdeluite, câte neuitate ceasuri m-a ținut, pironit în jilț convorbirea oaspelui. Miezoasă și cuprinzătoare, reținută și măiestrită, fără lăbărțări, razne și prisosuri, ea învăluia în mreje puternice, uimea, răpea, fermeca. Pașadia era deopotrivă meșter pe pană și în tinerețe zugrăvise frumos. Era de necrezut cât citise. Istoria o cunoștea ca nimeni altul, ea desăvârșise la dânsul darul înnăscut de a judeca fără să se înșele oamenii; multora pe atunci în plină înălțare el le-a prevăzut, apropiata, trista prăbușire și nu pot uita cum rostind cuvintele cobitoare ochii îi licăreau sinistri. Pașadia Măgureanu! Am privit ca un har al Proniei simpatia ce dânsul a avut pentru mine și mă mândresc de a fi ciracul* acestui mare răzvrătit, atât de stoic*, căruia din toate cususurile ce-i găsea lumea, nu mă învoiam a-i recunoaște decât unul singur – acela însă de neiertat: prieteșugul cu Gorică.*

(Mateiu Caragiale, *Craii de Curtea-Veche*)

**Pronie* – divinitate supremă, dumnezeire, Dumnezeu; providență;

**cirac* – om de încredere, ucenic, discipol;

**stoic* – care rezistă în fața tentațiilor vieții; ferm, curajos.

Notă

Pentru **conținut,** vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare,** vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *particularități ale modernismului,* prin raportare la un text poetic aparținând lui Lucian Blaga.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

– evidențierea a două trăsături care permit încadrarea textului poetic studiat într-o perioadă, într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică;
– comentarea a două imagini/idei poetice relevante pentru tema textului poetic ales;
– analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul poetic ales (de exemplu: titlu, incipit, relații de opoziție și de simetrie, motive poetice, figuri semantice, elemente de prozodie etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 41

Subiectul I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

La prima vedere, s-ar putea presupune că trăsăturile cu caracter material – sau cu dominantă – (arme, unelte, tehnici, îmbrăcăminte, habitat etc.) sunt adoptate mai lesne decât trăsăturile morale (religie, limbă, arte, filosofie etc.). Or, ne dăm foarte repede seama că lucrurile nu stau așa: un anumit element din prima categorie, cum e habitatul, manifestă o tendință conservatoare remarcabilă, în timp ce religia este unul dintre elementele străine

care pătrunde cu prioritate. Poate că prin intermediul acestui studiu al vitezei relative de pătrundere a trăsăturilor culturale am putea descoperi la urma urmei care e „nucleul dur" al unei culturi.

S-ar zice că elementul de civilizație adoptat cu cea mai mare ușurință de o societate care acceptă aculturarea este costumul. Din contră, un popor care refuză o cultură străină sau n-o acceptă decât cu reticențe va rămâne cu încăpățânare legat de costumul tradițional, care va dobândi valoare de simbol. Din punct de vedere psihologic, lucrul se explică ușor: tocmai prin modă și pieptănătură individul încearcă mai întâi, și în chipul cel mai firesc, să-și copieze modelul, să se identifice cu tipul lui ideal. Atâta vreme cât va resimți o aversiune* față de cultura străină a cărei presiune a suportat-o, el se va feri să-i adopte moda. În lumea țărănească din anumite provincii, mai ales în acelea care au fost nevoite să se împotrivească influenței crescânde a unei culturi dominante, considerată alogenă*, costumul național s-a conservat până în zilele noastre, chiar în Occident.*

În cazurile recente de aculturare la civilizația occidentală, rapiditatea cu care noile generații adoptă costumul de stil european este primul barometru al gradului de înaintare a procesului de occidentalizare. Persistența unui costum național în India, în toate clasele societății, a fost un semn foarte clar de rezistență pe care civilizația indiană l-a opus occidentalizării. Dimpotrivă, adoptarea de către China a unei veritabile uniforme proletare, având probabil ca model tunica lui Song Zhongshan, este un semn manifest de ruptură cu trecutul.*

(Neagu Djuvara, *Civilizații și tipare istorice*)

**aculturare* – preluare de către o comunitate a unor elemente de cultură sau a întregii culturi a altei comunități aflate pe o treaptă superioară de dezvoltare;

**aversiune* – repulsie, antipatie, respingere;

**alogen* – străin;

**proletar* – muncitor cu un nivel de viață relativ scăzut.

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Explică sensul din text al expresiei *la urma urmei*. **6 puncte**
2. Identifică elementul care este considerat primul semn al procesului de occidentalizare, potrivit informațiilor din text. **6 puncte**
3. Menționează patru domenii prin care se definesc trăsăturile morale ale unei culturi, așa cum reiese din textul dat. **6 puncte**
4. Precizează o formă prin care se manifestă aversiunea față de o cultură străină. **6 puncte**
5. Comentează, în 30–50 de cuvinte, diferența constatată la nivel de vestimentație între India și China, valorificând informațiile din textul dat. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă specificul unei culturi se schimbă sau nu cu ușurință, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din volumul *Civilizații și tipare istorice* de Neagu Djuvara, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:
– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte
– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. 6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificația fragmentului următor, evidențiind rolul stilistic al verbelor la timpul imperfect:

În preajma unei păduri străvechi se privea în iaz moara lui Călifar. Se privea, de când se ține minte în bătrânii satului din cealaltă margine a pădurii, și Călifar era „moș Călifar" din vremi uitate. Moșnegii din Alăuteşti își aminteau de înfățișarea-i sură, de ochii lui ce iscodeau tăios din stufuI sprâncenilor și de moara lui cu strașina de-un stânjen. Flăcăii, ce îndrăzniseră să înfrunte până în celălalt capăt pădurea grămădită între Alăuteşti și moară, văzuseră cu ochii flăcăilor de acum optzeci de ani. Dincolo de moară începea Căpriștea: un pământ pietros, scorburos și plin de mărăcini, în care numai Necuratul trăgea brazdă cu coarnele. În Alăuteşti, în nopțile de vreme rea, torcătoarele spuneau, înviind focul, că moș Călifar își vânduse sufletul Satanei pentru nu știu câte veacuri de viață, că ucigă-l-crucea întinsese în iazul morii, sufletelor creștinești, un laț vrăjit și că morarul procopsea, cu bogățiile cu care Diavolul ispiti pe Domnul Hristos, pe oricine le poftea și venea ca să le ceară. Dar lațul diavolesc astfel se înnoda pe sufletul celui ce râvnise procopseala necurată, că acesta își sărea din minți.

(Gala Galaction, *Moara lui Călifar*)

Notă
Pentru **conținut,** vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare,** vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *tema și viziunea despre lume într-un text poetic,* aparținând lui Lucian Blaga.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:
– evidențierea a două trăsături care permit încadrarea textului poetic studiat într-o perioadă, într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică;
– comentarea a două imagini/idei poetice relevante pentru tema textului poetic ales;
– analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul poetic ales (de exemplu: titlu, incipit, relații de opoziție și de simetrie, motive poetice, figuri semantice, elemente de prozodie etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 42

Subiectul I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Este foarte greu să vorbești despre București, aflându-te în București. Fiecare dintre noi, care trăim aici, avem o imagine despre acest oraș, pozitivă sau negativă. Unii suntem aici de mai multe generații, alții de una singură sau abia au venit. La un moment dat, fiecare dintre noi, sau părinții, sau bunicii noștri, au venit în acest oraș. Avem imagini de-aceea foarte diferite despre el. Fiind însă de trei generații bucureștean, m-am gândit că am dreptul de-a vorbi mai critic. De fapt, cu cât stai mai mult în București, cu atât devii mai critic. Acest lucru l-am văzut la scriitorii din diverse generații, care, în perioada modernă, în secolul al XIX-lea și al XX-lea, au scris despre oraș. Întâmplarea face că locuiesc în casa care a fost a bunicilor mei, nu în casa în care m-am născut. Dar, așa cum poate unii dintre dvs. știu, am fost mult timp plecat din țară. Simt, de-aceea, o oarecare distanță de oraș, dar am și sentimentul opus, acela că aici sunt rădăcinile mele. Nu pot fi numai negativ. Sunt, așa cum se spune, un om al locului. Dacă acest loc, care m-a produs, determină atitudini negative, atunci le trăiesc și eu, dacă sunt pozitive, sunt și ale mele. Asemenea sentimente contrarii ne caracterizează, probabil, pe toți. Pentru

că îmi este, de-aceea, foarte greu să vorbesc personal, am ales patru romane care vorbesc ele despre București.

(Sorin Alexandrescu, *Mitologiile Bucureștiului. Mod de întrebuințare,* în *Observator cultural*)

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Explică sensul din text al sintagmei *avem o imagine*. **6 puncte**
2. Indică motivul pentru care autorul articolului se consideră îndreptățit să vorbească mai critic despre București. **6 puncte**
3. Menționează contextul care i-a permis autorului articolului să se distanțeze de orașul natal, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
4. Justifică opțiunea locutorului de a vorbi despre București prin intermediul a patru romane. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30–50 de cuvinte, atitudinea locutorului, valorificând informațiile din următoarea secvență: *Dacă acest loc, care m-a produs, determină atitudini negative, atunci le trăiesc și eu, dacă sunt pozitive, sunt și ale mele*. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă este sau nu posibilă adoptarea unei atitudini obiective în prezentarea orașului natal, raportându-te la informațiile din fragmentul extras din articolul *Mitologiile Bucureștiului. Mod de întrebuințare* de Sorin Alexandrescu și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. 6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificația fragmentului următor, evidențiind rolul stilistic al verbelor la timpul viitor:

Mă voi supune la dezobișnuire de
felul meu de-a fi,
dar nu la părăsire,
ce-o ține-n dânsul verbul lui a fi.*
M-oi dezobișnui și eu de trup,

născând un Făt-Frumos al verbelor,
cum lupul s-a dezobișnuit de lup,
de foame.

Am să mă dezobișnuiesc de stelele cerului
cum apa înghețată dezobișnuită de fulgul zăpezii,
îmi voi lua trupul înfrigurat
și da-l-voi eu însumi să mi-l pască iezii. [...]

(Nichita Stănescu, *Tonul*)

**verb* – aici cu sensul de cuvânt, logos.

Notă

Pentru **conținut,** vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare,** vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *particularități ale modernismului,* prin raportare la un text poetic aparținând lui Ion Barbu.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

– evidențierea a două trăsături care permit încadrarea textului poetic studiat într-o perioadă, într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică;
– comentarea a două imagini/idei poetice relevante pentru tema textului poetic ales;
– analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul poetic ales (de exemplu: titlu, incipit, relații de opoziție și de simetrie, motive poetice, figuri semantice, elemente de prozodie etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 43

Subiectul I **(50 de puncte)**

Citește următorul fragment:

Pui scump,

găsesc că prea te agiți din pricina firii altor oameni. Și firea să știi că anevoie se schimbă, încât în cele mai multe cazuri trebuie să găsești neapărat un modus vivendi**, dacă nu vrei și nu poți s-o rupi cu ei. Este în asta o fatalitate. Caută tu să te dedici cu totul iubirii tale față de Mihai, cultivă această viață a ta, și vei suporta mai ușor toate neajunsurile. Eu am terminat pe* Faust** și sunt bucuros, dar vesel nu. Căci am ale mele griji și sunt prea încărcat cu zeci de munci mărunte, și prea frământat și de frământările acelora cari îmi sunt aproape și cari se pare că nu pot trăi fără de a-mi pune pe umeri frământările lor. Am avut în viață de-a face cu oameni cari sufăr de acel „Das Leiden am Ich"* – și câteodată sunt foarte obosit. La aceasta se mai adaugă condițiile din afară. Mă mai ține totuși speranța că toate se vor îndrepta. Îl felicit pe dragul meu Mihai (știi că eu nu fac declarații formale) pentru examen. Cât privește chestiunea Nasta – caută să te primească, spune-i cine ești, și cred că va face tot ce poate. Cred că nu e nevoie de nicio altă intervenție. Știu că ține la mine.*

Caută să-mi trimiți de urgență adresa particulară a lui Remus Niculescu de la Institutul de istoria artelor. Am o chestiune grabnică de aranjat cu el. Ce e cu exemplarul „Faust" al tău? Vreau să-l știu în mâna ta. Am început din nou să transcriu lucrarea „Despre experiment", am ajuns la pag. 200, dar mai sunt 100. O găsesc mai bună decât în perioada când o scriam.

Vă sărut, și nu așteptați de la mine decât ceea ce pot, iar ceea ce voi putea, voi face totdeauna încă înainte de orice cerere a voastră.

Uci [Lucian]

(Dorli Blaga, *Tatăl meu, Lucian Blaga*)

* *Faust* – poem dramatic aparținând scriitorului german J. W. Goethe, tradus de L. Blaga în 1955;

* *modus vivendi* (lat.) – mod de a trăi;

* *Das Leiden am Ich* (germ.) – suferința sinelui.

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Explică sensul din text al expresiei *a avea de-a face (cu cineva)*. **6 puncte**
2. Indică valoarea stilistică a apelativului *Pui scump*, așa cum reiese din textul dat. **6 puncte**
3. Precizează motivul pentru care este felicitat Mihai, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
4. Numește starea produsă de terminarea traducerii operei *Faust*, așa cum reiese din secvența: *Căci am ale mele griji și sunt prea încărcat cu zeci de munci mărunte, și prea*

frământat și de frământările acelora cari îmi sunt aproape și cari se pare că nu pot trăi fără de a-mi pune pe umeri frământările lor. **6 puncte**

5. Precizează o trăsătură morală a emițătorului/a celui care semnează scrisoarea, justificându-ți răspunsul cu o secvență din text. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă relația dintre părinți și copii se bazează sau nu pe încredere reciprocă, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din volumul *Tatăl meu, Lucian Blaga* de Dorli Blaga, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. 6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificația fragmentului următor, evidențiind rolul stilistic al verbelor la timpul prezent:

Și pentru nori, aceste flamuri sure
Ce se târăsc pe culmi și ocolesc
Din miazănoapte către răsărituri,
Cuvine-se adânc să-ți mulțumesc

Și pentru ploi și pentru greul vânt
Și pentru zile și nopți și pentru stele
Și pentru vremi și jumătăți de vremi
Și pentru pacea cântecelor mele

Pentru izvor și pentru vii și stâni
Și ce e dincolo de oseminte
Pentru strămoși și pruncii nenăscuți
Și bucuria-aducerii-aminte

Pentru zăpezi și crini și pelicani
Și busuioc și fluturi și uitare

Și pentru amintiri îți mulțumesc
Și pentru ziua mea de-nmormântare. [...]

(Ioan Alexandru, *Mulțumire*)

Notă

Pentru **conținut,** vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare,** vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *tema și viziunea despre lume într-un text poetic,* aparținând lui Ion Barbu.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

– evidențierea a două trăsături care permit încadrarea textului poetic studiat într-o perioadă, într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică;
– comentarea a două imagini/idei poetice relevante pentru tema textului poetic ales;
– analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul poetic ales (de exemplu: titlu, incipit, relații de opoziție și de simetrie, motive poetice, figuri semantice, elemente de prozodie etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 44

Subiectul I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Să fie oare adevărat că gazetele românești au găzduit primele „genul literar care se cheamă critică cinematografică”? Oricum, așa afirmă în 1934, în Viața românească

D. I. Suchianu, unul dintre cei mai longevivi cronicari de film. Născut în 1895, el scrie începând din preajma primului război și aproape până la moarte, în 1985. Suchianu nu ezită să socotească această întâietate un adevăr istoric: „Prima cronică de ecran este înființată, acum aproape zece ani, în Adevărul literar. *În acel moment nimeni nu condescindea* să considere filmul ca o operă de artă, vrednic de a i se consacra vreo parcelă de substanță cenușie. Îmi amintesc cum apăruse atunci un articol de Souday în* Le Temps*, în care eminentul critic susținea că dacă pictura poate fi o artă, pentru că transpune realitatea, în schimb cinematograful – care doar o fotografiază* tale quale* *– nu poate pretinde la vreo valoare estetică. El rămâne o simplă jucărie distractivă sau instrument de documentare didactică. Cred că în mare parte indignarea față de aceste solemn argumentate bazaconii m-au hotărât să încep o cronică regulată a filmelor."*

Cronicarul cinematografic interbelic are o misiune într-adevăr ingrată: filmul este considerat, cum s-a văzut, un agrement de mâna a doua, părere pe care proza interbelică nu face decât s-o confirme. Ar merita să se compare de câte ori se duc personajele din cărți la teatru, la operă sau la vreun „concert din muzică de Bach" și de câte ori la cinematograf. Rezultatul va fi cu siguranță invers față de cel din statistica lui Emanoil Bucuța. Totuși în jurnalele din anii '30 lucrurile încep să se schimbe și cinematograful apare ca locul de distracție cel mai frecventat. Dacă e să ne luăm după însemnările de jurnal, Jeni Acterian și Eugen Lovinescu, care merge la cinema împreună cu fiica lui Monica, par a fi cei mai timpurii cinefili* bucureșteni, în schimb pasionatul de romane detective, Ion Barbu, nu merge nici la cinema și nici la teatru. Întrucât uneori filmul uită că e film și seamănă mult cu teatrul, cronicarii începători cad în ispita de a face cronică dramatică în loc să descopere specificul noii arte. Trecerea de la filmul mut la cel sonor aduce în plus problema versiunilor originale, care sunt rare. Cronicarii știu să și asculte filmele (scriu despre filme „auzite"), nu numai să le vadă, și fac lungi analize vocilor actorilor din versiunile originale.*

(Ioana Pârvulescu, *Întoarcere în Bucureștiul interbelic*)

* *a condescinde* – a consimți din politețe, a ceda, a cădea de acord în mod formal;
* *tale quale* (lat.) – așa cum se prezintă.
* *agrement* – distracție;
* *cinefil* – (persoană) amatoare de filme;

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Explică sensul din text al sintagmei *are o misiune*. **6 puncte**
2. Precizează contextul care a favorizat scrierea regulată de cronici de film de către D. I. Suchianu, așa cum reiese din textul-suport. **6 puncte**
3. Menționează două repere temporale care delimitează activitatea de cronicar de film a lui D. I. Suchianu, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
4. Formulează un argument în favoarea ideii că situația cinematografului începe să se schimbe în anii '30. **6 puncte**

5. Comentează, în 30–50 cuvinte, semnificația secvenței: *Cronicarul cinematografic interbelic are o misiune într-adevăr ingrată: filmul este considerat, cum s-a văzut, un agrement de mâna a doua, părere pe care proza interbelică nu face decât s-o confirme.* **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă cinematografia are sau nu un statut privilegiat în rândul artelor, raportându-te la informațiile din fragmentul extras din volumul *Întoarcere în Bucureștiul interbelic* de Ioana Pârvulescu și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. 6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificația fragmentului următor, evidențiind rolul stilistic al verbelor la timpul perfect compus:

GEORGE: *Domnule Filimon, ce însemnează comedia asta? Mă învățasem să te cunosc ca pe un om întreg… Și acum… Și dumneata, domnule, cine ești, ce cauți, ce vrei?*

ALICE: *Te rog să te explici. Ai venit aici nepoftit de nimeni, ca un vârtej. Ai răsturnat planurile noastre, te-ai amestecat în lucruri care nu te privesc, ai compromis în ochii noștri pe tatăl meu, îl arunci batjocurii orașului, și acum taci. Unde ți-e verva de adineauri? Haide, vorbește, spune ce cauți și cine ești?*

TOȚI (înaintează spre vagabond): *Cine ești?*

VAGABONDUL: *Sunt omul care a văzut moartea și-am cunoscut prețul vieții. Voi nu știți cât de frumoasă e viața! O risipiți în nimicuri, treceți pe lângă ea, o otrăviți cu prejudecăți, cu ambiții neroade, umblați după bani, după situații, vă prindeți unii pe alții și vă făuriți singuri chilii de temniță… Am vrut să vă aduc ceva din vântul depărtărilor, descătușarea. Nu m-ați înțeles. Lăsați-mă să plec: mă cheamă viața… libertatea!...* (Iese.)

(Victor Eftimiu, *Omul care a văzut moartea*)

Notă

Pentru **conținut,** vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare,** vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *particularități ale tradiționalismului,* prin raportare la un text poetic studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

– evidențierea a două trăsături care permit încadrarea textului poetic studiat într-o perioadă, într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică;
– comentarea a două imagini/idei poetice relevante pentru tema textului poetic ales;
– analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul poetic ales (de exemplu: titlu, incipit, relații de opoziție și de simetrie, motive poetice, figuri semantice, elemente de prozodie etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 45

Subiectul I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

ADINA POPESCU: Ce fel de oameni se înscriu la cursuri și care sunt motivațiile lor? Dar așteptările?

SANDRA ECOBESCU: Oamenii care participă la cursurile și evenimentele noastre sunt foarte diferiți, au vârste cuprinse între 18 și 60 de ani, au profesii și preocupări foarte diverse: sunt avocați, corporatiști, publicitari, freelanceri*, angajați ai instituțiilor statului, medici, profesori, psihologi, chiar și artiști. Ce au în comun este faptul că sunt persoane extrem de active, care se informează continuu, care au înțeles că educația nu se termină odată cu școala sau cu facultatea și că în societatea actuală este nevoie, poate mai mult ca niciodată, de o continuă „updatare" a informațiilor și a abilităților noastre. Ei își doresc să învețe lucruri noi, să își consolideze cultura generală, să își dezvolte diverse abilități, dar, foarte important, doresc și să socializeze cu oameni cu interese comune, să interacționeze cu lectori interesanți, să aparțină unei comunități și să se relaxeze. [...]*

A.P.: Așa cum ați spus, în general, educația românilor și procesul de învățare se termină, din păcate, după cei 12 ani de școală, eventual după facultate. Avem nevoie de o educație continuă? Cum se poate realiza ea?

S.E.: Educația continuă este utilă și necesară pentru orice persoană care dorește să se bucure de fiecare zi, dincolo de satisfacerea nevoilor primare. Altfel spus, eu cred că arta și umanioarele chiar ne fac viața mai frumoasă, chiar ne rafinează simțurile, ne oferă metode diverse și sofisticate de degustare a realității. Această bucurie este foarte vizibilă la concerte, de exemplu, când chipurile oamenilor sunt transfigurate, încep să zâmbească, chiar să plângă de bucurie. Cred că acesta este rolul artei, să treacă dincolo de cotidian, să reinterpreteze realitatea și să ne îmbogățească experiența vieții. După cum spuneam, există numeroase forme prin care putem să ne continuăm educația, internetul oferă, la rândul lui, enorm de multe materiale pentru cei care nu au acces, poate, la evenimente numeroase, cum se întâmplă în București. Eu, de exemplu, m-am apucat la 44 de ani de Masterul de Studii Vizuale și Societate, din cadrul masterului de antropologie de la SNSPA, coordonat de Vintilă Mihăilescu, un profesor și un om excepțional. Este o experiență extraordinară să te întorci la școală după mai mult de douăzeci de ani.

(Adina Popescu, *Sandra Ecobescu: „Educația nu se termină odată cu școala sau cu facultatea”*)

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Explică sensul din text al expresiei *au în comun*. **6 puncte**
2. Precizează care este rolul artei, în viziunea Sandrei Ecobescu. **6 puncte**
3. Menționează patru dintre așteptările celor care se înscriu la cursuri, așa cum reiese din text. **6 puncte**
4. Identifică două modalități prin care o persoană își poate continua educația. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30–50 de cuvinte, semnificația secvenței: *Această bucurie este foarte vizibilă la concerte, de exemplu, când chipurile oamenilor sunt transfigurate, încep să zâmbească, chiar să plângă de bucurie.* **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă învățarea este sau nu utilă pe tot parcursul vieții, raportându-te la informațiile din fragmentul extras din interviul realizat de Adina Popescu și la experiența personală sau culturală.

20 de puncte

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. 6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificația fragmentului următor, evidențiind rolul stilistic al verbelor la modul conjunctiv:

O, vreau să joc, cum niciodată n-am jucat!
Să nu se simtă Dumnezeu
în mine
un rob în temniță – încătușat.
Pământule, dă-mi aripi:
săgeată vreau să fiu, să spintec
nemărginirea,
să nu mai văd în preajmă decât cer,
deasupra cer,
și cer sub mine –
și-aprins în valuri de lumină
să joc
strălfulgerat de-avânturi nemaipomenite. [...]

(Lucian Blaga, *Vreau să joc!*)

Notă

Pentru **conținut,** vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare,** vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *particularități ale neomodernismului,* prin raportare la un text poetic studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

– evidențierea a două trăsături care permit încadrarea textului poetic studiat într-o perioadă, într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică;
– comentarea a două imagini/idei poetice relevante pentru tema textului poetic ales;
– analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul poetic ales (de exemplu: titlu, incipit, relații de opoziție și de simetrie, motive poetice, figuri semantice, elemente de prozodie etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și

de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 46

Subiectul I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Șapte ani mai târziu, când, din interese politice interne, Principatele au hotărât să cheme un prinț străin să domnească peste ele, familia mea a intrat în istoria lor, pentru că l-au chemat pe fratele bunicului meu, prințul Carol de Hohenzollern–Sigmaringen.

Se pare că un tânăr patriot român, Ion Brătianu, l-ar fi convins în mare măsură pe acest prinț german să părăsească impunătorul castel al familiei sale, care se afla nu departe de Pădurea Neagră, unde își are izvoarele Dunărea. În josul acestui fluviu a călătorit prințul Carol, deghizat în valetul lui Ion Brătianu, pentru a înșela vigilența turcilor, care se opuneau puternic alegerii sale ca domnitor. Când prințul a pus pentru prima dată piciorul pe pământul noii sale țări, a rostit grav: „Acum sunt român!” Pentru el acea afirmație a fost un jurământ solemn și și-a devotat cei patruzeci și opt de ani pe care i-a mai trăit îndeplinirii acestui jurământ.

Noul român nu era doar un politician inteligent, ci și curajos. El a smuls turcilor independența țării sale în 1877, în bătălia de la Plevna. Când un obuz a explodat chiar lângă el, tovarășii săi au rămas muți de uimire când l-au văzut aruncându-și în sus chipiul, făcând o plecăciune în direcția exploziei și spunând: „Asta-i muzica ce-mi place!” – gest pe care mi l-am reamintit deseori în timpul bombardamentelor, pe care niciodată nu m-am simțit în stare să-l imit.

După înfrângerea turcilor, domnitorul Carol a fost încoronat în 1881, devenind regele Carol I al României. Când sosise în București în 1866, cineva i-a spus: „Acolo este palatul”, iar el a întrebat, cu cea mai sinceră uimire: „Unde?” […] Devenind liber, Bucureștiul s-a transformat surprinzător de repede într-un oraș modern, dar, deși palatul a fost întrucâtva mărit și renovat, a rămas încă mic și modest. Când timpul și mijloacele i-au permis, regele Carol a construit la Sinaia un castel frumos, care a fost numit Peleș, după numele pârâului care-și urmează cursul prin pajiștea din Carpați, unde este construit castelul, dar palatul din București a rămas la fel.

(Ileana, principesă de România, arhiducesă de Austria, *Trăiesc din nou*)

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Explică sensul din text al sintagmei *nu m-am simțit în stare*. **6 puncte**
2. Stabilește contextul în care familia Ilenei a intrat în istoria Principatelor. **6 puncte**
3. Precizează atitudinea care se desprinde din replica viitorului domnitor: *„Acum sunt român!”*. **6 puncte**

4. Menționează două trăsături ale lui Carol, justificându-ți răspunsul cu câte o secvență din textul-suport. **6 puncte**
5. Comentează, în 30–50 de cuvinte, semnificația secvenței: *Când un obuz a explodat chiar lângă el, tovarășii săi au rămas muți de uimire când l-au văzut aruncându-și în sus chipiul, făcând o plecăciune în direcția exploziei și spunând: „Asta-i muzica ce-mi place!” – gest pe care mi l-am reamintit deseori în timpul bombardamentelor, pe care niciodată nu m-am simțit în stare să-l imit.* **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă o personalitate istorică poate deveni sau nu un model pentru omul contemporan, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din volumul *Trăiesc din nou* de Principesa Ileana de România, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:
– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte
– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. 6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificația fragmentului următor, evidențiind rolul stilistic al verbelor la modul imperativ:

Nu mă-ntreba nimic în noaptea asta,
Nici cât e ceasul, nici ce gânduri am.
Mai bine lasă-mă să-nchid fereastra,
Să nu văd frunzele cum cad din ram...

Fă focul și preumblă-te prin casă
Fără să spui nimic, niciun cuvânt...
Vreau să mă simt la tine ca acasă,
Să nu simt frunzele cum zboară-n vânt...

Învăluită-n straie de culcare
Așază-mi-te alăturea c-un ghem,
Și deapănă mereu, fără-ncetare,
Să n-aud frunzele, sub pași, cum gem... [...]

(Radu Stanca, *Elegie de toamnă*)

Notă

Pentru **conținut,** vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare,** vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *tema și viziunea despre lume într-un text poetic,* aparținând lui Nichita Stănescu.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

– evidențierea a două trăsături care permit încadrarea textului poetic studiat într-o perioadă, într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică;

– comentarea a două imagini/idei poetice relevante pentru tema textului poetic ales;

– analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul poetic ales (de exemplu: titlu, incipit, relații de opoziție și de simetrie, motive poetice, figuri semantice, elemente de prozodie etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 47

Subiectul I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Dacă tot a fost acum Bookfest, și cărțile au fost subiectul principal în ultimele zile, m-am gândit că e un prilej bun să discutăm despre rolul pe care îl au cărțile într-o epocă așa de tehnologizată cum e cea în care ne găsim în momentul de față. Se spune adesea că o să dispară de tot cărțile odată cu toată vânzoleala asta digitală. De fapt, foarte mulți oameni sunt absolut convinși că așa se va întâmpla; și în general se discută despre acest eveniment ca și cum ar avea o dimensiune îngrijorătoare. Există o probabilitate foarte mare ca o discuție care

începe de la tema asta să ajungă într-un final la faptul că generațiile care vin din urmă o să fie complet ignorante cu privire la tot ceea ce s-a scris înaintea lor sau, și mai rău, că tinerii din ziua de azi nu mai pot citi o carte fiindcă le-a scăzut capacitatea de concentrare.

Și totuși, dacă ne uităm de aproape o să constatăm că tehnologia digitală nu concurează industria de carte, chiar, din contră, o asimilează cu mult succes. Cea mai bună dovadă este faptul că una dintre cele mai mari companii de tehnologie, Amazon, a început ca platformă de vândut cărți online. Până în ziua de astăzi, comerțul de carte a rămas o parte importantă din identitatea companiei, chiar dacă între timp și-a diversificat foarte mult oferta.

Până de curând, cea mai importantă parte din inovația condusă de Amazon a avut ca obiectiv modernizarea consumului de carte. Au început să vândă cărți în format digital și să dezvolte echipament specializat pentru ca lumea să poată citi în format electronic, într-un mod cât mai confortabil. Așa au apărut Kindle-urile, care sunt un fel de tablete cu o tehnologie specială de ecran de pe care poți să citești fără să te doară ochii. Bineînțeles, cei mai nostalgici dintre cititori au considerat că nicio tabletă nu poate înlocui o carte clasică. Dar, chiar și așa, rata de adopție a Kindle-urilor a fost totuși suficient de mare încât să asigure supraviețuirea pe piața tehnologiei, care în prezent se află la a noua generație.

Odată cu platformele noi la care avem acces pentru a citi cărți, se ajustează și formatul în care le producem. Nu o să dispară acum cu totul cărțile de hârtie, cu file și coperți, însă formatele electronice au o serie de beneficii practice, greu de contestat: nu ocupă loc, nu omoară copaci și sunt mereu la îndemână. Nici măcar nu durează să le cumperi – le descarci de pe internet și, în secunda doi, poți să te apuci să le citești. Este destul de greu să combați toate aceste avantaje de accesibilitate cu argumentul clasic: „nu e același lucru, o carte trebuie să o simt eu în mână". Poate că următoarele generații de tablete pentru citit vor fi mai performante, inclusiv în a oferi și experiențe tactile mai complexe.

(Flavia Dobrescu, *Explorări în virtualitatea imediată. Vor mai exista cărți?*, în *Observator cultural*)

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Explică sensul din text al expresiei *în secunda doi*. **6 puncte**
2. Menționează patru avantaje ale cărților în format electronic, potrivit informațiilor din text. **6 puncte**
3. Precizează contextul cultural care a generat numeroase discuții despre cărți, menționat în textul de mai sus. **6 puncte**
4. Stabilește relația dintre tehnologia digitală și industria de carte. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30–50 de cuvinte, semnificația secvenței: *Este destul de greu să combați toate aceste avantaje de accesibilitate cu argumentul clasic: „nu e același lucru, o carte trebuie să o simt eu în mână".* **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă înlocuirea cărții tradiționale cu cea digitală este sau nu un fenomen îngrijorător, raportându-te la

informațiile din fragmentul extras din articolul *Explorări în virtualitatea imediată. Vor mai exista cărți?* de Flavia Dobrescu și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. 6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificația fragmentului următor, evidențiind două modalități de realizare a comicului:

EFIMIȚA (din așternut): *Și zi așa cu Galibardi, 'ai?*

LEONIDA (asemenea): *Așa zău!... Ei! mai dă-mi încă unul ca el, și până mâine seara — nu-mi trebuie mai mult — să-ți fac republică...* (cu regret.) *Da' nu e! Da' o să-mi zici că cu începutul se face oțetul ori că mai rabdă, că n-a intrat zilele-n sac.* (cu tărie) *D-apoi bine, frate, până când tot rabdă azi, rabdă mâine? că nu mai merge, domnule, s-a săturat poporul de tiranie, trebuie republică!*

EFIMIȚA: *Adică, zău, bobocule, de! eu, cu mintea ca de femeie, pardon să te-ntreb și eu un lucru: ce procopseală ar fi și cu republica?*

LEONIDA (minunat de-așa întrebare): *Ei, bravos! ș-asta-i bună! Cum, ce procopseală? Vezi, asta-i vorba: cap ai, minte ce-ți mai trebuie? Apoi, închipuiește-ți dumneata numai un condei, stăi să-ți spui: mai întâi și întâi că dacă e republică, nu mai plătește niminea bir...*

EFIMIȚA: *Zău?*

LEONIDA: *Zău... Al doilea că fiștecare cetățean ia câte o leafă bună pe lună, toți într-o egalitate. [...]*

EFIMIȚA: *Pe lângă pensie?*

LEONIDA: *Vezi bine; pensia e bașca, o am după legea a veche, e dreptul meu; mai ales când e republică, dreptul e sfânt: republica este garanțiunea tuturor drepturilor.*

(I. L. Caragiale, *Conul Leonida față cu reacțiunea*)

Notă

Pentru **conținut,** vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare,** vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *particularități ale postmodernismului,* prin raportare la un text poetic studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

– evidențierea a două trăsături care permit încadrarea textului poetic studiat într-o perioadă, într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică;
– comentarea a două imagini/idei poetice relevante pentru tema textului poetic ales;
– analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul poetic ales (de exemplu: titlu, incipit, relații de opoziție și de simetrie, motive poetice, figuri semantice, elemente de prozodie etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 48

Subiectul I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Pavel Chihaia: V-ați referit adineauri la cultura românească dintre cele două războaie. Gelu Ionescu, într-o excelentă lucrare în legătură cu activitatea lui Eugen Ionescu din țară, carte tipărită la Heidelberg, afirmă că, răsfoind publicațiile românești dintre cele două războaie, a găsit un peisaj cultural fascinant...

Gabriel Liiceanu: Această cultură a reprezentat într-adevăr un punct la care ne raportăm, aproape inconștient, în mod constant. Această perioadă rămâne un punct de referință pentru noi. Dar rămâne un punct de referință în două sensuri: este un punct pe care, deopotrivă, urmează să îl atingem, mai ales la nivelul creației originale, și totodată, un punct pe care merită să-l depășim, în măsura în care nicio cultură nu poate rămâne pe loc, nu poate să se raporteze la ceva care este, în mod fatal, trecut. Într-un sens, acest moment al interbelicului cultural românesc a fost depășit la nivelul unei culturi a traducerilor, de pildă. S-a tradus imens în acești ani. Aproape în mod instinctiv, toți intelectualii de bună calitate, și bună parte din oamenii care au condus instituții culturale, au simțit că se joacă

ceva care ține – după cum vă spuneam – de soarta spiritului și a supraviețuirii noastre. Din fericire, nu toate traducerile erau interzise. S-a tradus masiv literatură de bună calitate. Tot ce a putut scăpa impactului imediat al ideologicului pur a fost promovat și a găsit un răsunet care, bănuiesc, ne-a făcut să rămânem pe linia de plutire și să putem funcționa astăzi și să avem oameni care se pot prezenta în fața lumii culturale europene fără rușine. Deci s-a tradus imens, s-a tradus mult mai bine ca înainte. Din acest punct de vedere, interbelicul, la nivelul unei culturi de circulație a valorilor, a fost depășit. Există traduceri mult mai bune decât înainte. Tot ce s-a făcut – în filosofie cel puțin – la nivelul circulației valorilor europene și universale este mai vast, mai bine făcut și din acest punct de vedere cel puțin, cultura interbelică în domeniul de care mă ocup este depășită deja. Nu mai traducem Platon sau Kant sau Hegel așa cum se traducea atunci. Limba s-a rafinat, traducătorii sunt mai scrupuloși, exigențele unei traduceri de tip filosofic sunt mai mari astăzi.

(Pavel Chihaia, *Convorbiri la „Europa liberă”*)

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Notează sensul din text al sintagmei *nu poate rămâne pe loc*. **6 puncte**
2. Stabilește motivul pentru care filosofi ca Platon, Kant sau Hegel nu mai sunt traduși așa cum erau în perioada interbelică. **6 puncte**
3. Precizează de ce perioada dintre cele două războaie *rămâne un punct de referință* în două sensuri, potrivit informațiilor din text. **6 puncte**
4. Menționează contextul în care interbelicul, la nivelul circulației valorilor, a fost depășit. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30–50 de cuvinte, semnificația secvenței: *Aproape în mod instinctiv, toți intelectualii de bună calitate, și bună parte din oamenii care au condus instituții culturale, au simțit că se joacă ceva care ține – după cum vă spuneam – de soarta spiritului și a supraviețuirii noastre.* **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă perioada dintre cele două războaie mondiale a constituit sau nu un *peisaj cultural fascinant*, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din interviul *Convorbiri la „Europa liberă”* realizat de Pavel Chihaia, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. 6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificația fragmentului următor, evidențiind două particularități prozodice ale textului:

Plouă, plouă,
Plouă cât poate să plouă.
Cu ploaia ce cade, m-apasă
Durerea cea veche, cea nouă…
Afară e trist ca și-n casă, –
Plouă, plouă.

Plouă, plouă…
Plouă cât poate să plouă…
Zadarnic vor cântece clare

Ca florile umezi de rouă
Cei vecinici scutiți de-ntristare…–
Plouă, plouă.

Plouă, plouă…
Plouă cât poate să plouă…
Ființa mea și simțirea
Sufăr și plâng amândouă…
Viața-și urmează-ndârjirea…
Plouă, plouă. [...]

(Alexandru Macedonski, *Cântecul ploaiei*)

Notă

Pentru **conținut,** vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare,** vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *particularități ale comediei,* prin raportare la un text dramatic aparținând unui autor studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

– evidențierea a două trăsături care permit încadrarea textului dramatic studiat într-o perioadă, într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică;
– comentarea a două secvențe relevante pentru tema comediei studiate;

– analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj, semnificative pentru comedia aleasă (de exemplu: acțiune, conflict dramatic, relații temporale și spațiale, tehnici dramatice, moduri de expunere, registre stilistice, limbaj, notațiile autorului etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 49

Subiectul I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Stela Giurgeanu: Pare că, de ani buni, despre București doar se vorbește, dar concret nu se schimbă nimic în bine. Aglomerație, poluare, demolări sau construcții ilegale, parcuri lăsate în paragină. Care este, până la urmă, starea actuală a Capitalei?

Șerban Sturdza: Vă voi răspunde atât prin prisma arhitectului, cât și a locuitorului. E greu să vorbești despre București cât timp nu îl compari cu alte orașe sau capitale, dar când te întorci din altă parte, ai tendința să spui: fir-ar să fie! Când ești confruntat brusc cu diferențele, chiar de la intrarea în oraș, fie că vii cu trenul, cu mașina sau cu avionul, începi să ai tristeți. Dacă ar fi să rezum starea actuală a Bucureștiului aș face-o prin senzația că pierde teren. Că orașul ăsta nu mai arată a capitală. Bucureștiul dă sentimentul de stătut și de plictis în ciuda reclamelor a ceea ce se face pentru el. Un cuvânt bun pentru Bucureștiul actual este „incoerent". Este ca un stup fără o regină care să-l organizeze, condus de un soi de fluture decorativ. Dar fluturele, spre deosebire de regină, nu are în spate roiul, e de unul singur, iar roiul zboară haotic. Vorbim nu doar despre aglomerări și poluare, vorbim despre pierderi inutile care fac ca Bucureștiul să nu mai aibă case mai vechi de două-trei sute de ani. [...] În momentul de față, Bucureștiul e un oraș complexat și asta mă nemulțumește.

Stela Giurgeanu: Există, totuși, și zone frumoase în București, chiar dacă puține…

Șerban Sturdza: Nu cred că există zece zone care să-i dea aerul de capitală. Bucureștiul se degradează, și se degradează iremediabil. Ce se face prost nu are caracter temporar, ci definitiv. E un lucru pe care îl vezi. O capitală înseamnă în primul rând o poziție de reprezentare. Ar trebui să reprezinte puterea politică, economică, culturală a țării, să aibă acele

atuuri cu care să poată concura cu alte capitale, iar la capitolul acesta suntem undeva foarte jos. Un guvern care nu-și canalizează interesul pe o capitală este, în anumite direcții, perdant. Iar dacă cei care guvernează țara își neglijează vârful de lance, înseamnă că nu își fac treaba cum trebuie.

(Stela Giurgeanu, *Șerban Sturdza: „Bucureștiul este un oraș complexat”,* în *Dilema veche*)

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Notează sensul din text al sintagmei *să-i dea aerul*. **6 puncte**
2. Enumeră patru probleme cu care se confruntă Bucureștiul, potrivit informațiilor din text. **6 puncte**
3. Numește sentimentul care se desprinde din exclamația *Fir-ar să fie!*. **6 puncte**
4. Menționează motivul pentru care Bucureștiul *se degradează iremediabil*. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30–50 de cuvinte, semnificația secvenței: *Un cuvânt bun pentru Bucureștiul actual este „incoerent”. Este ca un stup fără o regină care să-l organizeze, condus de un soi de fluture decorativ. Dar fluturele, spre deosebire de regină, nu are în spate roiul, e de unul singur, iar roiul zboară haotic.* **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă Bucureștiul își merită sau nu statutul de capitală, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din interviul *Șerban Sturdza: „Bucureștiul este un oraș complexat”* realizat de Stela Giurgeanu, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. 6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificația fragmentului următor, evidențiind relația dintre ideea poetică și mijloacele de realizare artistică:

În sticlă nu-i, în ceasul cu nisip
Ce curge lin și sec aceeași oră.
Nu-i în apus și nici în auroră,
Și urma-i pe pământ nu are chip.

Dar îl aud târziu, la foc de sobă,
Cum pasu-i apăsat își face drum
Venind din țara umbrelor și cum
În inimă îmi bate ca-ntr-o tobă.

Recheamă tot ce-a fost și o să fie.
Toți anii mei cu clipa lor învie
Dintotdeauna, fără ieri și azi.[...]

(Ion Pillat, *Timpul*)

Notă

Pentru **conținut,** vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare,** vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *particularități de construcție a unui personaj dintr-o comedie,* prin raportare la un text dramatic aparținând unui autor studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

– prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al personajului ales;
– evidențierea unei trăsături a personajului ales prin două scene/secvențe comentate;
– analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj, semnificative pentru construcția personajului (de exemplu: acțiune, conflict dramatic, relații temporale și spațiale, tehnici dramatice, moduri de expunere, registre stilistice, limbaj, notațiile autorului, modalități de caracterizare etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 50

Subiectul I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Literatura este o artă reflexivă. Orice gen literar are de obiect deșteptarea de imagini numai și numai prin cuvinte, exprimând gândiri: epică, lirică, narativă, oricum ar fi, literatura se mărginește la a închipui imagini, a gândi asupră-le și a transmite cititorului prin cuvinte acele imagini și gândiri; aci stau tot obiectul și toată intenția literaturii. Teatrul este o artă constructivă, al cărei material sunt conflictele ivite între oameni din cauza caracterelor și patimilor lor. Elementele cu care lucrează sunt chiar arătările vii și imediate ale acestor conflicte. […]

Faptul că unul din mijloacele sale de reprezentare este și vorbirea omenească, nu trebuie să facă a se lua Teatrul ca un gen de literatură; din acest punct de vedere Teatrul ar avea mai multă rudenie cu arta oratoriei. […]

După aceste deosebiri specifice, vedem că Teatrul este tot atât de puțin înrudit cu Literatura, pe cât ar fi Sculptura și Pictura cu Arhitectura și Muzica. Pe cât concepțiunea poetului se formează în gândirile lui proprii care sunt chiar materialul intern al artei sale și care, transmise prin cuvinte, constituiesc de-a dreptul obiectul de artă desăvârșit, – concepțiunea dramaturgului se formează în înfățișări vii de împrejurări și fapte omenești, iar gândirea lui nu are nimica a face cu producțiunea teatrală în sine. […]

Nu! Teatrul și Literatura sunt două arte cu totul deosebite și prin intenție și prin modul de manifestare a acesteia. Teatrul e o artă independentă, care ca să existe în adevăr cu demnitate, trebuie să pună în serviciul său pe toate celelalte arte, fără să acorde vreuneia dreptul de egalitate pe propriul lui teren.

(I. L. Caragiale, *Oare teatrul este literatură?*)

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Notează sensul din text al expresiei *nu are (...) a face*. **6 puncte**
2. Ilustrează *obiectul* și *intenția* literaturii, potrivit informațiilor din text. **6 puncte**
3. Prezintă paralela care se creează între concepția poetului și cea a dramaturgului. **6 puncte**
4. Menționează două aspecte prin care teatrul și literatura se diferențiază. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30–50 de cuvinte, semnificația secvenței: *Teatrul este o artă constructivă, al cărei material sunt conflictele ivite între oameni din cauza caracterelor și patimilor lor. Elementele cu care lucrează sunt chiar arătările vii și imediate ale acestor conflicte.* **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă teatrul este sau nu o artă în sine, diferită de literatură, raportându-te atât la informațiile din

fragmentul extras din articolul *Oare teatrul este literatură?* de I. L. Caragiale, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. 6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificația fragmentului următor, evidențiind două trăsături ale simbolismului:

Era senin, toamnă; din mersul nostru voiam să arătăm că acestea nu au nicio importanță. Pe strada principală era o umbră rece între ziduri; ici-colo, cădeau frunze, ca și în parc; prin cafenele erau mese neocupate; ne-am oprit la unul dintre aceste localuri. [...] Prin mulțimea care pare atât de bogată, printre palatele ce par mereu închise, toamna te face trist și tăcut și caută să găsească în tine o urmă de revoltă. Orașul se vede pe fereastră; din depărtare, zgomotul bate în auzul slăbit și geme ca muzica unor tuburi dezacordate. [...]

Adio, tu rămâi pentru mine ceea ce definește frumosul, ești poezia sau jalea nopților; pentru tine scriu fantezia aceasta, corpul tău era o dantelă și nu voiai prea multe laude, fiindcă timpul e scurt. Iată, și astăzi aud muzica în amurgul acesta de toamnă; dar ce dezgust au adus anii de depărtări și pustiu, câte alte plimbări de rușine și plâns... E noapte, da, e pustiu, aș vrea să te uit, căci sufăr; n-aș fi blestemat în frigul nopților dacă tu ai fi fost cu mine...

(George Bacovia, *[Dintr-un text comun]*)

Notă

Pentru **conținut,** vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare,** vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *relația dintre două personaje într-o comedie,* prin raportare la un text aparținând unui autor studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:
– prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al fiecărui personaj din textul studiat;
– evidențierea evoluției relației dintre cele două personaje prin două scene/secvențe comentate;
– analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj, semnificative pentru evoluția relației dintre personaje (de exemplu: acțiune, conflict dramatic, relații temporale și spațiale, tehnici dramatice, moduri de expunere, registre stilistice, limbaj, notațiile autorului, modalități de caracterizare etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 51

Subiectul I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Cu un acut simț al observației sociologice, Caragiale fixează emergența fenomenului în timpul guvernării lui Ion C. Brătianu (1876–1888), perioadă de grăbită ridicare a burgheziei care își consolidează puterea economică și începe să afișeze ambiții aristocratice: „Ieșiți pe Podul Mogoșoaii: mergeți la șosea, la spectacole, oriunde; vedeți această strălucitoare nobleță, în cea mai mare parte de proveniență transdanubiană, în echipajele ei lustruite, așa de proaspăt blazonate că nu li s-a uscat încă poleiala.”[...]*

Ochiul lui Caragiale distinge, după cum vedem, atât rădăcinile sociale ale kitsch-ului, cât și reflexele lui în sfera modului de viață. Echipaje, arhitectură, vestimentație, podoabe – totul ia forma pretenției ridicole, a ostentației și a falsității. Burghezia încearcă să-și mascheze originea sub fastul unor decoruri împrumutate, dar manifestările de mimetism* nu se opresc la acest nivel. Ele cuprind progresiv și alte pături sociale, odată cu angajarea lor în procesul parvenirii sau cu instalarea unor veleități* de acest tip. În accepția cea mai largă, la baza kitschului se află, ca să reiau o formulă a lui Ibrăileanu, tendința de „declasare* ascendentă”. Setea de distincție ca revers al insignifianței, fuga de mediocritate cu mijloace strâmbe și derizorii, sloganul egalitar ca fațadă și impulsul elitar* ca fond – iată factorii*

care decid mișcarea, de o perfectă circularitate vicioasă. Personajele lui Caragiale se pun reciproc în gardă împotriva tentației de a „umbla cu mofturi”. Dar ce folos? Mai presus de voința lor se află vrerea suverană a Moftului. Nu personajele – la drept vorbind – umblă cu mofturi, ci Moftul umblă cu personajele: le concepe, le modelează, le articulează, le animă. Emblema acestei lumi este* cioara vopsită.

(Ștefan Cazimir, *I. L. Caragiale față cu kitschul*)

**emergență* – apariție, manifestare, ieșire la suprafață;
**kitsch* – tot ceea ce caracterizează prostul gust, fenomenul pseudoartei;
**mimetism* – imitație, copiere;
**veleitate* – dorință, pretenție, ambiție (nejustificată);
**declasare* – decădere din punct de vedere (moral sau) social;
**elitar* – cu privire la elite; elitist;
**vrerea* – dorința.

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Explică sensul din text al expresiei *ia forma pretenției ridicole*. **6 puncte**
2. Menționează patru forme de realizare a kitschului în opera lui Caragiale. **6 puncte**
3. Precizează momentul care generează apariția fenomenului *kitsch,* potrivit informațiilor din text. **6 puncte**
4. Notează două tendințe ale burgheziei în ascensiune. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30–50 de cuvinte, semnificația secvenței: *Dar ce folos? Mai presus de voința lor se află vrerea suverană a Moftului. Nu personajele – la drept vorbind – umblă cu mofturi, ci Moftul umblă cu personajele: le concepe, le modelează, le articulează, le animă. Emblema acestei lumi este* cioara vopsită. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă kitschul este sau nu un fenomen etern, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din volumul *I. L. Caragiale față cu kitschul* de Ștefan Cazimir, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte
– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. 6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificația fragmentului următor, evidențiind relația dintre instanțele comunicării narative (narator–personaje):

Nu se mai auzeau ciocăniturile. Ștefan deschise ochii și așteptă așa mult timp, în întuneric; nu se mai auzeau. Îi era încă foarte cald. Dar parcă totul era altfel, acum, în odaie, în aerul nopții calde care intra leneș pe fereastră, parcă totul era schimbat.

Odată, de mult, voise s-o întrebe pe Ioana dacă ea, care i-a iubit pe amândoi, și în același timp, a ghicit atunci ceva schimbat în jurul ei, dacă lumea rămăsese aceeași pentru ea, aceeași ca mai înainte. Dar nu îndrăznise s-o întrebe. Aproape că nu-i vorbea Ioanei de presimțirile și reveriile lui, de dorințele lui ascunse.

Îi vorbea din când în când despre Timp și despre posibilitățile deschise, dar nu îndrăznea niciodată să-i spună că dorința lui secretă era de a deveni sfânt, de a putea iubi pe toți oamenii cu aceeași intensitate. „Am să-ți destăinuiesc ceva, spusese atunci Ilenei, în pădure. Nu te cunosc, nu știu cine ești, nu știu ce faci. Nu pot avea secrete față de dumneata. N-am spus asta la nimeni, dar d-tale ți-o pot spune: totul depinde de Timp. Dacă nu rezolvi problema asta chiar acum, cât ești tânără, te prinde viața și te macină pe dinăuntru, și într-o zi te trezești bătrână, iar în ziua următoare te trezești pe patul de moarte, și atunci e prea târziu ca să mai încerci ceva. Trebuie să cauți asta acum, cât ești tânără. Asta e o problemă de tinerețe…” „Ce trebuie să caut?” îl întrebase Ileana. „Să scapi de Timp. Să ieși din Timp. Privește bine în jurul d-tale: ți se fac din toate părțile semne. Încrede-te în semne. Urmărește-le…”

(Mircea Eliade, *Noaptea de Sânziene*)

Notă

Pentru **conținut,** vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare,** vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *particularități ale dramei,* prin raportare la un text studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

– evidențierea a două trăsături care permit încadrarea textului dramatic studiat într-o perioadă, într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică;
– comentarea a două secvențe relevante pentru tema dramei studiate;
– analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj, semnificative pentru drama aleasă (de exemplu: acțiune, conflict dramatic, relații temporale și spațiale, tehnici dramatice, moduri de expunere, registre stilistice, limbaj, notațiile autorului etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 52

Subiectul I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Eugen Simion: Adevărat, dar să nu uităm că noi am fost, totuși, rupți de lumea occidentală. Cincizeci de ani reprezintă ceva în istoria unui popor. O ruptură, în primul rând, politică și o ruptură culturală. Noi, latinii, n-am mai trăit în legăturile noastre tradiționale. Latinii orientali băgați, cum ziceați mai înainte, cu de-a sila într-un regim politic de tip asiatic (vă preiau formula!) și siliți să ne adaptăm altor mentalități. Proces grav, insuficient cunoscut, studiat. Sentimentul românilor este că Occidentul ne-a părăsit și ne părăsește mereu, sistematic. Blaga spunea că primul act de lașitate al Occidentului față de noi a fost în 271, atunci când Aurelian a părăsit Dacia romanizată. Ne-a lăsat singuri în fața migrației asiatice. Apoi în atâtea alte rânduri, până în 1939 (pactul Molotov–Ribbentrop), 1940 (Dictatul de la Viena), 1945 (Ialta) etc. Mulți cred și azi că, după căderea comunismului, Occidentul nu face mare lucru pentru noi și, în genere, pentru Estul Europei. [...]

Petru Dumitriu: Cea mai mare ruptură a fost culturală, noi am întrerupt studiul limbii latine și studiul limbii franceze, care erau cele două legături ale noastre cu latinitatea din lumea întreagă, cu jumătate din Europa și una și jumătate din cele două Americi. Eram legați, și n-am mai fost... Timp de câteva zeci de ani. Reluăm, reînnodăm. Și tot așa, literatura a fost deviată cu forța, cu sila, noi toți, eu printre alții și alții ca mine, am fost siliți, cum silești o apă când îi pui bariere, zăgazuri, diguri și o îndrepți în altă parte și vrei să faci irigație pe cine știe ce alt câmp! Dar ea tinde să-și reia cursul ei, și legea gravitației o împinge în direcția ei...

(Eugen Simion, *Convorbiri cu Petru Dumitriu*)

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Notează sensul din text al expresiei *cu de-a sila*. **6 puncte**
2. Enumeră patru acte istorice care au marcat îndepărtarea de Occident. **6 puncte**

3. Precizează o formă prin care s-a produs ruptura culturală de restul Europei. **6 puncte**
4. Justifică, prin raportare la textul-suport, afirmația lui Eugen Simion: *Noi, latinii, n-am mai trăit în legăturile noastre tradiționale*. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30–50 de cuvinte, semnificația secvenței: *Și tot așa, literatura a fost deviată cu forța, cu sila, noi toți, eu printre alții și alții ca mine, am fost siliți, cum sileşti o apă când îi pui bariere, zăgazuri, diguri și o îndrepți în altă parte și vrei să faci irigație pe cine știe ce alt câmp! Dar ea tinde să-și reia cursul ei, și legea gravitației o împinge în direcția ei...* **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă legătura cu Occidentul mai poate fi sau nu restabilită, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din *Convorbiri cu Petru Dumitriu* de Eugen Simion, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. 6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificația fragmentului următor, evidențiind relația dintre două personaje:

Erai la capătul promontoriului baroc*, stăteai cu picioarele în apă și cu o carte în mâini. N-am mai fugit, mi-am dat seama că ești o prezență reală, am vrut să-ți strig ceva ca să mă observi, dar desigur nu m-ai auzit, nici eu nu mă auzisem, uitasem că nu pot scoate decât un bolborosit comic, că nu mai am cuvinte, și-atunci m-am repezit spre zona volumelor minore, era aproape, am luat la repezeală câteva și deschizând unul la întâmplare, am citit strigând: „Draga mea, mă vezi? Sunt aici!" Te-ai ridicat surprinsă, după expresia feței ai scos probabil un țipăt și-apoi, uitându-te peste umăr, ai început să te depărtezi grăbită. Am încercat să-ți strig „nu pleca", nu s-a auzit nimic, bineînțeles, așa că răsfoind febril câteva pagini, am găsit în sfârșit ceva: „Te rog, rămâi, nu mă părăsi, viața ta e viața mea, vai, vai". Te-ai oprit, te-ai întors, ai zâmbit, ai așteptat să mă apropii și-apoi ți-ai deschis cartea, ai frunzărit două-trei file și mi-ai citit rar, politicos, vorbind cu o ușoară graseiere: „Eu recunosc că tot ceea ce vorbește domnia ta este cât se poate de bine chibzuit și de bine cumpănit. Aș putea să vă-ntreb, dacă vorbele mele nu vă par fără noimă, cine sunteți și ce*

rang poartă prețiosul dumneavoastră nume?" Sigur, am recunoscut imediat rândurile lui Cervantes, dar eu ce puteam să răspund? N-aveam la mine decât câteva cărțulii polițiste și două broșuri sentimentale.

(Ioan Groșan, *Insula*)

**promontoriu* – fâșie de pământ înaltă și stâncoasă care înaintează în mare;

**baroc* – curent manifestat în arhitectură, pictură, literatură ori muzică, în perioada dintre sfârșitul Renașterii și mijlocul secolului al XVIII-lea.

Notă

Pentru **conținut,** vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare,** vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *particularități de construcție a unui personaj dintr-o dramă,* prin raportare la un text aparținând unui autor studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

– prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al personajului ales;
– evidențierea unei trăsături a personajului ales prin două scene/secvențe comentate;
– analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj, semnificative pentru construcția personajului (de exemplu: acțiune, conflict dramatic, relații temporale și spațiale, tehnici dramatice, moduri de expunere, registre stilistice, limbaj, notațiile autorului, modalități de caracterizare etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 53

Subiectul I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Umorul înseamnă libertate. Avem nevoie de umor, de haz. În teatru, și în literatura actuală, umorul, hazliul sunt alungate de spiritele conformiste: întâlnim aici fie spiritul bulevardier, monden, fie sordida „literatură" a angajării. Această lipsă de umor, această feroce angajare caracterizează felul nostru de a fi de la o vreme încoace. Hitler nu îngăduia umorul; Maurras așeza „politicul" în primul rând. [...]

Umorul te face să devii conștient, cu o luciditate liberă, de condiția tragică sau derizorie a omului; nu poate exista adevăr decât lăsându-i inteligenței plenitudinea demersului ei, acest demers neputând fi condus decât de artistul care, fără idei primite de-a gata, fără vreun ecran ideologic care să se interpună între el și realitate, este singurul în măsură să aibă, tocmai prin aceasta, un contact direct, deci autentic, cu această realitate.

Cele trei piese publicate în acest număr din Avant-Scène (Les trois Chapeaux-claque – Cele trei pălării-clac, *de Mihura,* Sur une plage de l'ouest – Pe o plajă din vest, *de Carlos Larra, și* Le Naufrage ou Miss Ann Saunders – Naufragiul sau Miss Ann Saunders, *de Simone Dubreuilh) au avantajul că pot uni umorul cu tragicul, adevărul profund cu hazul care, ca principiu caricatural, subliniază și face să reiasă, mărindu-l, adevărul lucrurilor. Stilul „irațional" al acestor piese poate dezvălui, mult mai bine decât raționalismul formal sau dialectica autonomă, contradicțiile aberante, stupiditatea, absurditatea. Fantezia este revelatoare; tot ce este imaginar este adevărat; nimic nu e adevărat dacă nu e imaginar. Cât privește umorul, el nu e doar singura viziune critică valabilă, nu e numai spiritul critic însuși, ci – contrar evaziunii, fugii care rezultă din spiritul de sistem ce se târăște, sub numele de realism, într-un vis înghețat, în afara oricărei realități – umorul este singura posibilitate pe care o avem de a ne detașa – însă numai după ce am depășit-o, asimilat-o, cunoscut-o – de condiția noastră comico-tragică, de răul existenței. A deveni conștient de ceea ce este atroce* și a râde de el înseamnă să devii stăpânul a ceea ce e atroce.*

(Eugène Ionesco, *Note și contranote*)

**atroce* – de o mare cruzime, cumplit, groaznic.

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Notează sensul din text al sintagmei *idei primite de-a gata*. **6 puncte**
2. Identifică două aspecte sub care se prezintă *spiritele conformiste*. **6 puncte**
3. Prezintă relația dintre umor și adevăr, așa cum reiese din textul-suport. **6 puncte**
4. Menționează un avantaj al adoptării *stilului „irațional",* în viziunea autorului. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30–50 de cuvinte, semnificația secvenței: *umorul este singura posibilitate pe care o avem de a ne detașa – însă numai după ce am depășit-o, asimilat-o, cunoscut-o – de condiția noastră comico-tragică, de răul existenței. A deveni conștient de ceea ce este atroce și a râde de el înseamnă să devii stăpânul a ceea ce e atroce.* **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă umorul poate salva sau nu omul în situații-limită, raportându-te la informațiile din fragmentul extras din volumul *Note și contranote* de Engène Ionesco și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. 6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificația fragmentului următor, evidențiind două trăsături ale portretului literar:

Contele era sublocotenent de rezervă și, dacă războiul ar fi început cu adevărat, lucru de care el era sigur, ceea ce ar fi urmat să-l preocupe în viitor era alegerea unei morți cât mai interesante. Sigur că și lui, ca mai tuturor oamenilor, îi era frică de moarte și n-ar fi vrut să moară în război, dar, dacă tot spunea de câțiva ani prietenilor că „viața în imperiul nostru binecuvântat e atât de rafinată încât se compune mai mult din moarte", s-ar fi cuvenit, în condițiile care se iviseră, să nu se mai teamă de nimic. Poate brava, dar o reacție de frică la fel de acută ca aceea a copilului din fața lui el nu avusese niciodată. Poate doar ăsta era semnul că unul aparținea aristocrației, imperiului muribund, iar celălalt era un pui de țăran care simțea de departe orice agonizare a unei ființe, fie aceasta chiar și puterea chezaro-crăiască, și avea din instinct reacția de a fugi cât mai repede din preajma ei. [...] La micul dejun pe care îl luară în trei, Cristofor Octavian Nacu lăsase să-i scape de sub zâmbetul misterios ceva mai multă satisfacție când, în sfârșit, deschise și el ziarul sârbesc cumpărat la Belgrad și citise cele câteva detalii despre atentat.*

(Mircea Nedelciu, Adriana Babeți, Mircea Mihăieș, *Femeia în roșu*)

**Atentatul de la Sarajevo din 1914, considerat pretextul Primului Război Mondial.*

Notă

Pentru **conținut,** vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare,** vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *relația dintre două personaje într-o dramă,* prin raportare la un text aparținând unui autor studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

– prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al fiecărui personaj din textul dramatic studiat;
– evidențierea evoluției relației dintre cele două personaje prin două scene/secvențe comentate;
– analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj, semnificative pentru evoluția relației dintre personaje (de exemplu: acțiune, conflict dramatic, relații temporale și spațiale, tehnici dramatice, moduri de expunere, registre stilistice, limbaj, notațiile autorului, modalități de caracterizare etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 54

Subiectul I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Actrița Gabriela Ioniță consideră că teatrul îi ajută pe copii să se dezvolte armonios și frumos în procesul lor de maturizare artistică și umană. „Fără copii teatrul ar pierde din bucurie, din emoția pură a întâlnirii dintre scenă și copilărie”, povestește actrița într-un interviu pentru Jurnalul.

Dan Marinescu: De cât timp lucrezi cu copiii și de ce crezi că teatrul îi ajută pe cei mici să crească armonios, să se dezvolte din toate punctele de vedere, căutând firescul din oameni și lucruri?

Gabriela Ioniță: Lucrez cu copiii de aproape un deceniu. E multă bucurie strecurată în acest timp, sau răstimp să-l numim așa. Cursurile din timpul anului pe care le țin la Fundație, fie că vorbim de atelierele de vacanță din Grădina Valorilor, sau alte proiecte pe care fundația le dezvoltă și le susține de peste 10 ani sunt îmbrăcate de această emoție. Aceste proiecte

ajută foarte mult procesul creativ de maturizare a copiilor. Atelierele în mod special dezvoltă armonios și frumos copiii.

Teatrul în sine îi dezvoltă mult pe cei mici. În viața reală îi ajută să devină mai comunicativi, îi face mai creativi și mai încrezători în forțele proprii. Din experiență personală, pot spune că reușesc prin aceste cursuri să-și exploreze resursele spirituale și artistice, pe care altminteri nu ar avea oportunitatea să le observe sau șlefuiască în timp.

D.M.: Crezi cu tărie că teatrul are menirea de a educa publicul. De ce îți păstrezi această credință într-o lume a actorilor care ușor se debarasează de această idee?

G.I.: Da, teatrul este plecat din formele ritualice de adorare a Cuiva Suprem nouă și întotdeauna a avut puterea de a educa, pentru că prin el se spun adevăruri, găsind un intermediar, personajul, care prin prisma faptului că îi creezi o așa-numită neutralitate, poate spune tot ce simte și tot ce gândește, uneori destul de voalat. Teatrul creează modele, conduite și el își atinge scopul atunci când în ființa ce privește spectacolul apare starea de catharsis*, care în cheie aristotelică simbolizează purificarea.*

D.M.: Îți place mult să lucrezi cu cei mici. Spune-mi câteva povești care te-au emoționat pe parcursul acestor cursuri.

G.I.: Îmi place enorm să lucrez cu cei micuți sau chiar mai măricei. Povești ce m-au emoționat? Foarte greu de spus, având în vedere sumedenia de povești care există și care aureolează jocul cu tinerii. Toate poveștile cu cei mici sunt povești despre bucurie, despre cum cei mici descoperă această stare care îi apropie de ce e mai bun în sinele lor la nivel spiritual și artistic.

(Dan Marinescu, *Teatrul pentru copii – o lecție timpurie despre bucurie*, în *Jurnalul*)

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Explică sensul din text al sintagmei *își atinge scopul*. **6 puncte**
2. Stabilește originea teatrului, așa cum reiese din textul dat. **6 puncte**
3. Precizează trei consecințe ale practicării artei teatrale la o vârstă fragedă, potrivit informațiilor din text. **6 puncte**
4. Notează motivul pentru care actrița consideră că teatrul are menirea de a educa publicul. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30–50 de cuvinte, semnificația secvenței: *Povești ce m-au emoționat? Foarte greu de spus, având în vedere sumedenia de povești care există și care aureolează jocul cu tinerii. Toate poveștile cu cei mici sunt povești despre bucurie, despre cum cei mici descoperă această stare care îi apropie de ce e mai bun în sinele lor la nivel spiritual și artistic.* **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă practicarea artei teatrale are sau nu impact asupra vieții reale, raportându-te la informațiile din fragmentul extras din interviul realizat de Dan Marinescu și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. 6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificația fragmentului următor, evidențiind două trăsături ale portretului literar:

Christina mai făcu un pas. Foșnetul rochiei de mătase se auzea cu o extraordinară claritate. Nu se pierdea nicio nuanță, niciun detaliu. Pașii domnișoarei Christina se împlântau în tăcerea odăii cu o perfectă siguranță. Pași de femeie, moi, dar vii, emoționați. Când se apropie de pat, Egor îi simți din nou trupul și simți aceeași senzație de căldură artificială, dezgustătoare. Carnea toată i se strânse, ca într-un spasm. Domnișoara Christina, privindu-l mereu în ochi, ca și cum ar fi vrut să-l convingă dincolo de orice îndoială de prezența ei concretă, vie, trecu pe lângă el și-și luă mănușa de lângă măsuță. Din nou brațul gol, mirosul de violete. Și apoi, tresărirea mănușii care îmbracă mâna, care se întinde ușor, elegant, către cot... Domnișoara Christina continuă să-l privească tot timpul cât și-a petrecut mănușa. Apoi, cu același pas feminin, grațios, se apropie de fereastră. Egor nu avu curajul s-o urmărească. Rămase cu pumnii strânși aproape de corp, țeapăn, acoperit de sudoare rece, singur în întunerec. Se simțea pentru cea dintâi oară în viața lui cumplit de singur, blestemat. Nimeni și nimic din cealaltă lume nu putea ajunge până la el, să-l ajute, să-l scape...

(Mircea Eliade, *Domnișoara Christina*)

Notă

Pentru **conținut,** vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare,** vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *particularități ale teatrului postbelic,* prin raportare la un text dramatic studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:
– evidențierea a două trăsături care permit încadrarea textului dramatic studiat într-o perioadă, într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică;
– comentarea a două secvențe relevante pentru tema textului studiat;
– analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul ales (de exemplu: acțiune, conflict dramatic, relații temporale și spațiale, tehnici dramatice, moduri de expunere, registre stilistice, limbaj, notațiile autorului etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 55

Subiectul I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Paris, 9 decembrie s[til] n[ou] 1882

Tată dragă,

Sunt foarte ocupată, deși nu avem examene acum. Consiliul a decis că nu vom avea examene decât în luna februarie și în luna iunie. În ciuda acestui fapt trebuie să muncesc mult. Am făcut o temă de literatură, de care dl Albert a fost încântat; a cerut să fie trecută pe caietul de onoare. Îți imaginezi ce mulțumită am fost! În fine, mărturisesc fără modestie, studiile mele merg foarte bine.

Toată Franța este inundată. Sena, umflată de ploile torențiale, a debordat și împrejurimile Parisului sunt inundate. Apa a produs mari dezastre. În ciuda dorinței arzătoare pe care o aveam, de a te vedea, nu te sfătuim să vii de Crăciun. Și Germania este inundată și căile de comunicare sunt întrerupte. Nu am vrea deloc să te expunem vreunui pericol și ne-ar plăcea mai mult să vii să ne vezi de Paști.

Te rugăm să faci tot posibilul să ne trimiți chiria locuinței înainte de 1 ianuarie, fiindcă pe 1 trebuie plătită casa! Și te rugăm să ne trimiți bursa noastră, căci mama a avut o durere mare, despre care mi-a interzis să-ți spun! Dar cum văd încurcătura în care se află, trebuie să-ți vorbesc despre asta. Cum mergea ea alaltăieri, adică pe 3 decembrie, la piață, pentru

a plăti câteva datorii, și-a pierdut portofelul care conținea 157 de franci! Înțelegi cât de rău i-a părut și că noi suntem într-o foarte mare încurcătură?

Nu uita nici banii pentru școală! Mama nu este deloc mulțumită de contractul care i s-a făcut.

Iartă-mă dacă în loc să te felicit pentru sărbătorile de Crăciun, ți-am vorbit de probleme! Acum te felicit și îșI urez ani mulți, fericiți și plini de prosperitate, cât și mamei! [...] Felicit pentru Crăciun pe domnii Franzelă și Novianu, pe doamna Walch și, în sfârșit, pe toate cunoștințele noastre! O îmbrățișez pe dna Svârlescu și sărut mâinile bunicii. Ce face doamna Svârlescu?

A d-tale fiică iubitoare și respectuoasă,
Lilica

(Iulia Hasdeu, *Epistole către tatăl său, B. P. Hasdeu*)

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Notează sensul din text al sintagmei *să faci tot posibilul*. **6 puncte**
2. Menționează două motive pentru care fiica nu îi recomandă tatălui să călătorească la Paris. **6 puncte**
3. Explică în ce constă *foarte marea încurcătură* în care se află mama semnatarei scrisorii. **6 puncte**
4. Precizează două trăsături morale ale tinerei, justificându-ți răspunsul cu câte o secvență din text. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30–50 de cuvinte, relația dintre tată și fiică, așa cum se desprinde din secvența: *Iartă-mă dacă în loc să te felicit pentru sărbătorile de Crăciun, ți-am vorbit de probleme! Acum te felicit și îșI urez ani mulți, fericiți și plini de prosperitate, cât și mamei!* **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă schimbul epistolar (corespondența) poate să compenseze sau nu distanța fizică, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din volumul *Epistole către tatăl său, B. P. Hasdeu* de Iulia Hasdeu, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. 6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificația fragmentului următor, evidențiind două particularități de stil și limbaj:

— Acuma nu-ți fie cu supărare, Mărite Doamne, că-mi las gura mai slobodă, da' parcă și 'mneata prea stăteai toată ziua cu nasu-n cărți! – grăi spătarul Vulture către cel gras cu căciula de jder. 'Mneata citeai și noi strângeam dările. Dreptate era asta? Veneau leșii, 'mneata citeai. Pârjoleau tătarii, 'mneata citeai. Prăpădeau cazacii, 'mneata scriai. Noroc c-au venit și turcii și te-au schimbat, că eu unul mă săturasem.

— Am vrut să fiu luminat, se tângui cel cu căciula de jder, abia ținându-se pe cal. N-am vrut să tai capete, am vrut să le luminez. […]

— Alte vremuri, alte glasuri, mărite Doamne! – spuse spătarul. Degeaba înălțam eu glasul, dacă 'mneata nu plecai urechea. Urla prostimea afară și 'mneata n-o auzeai, dondăneai pe latinește.*

— De ce urlau, spătare? – se tângui cel gras. Le-am făcut școli, le-am adus tiparniță, le-am dat teatru.

— Le-ai dat teatru să-l păzească pe dinafară, că nu intra unul, se temeau. Răzăși în teatru! Cine-a mai văzut?! Boieri, curteni, mai treacă-meargă, dar răzăși?! 'Mneata, mărite Doamne, să nu zic cu păcat, te visai la Tibru, și, când colo, la doi pași, Bahluiu*', sireacu'!*

(Ioan Groșan, *O sută de ani de zile la Porțile Orientului*)

**a dondăni* – a vorbi încet, a mormăi;
**Tibru* – cel de-al doilea râu ca lungime din Italia, care străbate Roma;
**Bahlui* – râu din Moldova, afluent al Jijiei, care străbate municipiul Iași.

Notă
Pentru **conținut,** vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare,** vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *particularități de construcție a unui personaj aparținând teatrului postbelic*, prin raportare la un text studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:
– prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al personajului ales;
– evidențierea unei trăsături a personajului ales prin două scene/secvențe comentate;

– analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj, semnificative pentru construcția personajului (de exemplu: acțiune, conflict dramatic, relații temporale și spațiale, tehnici dramatice, moduri de expunere, registre stilistice, limbaj, notațiile autorului, modalități de caracterizare etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 56

Subiectul I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

29 sept[embrie] 1942

Domniță,

scrisorile tale adresate, mie și lui Dorli, au sosit tocmai când timpul începea să formeze niște goluri istorice. Erau foarte așteptate.

De câteva zile stau mai mult în pat, doborât de o efervescență creatoare cum de mult n-a mai dat peste mine. Am scris câteva noi poezii, încât aproape că aș putea să-mi rotunjesc cu ele obișnuitul volumaș. Vezi, m-am întâlnit la București cu un bloc incandescent* de poezie, și incandescența a trecut și asupra mea. Totuși, volumașul nu va apărea decât la anul. Nu vreau să le îmbulzesc (cărțile), trebuie să-și facă mai întâi efectul ediția definitivă. Și afară de asta ar trebui să luăm, împreună și pe îndelete, în dezbatere, ordinea poeziilor din noul volumaș*. Ce părere ai?*

Le vei judeca de altfel și pe acelea care nu merită să intre în alai. Încă vreo câteva zile și poezia va trece la somnul de iarnă, căci încep mizeriile școlare. Lecțiile, lectura, studiul. Revista de F[ilosofie]? Totul încă în faza proiectelor. Regret că Marcu era plecat când am fost la București. Cu el voiam să aranjez chestia financiară.

Ai văzut notița cam „mărginită" din Gândirea *cu privire la tinerii din romanul tău? Bietul Cr[ainic] vrea ca toți tinerii să fie ca precocii lui Dostoievski* (probabil și senili ortodocși). S-a supărat că ai avut prea multe elogii.*

„Și-apoi să mi se mai spună că rasa nu este o realitate!"

Sper că între timp ai primit „Dumbrava roșie”. Dacă nu ți-a displăcut, îți mai trimit și altele. Să le păstrezi însă numai pentru tine. În curând, îți va bate la poartă inorogul.

L.

(*Domnița nebănuitelor trepte,* Epistolar Lucian Blaga – Domnița Gherghinescu-Vania)

**efervescență* – exaltare;

**incandescență* – proprietate a unui corp de a emite lumină; aici, cu sensul de inspirație, stare creatoare;

**noul volumaș*, în pregătire, care va apărea în aprilie 1943, la Sibiu, se va intitula *Nebănuitele trepte;*

**Dostoievski* – prozator rus; aici aluzie la romanul său intitulat *Frații Karamazov.*

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Explică sensul din text al sintagmei *n-a mai dat peste mine*. **6 puncte**
2. Menționează cauza ședерii câtorva zile în pat, potrivit informațiilor din text. **6 puncte**
3. Stabilește motivul pentru care Lucian Blaga amână apariția noului volum de poezie. **6 puncte**
4. Precizează în ce constă reacția lui Nichifor Crainic cu privire la „tinerii” din roman. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30–50 de cuvinte, atitudinea care se desprinde din următoarea secvență: *Încă vreo câteva zile și poezia va trece la somnul de iarnă, căci încep mizeriile școlare. Lecțiile, lectura, studiul. Revista de F[ilosofie]?* **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă prieteniile literare au sau nu un impact asupra operei de autor, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din Epistolarul Lucian Blaga – Domnița Gherghinescu-Vania, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. 6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificația fragmentului următor, evidențiind două particularități de stil și limbaj:

Prin apă veneau racii la mortăciune. Îi auzeau cum se înfig în carnea putrezită.

— Sunt niște huidume de te fărâmă! Fugiți de la armată, dizertori...

Se strângea carnea pe copii ca la găini.

— Dizertori?

— Da. Au centiroane și bărbi și aruncă cuțitul la fix! Unde vrei te găurește!

— Da'n tine nu dă?

— De ce să dea? râdea al Mariței. Eu sunt de-ai lor!

— Și n-au frică de vardiști?

— N-au. Vreo trei și-au făcut pardesiu de scânduri de pe urma lor. Copiii nu prea înțelegeau limba păsărească a lui Oprică, dar tăceau din gură. Al Mariței se dezlegase la limbă:

— Unuia-i zice Bozoncea, unuia Gheorghe. Șef peste toți e Bozoncea. A mierlit un comisar și-a dat multe găuri. L-au dus legat la pârnaie, dar pe drum a rupt lanțurile de la picioare și de la mâini. Din doi pumni, a pus gardienii jos. Au tras sticleții-n el, l-au găurit, sită-i făcut, șase gloanțe are-n piele...

(Eugen Barbu, *Groapa*)

Notă

Pentru **conținut,** vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare,** vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *ideologia „Daciei literare"*, prin raportare la un text studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

– prezentarea a două principii promovate de revista *Dacia literară*;

– evidențierea a două particularități ale textului ales prin raportare la ideologia pașoptistă;

– analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul ales (de exemplu: acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, tehnici de compoziție, moduri de expunere, registre stilistice, limbaj, modalități de caracterizare etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 57

Subiectul I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Împărtășesc întru totul opinia recentă a lui Aragon dintr-un interviu acordat revistei l'Express – *că secolul nostru nu poate fi exprimat decât prin roman. Nu fixarea la un gen anume m-a tulburat la această afirmație, ci recunoașterea deschisă a rolului artei și a necesității ei* sine qua non*.

Față de utilitarismul complet și imediat al multor alte activități spirituale umane, arta își exercită la modul cel mai general utilitarismul ei. Creată nu numai pentru timpul liber, semnificația ei de expresie a libertății capătă un caracter pronunțat. Nu este vorba niciun moment de libertatea individului în raporturile liberale cu societatea, ci este vorba de însăși libertatea speței în raport cu existența. De altfel, arta majoră nici nu se adresează în mod special individului pentru sine, ci individului în raport cu colectivitatea. Istoria reprezintă întreg corpul existențelor umane de la începuturile lor conștiente și până în prezent, arta exprimă istoria încă neîntâmplată a viitorului în punctele ei de aspirație.

În acest sens, ideea de frumos este o idee profund morală și tot în acest sens putem considera zona estetică o culminație a zonei etice.*

Nimic mai fals decât interpretarea ideii de frumos ca o idee a gratuității. Nu există frumos gratuit, – în primul rând și de aceea că frumosul și ideea de sine a frumosului sunt un act de comunicare. Caracterul profund democratic al comunicării în artă descinde în mod firesc din însăși „utilitatea" artei. Bunăoară, față de știință, care prin natura ei cere nu numai o pregătire specială de conștiință, un limbaj special și a cărei utilitate are un caracter cvasiimediat, creația de bunuri concrete, – arta, la rândul ei, creând obiecte ale spiritului, exclude din sine conjuncturalul pur și se lasă comunicată în toate timpurile acceptate de verbul* unei limbi.*

(Nichita Stănescu, *Nevoia de artă,* în volumul *Respirări*)

**sine qua non* (lat.) – cu caracter obligatoriu, fără de care nu se poate;
**culminație* – moment de apogeu, de vârf;
**conjunctural* – care depinde de conjunctură, de situație;
**verb* – aici cu sensul de cuvânt, posibilitate de comunicare.

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Explică sensul din text al sintagmei *întru totul*. **6 puncte**
2. Stabilește cui i se adresează *arta majoră*, în viziunea lui Nichita Stănescu. **6 puncte**
3. Precizează felul în care se concretizează *ideea de frumos*. **6 puncte**
4. Identifică două deosebiri fundamentale dintre *știință și artă*, justificându-ți răspunsul cu câte o secvență din text. **6 puncte**

5. Prezintă, în 30–50 de cuvinte, rolul artei, așa cum se desprinde din secvența: *arta, la rândul ei, creând obiecte ale spiritului, exclude din sine conjuncturalul pur și se lasă comunicată în toate timpurile acceptate de verbul unei limbi.* **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă arta are sau nu o finalitate practică, raportându-te la informațiile din fragmentul extras din eseul *Nevoia de artă*, integrat *volumului Respirări* de Nichita Stănescu și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. 6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificația fragmentului următor, evidențiind două particularități ale monologului dramatic:

MANOLE

Din singurătate am purces să clădesc, dar, veșnic în vuiet și larmă ropotul de copite subpământene vine cu noaptea – și în vârtej cărămidă de cărămidă se sfarmă. Cu uitătură din altă lume tu îmi șoptești aceeași povață: jertfa! Ci eu, părinte, nu pot, nu vreau și nu pot! Pentru a fi bun de-o ispravă atât de întunecată, trebuie să fi clădit mai puține altare decât Manole, și trebuie să fi fost cel puțin un an călău la curtea domnească. Inima mea speriată nu e pentru asemenea fapte. Biserica mi se cere, jertfa mi se cere. O, părinte, cât e de greu. Nicăiri gândul nu încetează să se frământe. Când văd copaci îmi zic: iată copaci – sprijin porților. Și stau și privesc. Cer albastru când văd, îmi zic: de ce nu vrea fapta să mi-o binecuvânteze?! Și mă ridic și mă uit. – Pretutindeni pasul mi-l aud în biserică crescând sub răsunetul bolților. În Câmpul Duminecii i-aud clopotele. Pe șes o văd întoarsă în apa morților. – Înălțarea ei veșnic întârzie și pământul se scutură. Nimic nu ajută – ce să fac? Totul e în zadar – ce începem? Încă de-o mie de ori, lucrare de nebun înainte îmi flutură. Până la sfârșitul zilelor încă o dată și încă o dată, de nenumărate ori în deșert și iar în deșert! Nu, din chinul acesta nu voi scăpa nici mâne, nici poimâne, și schelăria nu va rămânea în dreaptă trăinicie pentru catapeteasmă* niciodată!*

(Lucian Blaga, *Meșterul Manole*)

**în deșert* (expr.) – în zadar, zadarnic;

**catapeteasmă* – perete despărțitor care separă părțile componente ale bisericii ortodoxe.

Notă

Pentru **conținut,** vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare,** vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *ideologia „Junimii”*, prin raportare la două studii critice aparținând lui Titu Maiorescu.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

– prezentarea contextului cultural al epocii „Junimii”;

– evidențierea a două trăsături ale curentului *junimist*;

– analiza a două studii critice, prin evidențierea ideilor promovate de Titu Maiorescu (de exemplu: teoria *formelor fără fond, direcția nouă, condiția ideală și materială a poeziei, emoția impersonală, moralitatea în artă* etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 58

Subiectul I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

CLAUDE-HENRI ROCQUET*: — Îmi spuneam: cum poate un om ca Mircea Eliade să-și trăiască diversitatea limbilor, a culturilor, a patriilor, a caselor, a țărilor? Întrezăresc acum acest lucru și totuși aș dori să vă întreb cum dialoghează, în dumneavoastră, patria și lumea?*

MIRCEA ELIADE*: — Pentru orice exilat, patria este limba maternă pe care continuă să o vorbească. Din fericire, soția mea este româncă și ea joacă rolul patriei, dacă*

vreți, fiindcă ne vorbim în românește. Pentru mine deci patria este limba pe care o vorbesc cu ea și cu prietenii mei, dar înainte de toate cu ea, cu ea; e limba în care visez și în care îmi scriu jurnalul. Nu este deci numai o patrie interioară, onirică. Dar nu există nicio contradicție, nici chiar tensiune, între lume și patrie. Oriunde există un Centru al lumii. Odată aflat în acest centru, ești la tine acasă, ești cu adevărat în adevăratul sine și în centrul cosmosului. Exilul* te ajută să înțelegi că lumea nu îți este niciodată străină, de îndată ce ai în ea un centru. Acest „simbolism al centrului" nu numai că îl înțeleg, dar îl și trăiesc.*

— Ați călătorit mult, dar am impresia că nu sunteți un călător din vocație.

— Se prea poate ca cele mai importante călătorii pentru mine să fi fost acelea pe care le-am făcut pe jos, între doisprezece și nouăsprezece ani, vara, săptămâni în șir, trăind prin sate sau trăgând la mănăstiri, împins de dorința de a ieși din câmpia bucureșteană ca să cunosc Carpații, Dunărea, satele de pescari din Deltă, Marea Neagră... Îmi cunosc foarte bine țara.

— Ultima pagină din Fragmente dintr-un jurnal *este consacrată călătoriilor. Spuneți acolo: „Fascinația unei călătorii nu ține numai de spații, de forme și de culori – de locurile unde mergi și pe care le străbați –, ci și de numărul «timpurilor» personale pe care le reactualizezi. Cu cât înaintezi mai mult în viață, cu atât am impresia că aceste călătorii au loc concomitent în timp și spațiu".*

(Mircea Eliade, *Încercarea labirintului*)

**oniric* – ceea ce aparține visului, cu privire la vis;

**exil* – îndepărtarea definitivă sau temporară a unei persoane din țara de origine.

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Notează sensul din text al expresiei *joacă rolul (patriei)*. **6 puncte**
2. Explică ce reprezintă, în viziunea lui Mircea Eliade, ideea de *patrie*. **6 puncte**
3. Menționează patru dintre cele mai importante călătorii efectuate de adolescentul Mircea Eliade, potrivit informațiilor din textul-suport. **6 puncte**
4. Precizează ce înseamnă *simbolismul centrului*, prin raportare la mesajul fragmentului citat. **6 puncte**
5. Comentează, în 30–50 de cuvinte, semnificația afirmației: *Fascinația unei călătorii nu ține numai de spații, de forme și de culori – de locurile unde mergi și pe care le străbați –, ci și de numărul «timpurilor» personale pe care le reactualizezi.* **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă stabilirea în afara granițelor țării implică sau nu ruperea legăturilor cu patria, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din volumul *Încercarea labirintului* de Mircea Eliade, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. 6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificația textului următor, evidențiind două particularități ale descrierii artistice:

În timp ce Zodian vorbea, la răsărit apăruse în aerul răcoros al nopții o dungă ușor liliachie – ceața zânelor cea ușoară ca puful de piersică. Mirosea a miere sălbatică și a pelin. Noaptea generoasă avea ca dominantă curgerea foșnitoare și imensă a fluviului. O măreție leneșă și parcă nerușinată se înstăpânea peste întinsuri, lezând nepermis interesele unor egrete albe pretimpuriu trezite din somn. Peste câteva ceasuri, deasupra Munților Măcin, avea să se ivească o dâră roșie, cam cât jumătate de căpățână de om, ca să se umfle apoi cuprinzând pământ și veacuri. În apele unde se bătuseră până atunci armăsarii sălbatici, treziți de mirosul spânzului*, buruiana Sânzienelor, nuferii înălțau lumânări pătimașe – galbene, purpurii, albe –, despletiri de lumini mângâietoare, răspândind legăminte de nemurire. Ora verde se schimbă în viorie, săgetată de păsări mici.*

O pală de vânt făcea să scapere ochii de peruzea ai Fecioarei Maria, zugrăvită în hlamidă* de un albastru pal pe fațada schitului. Înăuntrul schitului domneau Timpul mistic și așteptarea.*

(Fănuș Neagu, *Asfințit de Europă, răsărit de Asie*)

**egretă* – gen de păsări migratoare;

**peruzea* – piatră semiprețioasă, opacă, de culoare albastră sau verzuie; turcoază;

**spânz* – plantă erbacee toxică, folosită în medicină;

**hlamidă* – mantie amplă, purtată de vechii greci și romani în călătorii, la festivități etc. sau de împărații și arhiereii bizantini.

Notă

Pentru **conținut,** vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare,** vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *particularități de construcție a unui personaj dintr-un text narativ*, aparținând Ion Creangă sau lui Ioan Slavici.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

– prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al personajului ales;

– evidențierea unei trăsături a personajului ales prin două scene/secvențe comentate;

– analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj, semnificative pentru construcția personajului (de exemplu: acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, incipit, final, tehnici narative, instanțele comunicării narative, perspectivă narativă, registre stilistice, limbaj, modalități de caracterizare etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 59

Subiectul I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Pentru Fanny…

Mulți cred că se laudă zicând: „Iată inima mea! V-o dau… n-am nevoie de dânsa… Mie nu mi-e frică de chinurile geloziei, mie nu-mi pasă de tremurările înfrigurate ale iubirii! De un singur lucru mă feresc: să nu fiu banal! Aș vrea să sufăr, aș vrea să scrâșnesc din dinți, să-mi smulg părul și să adorm cu genele muiate în lacrimi! Astfel, cel puțin, aș ști că trăiesc, aș înțelege, poate, ce însemnează a iubi… Dar zilele trec, veșnic aceleași, searbede și plictisitoare, și viața mea se scurge întocmai ca viața unei gâze netrebnice… Eu nu pot avea o iubire; eu nu pot avea decât iubiri. Iubirile acestea însă răsar repede, pâlpâiesc o clipă și apoi pier, dispar pentru totdeauna, parc-ar fi fost niște visuri pe cari le uiți îndată ce te-ai deșteptat din somn…

O, și eu credeam că nu pot iubi, și eu îmi închipuiam că vina nu este în mine, ci în ele, în femeile care nu merită să fie iubite!…

Astăzi însă știu și înțeleg că iubirea este făcută pentru cei umili, că cei mândri nu vor putea iubi niciodată… Cei mândri își închipuiesc că nu au trebuință de inimă; ei nu vreau decât să cucerească, mereu să biruiască; ei cred, în sfârșit, că și în iubire succesul e tot. Dorințele lor poate se vor împlini, poftele lor poate vor fi mulțumite, da… dar, vai, iubirea n-au s-o cunoască niciodată.

Căci iubirea cere supunere, o supunere oarbă, ca și credința. În iubire n-ai să fii convins niciodată, n-ai să aștepți probe niciodată. Tot ce nu e supunere și devotament nu e iubire.

Trebuie să trăiești mult, trebuie să suferi mult, trebuie să pricepi mult pentru ca inima ta să fie în stare a primi iubirea. Cei ambițioși, cei mândri, cei obraznici și nerecunoscători nu pot ști ce este iubirea și, așa, cei mai mulți dintre noi de-abia la vârsta de cincizeci de ani începem să înțelegem iubirea, atunci, deci, când e prea târziu…

Pe mine viața m-a frământat, m-a umilit; mie viața mi-a mulcomit glasul. Astfel am ajuns să nu mai spun că ele nu merită să fie iubite, ci să strig pretutindeni: știu să iubesc fiindcă am învățat a plânge, a suspina și a mă resemna!

Astăzi aș vrea și eu să nu iubesc, aș vrea să fiu iar mândru, ambițios, cuceritor… Dintr-asta se vede că sunt îndrăgostit!

(Liviu Rebreanu, *Mărturisire,* 1916)

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Menționează sensul din text al construcției *pâlpâiesc o clipă*. **6 puncte**
2. Explică motivul pentru care autorul considera că nu poate iubi. **6 puncte**
3. Indică patru categorii de persoane care nu se pot raporta la sentimentul iubirii. **6 puncte**
4. Notează o trăsătură a îndrăgostitului, așa cum reiese din text. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30–50 de cuvinte, semnificația secvenței: *Pe mine viața m-a frământat, m-a umilit; mie viața mi-a mulcomit glasul. Astfel am ajuns să nu mai spun că ele nu merită să fie iubite, ci să strig pretutindeni: știu să iubesc fiindcă am învățat a plânge, a suspina și a mă resemna!* **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă iubirea poate fi considerată sau nu o formă de împlinire spirituală, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din volumul *Mărturisire* de Liviu Rebreanu, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea.

6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificația fragmentului următor, evidențiind două particularități ale textului dramatic:

SAMUEL BECKETT*: *Naiba să-l ia de teatru…* (Primește sticla și bea.) *Ce mult l-am iubit…*

GODOT*: *Niște derbedei… niște ordinari… să omori arta.* (Bea. Efuziv*, amețit.) *Pot să te-mbrățișez?*

SAMUEL BECKETT (Înmuiat): *Acu', în anii din urmă, obișnuiam să mă strecor după draperii… Pândeam din sală, după ușile întredeschise… O, am iubit o himeră*…* (Cei doi se îmbrățișează).

GODOT (Pe umărul lui SAMUEL BECKETT): *Ce-o să facem d'acu? Totu' se scufundă… Trotuaru' se scufundă… Uite la tomberon: se scufundă-n trotuar… O să murim ca niște șobolani.*

SAMUEL BECKETT: *Nu murim noi.*

GODOT (Smiorcăindu-se): *N-o să pot trăi fără teatru… N-o s-o pot duce prea mult… În fiecare seară eram în sală, eram printre oameni, trăiam… sufeream ca un câine, dar trăiam… Trăiam peste tot, în fiecare cuvânt… Cum de au putut face așa ceva? Cum de au putut închide totu'? Cum de au putut da oamenii afară? Ce mă fac eu acu'?*

(Matei Vișniec, *Ultimul Godot*)

**Samuel Beckett* – scriitor irlandez de expresie franceză și engleză, autor al piesei *Așteptându-l pe Godot;*

***Godot* – personaj simbolic creat de Samuel Beckett și preluat de Matei Vișniec;

***efuziv* – vulcanic; aici cu sensul de zgomotos;

***himeră* – iluzie, închipuire.

Notă

Pentru **conținut,** vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare,** vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *particularități ale modernismului,* prin raportare la un text poetic aparținând lui Lucian Blaga sau lui Ion Barbu.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

– evidențierea a două trăsături care permit încadrarea textului poetic studiat într-o perioadă, într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică;

– comentarea a două imagini/idei poetice relevante pentru tema textului poetic ales;

– analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul poetic ales (de exemplu: titlu, incipit, relații de opoziție și de simetrie, motive poetice, figuri semantice, elemente de prozodie etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 60

Subiectul I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Ce a mai rămas astăzi din Balcicul, cândva românesc? În primul rând, castelul și întreg domeniul reginei Maria, care până la urmă au scăpat de distrugere. Introduse în circuitul turistic, sunt bine întreținute și reprezintă, în mod cert, principala atracție a locului. Din ceea ce a construit Henrieta Delavrancea, se păstrează primăria (devenită muzeu al orașului), dar mai puțin de jumătate dintre locuințe. [...]

Pe țărm s-a deschis un drum, inexistent mai înainte, când de la ,,Cuibul liniștit" sau de la celelalte vile, terase și scări de piatră coborau direct în mare. Au apărut hoteluri moderne, care ar fi stârnit, cu siguranță indignarea reginei, dar nu i-ar fi displăcut, poate, lui Camil Petrescu; cerințele lui minimale: apă curentă, lumină electrică și o față de masă curate sunt acum asigurate.

Regina Maria se bucură de toate onorurile… de onoruri ,,turistice" îndeosebi. A redevenit patroana locurilor. Cel mai modern dintre hoteluri îi poartă numele. [...] Se petrece și

un fel de ,,recuperare" românească. După ce fusese complet pierdut și dat uitării, printr-o mișcare de balans a istoriei, Balcicul parcă vrea să se reîntoarcă ,,puțin". Se aude din nou vorbindu-se românește, fenomen explicabil, fiindcă cei mai mulți vizitatori sunt români. E în curs de recucerire ,,pașnică" a litoralului bulgăresc. Pe când Balcicul era românesc, mulți bulgari nu vorbeau românește. Nu-i nimic, învață acum. [...]

Înfloresc legende urbane în jurul perioadei ,,românești", cu atât mai mult cu cât ce se petrecea atunci în zona românească și cu deosebire pe domeniul reginei era rupt de viața localnicilor și, implicit, avea un aer de mister. ,,Prin Balcic – se scrie într-un ghid turistic – circulă multe legende despre viața reginei Maria. Ea organiza recepții somptuoase la care aduna mulți artiști și reprezentanți iluștri ai aristocrației române. Zvonul spune că de ea a fost îndrăgostit prințul Kiril, fratele regelui bulgar de atunci, Boris III."[...]

Pentru turism, Balcicul era, într-adevăr, splendid dăruit, atât prin pitorescul lui natural, cât și printr-un pitoresc uman, nu mai puțin bătător la ochi. În totul era diferit, era altfel. Istorie, legendă, cine mai știe unde este adevărul? De fapt, translația spre legendă e un semn bun, un simptom de vitalitate. Rămâne cu noi doar acea parte a trecutului susceptibilă să stârnească imaginația. Balcicul este Balcic tocmai fiindcă peste Balcicul real, și transfigurându-l, s-a așezat un Balcic imaginar.

(Lucian Boia, *Balcic, micul paradis al României Mari*)

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Explică sensul din text al secvenței *înfloresc legende*. **6 puncte**
2. Precizează motivul pentru care autorul consideră că *Regina Maria se bucură de toate onorurile… de onoruri ,,turistice" îndeosebi*. **6 puncte**
3. Notează două schimbări majore care s-au produs în peisajul Balcicului. **6 puncte**
4. Menționează ce a rămas, în viziunea autorului, din specificul Balcicului cândva românesc. **6 puncte**
5. Comentează, în 30–50 de cuvinte, semnificația fragmentului: *De fapt, translația spre legendă e un semn bun, un simptom de vitalitate. Rămâne cu noi doar acea parte a trecutului susceptibilă să stârnească imaginația. Balcicul este Balcic tocmai fiindcă peste Balcicul real, și transfigurându-l, s-a așezat un Balcic imaginar.* **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă imaginea spațiului descris într-o carte coincide sau nu cu cea din realitate, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din volumul *Balcic, micul paradis al României Mari* de Lucian Boia, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea.

6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificația fragmentului următor, evidențiind două particularități ale conflictului dramatic:

DEMIURGUL: *În definitiv, ce vrei de la mine? Ce-mi ceri?*

LUCIAN: *Vrei să lași fățărnicia și să strămutăm conflictul din lumea ideilor – unde-l ții – pe tărâmul practic, real?*

DEMIURGUL: *Vorbește.*

LUCIAN: *Iată adevărul, și-l spun aici, în fața tuturor, așa cum îl știe de altfel toată lumea. Ești, cu tot respectul ce-ți datorez, și sunt cu atât mai îndurerat să-ți spun, ești un maniac primejdios! Dacă ai fi sărac, nu ai zăpăci atâta lume. Dar cum ești bogat, îți plătești fanteziile științifice care au înghițit zeci de milioane.*

DEMIURGUL: *Da, așa este… și…*

LUCIAN: *Și care fantezii vor înghiți toată averea.*

DEMIURGUL: *Și ai venit să-mi ceri socoteală?*

LUCIAN: *Sigur. Îmi dă acest drept legea. Averea nu este a ta… nu ai făcut-o tu… e o moștenire strânsă din moși, strămoși. Înaintașii noștri s-au străduit, și-au vărsat sângele și și-au dat sufletul s-o apere. Prin tine, ea trebuie să treacă la mine și la sora mea. Nu ai dreptul s-o risipești. Destul ai spulberat-o pe-a mamei.*

(Vasile Voiculescu, *Demiurgul*)

Notă

Pentru **conținut,** vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare,** vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *particularități ale romanului interbelic,* prin raportare la un text aparținând lui Camil Petrescu sau G. Călinescu.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:
– evidențierea a două trăsături care permit încadrarea textului narativ studiat într-o perioadă, într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică;
– comentarea a două secvențe relevante pentru tema romanului realist studiat;
– analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj, semnificative pentru romanul realist ales (de exemplu: acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, incipit, final, tehnici narative, instanțele comunicării narative, perspectivă narativă, registre stilistice, limbaj etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUGESTII DE ELABORARE A RĂSPUNSURILOR

Bareme de evaluare și de notare

- **Se punctează orice formulare/modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.**
- **Nu se acordă fracțiuni de punct. Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem.**
- **Se acordă zece puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea la zece a punctajului total obținut pentru lucrare.**

Varianta 1

Subiectul I **(50 de puncte)**

A. (30 de puncte)

1. precizarea sensului construcției date (de exemplu: *Construcția „să devii zbir" se referă la adoptarea unui comportament autoritar, de om rigid, aspru, inflexibil în atitudine.*) – 4 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **6 puncte**

2. numirea unei deosebiri fundamentale între concepția celor *vechi* și a celor *moderni* (de exemplu: *Pentru cei* vechi*, școala reprezenta o modalitate de a petrece timpul liber, în timp ce pentru cei* moderni *școala se află la antipodul recreației, deoarece atât profesorii, cât și elevii resimt constrângerile exercitate în cadrul acestei instituții.*) – 4 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **6 puncte**

3. menționarea a două dintre constrângerile pe care le exercită școala asupra profesorilor (de exemplu: *Dintre constrângerile pe care școala le exercită asupra profesorilor se pot*

enumera: pregătirea lecțiilor pentru unii elevi dezinteresați, teama de inspecții, încercarea de a impune ordine.) – 4 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **6 puncte**

4. explicarea unui motiv pentru care școala se află la antipodul *recreației* (de exemplu: *Școala a devenit locul obligației, al regulilor impuse, al competiției pentru locul fruntaș, impunând obligații atât elevilor, cât și profesorilor.*) – 4 puncte: explicare nuanțată – 4 puncte; încercare de explicare – 2 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **6 puncte**

5. prezentarea semnificației secvenței (de exemplu: *Pentru moderni, școala este o instituție a rigorilor, în care se pierde pasiunea studiului din cauza competiției pentru ierarhizare. Elevul și profesorul resimt presiunea unui sistem rigid, în care accentul nu cade asupra plăcerii de a achiziționa informații, de a modela comportamente umane, ci asupra obținerii unor calificative/note ce reflectă mai mult sau mai puțin capacitatea cognitivă a individului. Omul societății contemporane nu mai percepe școala ca loc al petrecerii timpului liber.*): prezentare adecvată și nuanțată – 4 puncte; abordare schematică, ezitantă – 2 puncte; încercare de prezentare – 1 punct **4 puncte**
   – respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **2 puncte**

B. (20 de puncte)

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție *(Școala, instituție publică de învățământ, a devenit în societatea contemporană principala sursă de educație riguroasă, realizată potrivit unui sistem bine stabilit. <u>Sunt de părere</u> că, date fiind aceste condiții și în conformitate cu textul-suport, școala actuală se îndepărtează de accepțiunea inițială a termenului, nemaifiind un loc de petrecere a timpului liber.)* **1 punct**

– câte 2 puncte pentru enunțarea oricăror două argumente adecvate opiniei formulate *(<u>În primă instanță</u>, programul educațional se desfășoară după un plan reglementat la nivel național, dar și potrivit unor standarde internaționale de performanță. <u>În plan secund</u>, sistemul de învățământ este organizat în formă ierarhizată, ceea ce implică un permanent control exercitat de instituții superioare.)* **2 x 2 puncte = 4 puncte**

– câte 2 puncte pentru dezvoltarea corespunzătoare a fiecăruia dintre cele două argumente enunțate: dezvoltare clară, nuanțată – 2 puncte (*<u>Astfel</u>, fiecare unitate școlară trebuie să se supună unor evaluări, cunoștințele elevilor sunt în permanență verificate, atât sub forma unor teste, lucrări, proiecte, referate etc., cât și prin examenele susținute la finalul unui ciclu de învățământ. <u>În ceea ce privește</u> activitatea profesorilor, aceștia au o relativă libertate în alegerea conținuturilor de predare și trebuie să se conformeze unor programe școlare în uz.*); încercare de dezvoltare, schematism – 1 punct **2 x 2 puncte = 4 puncte**

– raportarea la text în dezvoltarea oricărui argument (*În acest sens, se observă că elevii își reduc interesul pentru școală când li se impune ce să învețe, se instalează rutina, iar lecțiile sunt percepute ca monotone. Profesorii pierd din vedere adevărata lor menire, aceea de a forma caractere, și se transformă în instrumente ale unui sistem rigid, în care sunt nevoiți, după cum observă și autorul textului dat, să își impună ordinele, să facă față unor inspecții, să încerce să empatizeze cu elevi dezinteresați.*) – 3 puncte; raportarea la experiența personală sau culturală în dezvoltarea oricărui argument (*Raportat la experiența mea culturală, pot aminti cazul elevului Bobby Policrat, personaj al romanului călinescian „Cartea nunții" pentru care școala nu mai prezintă niciun interes, el având alte preocupări mondene pentru petrecerea timpului liber: înot, participarea la gale de box, completarea „oracolelor" etc.*) – 1 punct **3 puncte + 1 punct = 4 puncte**

– formularea unei concluzii pertinente (*Pe cale de consecință, școala nu mai poate fi definită ca formă de „recreație", având în vedere numeroasele constrângeri la care sunt supuși elevii și profesorii deopotrivă, din necesitatea de a parcurge etapele unui învățământ instituționalizat.*) **1 punct**

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare: utilizare adecvată – 2 puncte; utilizare parțial adecvată – 1 punct **2 puncte**

– respectarea normelor de exprimare (0–1 greșeli lexicale sau morfo-sintactice – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte) **2 puncte**

– respectarea normelor de ortografie și de punctuație (0–1 greșeli ortografice și de punctuație – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte) **1 punct**

– așezarea în pagină, lizibilitatea **1 punct**

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezentarea rolului notațiilor autorului (didascalii) în fragmentul dat (de exemplu: *Didascaliile reprezintă planul metatextual al discursului, singura intervenție a dramaturgului care facilitează transpunerea textului scris în spectacol, adresate fiind actorilor și regizorului. Funcția lor esențială este dezambiguizarea locutorului (ALTA, PIETRO). De asemenea, contribuie la conturarea jocului scenic, întregind tabloul actoricesc cu elemente nonverbale: „s-a ridicat într-un genunchi", „i se măresc ochii" sau paraverbale ale comunicării: „întreabă palidă". Mai importante în dramaturgia modernă, didascaliile devin un mijloc de sondare a psihologiei personajelor, deci modalitate de caracterizare indirectă, surprinzând, de pildă, starea de încordare a lui Pietro, care „neliniștit, se apleacă să-i*

sărute mâna”. În caracterizarea directă a personajului sunt folosite ca element de portret psihic, bărbatul trăind revelația iubirii care are nevoie de certitudini: „După un răstimp, când vede, uimit, înfiorat”.) **6 puncte**

- prezentare adecvată și nuanțată, prin raportare la fragmentul dat – 6 puncte
- prezentare ezitantă, prin raportare la fragmentul dat – 3 puncte
- simpla precizare a rolului notațiilor autorului sau tendință de generalizare – 1 punct

– utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct (0–1 greșeli ortografice – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte); punctuația – 1 punct (0–1 greșeli de punctuație – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte) **4 puncte**

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Conținut – 18 puncte

– evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea *basmului cult* într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică: precizarea curentului cultural/literar, a orientării tematice – 2 puncte; numirea a două trăsături ale curentului cultural/literar sau ale orientării tematice precizate: 2 x 1 punct = 2 puncte; evidențierea celor două trăsături, prin valorificarea textului: 2 x 1 punct = 2 puncte **6 puncte**

(*Contemporan cu epoca societății literare „Junimea”, din cercurile căreia a făcut parte și „mare clasic” al literaturii române, Ion Creangă (1839–1889) se apropie mai degrabă, prin stil și metodă, de umanismul renascentist, decât de proza de observație a secolului al XIX-lea.* Povestea lui Harap-Alb *a fost publicată în revista* Convorbiri literare*, în 1877. În accepția lui G. Călinescu, „basmul este un gen vast, depășind cu mult romanul, fiind mitologie, etică, știință, observație morală”, cu o acțiune transpusă într-un registru fabulos, iar personajele – înzestrate cu valori simbolice. Registrul cult se justifică prin individualizarea comportamentală și psihologică a eroilor, particularitățile de stil și de limbaj, umanizarea și autohtonizarea fantasticului, tratarea fabulosului cu mijloacele realismului popular, anularea distincției dintre etic și estetic, homerismul personajelor.*)

– comentarea a două secvențe relevante pentru tema *basmului cult* studiat:

- precizarea temei – 2 puncte;
- comentarea oricăror două secvențe relevante pentru tema *basmului cult* – 2 x 2 puncte = 4 puncte (comentarea clară și nuanțată a două secvențe relevante 2 x 2 puncte = 4 puncte; încercare de comentare, tendință de rezumare – 2 x 1 punct = 2 puncte)

6 puncte

(Proba trecerii podului este instituită chiar de Crai. Sf. Duminică îl sfătuiește pe mezin să ceară calul, armele și straiele tatălui, pentru a repeta inițierea părintelui său. Trecerea podului echivalează cu un prim nivel în procesul maturizării, dar și explorarea misterelor lumii. Încălcând interdicția paternă, crăișorul se aventurează în pădurea-labirint, topos ambivalent, al morții și al renașterii. Incapabil de a discerne esența de aparență, îl tocmește drept tovarăș de drum „pe spânul din urmă". Speculând naivitatea fiului de crai, omul spân îl supune unui schimb de identitate. Este momentul în care nonvaloarea ocupă, prin impostură, locul valorii autentice. Coborând în fântână („în infern"), pe o imaginară verticală a lumii, feciorul primește numele Harap-Alb. Realizat semantic printr-un oximoron, numele ar fi „varianta românească a principiilor yin-yang" (V. Lovinescu) ce relevă dualitatea ființei umane, grotescul și sublimul ei: epitetul individual „alb" trimite la condiția imperială, puritatea morală și noblețea sufletească.

Finalul basmului prezintă în mod necesar moartea protagonistului, procesul inițierii luând sfârșit odată cu scoaterea de sub jurământ. Desăvârșirea spirituală se încheie cu readucerea la viață a lui Harap-Alb, de către fata Împăratului Roș și confirmarea lui ca „erou solar". În felul acesta, Creangă dă șansa Binelui de a dobândi regalitatea asupra lumii, pornind de la ideea populară că Binele triumfă).

- câte 3 puncte pentru analiza oricăror două elemente de structură, de compoziție și de limbaj semnificative pentru *basmul cult* ales **2 x 3 puncte = 6 puncte**
  - analiza fiecărui element ales, justificând relevanța acestuia pentru basmul cult – 3 puncte; abordarea schematică, fără justificarea relevanței – 1 punct

(*Viziunea artistică reiese din motivul rabelaisian al „lumii pe dos" în care urâtul proliferant devine suveran asupra frumosului. Substantivul „poveste" din titlu atrage atenția asupra unei deveniri spirituale (caracterul de Bildungsroman). Supratema basmului prezintă conflictul dintre forțe antagonice, Binele și Răul, principii eterne în dialectica lumii. Temele secundare sunt aventura, călătoria, inițierea „în trepte" a eroului. Relația incipit-final întreține pactul narativ încheiat între autor și cititor. Situația inițială nu prezintă un echilibru ca în basmele populare, ci, dimpotrivă, o lume anarhică. După V. Lovinescu, lumea căzută în haos este regenerată de două principii, Craiul și Împăratul Verde, prin urmare eroul trebuie să-și asume rolul de „renovator mundi". Stereotipia basmului propune anumite clișee compoziționale. Renunțând la așa-numita „formulă a imposibilului" specifică basmelor populare, construcția inițială („Amu cică era odată") are rolul de a introduce cititorul în ritmul epic și de a face trecerea de la realitate la universul supranatural. Caracterul improbabil al evenimentelor (adverbul „cică") proiectează acțiunea „in illo tempore" (timp imemorial). Formula finală descrie o revenire la realitate și ospățul nupțial, la care ia parte și naratorul, ca voce a enunțării: „Și a ținut veselia ani întregi, și acum mai ține încă; cine se duce acolo bea și mănâncă. Iară pe la noi, cine are bani bea și mănâncă, iară cine nu, se uită și rabdă"*).

Redactare – 12 puncte

− existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere **1 punct**

– logica înlănțuirii ideilor **1 punct**

– abilități de analiză și de argumentare **3 puncte**

• relație adecvată între idei, între idei și argumente, formulare de judecăți de valoare relevante – 3 puncte

• relație parțial adecvată între idei, între idei și argumente, formulare de judecăți parțial relevante – 2 puncte

• schematism – 1 punct

− utilizarea limbii literare (stil și vocabular potrivite temei, claritate a enunțului, varietate a lexicului, sintaxă adecvată – 2 puncte; vocabular restrâns, monoton – 1 punct) **2 puncte**

− ortografia (0–1 erori – 2 puncte; 2 erori – 1 punct; 3 sau mai multe erori – 0 puncte) **2 puncte**

− punctuația (0–1 erori – 2 puncte; 2 erori – 1 punct; 3 sau mai multe erori – 0 puncte) **2 puncte**

− așezarea în pagină, lizibilitatea **1 punct**

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 6

Subiectul I (50 de puncte)

A. (30 de puncte)

1. explicarea sensului expresiei date (de exemplu: *Expresia „cu alte cuvinte” se referă la posibilitatea de a exprima altfel aceeași noțiune, utilizând alți termeni*.) – 4 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **6 puncte**

2. prezentarea felului în care imaginea bunicilor este proiectată în eternitate (de exemplu: *Imaginea bunicilor este proiectată în eternitate prin portrete, imagini fotografice înrămate, povești de familie.*) – 4 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **6 puncte**

3. ilustrarea paralelei care se creează între părinți și bunici (de exemplu: *Chipul părinților conotează maturitatea încă tânără, misterioasă, energică, protectoare, dar și amenințătoare; în schimb, bunicii, dacă mai sunt în viață, figurează bătrânețea blândă, senină, iar cei care nu mai sunt decât în portrete, imagini fotografice înrămate, povești de familie reprezintă o moarte firească, o absență liniștită.*) – 4 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **6 puncte**

4. formularea unei definiții a memoriei, așa cum se reflectă în concepția autorului (de exemplu: *Memoria e forma personală a legendelor despre o vârstă de aur a omenirii iremediabil pierdută, despre un timp zeiesc care dobândește în imaginația retrospectivă a ființei caracteristici mitice*.) – 4 puncte: formulare nuanțată – 4 puncte; încercare de formulare – 2 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **6 puncte**

5. comentarea afirmației (de exemplu: *Afirmația scriitorului francez Marcel Proust, preluată de Matei Călinescu, face referire la tendința ființei umane de a transfigura realitatea anterioară, de a o trece prin filtrul subiectivității, spre a o păstra în forma ei idealizată. Grație memoriei afective, experiențele din trecut sunt recuperate și sedimentate în conștiința intimă*

prin decantarea și esențializarea acestora, prin înlăturarea unor sentimente de tristețe, dezamăgire, suferință.): comentare adecvată și nuanțată – 4 puncte; abordare schematică, ezitantă – 2 puncte; încercare de comentare – 1 punct **4 puncte**

– respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **2 puncte**

B. (20 de puncte)

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție (*Modul în care ne raportăm la experiența prezentului este, în multe cazuri, explicabil prin felul în care ne-am trăit și asumat propriul trecut. Sunt de părere că imaginația retrospectivă are un rol semnificativ în modelarea ființei noastre intime, dimensionând existența fiecărui individ, idee susținută și de Matei Călinescu în volumul* Un altfel de jurnal.) **1 punct**

– câte 2 puncte pentru enunțarea oricăror două argumente adecvate opiniei formulate (*În primă instanță, orice ființă proiectează în amintire acele experiențe rupte din șirul evenimentelor cotidiene, care i-au marcat într-un moment crucial devenirea, având drept consecință o gamă variată de trăiri modelatoare. În plan secund, se poate constata o tendință de idealizare a trecutului, deoarece memoria reține mai degrabă conturul emoțiilor care ne-au adus o stare de bine și pe care le retrăim, prin evocare, cu bucuria aducerii-aminte.*) **2 x 2 puncte = 4 puncte**

– câte 2 puncte pentru dezvoltarea corespunzătoare a fiecăruia dintre cele două argumente enunțate: dezvoltare clară, nuanțată – 2 puncte (*În acest fel, eul personal nu reprezintă decât o alchimie a propriilor ipostaze din trecut care răzbat în palimpsest în structura prezentului. De aceea, ne rămâne adânc întipărită în suflet și în minte perioada copilăriei, impresia difuză a acelui paradis pierdut cu etapele lui formatoare și populat de „eroii noștri civilizatori”: părinți, bunici, profesori, prieteni. În ceea ce privește experiențele trecute, este important să le înțelegem semnificația, căci vor dăinui în structura noastră intimă, eliberate de conținutul lor concret, sub forma unor impresii.*); încercare de dezvoltare, schematism – 1 punct **2 x 2 puncte = 4 puncte**

– raportarea la text în dezvoltarea oricărui argument (*În acest sens, constatăm că ducem mai departe imaginea acelor ființe dragi, pe care le înscriem în eternitate prin imagini, legende de familie, povești. Ne raportăm moral și valoric la părinți, la bunici, pe care îi evocăm tocmai pentru modul în care au contribuit la formarea a ceea ce suntem. Tendința este, desigur, așa cum remarcă și autorul jurnalului, Matei Călinescu, de a îmbrăca amintirile și chipurile trecutului într-o haină aureolată, căci imaginația retrospectivă „e expertă în arta de a elimina urâtul, plictisul, durerea, invidia, furia, cruzimea, spaimele nocturne sau diurne, violențele și lacrimile, ba chiar poate arunca o umbră poetică asupra lor”.*) – 3 puncte; raportarea la experiența personală sau culturală în dezvoltarea oricărui argument (*Din experiența mea culturală, pot aminti*

povestea de iubire evocată în romanul eliadesc Maitreyi, *în care Allan este nevoit să se îndepărteze de tânăra bengaleză, dar care va proiecta în eternitate mireasma unei inițieri trăite cu toată intensitatea ființei. Replica finală „Aș vrea să revăd ochii Maitreyiei" este revelatoare pentru impactul pe care amintirea îl are asupra prezentului, într-un moment în care experiența erosului spiritualizat părea deja consumată.*) – 1 punct **3 puncte + 1 punct = 4 puncte**

– formularea unei concluzii pertinente (*Pe cale de consecință, personalitatea noastră nu se construiește numai din simultaneizarea unor imagini din prezent, ci și din acumularea treptată a unor ipostaze și momente ale trecutului. Amintirea acestora, sedimentată și transfigurată prin trecerea timpului, ne marchează în mod evident existența și se imprimă în fizionomia sufletească a fiecăruia*.) **1 punct**

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare: utilizare adecvată – 2 puncte; utilizare parțial adecvată – 1 punct **2 puncte**

– respectarea normelor de exprimare (0–1 greșeli lexicale sau morfo-sintactice – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte) **2 puncte**

– respectarea normelor de ortografie și de punctuație (0–1 greșeli ortografice și de punctuație – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte) **1 punct**

– așezarea în pagină, lizibilitatea **1 punct**

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezentarea semnificației fragmentului, prin evidențierea a două particularități ale romantismului: (de exemplu: *Fragmentul citat aderă la estetica romantică prin specificul viziunii artistice, arie tematică și motivică, mijloace expresive de redare a semnificațiilor textuale. Tabloul descriptiv conturat la modul feeric propune evaziunea către un univers compensativ – o natură paradiziacă, de început de lume, unde „stâncile", „valea", „izvorul" lasă impresia de rai primitiv. „Insula lui Euthanasius" este un adevărat „centrum mundi" în care se produce „recosmicizarea" ființei, adică întoarcerea omului la condiția lui arhetipală, adamică. Devenit erou civilizator, „tânărul împărat al raiului" ia în stăpânire acest topos edenic pe care-l găsește nealterat în specificitatea lui: peștera „sculptată-n piatră", dalta, patul etc., neatins de vreo urmă a civilizației moderne.*) **6 puncte**

- prezentare adecvată și nuanțată, prin raportare la fragmentul dat – 6 puncte
- prezentare ezitantă, prin raportare la fragmentul dat – 3 puncte
- simpla precizare a particularităților romantismului sau tendință de generalizare – 1 punct

– utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct (0–1 greșeli ortografice – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte); punctuația – 1 punct (0–1 greșeli de punctuație – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte) **4 puncte**

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Conținut – 18 puncte

– prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al personajului ales **6 puncte**

- prezentare adecvată și nuanțată – 6 puncte
- prezentare ezitantă – 3 puncte
- prezentare schematică sau superficială – 1 punct

(Prozator ardelean din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, Ioan Slavici se înscrie în „epoca marilor clasici” și ilustrează direcția „realismul poporan”, cu un profund filon moralizator. Capodoperă a nuvelisticii lui Slavici, Moara cu noroc *a fost integrată volumului de debut* Novele din popor *(1881), ilustrând „realismul tragic” (E. Todoran). „Personaj tragic din perspectiva situației limită” (G. Liiceanu), construit pe o schemă realistă, Ghiță se impune prin complexitate, dar și prin putere de individualizare, ilustrând consecințele distrugătoare pe care le are asupra omului setea de înavuțire și pierderea cumpătării. Este un personaj tipic, ilustrând mentalitatea micii burghezii în ascensiune. Prologul fixează statutul inițial al protagonistului, cizmar nemulțumit de situația sa financiară, dornic să muncească și să asigure familiei un trai mai bun. La adăpost de tentațiile devastatoare, el locuiește în mijlocul comunității protectoare până când hotărăște să ia în arendă Moara cu noroc. Ghiță este un* pater familias*, om harnic, tăcut și așezat, vrea să își păstreze integritatea, imaginea de om cinstit în ochii celorlalți. Are grijă de Ana și de cei doi copii, se gândește la bunăstarea familiei, ignorând amenințările venite din exterior. În ciuda dorinței de a-și lăsa un timp meseria de cizmar pentru a agonisi ceva avere lucrând ca hangiu, bărbatul se va dovedi treptat un om slab, nepotrivit pentru visul de ascensiune. Ajuns la Moara cu noroc, el exemplifică psihologia intrusului, nu urmărește să se integreze acestui mediu, ci doar să țină hanul un timp, să adune bani, ca apoi să se integreze în „civilizație”, unde să deschidă un atelier.)*

– evidențierea unei trăsături a personajului ales prin două scene/secvențe comentate **6 puncte**

- menționarea oricărei trăsături a personajului ales – 2 puncte
- ilustrarea trăsăturii menționate prin două scene/secvențe comentate – 2 puncte + 2 puncte; simpla numire a unor scene/secvențe sau tendința de rezumare – 1 punct + 1 punct

(Dilema personajului, născută din arghirofilie, se conturează în secvența din capitolul III, prin raporturile de forțe stabilite între doi actanți care încearcă să-și impună „voința de putere" (Fr. Nietzsche). La prima venire a Sămădăului la Moara cu noroc, dialogul inițial are aparența unui interogatoriu condus de Lică, antagonistul cu evidentă proeminență discursivă. Hangiul își apără în această confruntare cu Lică libertatea de acțiune, dar Sămădăul îl abordează dintr-o perspectivă autoritară și nu îi mai lasă dreptul la replică, impunându-și un ego supradimensionat, dictatorial: „Eu voiesc să știu totdeauna cine umblă pe drum [..]. Cred că ne-am înțeles!". Din acest moment, Ghiță începe să simtă că se află pe o poziție inferioară în raport cu uzurpatorul său moral, fiindcă are familie și ține la imaginea sa în fața lumii. O altă secvență semnificativă este reprezentată de prima întâlnire a lui Ghiță cu Lică după procesul de la Ineu, aceasta fiind la fel de înfricoșătoare pentru cârciumar ca o „Judecată de Apoi", revelând adevărata natură mefistofelică a complicelui: „Tu nu ești om, Lică, ci diavol!". Sămădăul îi vorbește despre „dulceața păcatului", îi destăinuie cum a înfăptuit prima crimă, îl avertizează pe Ghiță că un om poate fi stăpânit numai dacă îi descoperi punctul vulnerabil, iar cel mai periculos defect este slăbiciunea pentru o singură femeie. Aluzia lui Lică este clară, sugerând că slăbiciunea cea mai mare a lui Ghiță este iubirea pentru Ana.)

− câte 3 puncte pentru analiza oricăror două elemente de structură, de compoziție și de limbaj ale nuvelei studiate, semnificative pentru construcția personajului ales

2 x 3 puncte = 6 puncte

• analiza fiecărui element ales, justificând relevanța acestuia pentru construcția personajului – 3 puncte; analiza fiecărui element ales, fără justificarea relevanței acestuia pentru construcția personajului – 2 puncte; abordarea schematică, fără justificarea relevanței – 1 punct

(Ghiță este caracterizat atât direct de către narator, cât și indirect cu ajutorul monologului interior și prin acțiunile sale. Caracterizarea directă este prezentă în realizarea portretului de către naratorul care consideră că Ghiță, din omul vesel, cinstit, harnic, bun meseriaș, soț blând și tată cumsecade „trudind pentru fericirea familiei sale", devine, odată cu apariția lui Lică Sămădău, „mai de tot ursuz", trist, posomorât, nostalgic, opusul celui dintâi. Imaginea personajului este construită și de către celelalte personaje, cum este și în cazul Anei care observă că de câtva timp bărbatul ei s-a schimbat. Relația dintre Ghiță și soția sa este încă de la început pusă sub semnul iubirii sincere, dar și al autorității masculine, într-o familie de tip patriarhal. Prin autocaracterizare, Ghiță consideră că punctul vulnerabil este familia: „Avea însă nevastă și copii și nu putea să facă ce-i plăcea". Prin caracterizare indirectă, Ghiță ilustrează un personaj „rotund" care suferă o modificare la nivelul gândirii, al comportamentului, al atitudinii față de ceilalți, transformare surprinsă de-a lungul acțiunii. Protagonistul este prezentat într-o acerbă confruntare cu tentațiile existenței, sfâșiat de forțe antagonice, având de ales între

datoria, iubirea față de familie și dorința de înavuțire. Profilul actantului este concretizat prin conflictul principal, dilema interioară a protagonistului. Personajul principal oscilează între două moduri de a ființa, puternice, dar contradictorii: tendința de a rămâne om cinstit și cea de a se îmbogăți alături de Lică. Ghiță cunoaște un proces al dezumanizării prin frământări sufletești, destinul lui ilustrând consecințele nefaste ale dorinței de îmbogățire.)

Redactare – 12 puncte

− existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere **1 punct**

– logica înlănțuirii ideilor **1 punct**

– abilități de analiză și de argumentare **3 puncte**

- relație adecvată între idei, între idei și argumente, formulare de judecăți de valoare relevante – 3 puncte
- relație parțial adecvată între idei, între idei și argumente, formulare de judecăți parțial relevante – 2 puncte
- schematism – 1 punct

− utilizarea limbii literare (stil și vocabular potrivite temei, claritate a enunțului, varietate a lexicului, sintaxă adecvată – 2 puncte; vocabular restrâns, monoton – 1 punct) **2 puncte**

− ortografia (0–1 erori – 2 puncte; 2 erori – 1 punct; 3 sau mai multe erori – 0 puncte) **2 puncte**

− punctuația (0–1 erori – 2 puncte; 2 erori – 1 punct; 3 sau mai multe erori – 0 puncte) **2 puncte**

− așezarea în pagină, lizibilitatea **1 punct**

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 12

Subiectul I (50 de puncte)

A. (30 de puncte)

1. explicarea sensului expresiei date (de exemplu: *Expresia „îmi vin în minte”, sinonimă cu „a se gândi la ceva, a-și aminti de ceva”, se referă la activarea memoriei, mai mult sau mai puțin voluntară, în cazul unor exemple legate de practica incorectă a limbii.*) – 4 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **6 puncte**
2. numirea celor două instituții care sunt responsabile cu *igienizarea* vorbirii cotidiene (de exemplu: *Cele două instituții responsabile cu „igienizarea” vorbirii cotidiene sunt școala și presa, care ar trebui să-și asume un rol mult mai activ în utilizarea corectă a limbii.*) – 4 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **6 puncte**
3. precizarea a ce înseamnă *delirul generalizat* pe care autorul îl sancționează (de exemplu: *„Delirul generalizat” pe care autorul îl sancționează constă, pe de o parte, în folosirea fără discernământ a unor sinonime de tipul „a viziona” sau „a lectura”, iar pe de altă parte introducerea construcției „ca și” pentru evitarea unor cacofonii evidente, fapt justificat, probabil, prin fenomenul lingvistic al hipercorectitudinii* etc.) – 4 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **6 puncte**
4. identificarea atitudinii autorului care se desprinde din structura dată (de exemplu: *Atitudinea autorului denotă o evidentă ironie, în ideea de a sancționa derapaje lingvistice catalogate drept „fandoseli lexicale”. Acestea generează confuzie între formă și fond, între gradul de instruire a vorbitorului și pretențiile sale în materie de utilizare a limbii* .) – 4 puncte: identificare nuanțată – 4 puncte; încercare de identificare – 2 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **6 puncte**
5. prezentarea semnificației secvenței (de exemplu: *În viziunea autorului, produsele mass-media furnizate de televiziune ar trebui supuse unui atent control științific exercitat*

prin departamente specializate în „supervizarea lingvistică”. Ar fi de dorit ca acest tip de acțiune să pornească de la inventarierea celor mai frecvente abateri și încălcări de norme ale exprimării corecte, care ar putea conduce la o minimă educație lingvistică a publicului.): prezentare adecvată și nuanțată – 4 puncte; abordare schematică, ezitantă – 2 puncte; încercare de prezentare – 1 punct **4 puncte**

– respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **2 puncte**

B. (20 de puncte)

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție (*Practica rațională și funcțională a unei limbi este diferită de la un vorbitor la altul, variind între normă și eroare, între corectitudine și greșeală. Consider că, în aceste condiții și în conformitate cu mesajul textului-suport, limba română cunoaște tot mai multe contexte în care este folosită în mod necorespunzător, prin abateri care tind să se generalizeze.*) **1 punct**

– câte 2 puncte pentru enunțarea oricăror două argumente adecvate opiniei formulate (*Este de menționat mai întâi faptul că limba este un fenomen dinamic, fundamentat pe un principiu universal-valabil: uzul care impune norma. În aceeași ordine de idei, se poate vorbi despre tendința ca o formă greșită sau resimțită ca fiind incultă să se impună în fața uneia corecte.*) **2 x 2 puncte = 4 puncte**

– câte 2 puncte pentru dezvoltarea corespunzătoare a fiecăruia dintre cele două argumente enunțate: dezvoltare clară, nuanțată – 2 puncte (*Astfel, forma corectă este asigurată de frecvența cu care un anumit cuvânt apare în vorbirea curentă, de aceea se poate înregistra o evoluție nefirească, în sens contrar normei. Suplimentar, s-ar putea adăuga că este din ce în ce mai îngrijorător fenomenul de „brevetare” a unor forme incorecte, prin simplul uz, iar DOOM² face recomandări explicite în acest sens.*); încercare de dezvoltare, schematism – 1 punct **2 x 2 puncte = 4 puncte**

– raportarea la text în dezvoltarea oricărui argument (*De exemplu, Andrei Pleșu trage un semnal de alarmă în privința unei folosiri viciate a limbii, pe care din ce în ce mai mulți vorbitori o „barbarizează” prin cuvinte și exprimări neadecvate contextului comunicării și a gradului de instruire lingvistică a vorbitorului care tinde să epateze – a se vedea, în acest sens, opțiunea pentru „parvenitismul cultural”, exemplificat prin verbe de tipul „a viziona” sau „a lectura”.*) – 3 puncte; raportarea la experiența personală sau culturală în dezvoltarea oricărui argument (*Raportat la experiența mea culturală, aș putea aminti o documentată rubrică numită „Păcatele limbii”, pe care profesoara Rodica Zafiu o avea în revista culturală „Dilema veche”. Lingvista inventaria cuvinte sau exprimări din limba română contemporană supuse abaterii. În peisajul actual al mass-mediei, utile exerciții de acest tip sunt realizate de Ruxandra Gheorghe, prin emisiunea „Corect”, care își propune să testeze vorbitorii prin inserarea voită a unor greșeli de exprimare, și Miron Radu Paraschivescu, prin „Pastila de limbă”.*) – 1 punct **3 puncte + 1 punct = 4 puncte**

– formularea unei concluzii pertinente (*În sinteza celor afirmate, limba română, expresie socială și lingvistică ca oricare altă limbă, e supusă deteriorării, printr-o folosire necorespunzătoare, în contexte diferite. Calitatea exprimării scade considerabil prin permisivitatea și dezechilibrul dintre normă și abatere, dintre corectitudine și greșeală.*) **1 punct**

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare: utilizare adecvată – 2 puncte; utilizare parțial adecvată – 1 punct **2 puncte**

– respectarea normelor de exprimare (0–1 greșeli lexicale sau morfo-sintactice – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte) **2 puncte**

– respectarea normelor de ortografie și de punctuație (0–1 greșeli ortografice și de punctuație – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte) **1 punct**

– așezarea în pagină, lizibilitatea **punct**

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezentarea semnificației fragmentului, prin evidențierea a două particularități ale simbolismului: (de exemplu: *Fragmentul citat aderă la estetica simbolistă prin specificul viziunii artistice, arie tematică și motivică, mijloace expresive de redare a semnificațiilor textuale. Prima strofă conturează o viziune crepusculară dominată de iminența morții și sentimentul năruirii idealurilor. Versurile tematizează revelația lumii în agonie, în care „toamna” și „noaptea” sunt interiorizate în baza corespondenței dintre materie și spirit. Natura citadină, complement al unor stări sufletești indefinite, devine „paradis artificial” în care tăcerile abisale sunt întrerupte numai de „răcnetul” nevrotic al unui nebun, ca expresie a dezechilibrului psihic. Marginalizarea ființei produce o rupere de contingent, rătăcirea în „provincia pustie” determinând o iluzorie redempțiune către o dimensiune a livrescului.*). **6 puncte**

- prezentare adecvată și nuanțată, prin raportare la fragmentul dat – 6 puncte
- prezentare ezitantă, prin raportare la fragmentul dat – 3 puncte
- simpla precizare a două particularități ale simbolismului sau tendință de generalizare – 1 punct

– utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct (0–1 greșeli ortografice – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte); punctuația – 1 punct (0–1 greșeli de punctuație – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte) **4 puncte**

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Conținut – 18 puncte

– prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al fiecărui personaj din romanul ales **6 puncte**

• prezentare adecvată și nuanțată – 6 puncte

• prezentare ezitantă – 3 puncte

• prezentare schematică sau superficială – 1 punct

(Liviu Rebreanu este considerat autorul „celei mai puternice creații obiective a literaturii române" – E. Lovinescu. Scriitorul asigură trecerea de la viziunea idealizantă asupra condiției țăranului la proza de observație socială, cu implicații psihologice și naturaliste. Romanul Ion *cuprinde o galerie impresionantă de personaje, reconstituind în plan ficțional, asemeni romanului balzacian, structura socială complexă a unei comunități umane. Demersul epic îl are în centru pe Ion Pop al Glanetașului, personaj eponim, cu trăsăturile arivistului care încearcă prin orice mijloace să își modifice condiția socială. Eroul paradigmatic este exponent al clasei țărănimii prin dorința de a avea pământ, dar îl individualizează modul în care îl obține. Cu un caracter dinamic, Ion apare în varii ipostaze, în toate momentele subiectului și, deși posedă o serie de calități, în goana sa după avere se dezumanizează treptat. Din punct de vedere psihologic și moral, Ion este un personaj cu o psihologie complexă, prezentată în etape semnificative. Astfel, flăcăul ambițios și orgolios al Glanetașului urmărește cu tenacitate și perseverență îndeplinirea unui plan care să îi potolească patima pentru pământ și nevoia de împlinire prin iubire.*

Personajul feminin, Ana, este o prezență zguduitoare cu o evoluție tragică, ce se mișcă de la început până la sfârșit în cercul vicios al suferinței. Orfană de mamă de la naștere, ea apare în ipostaza unei duble victime, a tatălui și a soțului. În acest sens, condiția personajului feminin e magistral sintetizată prin antifrază într-o lamentație repetată în care Ana își invocă norocul inexistent: „Norocul meu, norocul meu!". Singura ei vină este de a fi tras la naștere lozul nefericirii. Ana dezvăluie condiția de înrobire și de înjosire a femeii într-o lume în care ambiția nemăsurată de a strânge pământ duce la dezumanizarea celor doi bărbați aflați în conflict, Ion și Vasile Baciu. În plan psihologic, Ana se individualizează printr-o evoluție sinuoasă, printr-o detașare treptată de lume, atunci când devine fascinată de ideea compensatoare a morții, privită drept unică soluție.)

– evidențierea, prin două scene/secvențe comentate, a modului în care evoluează relația dintre cele două personaje **6 puncte**

• prezentarea evoluției relației dintre personaje – 2 puncte: prezentare adecvată și nuanțată – 2 puncte; încercare de prezentare sau tendință de rezumare – 1 punct

• câte 2 puncte pentru ilustrarea evoluției relației dintre cele două personaje prin câte o scenă/secvență comentată – 2 x 2 puncte = 4 puncte: ilustrare adecvată și nuanțată

prin câte o scenă/secvență comentată – 2 x 2 puncte = 4 puncte; simpla numire a unor scene/secvențe sau tendința de rezumare – 2 x 1 punct = 2 puncte

(Începutul relației dintre Ion și Ana este marcat prin scena horei din bătătura văduvei lui Maxim Oprea, o horă a destinului implacabil, neiertător, căruia nimeni nu i se poate sustrage. Acest moment evidențiază o dilemă și o primă opțiune a eroului: ezitând între Florica și Ana, Ion o va chema la joc pe cea din urmă, „o fată slabă, urâțică", dar care devine o promisiune a averii.

O altă secvență importantă este nunta lui Ion cu Ana, ce se înscrie într-o manifestare de viață tipică a lumii rurale. În planul general al acțiunii nunta simbolizează un pas important în îndeplinirea dorinței arzătoare a eroului de a obține pământul dorit. Pentru Ana însă, nunta prevestește înstrăinarea dramatică a lui Ion. În elementele de ritual se integrează personaje aflate în conflict, domnișoara de onoare fiind chiar Florica, personajul antagonist pentru Ana. Evenimentul reprezintă un adevărat triumf pentru feciorul Glanetașului, dar din acest moment începe să îl obsedeze urâțenia Anei: „O privea și se mira c-a putut el săruta și îmbrățișa pe fata aceasta uscată cu ochii pierduți în cap de plâns, cu obrajii gălbejiți, cu pete cenușii."

Evenimentele intră într-un vârtej temporal, Ana, fire slabă, incapabilă să reziste agresiunii psihologice, se sinucide prin spânzurare după ce a parcurs drumul sinuos al rușinii, al amenințărilor, al presiunii. Ea iese din scenariul tragic când, brusc, rolul ei s-a terminat. Sinuciderea Anei este o scenă zguduitoare în care fiecare detaliu este înregistrat cu încetinitorul, iar moartea nu găsește răsunet nici măcar în simțirea animalelor din grajd, impasibile, ca natura însăși.)

− câte 3 puncte pentru analiza oricăror două elemente de structură, de compoziție și de limbaj ale romanului studiat, semnificative pentru evoluția relației dintre cele două personaje **2 x 3 puncte = 6 puncte**

• analiza fiecărui element ales, justificând relevanța acestuia pentru evoluția relației dintre personaje – 3 puncte; analiza fiecărui element ales, fără justificarea relevanței acestuia pentru evoluția relației dintre personaje – 2 puncte; abordarea schematică, fără justificarea relevanței – 1 punct

(Prin procedeul realist al anticipării, romanul transmite credința în fatalitate, ideea unui destin implacabil, prin care se insinuează o viziune sumbră asupra existenței. Tragismul unei lumi care a pierdut contactul cu sacrul se conturează de la început printr-o acumulare de sugestii tanatice: „cișmeaua mortului", „satul care parcă e mort", căldura ce „picură din cer", „te sugrumă". Perspectivă teleologică, finalistă se articulează prin înregistrarea detaliilor de profunzime: nimic nu este întâmplător, toate semnele, obiectele, gesturile sau cuvintele personajelor avertizează, transformându-se într-o tiranie a semnificației. Imaginea crucii de la intrarea în sat trădează îndepărtarea oamenilor de divinitate și plasează evenimentele în orizontul unei lumi desacralizate.

Realizată într-un stil sobru, impersonal, „metodă fără strălucire artistică” – E. Lovinescu, relația dintre Ion și Ana oferă fundalul consumării destinelor tragice, locul confruntării antagonismelor – Erosul și Thanatosul – și al unor pasiuni exacerbate. Totodată, evoluția personajelor denotă erodarea valorilor etice și lipsa de umanitate a lui Ion, care va plăti cu viața încălcarea acestor legi morale. Pentru Ion, Ana rămâne un simplu personaj-obiect *prin care acesta își satisface patima posesiunii pământului.)*

Redactare – 12 puncte

− existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere **1 punct**

– logica înlănțuirii ideilor **1 punct**

– abilități de analiză și de argumentare **3 puncte**

- relație adecvată între idei, între idei și argumente, formulare de judecăți de valoare relevante – 3 puncte
- relație parțial adecvată între idei, între idei și argumente, formulare de judecăți parțial relevante – 2 puncte
- schematism – 1 punct

− utilizarea limbii literare (stil și vocabular potrivite temei, claritate a enunțului, varietate a lexicului, sintaxă adecvată – 2 puncte; vocabular restrâns, monoton – 1 punct) **2 puncte**

− ortografia (0–1 erori – 2 puncte; 2 erori – 1 punct; 3 sau mai multe erori – 0 puncte) **2 puncte**

− punctuația (0–1 erori – 2 puncte; 2 erori – 1 punct; 3 sau mai multe erori – 0 puncte) **2 puncte**

− așezarea în pagină, lizibilitatea **1 punct**

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 19

Subiectul I (50 de puncte)

A. (30 de puncte)

1. explicarea sensului expresiei date (de exemplu: *Expresia „să ia măsuri” se referă la adoptarea unui comportament prevăzător, a unei atitudini de precauție.*) – 4 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **6 puncte**

2. menționarea a două trăsături ale oamenilor din perioada numită *Belle époque* pe care Ioana Pârvulescu le apreciază (de exemplu: *Două trăsături ale oamenilor din perioada numită* Belle époque *pe care Ioana Pârvulescu le apreciază sunt altruismul și politețea acestora.*) – 4 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **6 puncte**

3. identificarea a două motive pentru care în perioada numită *Belle époque* nu s-au luat măsuri împotriva unor conflagrații de anvergura unui război mondial (de exemplu: *Două motive pentru care în perioada numită* Belle époque *nu s-au luat măsuri împotriva unor conflagrații de anvergura unui război mondial sunt o prea mare încredere în mintea omului, în conștiința binelui, o candoare care i-a împiedicat pe oameni să se teamă îndeajuns*.) – 4 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **6 puncte**

4. precizarea relației dintre *candoare* și *teamă* (de exemplu: *Oamenii din interbelic au dat dovadă de o mare candoare, de o încredere naivă în supremația binelui și în rațiune, astfel încât nu le-a mai fost teamă de iminența unor conflagrații mondiale, motiv pentru care nu și-au luat măsuri de prevenire a lor.*) – 4 puncte: precizare nuanțată – 4 puncte; încercare de precizare – 2 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **6 puncte**

5. prezentarea semnificației secvenței (de exemplu: *Secvența citată face referire la tendința de a idealiza sau de a eluda datele unei realități concrete, adesea amenințătoare. În confruntarea dintre existență și utopie pot apărea decalaje pe care suntem tentați să le ignorăm, însă aceste*

discrepanțe duc la inadaptare, la o raportare deformată la societate sau la context. Atunci când ne încredem orbește în forța binelui, în supremația rațiunii și a valorilor, putem avea surpriza ca „lumea" să fie de fapt altfel construită. Conștientizarea târzie a realității obiective creează sentimentul că ne situăm într-un univers ostil.): prezentare adecvată și nuanțată – 4 puncte; abordare schematică, ezitantă – 2 puncte; încercare de prezentare – 1 punct **4 puncte**

– respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **2 puncte**

B. (20 de puncte)

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție (*În încercarea de a-și extinde universul de existență și de cultură, ființa se caracterizează printr-o nevoie manifestă de a se raporta la un sistem axiologic, fie el de natură morală, artistică, afectivă sau gnoseologică. Sunt de părere că, date fiind aceste condiții și în conformitate cu textul-suport, dorința de a ajunge la specificul unei epoci se poate justifica și prin necesitatea unor repere valorice, căci fiecare perioadă stă mărturie pentru afirmarea unor personalități, atitudini, idei sau principii.*) **1 punct**

– câte 2 puncte pentru enunțarea oricăror două argumente adecvate opiniei formulate (*În primă instanță, nevoia de a cunoaște o epocă mai mult sau mai puțin îndepărtată evidențiază libertatea și curiozitatea față de profilul moral, afectiv și intelectual al oamenilor de atunci, profil ce poate dobândi valoare de exemplaritate. În plan secund, incursiunea livrescă în epoci revolute este o formă de a accede la tiparele de cultură și de civilizație care stau la baza lumii actuale.*) **2 x 2 puncte = 4 puncte**

– câte 2 puncte pentru dezvoltarea corespunzătoare a fiecăruia dintre cele două argumente enunțate: dezvoltare clară, nuanțată – 2 puncte (*Astfel, este interesant să descoperim modul în care cei din trecut se raportau la legăturile interumane, să înțelegem valorile după care se ghidau, felul de a concepe relația dintre știință și viața practică, dintre aspirație și realitate. De aceea, configurația societății de azi, cu toate elementele de spiritualitate, dar și cu progresele materiale, nu se poate justifica în afara unui traseu firesc, de construire treptată a confortului din universul contemporan.*); încercare de dezvoltare, schematism – 1 punct **2 x 2 puncte = 4 puncte**

– raportarea la text în dezvoltarea oricărui argument (*În acest sens, Ioana Pârvulescu, autoarea intervievată de Florian Saiu, mărturisește că a fost atrasă de „beneficiile sufletești" ale oamenilor din interbelic, care ar putea deveni embleme de altruism și politețe pentru omul contemporan.*) – 3 puncte; raportarea la experiența personală sau culturală în dezvoltarea oricărui argument (*Raportat la experiența mea culturală, pot aminti efervescența Renașterii, perioadă de înflorire fără precedent a tuturor formelor artistice. A cunoaște specificul Renașterii înseamnă a intra în atmosfera unei epoci*

care a redefinit prototipul umanității, reperele arhitecturii, ale picturii, ale sculpturii etc. pe care le putem interpreta în contextul actual, vizitând, de pildă, o catedrală ca Notre-Dame de Paris, un muzeu ca El Prado din Madrid sau admirând opere de artă ale patrimoniului universal, cum sunt frescele lui Michelangelo din Capela Sixtină.) – 1 punct **3 puncte + 1 punct = 4 puncte**

– formularea unei concluzii pertinente (*Pe cale de consecință, dorința de a cunoaște o epocă se justifică, în mare măsură, prin necesitatea unor repere valorice, fără de care înțelegerea altor fenomene este lacunară, iar spiritul uman prejudiciat.*) **1 punct**

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare: utilizare adecvată – 2 puncte; utilizare parțial adecvată – 1 punct **2 puncte**

– respectarea normelor de exprimare (0–1 greșeli lexicale sau morfo-sintactice – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte) **2 puncte**

– respectarea normelor de ortografie și de punctuație (0–1 greșeli ortografice și de punctuație – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte) **1 punct**

– așezarea în pagină, lizibilitatea **1 punct**

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezentarea semnificației fragmentului, prin evidențierea a două particularități ale modernismului: (de exemplu: *Fragmentul citat aderă la estetica modernistă prin specificul viziunii artistice, arie tematică și motivică, mijloace expresive de redare a semnificațiilor textuale, inovații prozodice. Prima strofă conturează un pastel spiritualizat, proiectat pe fundalul unui timp crepuscular, înscris în seria „categoriilor negative” (H. Friedrich), ca particularitate a liricii moderne. În imagini sinestezice, „toamna” și „frunzele” „sângerau în gol tăcutul bocet viu”, alcătuind un tablou care apare ca o extensie a stărilor interioare inefabile. Meditația estetică și existențială cumulează, în strofele următoare, valențele unei arte poetice pe tema condiției creatorului, a cărui menire este să refacă prin logos experiențe originare – iubirea – și să scoată din uitare rădăcinile îndepărtate ale mitului: „cântaseși învățăturile iubirii”, „povesteai barbarilor de zei frumoși”. Inovațiile prozodice (ingambamentul, metrica variabilă, scrierea cu literă mică la început de vers) răspund unui ritm interior, unei muzicalități subiective care nu ține seama de constrângeri formale exterioare.)* **6 puncte**

- prezentare adecvată și nuanțată, prin raportare la fragmentul dat – 6 puncte
- prezentare ezitantă, prin raportare la fragmentul dat – 3 puncte
- simpla precizare a două particularități ale modernismului sau tendință de generalizare – 1 punct

– utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct (0–1 greșeli ortografice – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte); punctuația – 1 punct (0–1 greșeli de punctuație – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte) **4 puncte**

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Conținut – 18 puncte

– evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea *textului narativ* într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică: precizarea curentului cultural/literar, a orientării tematice – 2 puncte; numirea a două trăsături ale curentului cultural/literar sau ale orientării tematice precizate: 2 x 1 punct = 2 puncte; evidențierea celor două trăsături, prin valorificarea textului: 2 x 1 punct = 2 puncte **6 puncte**

(Creator al unei opere monumentale, bazată pe filosofia integrării omului în univers, Mihail Sadoveanu (1880–1961) ilustrează orientarea tradiționalistă a literaturii din perioada interbelică, prin interesul acordat civilizațiilor arhaice, mentalităților străvechi sau modelelor arhetipale. Apărut în 1930, Baltagul *aderă la formula realismului etnografic, cu valențe mitico-simbolice, exemplificând vârsta „dorică" a romanului printr-o narațiune clasică ce surprinde ambiguizarea a două planuri: realist și mitico-simbolic.*

Monografia ținuturilor moldovenești de la munte prilejuiește aventura de demascare și de pedepsire a celor care l-au ucis pe Nechifor Lipan. Misiunea justițiară a Vitoriei se îmbină cu alte teme predilecte ale prozei sadoveniene: „riturile de trecere", viața pastorală, comuniunea om-natură, complementaritatea tradiție/inovație, conflictul dintre generații. Tehnica detaliului semnificativ exprimă analogia cu nivelul de profunzime a semnificațiilor textuale. Acțiunea vindicativă și răscumpărătoare este prezentată din perspectiva obiectivă a naratorului heterodiegetic care relatează la persoana a III-a. Pornind de la vechi balade populare, autorul revalorizează eposul folcloric, împletind o narațiune în spirit justițiar cu elemente monografice și antropologice. În centrul operei se află un personaj feminin singular prin statornicia sentimentelor, respectul față de tradiție și spiritul dreptății.)

– comentarea a două secvențe relevante pentru tema *textului narativ* studiat:
  • precizarea temei – 2 puncte;
  • comentarea oricăror două secvențe relevante pentru tema *textului narativ* – 2 x 2 puncte = 4 puncte: comentarea clară și nuanțată a două secvențe relevante 2 x 2 puncte = 4 puncte; încercare de comentare, tendință de rezumare – 2 x 1 punct = 2 puncte **6 puncte**

(În acord cu viziunea mitică, incipitul romanului reiterează o legendă sociogonică, o povestire alegorică despre rostuirea neamurilor, spusă de Nechifor Lipan „pe la nunți și cumătrii", având sensul rostirii ritualice, de întemeiere a lumii prin cuvânt. Vocea bărbatului răzbate, ca un ecou stins, doar în conștiința intimă a Vitoriei. Sensul acestei istorisiri – viața muntenilor nu este deloc ușoară – conotează încercările continue ale vieții. Pentru a face față greutăților, Dumnezeu nu le poate da oamenilor de la munte „decât o inimă ușoară". Logosul poveștii, auzită de la „un baci bătrân, care fusese jidov în tinerețe" concentrează sensul înțelepciunii ancestrale, descoperirea luminii spirituale, iar alegoria anticipează destinul tragic al lui Nechifor.

Secvența coborârii în râpa de sub Crucea Talienilor, semnificativă pentru devenirea spirituală a flăcăului, erou de „bildungsroman", concretizează viziunea mitică. Inițierea tânărului în „treptele lumii" (Al. Paleologu) se săvârșește sub îndrumarea unei femei, mama sa, contrar practicilor ancestrale unde mentorul este un factor masculin. Vitoria preia rolul lui Isis, zeița din mitul egiptean, care îl inițiază pe Horus în științe oculte precum cosmologia, migrația sufletului, arta sacră, medicină. Lăsându-l pe Gheorghiță singur într-o prăpastie pustie să vegheze rămășițele tatălui său, Vitoria îl pregătește pe tânăr pentru inițierea virilă – moartea ființei profane anterioare și coborârea ad inferos*, pe verticala lumii, asemenea lui Enea, eroul* Eneidei*, care descinde în moarte pentru a cere sfaturi de la umbra tatălui său, Anchise.)*

− câte 3 puncte pentru analiza oricăror două elemente de structură, de compoziție și de limbaj semnificative pentru *textul narativ* ales **2 x 3 puncte = 6 puncte**
  • analiza fiecărui element ales, justificând relevanța acestuia pentru textul ales – 3 puncte; abordarea schematică, fără justificarea relevanței – 1 punct

(Viziunea arhetipală, mitică este dublată de o perspectivă realistă, ilustrând monografia satului moldovenesc de la munte cu elementele ei specifice: mentalitate, familie, educație, tradiții, obiceiuri. Mesajul etic este conturat de misiunea Vitoriei care nu este doar o vendetă personală, ci presupune restabilirea echilibrului, prin actul său justițiar. Învestite cu „solemnitatea tragică a unui ritual" (Ov. S. Crohmălniceanu), întâmplările transmit un accentuat sens antropologic. De asemenea, aventura personajelor este prezentată din perspectiva obiectivă a naratorului heterodiegetic, prin relatare la persoana a III-a. Omnisciența este trădată în episodul demascării vinovaților, când rolul enunțării îi revine Vitoriei.

Relațiile spațio-temporale determinabile configurează o geografie literară și susțin cele două planuri, mitic și realist, ale romanului. Cea mai mare parte a acțiunii se desfășoară în satul Măgura Tarcăului, topos matricial al existenței milenare. În afara acestui spațiu-matrice al spiritualității vechi există o lume necunoscută. Prin toponime se conturează itinerarul lui Nechifor Lipan. Încadrarea temporală este însă vagă, conferind narațiunii tonalitatea mitului. Indicii de timp se înscriu mai degrabă în ritmurile sempiterne ale calendarului

bisericesc și ale naturii: „Sfântul Andrei”, „Postul Crăciunului”, „Boboteaza”, zilele de miercuri și vineri.)

Redactare – 12 puncte

− existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere **1 punct**

– logica înlănțuirii ideilor **1 punct**

– abilități de analiză și de argumentare **3 puncte**

- relație adecvată între idei, între idei și argumente, formulare de judecăți de valoare relevante – 3 puncte
- relație parțial adecvată între idei, între idei și argumente, formulare de judecăți parțial relevante – 2 puncte
- schematism – 1 punct

− utilizarea limbii literare (stil și vocabular potrivite temei, claritate a enunțului, varietate a lexicului, sintaxă adecvată – 2 puncte; vocabular restrâns, monoton – 1 punct) **2 puncte**

− ortografia (0–1 erori – 2 puncte; 2 erori – 1 punct; 3 sau mai multe erori – 0 puncte) **2 puncte**

− punctuația (0–1 erori – 2 puncte; 2 erori – 1 punct; 3 sau mai multe erori – 0 puncte) **2 puncte**

− așezarea în pagină, lizibilitatea **1 punct**

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 33

Subiectul I (50 de puncte)

A. (30 de puncte)

1. stabilirea sensului expresiei date (de exemplu: *Expresia „mi-am pus în gând”, sinonimă cu „mi-am propus”, se referă la dorința semnatarului scrisorii, la țelul pe care și l-a fixat, acela de a continua studiul despre viața romană la Dunărea de Jos.*) – 4 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **6 puncte**

2. indicarea unui motiv care îngreunează cercetările unui român în domeniul istoriei antice (de exemplu: *Ceea ce îngreunează cercetările unui român în domeniul istoriei antice este absența mijloacelor bibliografice.*) – 4 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **6 puncte**

3. numirea atitudinii emițătorului care se desprinde din secvența dată (de exemplu: *Din secvența citată se desprinde o atitudine de mâhnire, chiar de deznădejde și dezamăgire a emitentului scrisorii.*) – 4 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **6 puncte**

4. precizarea rezultatului cererii înaintate de emitentul scrisorii (de exemplu: *Cererea înaintată de emitentul scrisorii a fost refuzată, nefiind posibil ca bursa să se prelungească pentru mai mult de un an.*) – 4 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **6 puncte**

5. precizarea semnificației secvenței date (de exemplu: *Secvența citată surprinde, în opinia autorului scrisorii, o prejudecată potrivit căreia un cercetător român nu are un cuvânt important de spus în ceea ce privește istoria antică. Ideea este contrazisă, nu fără mândrie, de Vasile Pârvan care apreciază activitatea istoricilor români, recunoscându-le meritul de a studia acest domeniu în detaliu, de a se raporta cu succes la trecutul Răsăritului traco-iliric și al Apusului deopotrivă.*): precizarea adecvată și nuanțată – 4 puncte; abordare schematică, ezitantă – 2 puncte; încercare de precizare – 1 punct **4 puncte**

   – respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **2 puncte**

B. (20 de puncte)

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție *(Ca tot ce cade sub incidența timpului, trecutul se încarcă de mister, alunecă în negura evenimentelor încurcate, iar punerea lui în lumina adevărului se dovedește a fi, de multe ori, o utopie. Consider că, date fiind aceste condiții și în conformitate cu textul-suport, studiul istoriei întâmpină numeroase dificultăți, deoarece dovezile sunt adesea insuficiente, lacunare și neconcludente, faptele sunt interpretabile, iar golurile de cunoaștere pot genera controverse insurmontabile.)* **1 punct**

– câte 2 puncte pentru enunțarea oricăror două argumente adecvate opiniei formulate (*În primă instanță, istoria se studiază mai degrabă prin documente auxiliare, prin materiale secundare care necesită o interpretare și o reconsiderare. În plan secund, ceea ce numim în mod mai mult sau mai puțin convențional „istorie" este o ipoteză cât mai coerentă a ceea ce s-a întâmplat.*) **2 x 2 puncte = 4 puncte**

– câte 2 puncte pentru dezvoltarea corespunzătoare a fiecăruia dintre cele două argumente enunțate: dezvoltare clară, nuanțată – 2 puncte (*În acest fel, munca unui cercetător este, în bună măsură, condiționată de resursele livrești de care dispune, de studiile anterioare sau de alte izvoare și mărturii ale trecutului, fie că este vorba despre documente oficiale sau despre tradiția folclorică. După cum afirmă Napoleon, istoria este versiune a faptelor trecute cu care oamenii au decis să fie de acord.*); încercare de dezvoltare, schematism – 1 punct **2 x 2 puncte = 4 puncte**

– raportarea la text în dezvoltarea oricărui argument (*În acest sens, după cum observă și autorul textului dat, un istoric se poate confrunta cu lipsa de mijloace bibliografice, mai ales când interesul lui este centrat pe cunoașterea trecutului unei țări ce nu a făcut obiectul de studiu al altor cercetări mai ample. Acolo unde nu există o continuitate a cercetărilor, o activitate sistematică de redescoperire a unor vremuri îndepărtate, un istoric trebuie să întreprindă o muncă de pionierat și să inaugureze cercetări anevoioase.*) – 3 puncte; raportarea la experiența personală sau culturală în dezvoltarea oricărui argument *(Cât privește experiența mea culturală, aș menționa numeroasele teorii referitoare la locul de formare a limbii și a poporului român. Mari cercetători, istorici și lingviști deopotrivă, au formulat mai multe ipoteze, susținute cu argumente, pentru a circumscrie etnogeneza românilor (la nord și/sau la sud de Dunăre) și procesul de constituire a limbii noastre: loc, moment, influențe majore etc. În absența unor dovezi mai concludente, rămân unele incertitudini, ce arată că studiul istoriei este o provocare chiar și pentru omul contemporan.)* – 1 punct **3 puncte + 1 punct = 4 puncte**

– formularea unei concluzii pertinente (*În sinteza celor afirmate mai sus, se poate considera că studiul istoriei întâmpină dificultăți de natură obiectivă, precum absența izvoarelor, a resurselor bibliografice, dar și de ordin subiectiv, derivate din modul părtinitor, arbitrar în care sunt interpretate faptele din trecut.*) **1 punct**

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare: utilizare adecvată – 2 puncte; utilizare parțial adecvată – 1 punct **2 puncte**

– respectarea normelor de exprimare (0–1 greșeli lexicale sau morfo-sintactice – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte) **2 puncte**

– respectarea normelor de ortografie și de punctuație (0–1 greșeli ortografice și de punctuație – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte) **1 punct**

– așezarea în pagină, lizibilitatea **1 punct**

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezentarea semnificației fragmentului dat, prin evidențierea a două particularități ale descrierii artistice (de exemplu: *Fragmentul citat activează componenta expresivă a limbajului în cadrul unei descrieri artistice, fiind centrat asupra unui arhilexem (marea), a cărui prezență semnalează motivele și aria semantică dezvoltate în text. Descrierea de tip tablou este lexicalizată și gramaticalizată prin câteva aspecte definitorii. Se remarcă, în acest sens, recurența grupului nominal, un substantiv însoțit de un adjectiv, cel mai adesea cu valoarea stilistică a epitetului: „slabă lumină", „învinețeală cruntă", „nori groși". Cu o utilizare preponderentă la imperfect, verbul conferă senzația de atemporalitate, de prelungire indefinită a unor trăiri agonizante, transferate parcă peisajului marin învolburat, care devine o extensie a dimensiunii umane. Figurile de stil transfigurează artistic realitatea. Metafora* in praesentia *„marea [...] era un hău" conotează imaginea unei naturi agitate asemenea unui spectacol apocaliptic. Apropierea dintre teluric/acvatic și celest schițează o perspectivă a cerului care coboară amenințător, căci în zarea îngreunată de „aburi plutitori" nu se întrevede nicio speranță.*) **6 puncte**

- prezentare adecvată și nuanțată, prin raportare la fragmentul dat – 6 puncte
- prezentare ezitantă, prin raportare la fragmentul dat – 3 puncte
- simpla precizare a două particularități ale descrierii artistice sau tendință de generalizare – 1 punct

– utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct (0–1 greșeli ortografice – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte); punctuația – 1 punct (0–1 greșeli de punctuație – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte) **4 puncte**

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Conținut – 18 puncte

– evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea *textului poetic* într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică: precizarea curentului cultural/literar, a orientării tematice – 2 puncte; numirea a două trăsături ale curentului cultural/literar sau ale orientării tematice precizate: 2 x 1 punct = 2 puncte; evidențierea celor două trăsături, prin valorificarea textului: 2 x 1 punct = 2 puncte **6 puncte**

(Considerat ultimul mare poet romantic european, Mihai Eminescu anunță sensibilitatea acosmică a secolului XX. Eminescu asigură trecerea de la romantismul minor specific epocii pașoptiste la temele, motivele și simbolurile „romantismului înalt" (V. Nemoianu), de tip vizionar, al visului și al mitului. Piesă a triadei gnomice, alături de „Glossă" și „Odă [în metru antic]", „Luceafărul" a fost publicat inițial în Almanahul Societății Literare Social–Academice „România Jună" (Viena, 1883) și reprodus ulterior în „Convorbiri literare" în luna august. În decembrie același an este reluat în singurul volum antum, Poesii*, apărut sub îngrijirea lui T. Maiorescu. „Poem al contrariilor reunite sub semnul universalității" (T. Vianu), trebuie interpretat ca <u>sinteză a marilor mituri lirice</u> ce nasc un ultim acord: problematica geniului, iubirea, visul, cosmogonia, Creatorul, sentimentul „recosmicizării" ființei. În substanța epico-lirică și dramatică, topită într-o retortă a genurilor și a speciilor, interferează meditația filosofică, alegoria și simbolul, egloga, pastelul cosmic și teluric, elegia existențială și parabola. Arhitectura poemului, fundamentată pe o <u>antiteză structurală</u> tipic romantică, presupune comunicarea planului uman-terestru cu cel universal-cosmic.)*

– comentarea a două imagini/idei poetice relevante pentru tema *textului poetic* ales:

- precizarea temei – 2 puncte;
- comentarea oricăror două imagini/idei poetice relevante pentru tema *textului poetic* ales – 2 x 2 puncte = 4 puncte (comentarea clară și nuanțată a două imagini/idei poetice 2 x 2 puncte = 4 puncte; încercare de comentare – 2 x 1 punct = 2 puncte)

6 puncte

(<u>Drama faustiană a omului superior</u> care nu se poate desăvârși decât prin iubire și moarte, retrăgându-se într-o sferă a contemplației extatice, devine <u>supratemă lirică</u>. <u>Cele patru tablouri</u> se organizează ca scenariu inițiatic: revelația onirică a fetei de împărat, invocarea astrului, cele două metamorfoze, zborul cosmic, dialogul cu Părintele creator și asumarea lucidă a eternității.

<u>Tabloul I</u> suprapune planurile universal-cosmic și uman-terestru în care se produce alunecarea din starea de veghe „în apele lustrale ale visului" (D. Flămând). Luceafărul devine obiectul contemplației nocturne a fetei de împărat, bântuită de fascinații astrale. <u>Experiența erotică</u> repetabilă se actualizează până ce „dorința-i gata", aptă de a transfigura reveria cosmică în comunicare hipnotică. Invocarea „luceafărului blând" prin tentația realului, de a „coborî

în jos", exprimă „aspirația dinspre pământesc înspre divin și dinspre divin înspre pământesc" (R. del Conte). Forța magică, incantatorie a cuvântului determină întrupările stihiale care corespund primelor două probe inițiatice din basm. Luând o primă înfățișare „neptunică", din cer și din mare, astrul apare în ipostază angelică, identificându-se prin portretul voievodal („Părea un tânăr voievod/ Cu păr de aur moale"). O a doua întrupare „plutonică", din soare și noapte, relevă ipostaza demonică, prin portretul marmoreean („Pe negre vițele-i de păr/Coroana-i arde pare").

Tabloul IV dezvoltă de asemenea ambele planuri, universal-cosmic și uman-terestru, în care astrul este restituit condiției sale imuabile. În contrapunct liric, pastelul terestru surprinde imaginea feerică a răsăritului de lună „tremurând din apă", asimilabilă unei „geneze repetate" (I. Em. Petrescu). În spațiul securizant al unei naturi paradiziace are loc „recosmicizarea" ființei, întreaga umanitate fiind redusă la perechea arhetipală a celor „doi tineri singuri". „Îmbătată de amor" și de parfumul „șirului de mândri tei", copaci ai narcozei, fata e cuprinsă de o ultimă nostalgie a absolutului pe care îl invocă. Retras în „tristețea lui cosmică" (P. Creția), Luceafărul nu se mai lasă sedus de chemarea-descântec de altădată, deoarece „însăși propensia lui spre cădere este abolită" (Z. Dumitrescu–Bușulenga). Originea adamică a omului teluric, substituită prin metafora „chipului de lut", trimite la ideea destinului implacabil pus sub semnul stelei călăuzitoare a „norocului" (motivul fortuna labilis*). Această ultimă aserțiune concentrează „toată durerea dintre cer și pământ" (P. Creția), dintre etern și efemer, dintre absolut și relativ.)*

− câte 3 puncte pentru analiza oricăror două elemente de structură, de compoziție și de limbaj semnificative pentru *textul poetic* ales **2 x 3 puncte = 6 puncte**

• analiza fiecărui element ales, justificând relevanța acestuia pentru textul poetic – 3 puncte; abordarea schematică, fără justificarea relevanței – 1 punct

(Dimensiunea alegorică reiese din glosele înscrise pe marginea manuscrisului: „Mi s-a părut că soarta luceafărului din poveste seamănă mult cu soarta geniului pe pământ și i-am dat acest înțeles". În interpretarea lui T. Vianu, care distinge aici o „lirică a măștilor", personajele–simbol sunt dedublări ale poetului însuși, care s-ar fi imaginat pe sine în patru ipostaze disjuncte: geniul care tânjește după umanitate (Luceafărul–Hyperion), omul teluric ce aspiră către un ideal intangibil (Cătălina), bărbatul îndrăgostit care dorește împlinirea erotică prin ideea de cuplu (Cătălin) și Creatorul care instituie legea Universului. Limbajul figurativ exploatează sensuri, construcții metaforice („norocul", „gând purtat de dor") și plasticizarea imaginii („a chaosului văi", „ceru-ncepe a roti"), efect stilistic al „scuturării podoabelor" retorice (T. Vianu) specific ultimei faze de creație.)

Redactare – 12 puncte

− existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere **1 punct**

– logica înlănțuirii ideilor **1 punct**

– abilități de analiză și de argumentare **3 puncte**

- relație adecvată între idei, între idei și argumente, formulare de judecăți de valoare relevante – 3 puncte
- relație parțial adecvată între idei, între idei și argumente, formulare de judecăți parțial relevante – 2 puncte
- schematism – 1 punct

− utilizarea limbii literare (stil și vocabular potrivite temei, claritate a enunțului, varietate a lexicului, sintaxă adecvată – 2 puncte; vocabular restrâns, monoton – 1 punct) **2 puncte**

− ortografia (0–1 erori – 2 puncte; 2 erori – 1 punct; 3 sau mai multe erori – 0 puncte) **2 puncte**

− punctuația (0–1 erori – 2 puncte; 2 erori – 1 punct; 3 sau mai multe erori – 0 puncte) **2 puncte**

− așezarea în pagină, lizibilitatea **1 punct**

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 37

Subiectul I (50 de puncte)

A. (30 de puncte)

1. explicarea sensului expresiei date (de exemplu: *Expresia „să tragi o concluzie”, sinonimă cu „a conchide”, se referă la rezumarea ideilor, a părerilor cu privire la un anumit aspect, la sintetizarea unor observații.*) – 4 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **6 puncte**

2. motivarea impresiei de contrast, provocată de urâtul și de frumosul citadin (de exemplu: *Atmosfera din New York creează impresia de contrast provocată de urâtul și de frumosul citadin. Pe de o parte, se remarcă îmbâcseala și murdăria unor zone, canale din care ies aburi deși, ca din iad, metroul infernal, animația nocturnă a unor tineri săraci, a fugarilor. Pe de altă parte, orașul e impecabil în ilustrate, are cartiere cu vile superbe, iar apartamentul locuit de autoare i se pare „grozav”.*) – 4 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **6 puncte**

3. precizarea elementelor care oferă imaginea a ceea ce este considerat *Lipscaniul New Yorkului* (de exemplu: *Imaginea a ceea ce este considerat un Lipscani al New Yorkului se definește prin mizeria cu lustru, mirosul de contrabandă, ieftinătatea dubioasă a cartierului.*) – 4 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **6 puncte**

4. descrierea stării de spirit a autoarei, pornind de la afirmația dată (de exemplu: *Autoarea resimte o stare de suprasaturație, fiind copleșită de amestecul de urât și de frumos citadin, de noutatea unui oraș străin pe care trebuie să îl descopere la tot pasul și în care a fost nevoită să se adapteze într-un timp scurt. Această senzație este întărită nu numai de acumularea prea multor imagini și impresii, ci și de perspectiva plecării, de dorul de acasă.*) – 4 puncte: descriere nuanțată – 4 puncte; încercare de descriere – 2 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **6 puncte**

5. comentarea semnificației secvenței (de exemplu: *Secvența citată surprinde starea psihică a autoarei, nevoită să locuiască temporar într-un oraș străin, departe de familie, de casă.*

Răzbate, din această afirmație, o evidentă atitudine de inadaptare a ființei care, dezrădăcinată, trăiește în metropola americană cu psihologia intrusului. Dorul de spațiul său de origine nu numai că anihilează orice bucurie a experiențelor noi, dar produce o suferință paroxistică, apropiată de distrugere și de nebunie.): comentare adecvată și nuanțată – 4 puncte; abordare schematică, ezitantă – 2 puncte; încercare de comentare – 1 punct **4 puncte**

– respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **2 puncte**

B. (20 de puncte)

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție (*Șederea temporară într-un oraș străin se face, de cele mai multe ori, din perspectiva unui plan bine stabilit. Consider că, date fiind aceste condiții și în conformitate cu textul-suport, este greu să înțelegi specificul unui oraș într-un interval de timp limitat, pentru că oamenii și mediile cu care interacționezi sunt de o anumită factură, mai mult sau mai puțin predictibilă.*) **1 punct**

– câte 2 puncte pentru enunțarea oricăror două argumente adecvate opiniei formulate (*În primă instanță, petrecem un anumit timp într-un oraș străin în care ajungem pentru a studia, pentru a exercita o anumită funcție sau a îndeplini o misiune, pentru a ne distra ori în scop turistic. În plan secund, este dificil să ajungi la esența unei culturi pe „verticală”, ca fenomen diacronic, și pe „orizontală”, printr-o manifestare sincronică.*) **2 x 2 puncte = 4 puncte**

– câte 2 puncte pentru dezvoltarea corespunzătoare a fiecăruia dintre cele două argumente enunțate: dezvoltare clară, nuanțată – 2 puncte (*Date fiind aceste circumstanțe, tendința este aceea de a condensa cât mai multe activități într-un interval temporal relativ scurt. Există însă riscul de a fi copleșit de multitudinea de imagini, impresii, întâlniri, astfel încât se creează sentimentul de suprasaturație și senzația de superficialitate cauzate de înmagazinarea informațiilor. În ceea ce privește aspectele pe care încercăm să le cuprindem și să le înțelegem, nu vom putea niciodată să pătrundem în profunzimea elementelor de educație, de mentalitate, de tradiție, de religie, elemente care rămân pentru un străin la nivelul de curiozitate, atracție, spectacol.*); încercare de dezvoltare, schematism – 1 punct **2 x 2 puncte = 4 puncte**

– raportarea la text în dezvoltarea oricărui argument (*În acest sens, se observă că imaginile contrastante ne pot deruta, ne dau impresia că nu ne putem găsi repere decât prin raportare la locurile natale sau cu care suntem foarte familiari. În plus, după cum observă și autoarea textului dat, o metropolă precum New Yorkul e impecabil în ilustrate, dar își dezvăluie urâtul citadin la o privire mai atentă. Descoperirea lui se poate dovedi obositoare sau cel puțin monotonă, senzație „care vine din prea mult și din prea repede”.*) – 3 puncte; raportarea la experiența personală sau culturală în

dezvoltarea oricărui argument (*Raportat la experiența mea culturală, pot aminti cazul personajului eliadesc Allan, protagonist al romanului* Maitreyi*, care se confruntă cu alteritatea spiritualității indice de care este fascinat atâta vreme cât se află sub puterea erosului. Cu toate acestea, la finalul ascezei în Himalaya, Allan se întreabă dacă nu cumva toată experiența nu a fost decât o plăsmuire a dragostei lui, iar esența Indiei i-a rămas cumva străină.*) – 1 punct **3 puncte + 1 punct = 4 puncte**

– formularea unei concluzii pertinente (*În sinteza celor afirmate mai sus, șederea temporară într-un oraș străin nu oferă toate condițiile pentru a cunoaște specificitatea locului, deoarece de cele mai multe ori suntem tentați să atingem anumite obiective prestabilite, iar încercarea de a cunoaște mai mult produce senzația neplăcută de superficialitate sau chiar de oboseală.*) **1 punct**

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare: utilizare adecvată – 2 puncte; utilizare parțial adecvată – 1 punct **2 puncte**

– respectarea normelor de exprimare (0–1 greșeli lexicale sau morfo-sintactice – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte) **2 puncte**

– respectarea normelor de ortografie și de punctuație (0–1 greșeli ortografice și de punctuație – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte) **1 punct**

– așezarea în pagină, lizibilitatea **1 punct**

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezentarea semnificației fragmentului dat, prin evidențierea a două particularități ale prozei de analiză psihologică (de exemplu: *Fragmentul citat surprinde, într-o manieră de mare autenticitate, ezitările, incertitudinile unui spirit de un insurmontabil hamletism, prins în cercul halucinant al interogațiilor fără răspuns: „Și dacă totuși... Ce nu este posibil?...” Egoul masculin, lucid și analitic, este tentat să teoretizeze și să problematizeze, optând pentru starea de virtualitate, de adâncire în meditație. Profilul intelectualului reflexiv se completează prin preocupările sale livrești, atunci când compară imaginea idealizată a femeii iubite cu Titania, simbol al eternului feminin îndată respins pentru că apare drept „ofensator”. Renunțând la omnisciența instanței tradiționale, naratorul-personaj se plasează autodiegetic în centrul propriei enunțări, ce presupune focalizarea internă, uzul persoanei I și aspectul de jurnal, de confesiune nealterată. Interesul auctorial este centrat pe ilustrarea stărilor de conștiință, pe tensiunile sufletești, pe dinamica interioară a personajului.*) **6 puncte**

- prezentare adecvată și nuanțată, prin raportare la fragmentul dat – 6 puncte
- prezentare ezitantă, prin raportare la fragmentul dat – 3 puncte

• simpla precizare a două particularități ale prozei de analiză psihologică sau tendință de generalizare – 1 punct

– utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct (0–1 greșeli ortografice – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte); punctuația – 1 punct (0–1 greșeli de punctuație – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte) **4 puncte**

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Conținut – 18 puncte

– evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea *textului poetic* într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică: precizarea curentului cultural/literar, a orientării tematice – 2 puncte; numirea a două trăsături ale curentului cultural/literar sau ale orientării tematice precizate: 2 x 1 punct = 2 puncte; evidențierea celor două trăsături, prin valorificarea textului: 2 x 1 punct = 2 puncte **6 puncte**

(În 1899 își făcea debutul în revista „Literatorul”, condusă de Al. Macedonski, George Bacovia, poet care se va sincroniza consecvent cu modalitățile lirice universale. Meritul acestuia este de a fi scos poezia română de sub influența epigonismului eminescian, producând „ruptura de utopia romantică” (V. Fanache). „Plumb” deschide volumul omonim din 1916, aderând la estetica simbolistă prin recurența simbolurilor, tehnica sugestiei, „metafizica culorilor”, corespondența materie-spirit, muzicalitatea dizarmonică. Bacovia depășește însă cadrul simbolismului, recuperând influențe din expresionismul german, prin conștiința scindată a eului și poetica țipătului interior, sugestiv redată în arta picturală de către E. Munch – Țipătul*.)*

– comentarea a două imagini/idei poetice relevante pentru tema *textului poetic* ales:

• precizarea temei – 2 puncte;

• comentarea oricăror două imagini/idei poetice relevante pentru tema *textului poetic* ales – 2 x 2 puncte = 4 puncte (comentarea clară și nuanțată a două imagini/idei poetice 2 x 2 puncte = 4 puncte; încercare de comentare – 2 x 1 punct = 2 puncte) **6 puncte**

(Condiția sisifică a creatorului în mijlocul unei societăți inadaptate, decadente, trimite la filistinismul burghez, fixând caracterul implicit de ars poetica*. În egală măsură, „Plumb” poate fi socotit și elegie existențială pe tema ratării transcendenței, a imposibilității înălțării. Secvența inițială se raportează la un cadru exterior, al vagului și al imprecisului, configurat sub forma unui pastel impresionist, preponderent static, ce imită atmosfera sepulcrală*

inspirată de o vizită la cavoul familiei Sturdza. Cufundarea în somnul „adânc" induce starea agonică a eului, tradusă implicit prin anihilarea memoriei. Lumea reificată în care se reflectă obsesia morții ca destrămare entropică e figurată prin câteva embleme stilistice: „sicriele" – sufletul uman golit de esență și vidul interior, „florile" – simbol al esteticului și al paradiziacului, care cad sub semnul catahrezei, „cavoul" – metaforă a lumii închise și „vântul" – forța decăzută a spiritului, element stihial care nu pune viața în mișcare, ci dă întunericului o tentă sonoră macabră.

Secvența finală descrie spațiul lăuntric, un tablou amplificat până la grotesc („amorul", „strigătul", „aripele"). Versul al cincilea constituie cheia poeziei, fiindcă întoarcerea cu fața către apus echivalează, în concepția lui L. Blaga, cu o „mare trecere". Strofa se încheie cu imaginea luciferică a „aripelor de plumb" care atârnă. Amorul lui Bacovia este asemeni albatrosului cu zborul frânt al lui Baudelaire, înger căzut din înaltul aspirațiilor sale.)

− câte 3 puncte pentru analiza oricăror două elemente de structură, de compoziție și de limbaj semnificative pentru *textul poetic* ales **2 x 3 puncte = 6 puncte**

• analiza fiecărui element ales, justificând relevanța acestuia pentru textul poetic – 3 puncte; abordarea schematică, fără justificarea relevanței – 1 punct

(Poezia se constituie într-un adevărat manifest literar, o sinteză a celor mai specifice note estetice și psihologice ale liricii bacoviene. Modelul antimetafizic pentru care se optează decurge dintr-o viziune crepusculară, agonică, „în esență tragică", după cum remarcă M. Petroveanu. Lexemul din titlu amintește de „Poemele saturniene" ale lui P. Verlaine, plumbul fiind un element saturnian, agent al disoluției universale și simbol al demitizării care se substituie duratei vieții. Metalul gri conotează apăsarea sufletească, fiindcă „plumbul apasă cel mai greu pe om", cenușiul existențial prin valența cromatică, labilitatea psihică a omului modern din cauza punctului scăzut de topire și vidul lăuntric notat prin structura fonematică a cuvântului. Expresivitatea limbajului este susținută stilistic prin valorile cumulate ale imperfectului: evocativ, descriptiv și mai ales durativ, creând efectul de „sfârșit continuu" (I. Caraion), la care se adaugă armoniile imitative (verbul onomatopeic „scârțâiau"), topica afectivă cu subiect postpus, paralelismul sintactic etc.).

Redactare – 12 puncte

− existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere **1 punct**

– logica înlănțuirii ideilor **1 punct**

– abilități de analiză și de argumentare **3 puncte**

• relație adecvată între idei, între idei și argumente, formulare de judecăți de valoare relevante – 3 puncte

• relație parțial adecvată între idei, între idei și argumente, formulare de judecăți parțial relevante – 2 puncte

• schematism – 1 punct

− utilizarea limbii literare (stil și vocabular potrivite temei, claritate a enunțului, varietate a lexicului, sintaxă adecvată – 2 puncte; vocabular restrâns, monoton – 1 punct)
2 puncte
− ortografia (0–1 erori – 2 puncte; 2 erori – 1 punct; 3 sau mai multe erori – 0 puncte)
2 puncte
− punctuația (0–1 erori – 2 puncte; 2 erori – 1 punct; 3 sau mai multe erori – 0 puncte)
2 puncte
− așezarea în pagină, lizibilitatea **1 punct**

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 40

Subiectul I (50 de puncte)

A. (30 de puncte)

1. explicarea sensului sintagmei date (de exemplu: *Sintagma „a pus într-o nouă lumină" se referă la reconsiderarea, reevaluarea operei unui scriitor, la redescoperirea unor valențe latente din activitatea lui Mihail Sebastian.*) – 4 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **6 puncte**

2. precizarea contextului/evenimentului cultural care a împiedicat căderea în desuetudine a scriitorului Mihail Sebastian (de exemplu: *Contextul/evenimentul cultural care a împiedicat căderea în desuetudine a scriitorului Mihail Sebastian a fost publicarea* Jurnalului, *în 1996.*) – 4 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **6 puncte**

3. menționarea a două aspecte pe care le dezvăluie *Jurnalul* lui Mihail Sebastian (de exemplu: Jurnalul *lui Mihail Sebastian dezvăluie aspecte surprinzătoare despre o epocă agitată și despre lumea literară, precum și amănunte semnificative privitoare la identitatea profundă a diaristului.*) – 4 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **6 puncte**

4. evidențierea modului în care a fost receptată activitatea de publicist a lui Mihail Sebastian (de exemplu: *Activitatea de jurnalist a lui Mihail Sebastian a generat dezbateri, controverse, uneori cu accente polemice, atât la vremea la care au fost scrise, cât și în prezent. Multitudinea și varietatea textelor configurează opera unui publicist redutabil și pasionat prin deschiderea intelectuală, prin puterea de muncă, a unui publicist „angajat" pe diferite fronturi, estetice ori politice.*) – 4 puncte: evidențiere nuanțată – 4 puncte; încercare de evidențiere – 2 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **6 puncte**

5. prezentarea motivului pentru care Mihail Sebastian poate fi considerat un *publicist redutabil* (de exemplu: *Mihail Sebastian poate fi considerat un publicist redutabil, deoarece în vasta*

lui activitate se impune prin anvergura intelectuală și prin puterea de muncă. Subiectele abordate stau dovada pasiunii, a autenticității, dar și a unei poziții „angajate", asumate atât în plan estetic, cât și în plan politic.): prezentarea adecvată și nuanțată – 4 puncte; abordare schematică, ezitantă – 2 puncte; încercare de prezentare – 1 punct **4 puncte**

– respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **2 puncte**

B. (20 de puncte)

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție (*Prin activitatea pe care o desfășoară, mai ales în contextul lumii actuale în care informația este apanajul oamenilor puternici și influenți, un jurnalist poate deveni o voce răsunătoare a epocii sale. Consider că, date fiind aceste condiții și în conformitate cu textul-suport, jurnalistul are rolul nu numai de a mediatiza informația, ci și de a forma un curent de opinii, o atitudine a receptorilor, întărindu-le sau înlăturându-le anumite credințe.*) **1 punct**

– câte 2 puncte pentru enunțarea oricăror două argumente adecvate opiniei formulate (*În primă instanță, activitatea unui jurnalist devine de interes atunci când acesta dă dovadă de o vastă cultură generală, de stăpânire a unor noțiuni și idei din cele mai variate domenii ale vieții politice, ale artei, ale sportului, ale economiei etc. În plan secund, se constată tendința de a ieși în relief a acelor personalități apte de a susține și chiar de a stârni controverse, polemici, dezbateri care antrenează puncte de vedere dintre cele mai diverse.*) **2 x 2 puncte = 4 puncte**

– câte 2 puncte pentru dezvoltarea corespunzătoare a fiecăruia dintre cele două argumente enunțate: dezvoltare clară, nuanțată – 2 puncte (*În acest fel, un jurnalist impresionează prin marea mobilitate intelectuală, prin capacitatea de a conduce și de a se antrena în orice discuție cu privire la domeniile de interes ale epocii sale. În ceea ce privește activitatea jurnaliștilor, este de apreciat puterea de persuadare a acelora care ajung să creeze adevărate curente de opinie, să orienteze atitudinile ezitante pentru a oferi contemporanilor soluții sau idei viabile cu privire la alegerile pe care le au de făcut.*); încercare de dezvoltare, schematism – 1 punct **2 x 2 puncte = 4 puncte**

– raportarea la text în dezvoltarea oricărui argument (*În acest sens, după cum observă și autoarea textului dat, Mihail Sebastian a reușit să intre sub observația contemporanilor, dar și să rămână în atenția cititorilor chiar după câteva decenii de la dispariția sa, întrucât a avut curajul de a aborda subiecte controversate și de a adopta o atitudine angajată, asumată și activă pe mai multe fronturi, de la politică la artă.*) – 3 puncte; raportarea la experiența personală sau culturală în dezvoltarea oricărui argument (*Cât privește experiența mea personală, aș menționa situația din ce în ce mai frecventă și, de cele mai multe ori, lăudabilă a acelor jurnaliști care se implică în*

campanii umanitare, care vin în sprijinul celor neajutorați, fie și prin simplul fapt că trag un semnal de alarmă în privința unei probleme care ar rămâne ignorată. Vocea lor este cu atât mai importantă, cu cât se bucură de privilegiul mediatizării.) – 1 punct

3 puncte + 1 punct = 4 puncte

– formularea unei concluzii pertinente (*În sinteza celor afirmate mai sus, prin activitatea pe care o desfășoară, respectând principiul adevărului, al corectitudinii, al deontologiei, un jurnalist poate deveni o imagine influentă în contextul epocii sale prin rolul de a informa, de a persuada și prin atitudinea generală adoptată în raport cu problemele lumii contemporane*.) **1 punct**

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare: utilizare adecvată – 2 puncte; utilizare parțial adecvată – 1 punct **2 puncte**

– respectarea normelor de exprimare (0–1 greșeli lexicale sau morfo-sintactice – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte) **2 puncte**

– respectarea normelor de ortografie și de punctuație (0–1 greșeli ortografice și de punctuație – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte) **1 punct**

– așezarea în pagină, lizibilitatea **1 punct**

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezentarea semnificației fragmentului dat, prin evidențierea a două trăsături ale personajului Pașadia Măgureanu (de exemplu: *Fragmentul citat surprinde, printr-o descriere de tip portret, imaginea personajului masculin Pașadia Măgureanu, un „homo fictus" construit pe contraste, în jurul căruia se țese o atmosferă de mister, amplificată de nevoia lui de a trăi în liniște și în recluziune. Dacă pasiunea pentru istorie conotează dorința de evaziune într-un trecut aureolat, capacitatea de a prevesti îi trădează firea vizionară, profetică, natura luciferică, simbolic concentrată în ochii care „îi licăreau sinistri". Elementele de etopee (trăsături morale) impun o personalitate copleșitoare prin fascinația cunoașterii și a logosului, căci vorba bărbatului avea darul de a învălui „în mreje puternice, uimea, răpea, fermeca". Preocupările livrești sunt dublate de propensia pentru cultivarea esteticului, Pașadia fiind „meșter de pană" care în tinerețe „zugrăvise frumos". Caracterizarea personajului, predominant indirectă (se desprinde din atitudini, valori, idei, comportament), se realizează din perspectiva subiectivă a naratorului pentru care Pașadia apare ca un adevărat mentor.*) **6 puncte**

- prezentare adecvată și nuanțată, prin raportare la fragmentul dat – 6 puncte
- prezentare ezitantă, prin raportare la fragmentul dat – 3 puncte

• simpla precizare a două trăsături ale personajului sau tendință de generalizare – 1 punct
– utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct (0–1 greșeli ortografice – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte); punctuația – 1 punct (0–1 greșeli de punctuație – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte)

4 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Conținut – 18 puncte

– evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea *textului poetic* într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică: precizarea curentului cultural/literar, a orientării tematice – 2 puncte; numirea a două trăsături ale curentului cultural/literar sau ale orientării tematice precizate: 2 x 1 punct = 2 puncte; evidențierea celor două trăsături, prin valorificarea textului: 2 x 1 punct = 2 puncte **6 puncte**

(Poet, filosof, dramaturg și eseist, Lucian Blaga a fost o personalitate polivalentă a vieții intelectuale interbelice, creator al unei opere coagulate de supratema misterului. Este creatorul unui sistem filosofic cu arhitectură proprie, în esență o construcție pur speculativă și metaforică, fără corespondent în realitate, care situează în centrul Universului o instanță supremă numită Marele Anonim, considerat „monada" supremă, în termenii lui Leibniz. Limitându-i accesul la cunoaștere, prin „cenzura transcendentă", omul e nevoit să trăiască „întru mister și pentru revelare".

Volumul Poemele luminii *se deschide cu „Eu nu strivesc corola de minuni a lumii", un solilocviu liric al eului rostitor plasat orgolios în centrul universului sensibil, dar și mărturisire artistică și de conduită filosofică. Adeziunea la estetica modernistă reiese din viziunea pur subiectivă asupra lumii, „Weltanschauung", metaforism inedit. Inovațiile prozodice (ingambamentul și versul liber cu metrică variabilă folosite cu scopul de a nu fragmenta ideile) susțin ritmul interior, iar ineditul metaforelor revelatorii creează un univers imagistic aparte.)*

– comentarea a două imagini/idei poetice relevante pentru tema *textului poetic* ales:
• precizarea temei – 2 puncte;
• comentarea oricăror două imagini/idei poetice relevante pentru tema *textului poetic* ales – 2 x 2 puncte = 4 puncte (comentarea clară și nuanțată a două imagini/idei poetice 2 x 2 puncte = 4 puncte; încercare de comentare – 2 x 1 punct = 2 puncte)

6 puncte

(Structura celor douăzeci de versuri organizate într-o singură strofă polimorfă poate fi asimilată unui demers argumentativ: teză, antiteză, sinteză. Secvența inițială sintetizează

convingerile poetice cu ajutorul verbelor negative („nu ucid”, „nu strivesc”), sugerând o atitudine protectivă. Sintagma „calea mea” exprimă un destin inițiatic asumat în baza cunoașterii luciferice și în detrimentul celei paradiziace. Metaforă „dizolvantă”, „corola de minuni” se dezintegrează în emblemele figurate de cele patru arhetipuri: „flori” – paradiziacul și esteticul, viața și efemeritatea, „ochi” – contemplația, reflectarea profunzimilor sufletești și spiritul cognitiv, „buze” – erosul și logosul, rostirea poetică, „morminte” – eternitatea, marea taină a morții.

Secvența mediană se organizează dihotomic, printr-o relație de opoziție marcată gramatical și stilistic. Poetul se delimitează de regimul diurn al imaginii și de opțiunea „plus-cunoașterii”, adică de „lumina altora” care „sugrumă vraja nepătrunsului ascuns”, în timp ce sintagma „lumina mea” se asociază regimului nocturn, care „îmbogățește întunecata zare” cu „largi fiori de sfânt mister”, exprimând deci adeziunea la „minus-cunoaștere”, dar și sentimentul unui mysterium tremendum*.*

Secvența finală marchează planul concluziei, introdus prin raportul de cauzalitate. Universul se circumscrie viziunii plenare a ființei, grație nevoii de contemplație („sub ochii mei”) și magiei erosului („căci eu iubesc”). Întocmai ca pentru Baudelaire, omul trebuie să traverseze o „pădure de simboluri”, integrare a tuturor dimensiunilor, de la organic („și flori”) la senzorial („și ochi”), de la expresia verbală („și buze”) la proiecția în eternitate („și morminte”). Prin polisindeton se reiterează temele majore ale creației, imaginate ca petale ale unei imense „corole de minuni” care se închide sferic pentru a-și reface „rotunjimea plină”, potrivit eseistului G. Bachelard.)

- câte 3 puncte pentru analiza oricăror două elemente de structură, de compoziție și de limbaj semnificative pentru *textul poetic* ales **2 x 3 puncte = 6 puncte**
  - analiza fiecărui element ales, justificând relevanța acestuia pentru textul poetic – 3 puncte; abordarea schematică, fără justificarea relevanței – 1 punct

(Prin intermediul lirismului subiectiv, poezia relevă atitudinea participativă a instanței lirice în raport cu tainele cosmosului, deci o comunicare afectivă totală. Imagine a „rotundului”, a perfecțiunii și „alcătuire armonioasă de splendori” (G. Gană), „corola de minuni” devine expresia integratoare a universului. Titlul enunțiativ, conotat stilistic printr-o litotă (idee redată prin negarea contrariului), exemplifică relația dintre subiect și obiect („eul-cosmos”). Metaforă revelatorie, corola mundană este taina adâncă a lumii care nu trebuie descoperită, ci pusă în abis prin sensibilitate metafizică.)

Redactare – 12 puncte

- existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere **1 punct**
- logica înlănțuirii ideilor **1 punct**
- abilități de analiză și de argumentare **3 puncte**

- relație adecvată între idei, între idei și argumente, formulare de judecăți de valoare relevante – 3 puncte
- relație parțial adecvată între idei, între idei și argumente, formulare de judecăți parțial relevante – 2 puncte
- schematism – 1 punct

− utilizarea limbii literare (stil și vocabular potrivite temei, claritate a enunțului, varietate a lexicului, sintaxă adecvată – 2 puncte; vocabular restrâns, monoton – 1 punct) **2 puncte**

− ortografia (0–1 erori – 2 puncte; 2 erori – 1 punct; 3 sau mai multe erori – 0 puncte) **2 puncte**

− punctuația (0–1 erori – 2 puncte; 2 erori – 1 punct; 3 sau mai multe erori – 0 puncte) **2 puncte**

− așezarea în pagină, lizibilitatea **1 punct**

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 46

Subiectul I (50 de puncte)

A. (30 de puncte)

1. explicarea sensului sintagmei date (de exemplu: *Sintagma „nu m-am simțit în stare” se referă la atitudinea Principesei Ileana, aflată în imposibilitatea de a repeta gestul domnitorului Carol I.*) – 4 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **6 puncte**

2. stabilirea contextului în care familia Ilenei a intrat în istoria Principatelor (de exemplu: *Familia Ilenei a intrat în istoria Principatelor atunci când, din interese politice interne, s-a luat hotărârea ca un prinț străin să domnească peste ele, iar cel chemat a fost fratele bunicului său, prințul Carol de Hohenzollern–Sigmaringen.*) – 4 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **6 puncte**

3. precizarea atitudinii care se desprinde din replica viitorului domnitor (de exemplu: *Replica citată evidențiază o atitudine de angajare, de asumare a rolului pe care prințul Carol avea să-l joace în istoria Principatelor, o atitudine de mare responsabilitate și mândrie: urmând să domnească într-o patrie străină, el promitea totuși că o va îndrăgi ca pe țara natală.*) – 4 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **6 puncte**

4. menționarea a două trăsături ale lui Carol (de exemplu: *Două trăsături de care domnitorul dă dovadă sunt inteligența, manifestată în special în sfera politicii, și curajul dovedit în luptă.*) – 2 puncte; justificarea fiecărei trăsături cu câte o secvență din textul dat (de exemplu: *„El a smuls turcilor independența țării sale în 1877, în bătălia de la Plevna”, „Când un obuz a explodat chiar lângă el, tovarășii săi au rămas muți de uimire când l-au văzut aruncându-și în sus chipiul, făcând o plecăciune în direcția exploziei”.*) – 2 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **6 puncte**

5. comentarea semnificației secvenței (de exemplu: *Secvența citată surprinde atitudinea de bravură a domnitorului Carol I, un adevărat model de conduită militară oferit celor pe*

care îi conduce în luptă. Gestul aparent nebunesc, însoțit de replica „Asta-i muzica ce-mi place!”, denotă totală dăruire, abnegație ce nu poate caracteriza decât un erou. O astfel de reacție de mare naturalețe și spontaneitate, imposibil de copiat, stârnește admirația nu numai ostașilor, ci ulterior și Principesei Ileana.): comentare adecvată și nuanțată – 4 puncte; abordare schematică, ezitantă – 2 puncte; încercare de comentare – 1 punct **4 puncte**

– respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **2 puncte**

B. (20 de puncte)

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție (*O personalitate istorică este consacrată, atât în epoca sa, cât și pentru generațiile următoare, prin virtuțile și valorile pe care le impune, învingând barierele convenționale ale timpului. Consider că, date fiind aceste condiții și în conformitate cu textul-suport, o personalitate istorică este demnă de a fi un model pentru omul contemporan, cu atât mai mult cu cât prezentul pare sufocat de pseudovalori, figuri efemere prin rolul temporar pe care îl joacă în viața noastră.*) **1 punct**

– câte 2 puncte pentru enunțarea oricăror două argumente adecvate opiniei formulate (*În primă instanță, trecutul oferă o gamă variată de contexte în care o personalitate și-a putut demonstra verticalitatea caracterului, patriotismul, curajul, abnegația cu care se pune în misiunea unor idealuri. În plan secund, sunt de reținut acele personalități istorice capabile de preocupări și acte de voință, devenind exemplu de energie, de suflu inspirat celor din jur și posterității.*) **2 x 2 puncte = 4 puncte**

– câte 2 puncte pentru dezvoltarea corespunzătoare a fiecăruia dintre cele două argumente enunțate: dezvoltare clară, nuanțată – 2 puncte (*În condiții mai mult sau mai puțin favorabile, cei care se individualizează, dobândind statutul de model, atât în trecut, cât și în perioada contemporană, și-au turnat efigia în eternitate prin atitudini, decizii, descoperiri memorabile. În ceea ce privește contribuția lor la bunul mers al istoriei, stă mărturie implicarea activă în problemele epocii respective, chiar cu riscul vieții sau cu periclitarea sănătății.*); încercare de dezvoltare, schematism – 1 punct **2 x 2 puncte = 4 puncte**

– raportarea la text în dezvoltarea oricărui argument (*În acest sens, după cum observă și autoarea textului dat, regele Carol I este un exemplu de patriotism, devotament, curaj și inteligență, dovedite deopotrivă în politica internă și externă sau pe frontul de luptă. Replica sa memorabilă „Acum sunt român!” se încarcă de solemnitatea unei promisiuni a inimii și a conștiinței care ar putea găsi ecou în sufletul oricărui ins al lumii actuale. Militar de carieră și conducător activ pe câmpul de luptă, Carol I „a smuls turcilor independența țării sale în 1877”, dar își leagă numele și de fondarea Academiei Române,*

de construirea castelului Peleș din Sinaia.) – 3 puncte; raportarea la experiența personală sau culturală în dezvoltarea oricărui argument (*Raportat la experiența mea culturală, o figură demnă de toată admirația este aceea a Reginei Maria, o altă emblemă a devotamentului pentru țară și semeni. Această „regină a inimii" a urmărit constant întărirea legăturilor dintre România și Europa, dovedind reale calități diplomatice în susținerea și apărarea intereselor naționale. În timpul Primului Război Mondial, refugiată în Moldova alături de soțul său, a activat ca soră de caritate în spitalele militare. În plus, a fost o iubitoare și o colecționară de artă, susținând o serie de personalități artistice și literare cu burse și bani.*) – 1 punct **3 puncte + 1 punct = 4 puncte**

– formularea unei concluzii pertinente (*În sinteza celor afirmate mai sus, o personalitate istorică își merită pe deplin eticheta de model pentru omul contemporan, atunci când dăinuie în amintirea noastră prin felul în care ne-a marcat istoria și cultura națională.*) **1 punct**

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare: utilizare adecvată – 2 puncte; utilizare parțial adecvată – 1 punct **2 puncte**

– respectarea normelor de exprimare (0–1 greșeli lexicale sau morfo-sintactice – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte) **2 puncte**

– respectarea normelor de ortografie și de punctuație (0–1 greșeli ortografice și de punctuație – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte) **1 punct**

– așezarea în pagină, lizibilitatea **1 punct**

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezentarea semnificației fragmentului dat, prin evidențierea rolului stilistic al verbelor la imperativ (de exemplu: *Fragmentul citat instituie o relație de semnificație între utilizarea verbelor la imperativ și ideile poetice prin care se conturează mesajul artistic. Discursul se structurează sub forma unui monolog liric adresat iubitei, o comunicare poetică directă, orientată către interlocutor, devenind marcă a funcției conative. Printr-o retorică participativă, imperativul transmite dorința de evaziune în spațiul intim atunci când realitatea exterioară devine ostilă, amenințătoare, de izolare alături de ființa adorată, adică trăiri puternic marcate subiectiv: „Vreau să mă simt la tine ca acasă". Îndemnul la recluziune – „lasă-mă să-nchid fereastra" – se asociază cu nevoia unei absențe a gândului, consfințită prin tăcerea absolută: „Nu mă-ntreba nimic în noaptea asta". Ritualul gestual este simplu, simbolic și transmite aspirația febrilă a bărbatului îndrăgostit de a-și țese povestea în intimitatea cuplului: „Așază-mi-te-alături c-un ghem,/ Și deapănă mereu, fără-ncetare".*) **6 puncte**

• prezentare adecvată și nuanțată, prin raportare la fragmentul dat – 6 puncte
• prezentare ezitantă, prin raportare la fragmentul dat – 3 puncte
• simpla precizare a valorilor imperativului sau tendință de generalizare – 1 punct
– utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct (0–1 greșeli ortografice – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte); punctuația – 1 punct (0–1 greșeli de punctuație – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte) **4 puncte**

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Conținut – 18 puncte

– evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea *textului poetic* într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică: precizarea curentului cultural/literar, a orientării tematice – 2 puncte; numirea a două trăsături ale curentului cultural/literar sau ale orientării tematice precizate: 2 x 1 punct = 2 puncte; evidențierea celor două trăsături, prin valorificarea textului: 2 x 1 punct = 2 puncte **6 puncte**

(După M. Eminescu și T. Arghezi, N. Stănescu realizează cea mai recentă revoluție de viziune și de limbaj din lirica românească, fiind considerat o „conștiință ce regândește întreaga poeticitate” (Șt. Mincu). Cristalizarea generației ’60 din care mai fac parte M. Sorescu, A. Blandiana, M. Ivănescu, I. Alexandru, L. Dimov ș.a. are loc în contextul unei tendințe de liberalizare ideologică ce permite recuperarea implicită a valorilor modernismului interbelic, prin neomodernism. Printre marile teme lirice și particularități ale acestui „tardo-modernism” (M. Cărtărescu) se numără creația și iubirea devenite modalități de cunoaștere a lumii, „corporalitatea” sentimentelor, exploatarea conștientă a limitelor limbajului și intelectualizarea lui, reflexivitatea și ambiguitatea discursului, ineditul lexical topit într-o nouă „limbă poezească”. În „Leoaică tânără, iubirea”, reprezentarea subtilă a erosului se asociază unei originale „viziuni a sentimentelor” care anulează distincția abstract/concret, material/imaterial etc.)

– comentarea a două imagini/idei poetice relevante pentru tema *textului poetic* ales:
• precizarea temei – 2 puncte;
• comentarea oricăror două imagini/idei poetice relevante pentru tema *textului poetic* ales – 2 x 2 puncte = 4 puncte (comentarea clară și nuanțată a două imagini/idei poetice 2 x 2 puncte = 4 puncte; încercare de comentare – 2 x 1 punct = 2 puncte)
6 puncte

(Poezia tematizează „forța transfiguratoare a erosului” (I. Pop) care invadează structura intimă a ființei și modifică esențial percepția sa asupra lumii. Secvența inițială descrie

revelațiile succesive ale iubirii, recurgând la verbe din câmpul lexico-semnatic al agresivității: „a sărit", „a înfipt", „a mușcat" etc. Izomorfismul iubire–leoaică este total, pentru că sentimentului i se transferă agresivitatea animalului de pradă. Apariția imprevizibilă a „leoaicei" care „pândise-n încordare", deci o acțiune premeditată, este marcată prin jocul determinanților „în față"/„de față".

Secvența mediană imaginează un mic tablou cosmogonic, sugerat prin metafora „cercului de-a dura", având certe rezonanțe eminesciene. În acest pulsatoriu „centrum mundi" se fixează „ipostaza cvasi-demiurgică a eului" (I. Pop). Ca într-o „geneză a lumilor continue" (I. Em. Petrescu), viziunea poetică antrenează categoria „aproapelui" și a „departelui", desăvârșite în imaginea dinamică a „strângerii de ape", reflex stilistic al „cuibarului rotitor" din mijlocul feericei „păduri de argint". Mișcarea ascensională a privirii care „țâșnește în sus", pe verticala lumii, imagine prerafaelită, presupune degajare dinamică de energie. Deschiderea către infinitul cosmic este sugerată prin metafora „curcubeului tăiat în două" și a auzului care intersectează zborul săgetat al ciocârliei, simbol prin excelență solar. Iubirea devine astfel odă beethoveniană care celebrează lumina, soarele, exuberanța vieții.

Secvența finală surprinde ireversibila metamorfoză a eului, a celui căzut pradă sentimentului invaziv. „Propria corporalitate rămâne o enigmă" (C. Teutișan), implicând așadar dematerializarea ființei. O nouă „vârstă" a erosului se insinuează treptat prin imaginea „leoaicei arămii" care „trece-alene" peste „deșertul în strălucire". Repetiția din versurile finale „înc-o vreme/și-ncă-o vreme..." pare a demonstra că, după consumarea acestei experiențe irepetabile, omul păstrează încă nostalgia eternității.)

− câte 3 puncte pentru analiza oricăror două elemente de structură, de compoziție și de limbaj semnificative pentru *textul poetic* ales **2 x 3 puncte = 6 puncte**
  • analiza fiecărui element ales, justificând relevanța acestuia pentru textul poetic – 3 puncte; abordarea schematică, fără justificarea relevanței – 1 punct

(Viziunea artistică denotă o extraordinară capacitate de plasticizare a ideilor poetice, lumea plăsmuită fiind transpusă în forme sensibile. Poezia ia forma unui monolog confesiv care descrie o experiență fundamentală, pusă sub semnul unei metamorfoze ireversibile. Mica piesă lirică are însă și o „componentă epică" (Alex. Ștefănescu), pentru că întreg scenariul erotic se întemeiază pe un ritual cinegetic, gradat prin climax liric. Compoziția creează sentimentul dispersiei prin care iubirea este pulverizată atât în interiorul, cât și „dincolo" de limitele umanului. Limbajul recurge îndeosebi la variații metaforice, cum este figura euclidiană a „cercului", simbol al perfecțiunii, cea a „curcubeului tăiat în două" sau a „deșertului în strălucire".)

Redactare – 12 puncte

− existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere **1 punct**
– logica înlănțuirii ideilor **1 punct**

– abilități de analiză și de argumentare **3 puncte**
  • relație adecvată între idei, între idei și argumente, formulare de judecăți de valoare relevante – 3 puncte
  • relație parțial adecvată între idei, între idei și argumente, formulare de judecăți parțial relevante – 2 puncte
  • schematism – 1 punct
− utilizarea limbii literare (stil și vocabular potrivite temei, claritate a enunțului, varietate a lexicului, sintaxă adecvată – 2 puncte; vocabular restrâns, monoton – 1 punct) **2 puncte**
− ortografia (0–1 erori – 2 puncte; 2 erori – 1 punct; 3 sau mai multe erori – 0 puncte) **2 puncte**
− punctuația (0–1 erori – 2 puncte; 2 erori – 1 punct; 3 sau mai multe erori – 0 puncte) **2 puncte**
− așezarea în pagină, lizibilitatea **1 punct**

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 49

Subiectul I **(50 de puncte)**

A. (30 de puncte)

1. notarea sensului sintagmei date (de exemplu: *Sintagma „să-i dea aerul” se referă la impresia, la atmosfera pe care o afișează Bucureștiul*.) – 4 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **6 puncte**

2. enumerarea a patru probleme cu care se confruntă Bucureștiul (de exemplu: *Dintre problemele cu care se confruntă Bucureștiul, pot fi amintite aglomerația, poluarea, demolările sau construcțiile ilegale, parcurile lăsate în paragină.*) – 4 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **6 puncte**

3. numirea sentimentului care se desprinde din exclamația dată (de exemplu: *Din exclamația „Fir-ar să fie!” se desprinde sentimentul de nemulțumire, de frustrare și dezamăgire.*) – 4 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **6 puncte**

4. menționarea motivului pentru care Bucureștiul *se degradează iremediabil* (de exemplu: *Bucureștiul lasă impresia că „se degradează iremediabil”, deoarece ceea ce se face, se face prost, iar ceea ce se face prost nu are caracter temporar, ci definitiv*.) – 4 puncte: menționare nuanțată – 4 puncte; încercare de menționare – 2 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **6 puncte**

5. prezentarea semnificației secvenței (de exemplu: *Secvența citată redă impresia arhitectului Șerban Sturdza despre Bucureștiul actual pe care îl raportează la alte capitale ale lumii. Ceea ce caracterizează orașul este senzația de haos și dezorganizare, sugestivă fiind comparația cu un stup de albine fără regină. Cu dezamăgire, arhitectul constată că ceea ce se realizează în prezent în București nu se face după un plan și cu un scop, motiv pentru care capitala noastră apare drept „incoerentă”*.): prezentare adecvată și nuanțată – 4 puncte; abordare schematică, ezitantă – 2 puncte; încercare de prezentare – 1 punct **4 puncte**

– respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **2 puncte**

B. (20 de puncte)

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție (*O capitală de stat se legitimează prin importanța ei culturală, politică, diplomatică, dar și prin prestigiul pe care îl dobândește în timp. Sunt de părere că Bucureștiul, în ciuda impasului în care se află, a unei situații actuale nu tocmai favorabile, își merită statutul de capitală, date fiind zonele, clădirile de interes turistic, precum și reputatele instituții de învățământ, sănătate, economie, administrație etc.*) **1 punct**

– câte 2 puncte pentru enunțarea oricăror două argumente adecvate opiniei formulate (*În primă instanță, actuala capitală, care se bucură de o anumită tradiție, dobândită în timp, a căpătat un prestigiu datorită instaurării monarhiei, începând cu domnia lui Carol I de Hohenzollern. În plan secund, o capitală se bucură de privilegiul de a oferi o varietate de activități și oportunități, atât locuitorilor, cât și turiștilor.*)

2 x 2 puncte = 4 puncte

– câte 2 puncte pentru dezvoltarea corespunzătoare a fiecăruia dintre cele două argumente enunțate: dezvoltare clară, nuanțată – 2 puncte (*Astfel, domnitorul a încercat într-un mod meritoriu să sincronizeze mentalitatea și cutumele acestui loc, care ținea mai mult de spațiul balcanic, cu specificul Occidentului. Constatăm că moștenirea monarhiei se reflectă nu numai în supranumele acordat ulterior Bucureștiului, acela de „Micul Paris", ci și în mărturia culturală, arhitectonică, de mentalitate și de educație care emerge încă în epoca actuală. În ceea ce privește viața activă a capitalei, este indiscutabil că Bucureștiul prilejuiește cele mai multe evenimente de cultură, este sediul instituțiilor de interes național, oferă un învățământ performant, centre de cercetare și un sistem medical care acoperă o gamă diversă de domenii.*); încercare de dezvoltare, schematism – 1 punct **2 x 2 puncte = 4 puncte**

– raportarea la text în dezvoltarea oricărui argument (*În acest sens, așa cum remarcă autoarea interviului realizat cu arhitectul Șerban Sturdza, Bucureștiul are totuși „zone frumoase", în care putem spune că se reflectă o îndelungată istorie. Clădirile impozante, Centrul vechi, parcurile conferă Bucureștiului prestigiul unei capitale în care tradiția vorbește de la sine.*) – 3 puncte; raportarea la experiența personală sau culturală în dezvoltarea oricărui argument (*Prin experiența personală, întăresc ideea că actuala capitală se poate lăuda cu un învățământ performant, dovadă fiind, de pildă în mediul universitar, concurența pentru ocuparea locurilor de studiu în facultăți, instituții de învățământ care atrag studenți din toate colțurile țării sau din străinătate.*) – 1 punct

3 puncte + 1 punct = 4 puncte

– formularea unei concluzii pertinente (*Pe cale de consecință, Bucureștiul își merită statutul de capitală, bucurându-se de o frumoasă tradiție și propunând, atât locuitorilor, cât și turiștilor, forme de petrecere a timpului liber, de afirmare profesională sau dezvoltare personală*.) **1 punct**

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare: utilizare adecvată – 2 puncte; utilizare parțial adecvată – 1 punct **2 puncte**

– respectarea normelor de exprimare (0–1 greșeli lexicale sau morfo-sintactice – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte) **2 puncte**

– respectarea normelor de ortografie și de punctuație (0–1 greșeli ortografice și de punctuație – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte) **1 punct**

– așezarea în pagină, lizibilitatea **1 punct**

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezentarea semnificației fragmentului, prin evidențierea relației dintre ideea poetică și mijloacele de realizare artistică: (de exemplu: *Fragmentul citat aderă la ideologia tradiționalistă prin specificul viziunii artistice, arie tematică și motivică, mijloace expresive de redare a semnificațiilor textuale, dezvoltând în cheie sugestivă o meditație filosofică asupra timpului, prin valorificarea motivului universal „fugit irreparabile tempus”. Acțiunea entropică a acestui agent devorator este cu atât mai insidioasă cu cât se manifestă imperceptibil, nefiind o prezență concretizată „în apus și nici în aurora”. Ideea poetică este susținută de metafora „urma-i pe pământ nu are chip”, ce aduce sugestia curgerii inexorabile a lui Chronos, chiar dacă prezența sa este inefabilă. În plus, prin metafora personificatoare „Cum pasu-i apăsat își face drum”, existența se definește ca evanescență perpetuă, înscrisă în chiar ființarea omului. Poliptotonul „Recheamă tot ce-a fost și o să fie” accentuează incertitudinea trecutului și a viitorului, concentrate în clipa efemeră a prezentului.)* **6 puncte**

- prezentare adecvată și nuanțată, prin raportare la fragmentul dat – 6 puncte
- prezentare ezitantă, prin raportare la fragmentul dat – 3 puncte
- simpla precizare a ideilor poetice și/sau a mijloacelor artistice ori tendință de generalizare – 1 punct

– utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct (0–1 greșeli ortografice – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte); punctuația – 1 punct (0–1 greșeli de punctuație – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte) **4 puncte**

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Conținut – 18 puncte

– prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al personajului ales **6 puncte**

- prezentare adecvată și nuanțată – 6 puncte
- prezentare ezitantă – 3 puncte
- prezentare schematică sau superficială – 1 punct

(Comediograf de talie universală, considerat „cel mai mare dramaturg necunoscut al lumii" (E. Ionesco), I. L. Caragiale a reușit să prelucreze artistic faptul divers și să oglindească moravurile epocii sale. „Marele clasic" a făcut parte din cercurile societății literare „Junimea" de care s-a delimitat ulterior, devenind adversarul ei ideologic.

În comedia „O scrisoare pierdută", din galeria personajelor memorabile se desprinde Nae Cațavencu, actant surprins în viziune clasică, ilustrând tipul ambițiosului demagog, care eșuează lamentabil în final în imaginea „păcălitorului păcălit" (Vera Călin). Politician fără scrupule, Cațavencu își evidențiază semidoctismul de-a lungul încercării de a obține poziția de deputat și de a deveni un om influent în județ. Lipsa de principii, violența lexicală și comportamentală, încântarea de sine, disprețul pentru ceilalți, modul prin care se umilește în încercarea de a atinge un scop meschin, incultura sunt trăsăturile care îl individualizează pe Nae Cațavencu.)

– evidențierea unei trăsături a personajului ales prin două scene/secvențe comentate **6 puncte**

- menționarea oricărei trăsături a personajului ales – 2 puncte
- ilustrarea trăsăturii menționate prin două scene/secvențe comentate – 2 puncte + 2 puncte; simpla numire a unor scene/secvențe sau tendința de rezumare – 1 punct + 1 punct

(În „lista de persoane" de la începutul piesei, Cațavencu se dezvăluie cititorului printr-o hilară acumulare de înalte responsabilități: „Avocat, director proprietar al ziarului «Răcnetul Carpaților», prezident fundator al Societății enciclopedice-cooperative «Aurora economică română»". În termenii lui Jauss, „orizontul de așteptare" oferit cititorului („avocat" – apărător al legilor, al dreptății, persoană cu o conduită înalt morală) este contrazis la modul comic de evoluția lui Cațavencu, politicianul corupt și ambițios. Titlul publicației – o gazetă de scandal politic și de șantaj sentimental – sugerează demagogia patriotardă, în deplină consonanță cu firea agresivă, conflictuală a „directorului". În același fel, denumirea societății trădează pretenția de cultură „enciclopedică" anulată de intenția câștigului „cooperativ". Siglată AER, societatea își va dovedi caracterul fantomatic, sursă a câștigului ilicit, argument folosit ca instrument de contra-șantaj de către Trahanache.

Maestru al disimulării, Cațavencu ține, în Actul III, un discurs saturat de clișee patriotarde, cu fraze excesiv lacrimogene care îi amplifică ridicolul (discurs pe care Mircea Tomuș

îl compară cu „fabula pură a lui Urmuz”). Nae Caţavencu trece de la emoţie la glas tremurat, de la plâns în hohote la ton brusc, vioi şi lătrător pentru a-şi impresiona auditoriul. Şt. Cazimir identifică în acest personaj toate trăsăturile „omului–kitsch” care „nu-şi trăieşte cu adevărat emoţiile, dar este foarte mândru şi pururi dornic să le etaleze”. Infatuarea lui nu are limite, dar este învins în clipa în care se credea biruitor: candidatura lui Nae Caţavencu nu va mai fi anunţată, locul său fiind luat de Agamemnon Dandanache, cel pe care Caragiale l-a gândit „mai prost decât Farfuridi şi mai canalie decât Caţavencu”, un summum *al defectelor omeneşti.)*

- câte 3 puncte pentru analiza oricăror două elemente de structură, de compoziţie şi de limbaj ale comediei studiate, semnificative pentru construcţia personajului ales

2 x 3 puncte = 6 puncte

  - analiza fiecărui element ales, justificând relevanţa acestuia pentru construcţia personajului – 3 puncte; analiza fiecărui element ales, fără justificarea relevanţei acestuia pentru construcţia personajului – 2 puncte; abordarea schematică, fără justificarea relevanţei – 1 punct

(Caracterizarea directă a personajului îi dezvăluie trăsături surprinse de alte voci dramatice: pentru Zoe, Caţavencu este un „mişel”, „un om rău” căruia îi acordă iertare când este eliberată de tensiunea situaţiei compromiţătoare şi reuşeşte să îşi păstreze imaginea publică. Tot Zoe îl îndeamnă să fie „zelos”, întreţinându-i speranţa că va obţine, prin mijloace similare, o funcţie politică superioară: „Asta nu-i cea din urmă cameră” (sugestie a perpetuării carnavalescului). Pentru Tipătescu, Nae Caţavencu apare în imagini defăimătoare: „mizerabil”, „infam”, „canalie” şi „impertinent”, pentru Trahanache este un „mişel”, Farfuridi îl vede „nifilist”, iar Brânzovenescu îl numeşte „moftolog”. Caracterizarea indirectă a personajului reiese din acţiunile la care ia parte, dar şi din limbajul pe care îl utilizează. Discursul de la tribună este revelator, dezvăluie un infatuat plin de importanţă, dar semidoct, utilizând fraze incoerente şi lipsite de sens: „După lupte seculare care au durat treizeci de ani”, „Aclamăm munca, travaliul care nu se face deloc în ţara noastră”, „Un popor care nu merge înainte stă pe loc”. Totodată, se constată numeroase abateri de la logică şi de la normele limbii precum: etimologia populară (Caţavencu îi numeşte „capitalişti” pe locuitorii capitalei şi „faliţi” pe cei cu fală, cu renume), lipsa de proprietate a termenilor (pentru Caţavencu, „liber-schimbist” înseamnă flexibil în idei, deschis la inovaţie), pleonasme („Ne-am răcit împreună”), asocieri incompatibile („Industria română e admirabilă, e sublimă putem zice, dar lipeşte cu desăvârşire”).

Personajul se dezvăluie cu ajutorul onomasticii semnificative. Numele său poate fi asociat cu substantivele „caţă” (persoană care vorbeşte mult şi fără rost) şi „caţaveică” (haină cu două feţe), sugerând ipocrizia şi duplicitatea personajului. Îşi compune fizionomia după caz, evoluează între iluzie şi minciună, între impostură şi naivitate (după cum observa Şt. Cazimir). Prenumele Nae denotă dorinţa de popularitate a candidatului, nevoia de a fi

sociabil și plăcut de ceilalți. Impresia de familiaritate contrastează izbitor cu funcțiile pe care le deține, contrast revelator pentru ridicolul său.)

Redactare – 12 puncte

− existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere **1 punct**

– logica înlănțuirii ideilor **1 punct**

– abilități de analiză și de argumentare **3 puncte**

- relație adecvată între idei, între idei și argumente, formulare de judecăți de valoare relevante – 3 puncte
- relație parțial adecvată între idei, între idei și argumente, formulare de judecăți parțial relevante – 2 puncte
- schematism – 1 punct

− utilizarea limbii literare (stil și vocabular potrivite temei, claritate a enunțului, varietate a lexicului, sintaxă adecvată – 2 puncte; vocabular restrâns, monoton – 1 punct) **2 puncte**

− ortografia (0–1 erori – 2 puncte; 2 erori – 1 punct; 3 sau mai multe erori – 0 puncte) **2 puncte**

− punctuația (0–1 erori – 2 puncte; 2 erori – 1 punct; 3 sau mai multe erori – 0 puncte) **2 puncte**

− așezarea în pagină, lizibilitatea **1 punct**

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Varianta 51

Subiectul I (50 de puncte)

A. (30 de puncte)

1. explicarea sensului expresiei date (de exemplu: *Expresia „ia forma pretenției ridicole”, sinonimă cu „a prinde contur, a deveni, a se transforma”, se referă la manifestările fenomenului kitsch.*) – 4 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **6 puncte**

2. menționarea a patru forme de realizare a kitschului în opera lui Caragiale (de exemplu: *În opera lui Caragiale, kitschul se observă în echipaje, arhitectură, vestimentație, podoabe.*) – 4 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **6 puncte**

3. precizarea momentului care generează apariția fenomenului *kitsch* (de exemplu: *Apariția fenomenului „kitsch” este plasată în timpul guvernării lui Ion C. Brătianu – 1876–1888.*) – 4 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **6 puncte**

4. notarea a două tendințe ale burgheziei în ascensiune (de exemplu: *Două tendințe ale burgheziei în ascensiune sunt consolidarea puterii economice și afișarea unor ambiții aristocratice.*) – 4 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **6 puncte**

5. prezentarea semnificației secvenței (de exemplu: *Secvența citată amendează lipsa de autenticitate a personajelor din opera lui Caragiale, ca formă de manifestare a fenomenului kitsch. În cheie ludică și ironică, autorul fragmentului dat subliniază absența unui sistem de valori, îndepărtarea personajelor de esența lor umană, acestea lăsându-se modelate de „mofturi”, capricii, porniri efemere și superficiale. De aceea, lumea caragialină se definește prin contrastul dintre aparență și esență, dintre ceea ce sunt personajele și ceea ce vor să pară, contrast exprimat printr-o metaforă tocită (catahreză), prin emblema consacrată drept „cioara vopsită”.*): prezentare adecvată și nuanțată – 4 puncte; abordare schematică, ezitantă – 2 puncte; încercare de prezentare – 1 punct **4 puncte**

– respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **2 puncte**

B. (20 de puncte)

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție (*Kitschul denumește obiecte și manifestări pseudoartistice care imită opere de valoare sau conduite autentice, dar sunt străine de emoția (estetică) specifică înclinațiilor naturale. Sunt de părere că, date fiind aceste condiții și în conformitate cu textul-suport, fenomenul kitsch reprezintă o tendință eternă, observabilă nu numai în domeniul vieții materiale, ci și în concepțiile despre viață, în conduita existentului omenesc, privând ființa de naturaleța ei inerentă.*) **1 punct**

– câte 2 puncte pentru enunțarea oricăror două argumente adecvate opiniei formulate (*În primă instanță, kitschul este perceput nu numai ca artă imitativă și, implicit, de prost gust, ci și ca mod de a fi, caracterizat prin mediocritate, exces, aglomerare, stridență de orice fel, dorință de epatare.*

În plan secund, kitschul sfidează valorile culturale majore, este definit ca o impostură estetică, iar formele lui concrete sunt recognoscibile nu numai în literatură, ci și în viața de zi cu zi, din toate timpurile.) **2 x 2 puncte = 4 puncte**

– câte 2 puncte pentru dezvoltarea corespunzătoare a fiecăruia dintre cele două argumente enunțate: dezvoltare clară, nuanțată – 2 puncte (*Astfel, se constată că există dintotdeauna tendința de a copia, de a prelua mimetic un tip de comportament, un stil care apare drept impropriu, nepotrivit pentru imitator. În ceea ce privește formele concrete ale fenomenului, se poate spune că tendința kitsch substituie un stil constituit, devenind un anti-stil sau chiar o lipsă de stil.*); încercare de dezvoltare, schematism – 1 punct **2 x 2 puncte = 4 puncte**

– raportarea la text în dezvoltarea oricărui argument (*În acest sens, după cum observă și autorul textului dat, un exemplu îl reprezintă burghezia în ascensiune care, odată ce își consolidează puterea economică, își afișează și pretențiile aristocratice. Această nouă clasă socială, „proaspăt blazonată", își expune cu ostentație falsitatea, încercând „să-și mascheze originea sub fastul unor decoruri împrumutate".*) – 3 puncte; raportarea la experiența personală sau culturală în dezvoltarea oricărui argument (*Raportat la experiența mea culturală, aș menționa cel puțin un personaj din romanul călinescian,* Enigma Otiliei, *Titi Tulea, care probează ideea conform căreia un produs artistic imitat devine produs de serie și își pierde valoarea. Cu ridicola lui pasiune de a copia cărți poștale, Titi Tulea îndeplinește toate trăsăturile omului-kitsch: este incapabil să învețe, să fie creativ, să aibă sentimente autentice etc.*) – 1 punct **3 puncte + 1 punct = 4 puncte**

– formularea unei concluzii pertinente (*Pe cale de consecință, kitschul pare să fie nu numai un fenomen etern, ci și o tendință proliferantă, cu atât mai periculoasă cu cât*

pătrunde insidios în toate formele de cultură ori de existență și riscă să se permanentizeze prin obișnuință.) **1 punct**

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare: utilizare adecvată – 2 puncte; utilizare parțial adecvată – 1 punct **2 puncte**

– respectarea normelor de exprimare (0–1 greșeli lexicale sau morfo-sintactice – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte) **2 puncte**

– respectarea normelor de ortografie și de punctuație (0–1 greșeli ortografice și de punctuație – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte) **1 punct**

– așezarea în pagină, lizibilitatea **1 punct**

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezentarea semnificației fragmentului dat, prin evidențierea relației dintre instanțele comunicării narative (narator–personaje): (de exemplu: *Fragmentul citat surprinde relația dintre instanțele comunicării narative: naratorul obiectiv (vocea textuală heterodiegetică impune o focalizare externă prin uzul persoanei a III-a, relatează o istorie de care se delimitează) și personaje („homo fictus”, eu ficțional), în acest caz fiind vorba despre Ștefan, Ioana și Ileana. Personajul masculin, fire reflexivă, adâncită în meditație, se întreabă despre posibilitatea de a experimenta o iubire spiritualizată, asemenea celei a sfinților, capabili să manifeste aceeași intensitate a sentimentului față de toți oamenii. Este, în plus, preocupat de problema Timpului, a transgresării unor limite ale contingentului. În discuția retrospectivă cu Ileana, el îi atrage atenția asupra unor „semne” care se manifestă în dimensiunea „realului”, asemenea sacrului camuflat în profan, revelat în momente de hierofanie.*

6 puncte

- prezentare adecvată și nuanțată, prin raportare la fragmentul dat – 6 puncte
- prezentare ezitantă, prin raportare la fragmentul dat – 3 puncte
- simpla precizare a instanțelor narative sau tendință de generalizare – 1 punct

– utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct (0–1 greșeli ortografice – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte); punctuația – 1 punct (0–1 greșeli de punctuație – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte)

4 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Conținut – 18 puncte

– evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea *dramei* într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică: precizarea curentului cultural/literar, a orientării tematice – 2 puncte; numirea a două trăsături ale curentului cultural/literar sau ale orientării tematice precizate: 2 x 1 punct = 2 puncte; evidențierea celor două trăsături, prin valorificarea textului: 2 x 1 punct = 2 puncte **6 puncte**

(Poet, prozator, publicist și dramaturg, inovator deopotrivă al tehnicii teatrale și al formulei românești, Camil Petrescu marchează sincronizarea literaturii naționale cu modalitățile estetice europene. La publicarea în volum a piesei „Jocul ielelor", Camil Petrescu mărturisește: „Lucrarea care urmează nu vrea să fie decât acest lucru contradictoriu, «o dramă a absolutului», și deci se înțelege că toate referințele aparent istorice nu corespund datelor știute". Conceptul de „dramă a absolutului" trădează îndepărtarea polemică a dramaturgului de formulele dramatice tradiționale și se înscrie într-o concepție estetică originală, definitorie pentru un spirit filosofic, profund, îndrăzneț, refractar oricărei convenții literare. Acțiunea dramei absolutului se definește printr-o „cauzalitate dramatică absolută, adică imanentă conștiinței": adevăratul conflict se structurează ca acte de cunoaștere, revelații succesive, condiționate de vocația absolutului și de imposibilitatea de a găsi certitudini. Eroii dramei absolute sunt personalități puternice, a căror conștiință „îmbrățișează zone pline de contraziceri", capabili să aducă în scenă „o ideologie infiltrată în structura unui om". Acești indivizi trăiesc autentic, fiind în măsură să ridice fiecare experiență a vieții la nivelul conștiinței.)

– comentarea a două secvențe relevante pentru tema *dramei* studiate:
- precizarea temei – 2 puncte;
- comentarea oricăror două secvențe relevante pentru tema *dramei* – 2 x 2 puncte = 4 puncte (comentarea clară și nuanțată a două secvențe relevante 2 x 2 puncte = 4 puncte; încercare de comentare, tendință de rezumare – 2 x 1 punct = 2 puncte)

6 puncte

(Piesa se deschide cu hotărârea lui Ruscanu de a publica scrisoarea în ziarul său, „Dreptatea socială", dacă Saru-Sinești nu renunță la portofoliul de ministru al justiției. Decizia cristalizată se va dovedi însă un lung proces de amânări și reveniri, o dezbatere fără finalitate reală. Irena Ruscanu, mătușa care l-a crescut pe Gelu, ținându-i loc de mamă, îi cere eroului să renunțe la campania împotriva lui Saru-Sinești, în numele unui ideal sacru: amintirea tatălui său, Grigore Ruscanu. Protagonistul trăiește acum o primă revelație, o răsturnare a imaginii tatălui care vine ca o lovitură de grație: cu ani în urmă, Sinești l-a acoperit moral și financiar pe Grigore Ruscanu, când acesta delapidase o sumă importantă de bani pierduți la jocul de cărți.

Echilibrul fragil în care se află protagonistul se strică odată cu confruntarea directă cu Saru-Sinești, un versat politician burghez, lipsit de scrupule. Avocat cu reputație, ministrul își dezarmează adversarul invocând amintirea unui om pe care l-au iubit amândoi. În această relație de antinomie sunt surprinse două caractere la fel de puternice. Cel mai tulburat e Gelu, care trăiește o a doua revelație: află că tatăl său nu a murit într-un accident de vânătoare, ci s-a sinucis după ce s-a ruinat din cauza unei actrițe oarecare, Nora Ionescu. Sinești înțelege că eroul a moștenit firea fanatică, însetată de absolut, a tatălui său, Grigore Ruscanu.)

- câte 3 puncte pentru analiza oricăror două elemente de structură, de compoziție și de limbaj semnificative pentru *drama* aleasă **2 x 3 puncte = 6 puncte**

• analiza fiecărui element ales, justificând relevanța acestuia pentru dramă – 3 puncte; abordarea schematică, fără justificarea relevanței – 1 punct

(„Jocul ielelor" ilustrează paradigma teatrului camilpetrescian, dar și tiparul dramei ca specie literară modernă (M. Got). Viziunea artistică se definește prin autenticitate, spirit polemic, anticalofilie, prin afirmarea unei personalități cu o structură lăuntrică irepetabilă. La nivel tematic, piesa este în primul rând o dramă socială, prezentând câteva mostre de viață cotidiană, cu aspectele ei precare (existența mizeră a tipografilor, a unei familii de artiști, aureolată tragic de o sinucidere colectivă, nepăsarea cinică a burgheziei amorale, suferința surdă a unui deținut socialist, ale cărui idealuri sunt lamentabil aneantizate în închisoare). Drama socială se intersectează cu drama moral-gnoseologică: în sistemul axiologic al lui Gelu Ruscanu, răul provine din indiferență („Tovarășe Praida, ai avut dreptate spunând că oamenii sunt răi din ignoranță") și din persistența erorilor.

Titlul dramei (rezonanță din mitologia populară românească) metaforizează iureșul fascinant, dar necruțător al ideilor imuabile, perfecte în statornicia lor, dar care se dovedesc a fi plăsmuiri iluzorii pentru omul prins în marginile relative ale realității concrete. Individul temerar care contemplă jocul ielelor (ființe zănatice, făpturi supranaturale, ipostaze autohtone ale Parcelor, ale Moirelor care țes destinul) se lasă antrenat în tumultul ideilor.

Tehnica dramatică antrenează evenimentele într-o derulare coerentă, într-o gradare care accentuează tensiunea interioară a personajului. Acțiunea în sine este dublată de lungi dezbateri despre dragoste și trădare, despre datorie și onoare, despre ideal și compromis. Acumularea treptată de evenimente și idei se înscrie într-un traseu al cunoașterii, plasat sub semnul încordării magistral orchestrate de către autor. Conflictul dramatic se dezvoltă pe mai multe planuri: conflictul social-politic (relația dialectică dintre Gelu Ruscanu și Șerban Saru-Sinești), conflictul ideologic (opune credinței în absolut a lui Ruscanu reprezentările relative ale socialistului Praida) și conflictul eroului cu sine însuși (inadvertența dintre nevoia compromisului și imperativul verticalității morale). Limbajul este solemn, intelectual, nervos, tensionat, cu metafore avântate, în tonuri de meditație gravă, de confesiune dramatică. În duelul verbal al „sufletelor tari", enunțurile au caracter gnomic, definind o atmosferă de

mare solemnitate. Adaptate personajelor dramei, registrele lingvistice alternează între expresia conceptualizată și limbajul ironic, pitoresc.)

Redactare – 12 puncte

− existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere **1 punct**

– logica înlănțuirii ideilor **1 punct**

– abilități de analiză și de argumentare **3 puncte**

- relație adecvată între idei, între idei și argumente, formulare de judecăți de valoare relevante – 3 puncte
- relație parțial adecvată între idei, între idei și argumente, formulare de judecăți parțial relevante – 2 puncte
- schematism – 1 punct

− utilizarea limbii literare (stil și vocabular potrivite temei, claritate a enunțului, varietate a lexicului, sintaxă adecvată – 2 puncte; vocabular restrâns, monoton – 1 punct) **2 puncte**

− ortografia (0–1 erori – 2 puncte; 2 erori – 1 punct; 3 sau mai multe erori – 0 puncte) **2 puncte**

− punctuația (0–1 erori – 2 puncte; 2 erori – 1 punct; 3 sau mai multe erori – 0 puncte) **2 puncte**

− așezarea în pagină, lizibilitatea **1 punct**

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

MACHETA VARIANTELOR STRUCTURATE PE SUBIECTE

Varianta	Subiectul I	Subiectul al II-lea	Subiectul al III-lea
1.	Andrei Cornea, *Cuvintelnic fără frontiere*	rolul notațiilor autorului/ didascaliilor	particularități ale basmului cult
2.	Cristian Pătrășconiu, *Adriana Babeți: Europa Centrală – câtă amintire? Câtă uitare?*	particularități ale textului dramatic	construcția personajului în basmul cult
3.	Gabriel Liiceanu, *Jurnalul de la Păltiniș*	relația dintre personaje în textul dramatic	tema și viziunea despre lume într-un basm cult
4.	I. L. Caragiale, *Scrisori și acte*	particularități ale dialogului dramatic	relația dintre două personaje într-un basm cult
5.	Dora Deniforescu, *Ioan Groșan și Florin Iaru, invitați la Brașov*	particularități ale (pre)romantismului	particularități ale nuvelei
6.	Matei Călinescu, *Un altfel de jurnal*	particularități ale romantismului	construcția unui personaj dintr-o nuvelă
7.	Ioana Em. Petrescu, *Jurnal*	particularități ale romantismului	relația dintre două personaje dintr-o nuvelă
8.	Matei Vișniec, *Imigrația ca tragedie morală a Europei*	particularități ale romantismului	tema și viziunea despre lume într-o nuvelă
9.	Octavian Paler, *Autoportret într-o oglindă spartă*	particularități ale simbolismului	particularități ale romanului realist

Varianta	Subiectul I	Subiectul al II-lea	Subiectul al III-lea
10.	Alexandru Paleologu, *Despre lucrurile cu adevărat importante*	teme/motive simboliste	construcția unui personaj dintr-un roman realist
11.	Cătălin Davidescu, *Florentina Voichi – o propunere de „întoarcere la ordine”*	particularități ale simbolismului	tema și viziunea despre lume într-un roman realist
12.	Andrei Pleșu, *Despre frumusețea uitată a vieții*	particularități ale simbolismului	relația dintre două personaje într-un roman realist
13.	*Constituția României*	particularități ale realismului	particularități ale romanului psihologic/al experienței
14.	Ion Pillat, *Scrisori 1898–1944*	particularități ale prozei realiste	construcția unui personaj dintr-un roman psihologic/ al experienței
15.	Titu Maiorescu, *Direcția nouă în poezia și proza română*	particularități ale prozei realiste	tema și viziunea despre lume într-un roman psihologic/al experienței
16.	Mihaela Petrov, *Victor Brauner văzut de Fabrice Maze*	particularități ale prozei realiste	relația dintre două personaje într-un roman psihologic/al experienței
17.	Andrei Pleșu, *Din vorbă-n vorbă: 23 de ani de întrebări și răspunsuri*	particularități ale modernismului	particularități ale unui text narativ aparținând lui M. Sadoveanu
18.	Academia Română, *Dicționarul General al Literaturii Române*	particularități ale modernismului	construcția unui personaj dintr-un text narativ aparținând lui M. Sadoveanu
19.	Florian Saiu, *Ioana Pârvulescu: „Soarta îți joacă feste cumplite, când ești candid”*	particularități ale modernismului	tema și viziunea despre lume într-un text narativ aparținând lui M. Sadoveanu
20.	Ioan Massoff, *Succesul*	particularități ale modernismului	relația dintre două personaje într-un text narativ aparținând lui M. Sadoveanu
21.	Paul Cernat, *Nichita Stănescu, 30 de ani după*	particularități ale tradiționalismului	particularități ale romanului balzacian, aparținând lui G. Călinescu

Varianta	Subiectul I	Subiectul al II-lea	Subiectul al III-lea
22.	Zoe Dumitrescu-Bușulenga, *Eminescu. Viața*	particularități ale poeziei tradiționaliste	construcția unui personaj dintr-un roman balzacian aparținând lui G. Călinescu
23.	Gabriel Liiceanu, *Ușa interzisă*	particularități ale tradiționalismului	tema și viziunea despre lume într-un roman balzacian aparținând lui G. Călinescu
24.	Dan Slușanschi, *Rolul studiilor clasice în cultura românească*	particularități ale tradiționalismului	relația dintre două personaje într-un roman balzacian aparținând lui G. Călinescu
25.	Ela Crăciun, *Maia Morgenstern: „Cred că talentul este puterea interioară”*	particularități ale neomodernismului	particularități ale romanului realist, aparținând lui M. Preda
26.	Enciclopedia Universală Britanica, *Maria, regina României*	particularități ale poeziei neomoderniste	construcția unui personaj dintr-un roman realist aparținând lui M. Preda
27.	Andrei Pleșu, *Veselul Caragiale*	particularități ale poeziei neomoderniste	tema și viziunea despre lume într-un roman realist, aparținând lui M. Preda
28.	Monica Pillat, Barbu Cioculescu, *Povestind despre atunci*	particularități ale neomodernismului	relația dintre două personaje într-un roman realist, aparținând lui M. Preda
29.	Mircea Eliade, *Aspecte ale mitului*	trăsături ale narațiunii de tip subiectiv	particularități ale romanului postbelic de după 1980
30.	Mihail Sebastian, *Jurnal (1935–1944)*	trăsături ale narațiunii, ca mod de expunere	construcția unui personaj dintr-un roman postbelic de după 1980
31.	www.mnar.arts.ro, *C. D. Rosenthal, România revoluționară*	particularități ale dialogului, ca mod de expunere	tema și viziunea despre lume într-un roman postbelic de după 1980
32.	Matei Martin, *Piața, târgul și salonul – după Gaudeamus*	particularități ale dialogului dramatic	relația dintre două personaje într-un roman postbelic de după 1980
33.	Vasile Pârvan, *Corespondență și acte*	particularități ale descrierii artistice	particularități ale romantismului într-un text studiat

Varianta	Subiectul I	Subiectul al II-lea	Subiectul al III-lea
34.	Lucian Boia, *Istorie și mit în conștiința românească*	particularități ale descrierii artistice	tema și viziunea despre lume într-un text poetic aparținând lui M. Eminescu
35.	Monica Pillat, *Drumul spre Emaus*	particularități ale monologului interior	prelungiri ale romantismului și/sau ale clasicismului într-un text studiat
36.	Comorile Muzeelor Ruse, *Galeria de stat Tretiakov. Arta în secolele XII–XX*	particularități ale monologului interior	particularități ale prozei de analiză psihologică
37.	Constanța Buzea, *Creștetul ghețarului*	particularități ale prozei de analiză psihologică	tema și viziunea despre lume într-un text poetic aparținând lui G. Bacovia
38.	Matei Martin, *Departe de carte*	particularități ale prozei de analiză psihologică	particularități ale modernismului, prin raportare la un text poetic aparținând lui T. Arghezi
39.	Mircea Cărtărescu, *Tu, Nichita*	trăsături morale ale personajului	tema și viziunea despre lume într-un text poetic aparținând lui T. Arghezi
40.	Bianca Burța–Cernat, *Tânărul Mihail Sebastian și urgențele „ultimei ore”*	trăsături ale personajului	particularități ale modernismului, prin raportare la un text poetic aparținând lui L. Blaga
41.	Neagu Djuvara, *Civilizații și tipare istorice*	rolul stilistic al verbelor la imperfect	tema și viziunea despre lume într-un text poetic aparținând lui L. Blaga
42.	Sorin Alexandrescu, *Mitologiile Bucureștiului. Mod de întrebuințare*	rolul stilistic al verbelor la viitor	particularități ale modernismului, prin raportare la un text poetic aparținând lui I. Barbu
43.	Dorli Blaga, *Tatăl meu, Lucian Blaga*	rolul stilistic al verbelor la prezent	tema și viziunea despre lume într-un text poetic aparținând lui I. Barbu
44.	Ioana Pârvulescu, *Întoarcere în Bucureștiul interbelic*	rolul stilistic al verbelor la perfect compus	particularități ale tradiționalismului

Varianta	Subiectul I	Subiectul al II-lea	Subiectul al III-lea
45.	Adina Popescu, *Sandra Ecobescu: „Educația nu se termină odată cu școala sau cu facultatea”*	rolul stilistic al verbelor la conjunctiv	particularități ale neomodernismului
46.	Ileana, principesă de România, arhiducesă de Austria, *Trăiesc din nou*	rolul stilistic al verbelor la imperativ	tema și viziunea despre lume într-un text poetic aparținând lui N. Stănescu
47.	Flavia Dobrescu, *Explorări în virtualitatea imediată. Vor mai exista cărți?*	modalități de realizare a comicului	particularități ale postmodernismului
48.	Pavel Chihaia, *Convorbiri la „Europa liberă”*	particularități prozodice ale textului	particularități ale comediei, prin raportare la un text dramatic studiat
49.	Stela Giurgeanu, *Șerban Sturdza: „Bucureștiul este un oraș complexat”*	relația dintre ideea poetică și mijloacele de realizare artistică	particularități de construcție a unui personaj dintr-o comedie studiată
50.	I. L. Caragiale, *Oare teatrul este literatură?*	trăsături ale simbolismului (proză)	relația dintre două personaje într-o comedie studiată
51.	Ștefan Cazimir, *I. L. Caragiale față cu kitschul*	relația dintre instanțele comunicării narative	particularități ale dramei
52.	Eugen Simion, *Convorbiri cu Petru Dumitriu*	relația dintre două personaje	construcția unui personaj dintr-o dramă
53.	Eugène Ionesco, *Note și contranote*	trăsături ale portretului literar	relația dintre două personaje într-o dramă
54.	Dan Marinescu, *Teatrul pentru copii – o lecție timpurie despre bucurie*	trăsături ale portretului literar	particularități ale teatrului postbelic
55.	Iulia Hasdeu, *Epistole către tatăl său, B. P. Hasdeu*	particularități de stil și limbaj (proză)	construcția unui personaj aparținând teatrului postbelic
56.	Epistolar Lucian Blaga–Domnița Gherghinescu-Vania, *Domnița nebănuitelor trepte*	particularități de stil și limbaj (proză)	ideologia revistei „Dacia literară”, prin raportare la un text studiat

Varianta	Subiectul I	Subiectul al II-lea	Subiectul al III-lea
57.	Nichita Stănescu, *Nevoia de artă*, în vol. *Respirări*	particularități ale monologului dramatic	ideologia „Junimii”, prin raportare la două studii critice aparținând lui T. Maiorescu
58.	Mircea Eliade, *Încercarea labirintului*	particularități ale descrierii artistice	construcția unui personaj dintr-un text narativ, aparținând lui I. Creangă/I. Slavici
59.	Liviu Rebreanu, *Mărturisire,* 1916	particularități ale textului dramatic	particularități ale modernismului, prin raportare la un text studiat aparținând lui L. Blaga/I. Barbu
60.	Lucian Boia, *Balcic, micul paradis al României Mari*	particularități ale conflictului dramatic	particularități ale romanului interbelic, prin raportare la un text studiat aparținând lui Camil Petrescu/G. Călinescu

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ
(pentru noțiunile teoretice)

1. Silviu ANGELESCU, *Portretul literar*, Editura Muzeului Literaturii Române, București, 2010;
2. Angela BIDU–VRÂNCEANU, Cristina CĂLĂRAȘU, Liliana IONESCU – RUXĂNDOIU, Mihaela MANCAȘ, Gabriela PANĂ DINDELEGAN, *Dicționar de științe ale limbii*, ediția a II-a, Editura Nemira, București, 2005;
3. Lidia BOTE, *Simbolismul românesc*, Editura pentru Literatură, f.l., 1966;
4. Vera CĂLIN, *Metamorfozele măștilor comice*, Editura pentru Literatură, București, 1966;
5. Vera CĂLIN, *Romantismul*, Editura Univers, București, 1970;
6. Matei CĂLINESCU, *Conceptul modern de poezie (de la romantism la simbolism)*, Editura Univers, București, 1980;
7. Mircea CĂRTĂRESCU, *Postmodernismul românesc*, postfață de Paul CORNEA, ed. Humanitas, București, 1999;
8. Pierre FONTANIER, *Figurile limbajului*, traducere, prefață și note de Antonia CONSTANTINESCU, Editura Univers, București, 1977;
9. Hugo FRIEDRICH, *Structura liricii moderne. De la mijlocul secolului al 19-lea până la mijlocul secolului al 20-lea*, în românește de Dieter FUHRMANN, Editura pentru Literatură Universală, București, 1969;
10. Valeria GUȚU ROMALO (coord.), *Gramatica limbii române*, *II*, *Enunțul*, Editura Academiei Române, București, 2008;
11. Elena IONESCU, Ruxandra IORDACHE, *Epoci și opere. Incursiune în literatura universală*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2007;
12. Liliana IONESCU–RUXĂNDOIU, *Conversația. Structuri și strategii. Sugestii pentru o pragmatică a românei vorbite*, ediția a II-a, revăzută, Editura All Educațional, București, 1999;

13. Adrian MARINO, *Modern, modernism, modernitate*, Editura pentru Literatură Universală, București, 1969;

14. Al. SĂNDULESCU (coord.), *Dicționar de termeni literari*, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1976;

15. Eugen SIMION (coord. general), *Dicționarul general al literaturii române*, vol. I–VII, Editura Univers Enciclopedic, București, 2004.

Cuprins

În loc de prefață, o scurtă descriere... 3

Breviar teoretic 5
I. Textul argumentativ 5
1. Demersul unei argumentări 5
2. Conectori pragmatici cu rol discursiv conjuncții, adverbe, prepoziții, interjecții, verbe, expresii și locuțiuni verbale, conjuncționale, adverbiale, prepoziționale 5
3. Rolul conectorilor în funcție de natura relației dintre secvențele discursului 6
4. Câteva recomandări practice... 6

II. Repere în analiza textului literar 7
1. Valori stilistice ale unor moduri și timpuri verbale 7
2. Particularități ale modurilor de expunere: *narațiune, descriere, dialog, monolog* 9
3. Genul dramatic. Aspecte definitorii, rolul *notațiilor autorului*/al *didascaliilor*, sursele și natura *comicului* 11
4. Proza de *analiză psihologică*. Trăsături esențiale 13
5. *Personajul literar*. Modalități de caracterizare. Elemente de *portret* 13

III. Principalele curente literare și orientări estetice. Schițe de evoluție 15
1. Romantismul 15
2. Realismul 16
3. Simbolismul 17
4. Modernismul .18
5. Tradiționalismul 19
6. Neomodernismul 19

Variante propuse spre rezolvare 21
Sugestii de elaborare a răspunsurilor 187
Macheta variantelor structurate pe subiecte 247
Bibliografie selectivă 253

Pentru comenzi şi informaţii, contactaţi:
GRUPUL EDITORIAL CORINT

Departamentul de Vânzări
Str. Mihai Eminescu nr. 54A, sector 1, Bucureşti, cod poştal 010517
Tel./Fax: 021 319 47 97; 021 319 48 20

Depozit
Calea Plevnei nr. 145, sector 6, Bucureşti, Cod poştal 060012
Tel.:021.310.15.30
E-mail: vanzari@edituracorint.ro
Magazin virtual: www.edituracorint.ro

Format: 16/70x100;
Coli tipo: 16

Tiparul executat la:

office@tipografiaeurobusiness.ro
www.tipografiaeurobusiness.ro

Monica Cristina Anisie
Constantin Ciprian Nistor
Georgiana Andreea Nistor

BAC 2019

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Lucrarea este destinată în special elevilor din ciclul superior al liceului, clasele a XI-a și a XII-a, care vor susține simularea sau proba scrisă a examenului de bacalaureat la disciplina *Limba și literatura română* și în egală măsură oricărui tânăr în viziunea căruia *examenul maturității* se pregătește sistematic, pe parcursul celor patru ani de studiu.

Pentru a veni în sprijinul vostru, am gândit o structură clară, echilibrată, îmbinând suportul teoretic cu o parte aplicativă consistentă, completată printr-o bibliografie selectivă care permite aprofundarea conținuturilor curriculare prevăzute de programa școlară.

Culegerea vă oferă:

- un instrument util pentru elevi și profesori;
- un breviar teoretic de noțiuni esențiale și concepte-cheie;
- 60 de variante propuse spre rezolvare;
- sugestii de elaborare a răspunsurilor.

Lucrarea poate fi utilizată pentru pregătirea examenului de bacalaureat, fiind alcătuită în conformitate cu programa de examen.

ISBN: 978-606-793-401-4
9 786067 934014
www.edituracorint.ro

CORINT